

การนำรูปแบบ กระบวนการ และแนวนโยบายในการลงทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ใน
กระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย

นางสาวจงสวัสดิ์ พิสิฐพันธ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา ๒๕๕๔
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

ENFORCING PATTERN, PROCESS AND POLICY OF EXPUNCTION OF CRIMINAL RECORDS
FOR CRIMINAL JUSTICE PROCESS IN THAILAND

Miss Jongsawat Pisitpunporn

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การนำรูปแบบ กระบวนการ และแนวนโยบายในการลบ
ทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทาง
อาญาของประเทศไทย

โดย

นางสาวจงสวัสดิ์ พิสิฐพันธ์

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

อาจารย์ ดร. ชัชพล ไชยพร

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

.....คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธนิตกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(อาจารย์ ดร. ชัชพล ไชยพร)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร. คณพล จันทน์หอม)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(นายณัฏฐ์ จิตสว่าง)

จงสวัสดิ์ พิสิฐพันธ์ : การนำรูปแบบ กระบวนการ และแนวนโยบายในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย.

(ENFORCING PATTERN, PROCESS AND POLICY OF EXPUNCTION OF CRIMINAL RECORDS FOR CRIMINAL JUSTICE PROCESS IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : อ. ดร. ชัชพล ไชยพร, ๑๔๑ หน้า.

การที่บุคคลมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตในสังคม กล่าวคือ หากบุคคลผู้กระทำความผิดได้รับโทษจนพ้นโทษออกมาแล้ว และพร้อมที่จะปรับปรุงพฤติกรรมให้ตัวเองเป็นคนดีของสังคม แต่ติดตรงที่มีทะเบียนประวัติอาชญากร ทำให้เกิดความยากลำบากในการสมัครงาน เพราะเป็นบุคคลที่เป็นที่รังเกียจของสังคม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิต และการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป

เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนี้ ในหลายประเทศจึงมีการนำแนวความคิดในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ทั้งนี้โดยมีเหตุผลเพื่อเป็นการให้โอกาสบุคคลที่จะสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติอีกครั้ง โดยไม่มีตราบาปติดตัวอีกต่อไป เพราะฉะนั้นประเทศไทยจึงควรนำการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาด้วย

ทั้งนี้หากประเทศไทยจะมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ควรจะอยู่ในรูปแบบของพระราชบัญญัติว่าด้วยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งจะรวบรวมเนื้อหาทั้งหมดเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากร ได้แก่ ความหมายของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร กระบวนการ ข้อยกเว้น และผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

สาขาวิชานิติศาสตร์.....

ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา.....๒๕๕๔.....

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

5385965334 : MAJOR LAWS

KEYWORDS : PATTERN / PROCESS / POLICY / EXPUNCTION / CRIMINAL RECORDS

JONGSAWAT PISITPUNPORN : ENFORCING PATTERN, PROCESS AND POLICY OF EXPUNCTION OF CRIMINAL RECORDS FOR CRIMINAL JUSTICE PROCESS IN THAILAND. ADVISOR : CHACHAPON JAYAPHORN, Ph.D., 141 pp.

The undesirability of prolonged recording of criminal history is exemplified by its liability to obstruct offenders' rehabilitation process. For obvious reasons, criminal records tend to create negative impression on prospective employers, which may restrict the offenders' means of self-preservation.

To counter the stigma and discrimination commonly experienced by criminal offenders and to facilitate their reintegration into the society, system for expunction of entries in criminal records have been introduced into the criminal justice process in several foreign jurisdictions. It is submitted that Thailand may also benefit from the introduction of an expunction system.

This research proposes that criminal record expunction should be introduced to the Thai criminal justice process by means of legislation, the contents of which should include details concerning definition, conditions for qualification, process, exceptions and consequences of expunction.

Field of Study :Laws..... Student's Signature

Academic Year :2011..... Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี เพราะได้รับความเมตตากรุณาอิงจากบุคคลหลายท่าน อันประกอบไปด้วย บิดามารดาของข้าพเจ้า นายประกาศเกียรติ และนางสุรัชณี พิสิฐพันธ์พร นายพันธุ์เอก พิสิฐพันธ์พร พี่ชายของข้าพเจ้า ซึ่งคอยอบรมสั่งสอน ให้ความรักและกำลังใจแก่ข้าพเจ้าเสมอมา กราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ชัชพล ไชยพร ที่กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งแม้ท่านจะมีงานหนักหนาเพียงใดก็ตาม แต่ท่านก็ยังสละเวลาอันมีค่าช่วยชี้แนะ ให้คำปรึกษาแนะนำ และตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา ข้าพเจ้าซาบซึ้งและระลึกในบุญคุณของท่าน และขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างยิ่ง

กราบขอบพระคุณศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส ที่กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร. คณพล จันทน์หอม และอาจารย์นันทิ จิตสว่าง ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ทุกท่านได้ให้คำปรึกษาแนะนำอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ นอกจากนี้ยังให้ความรัก ความเมตตา ตลอดจนกำลังใจแก่ข้าพเจ้าตลอดมา ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอบพระคุณอาจารย์ภัทรภาส ทัดศรี อาจารย์ณัฐพร นครินทร์ อาจารย์ภาวิวัฒน์ สัตยานุรักษ์ อาจารย์ปยุตย์จัน มาลากุล ณ อยุธยา อาจารย์สิพิมพ์ วิวัฒน์วัฒนา อาจารย์ณัฐฐเมษ ภิรมย์พานิช อาจารย์ณัฐพร รอดเจริญ อาจารย์เทียนเงิน อุดระชัย อาจารย์กนกกาญจน์ แสงสมุทร พิทักษ์ อาจารย์วิษฐา จันทรทิพย์ และอาจารย์วรุตม์ ทรงสุจริตกุล สำหรับมิตรจิตและความช่วยเหลือตลอดระยะเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอบพระคุณนางสาวรวงคณา ยვნังกูร นางสาวจิตติสา พงษ์มรกต และนายพงศ์ภัทร กิจสนาโยธิน ที่ให้กำลังใจแก่ข้าพเจ้าเสมอมา อีกทั้งเจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ทุกท่าน โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกแก่ข้าพเจ้าเป็นอย่างดี ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

คุณความดีอันเกิดแต่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ข้าพเจ้าขอกราบเป็นกตเวทิตาแต่บิดามารดา ครูอาจารย์ทุกท่านที่อบรมสั่งสอน ตลอดจนผู้เขียนตำราและเอกสารต่างๆที่ได้นำมาอ้างอิงเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฎ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฏ
บทที่ ๑ บทนำ.....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	๔
๑.๓ สมมติฐานของการวิจัย.....	๔
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย.....	๔
๑.๕ วิธีการดำเนินการศึกษา.....	๕
๑.๖ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	๖
บทที่ ๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๗
๒.๑ ความสำคัญของทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๗
๒.๑.๑ ความหมายของการทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๗
๒.๑.๒ ความสำคัญของงานการทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๑๐
๒.๑.๓ ลักษณะของการปฏิบัติงานด้านการทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๑๑
๒.๑.๔ ระบบฐานข้อมูลประวัติอาชญากร.....	๑๑
๒.๑.๕ ประโยชน์ของงานการทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๑๓
๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๒๓
๒.๒.๑ แนวคิดของกฎหมาย Three strikes law.....	๒๓
๒.๒.๒ ทฤษฎีการลงโทษเกี่ยวกับการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๒๔
๑. การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ผู้กระทำความผิด (Prevention).....	๒๔
๒. การลงโทษเพื่อเป็นการตัดโอกาสไม่ให้กระทำความผิดอีก (Restraint).....	๒๕
๓. การลงโทษเพื่อเป็นการป้องกันสังคม (Deterrence).....	๒๕

๔. การลงโทษเพื่อเป็นการให้การศึกษ (Education).....	๒๕
๕. การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน (Retribution).....	๒๕
๒.๓ ผลกระทบจากการมีทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๒๖
๒.๓.๑ ผลกระทบต่อตัวผู้พ้นโทษ.....	๒๖
๒.๓.๒ ผลกระทบต่อครอบครัวของผู้พ้นโทษ.....	๓๒
๒.๓.๓ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ.....	๓๒
๒.๔ ความหมายของการลงทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๓๒
๒.๕ ทฤษฎีเกี่ยวกับการลงทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๓๓
๒.๕.๑ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดซ้ำ.....	๓๓
(๑) ทฤษฎีตราบาป (Labeling Theory).....	๓๓
(๒) ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential Association Theory).....	๓๔
๒.๕.๒ ทฤษฎีการลงโทษเกี่ยวกับการลงทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๓๖
๑. การลงโทษเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation).....	๓๖
๒. การลงโทษเพื่อเป็นการทำให้ความสัมพันธ์ของคู่อริกลับคืนดี (Restoration).....	๓๗
บทที่ ๓ การลงทะเบียนประวัติอาชญากรในต่างประเทศ.....	๓๘
๓.๑ หลักการและเหตุผลในการกำหนดให้มีการลงทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๓๘
๓.๑.๑ ประเทศนิวซีแลนด์.....	๓๘
๓.๑.๒ ประเทศออสเตรเลีย.....	๓๙
๓.๑.๓ ประเทศแคนาดา.....	๔๐
๓.๑.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๔๐
๓.๑.๕ มลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๔๐
๓.๑.๖ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๔๑
๓.๒ วิธีการลงทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๔๑
๓.๒.๑ บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์การลงทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๔๒
๓.๒.๑.๑ ประเทศนิวซีแลนด์.....	๔๒
๓.๒.๑.๒ ประเทศออสเตรเลีย.....	๔๕
๓.๒.๑.๓ ประเทศแคนาดา.....	๔๖

๓.๒.๑.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๔๗
๓.๒.๑.๕ มลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๔๗
๓.๒.๑.๖ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๔๙
๓.๒.๒ รูปแบบและกระบวนการในการลงทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๕๐
๓.๒.๒.๑ ประเทศนิวซีแลนด์.....	๕๐
๓.๒.๒.๒ ประเทศออสเตรเลีย.....	๕๒
๓.๒.๒.๓ ประเทศแคนาดา.....	๕๔
๓.๒.๒.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๕๕
๓.๒.๒.๕ มลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๕๖
๓.๒.๒.๖ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๕๘
๑. การลงทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นการบังคับ.....	๕๘
๒. การลงทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจ.....	๕๙
๓.๓ ข้อยกเว้นของการลงทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๖๒
๓.๓.๑ ประเทศนิวซีแลนด์.....	๖๒
๓.๓.๒ ประเทศออสเตรเลีย.....	๖๔
๑. ข้อยกเว้นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ.....	๖๔
๒. ข้อยกเว้นเพราะเป็นกระบวนการก่อนชั้นศาล.....	๖๔
๓.๓.๓ ประเทศแคนาดา.....	๖๕
๓.๓.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๖๕
๓.๓.๕ มลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๖๖
๓.๓.๖ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๖๖
๑. ข้อยกเว้นกรณีทั่วไป.....	๖๗
๒. ข้อยกเว้นกรณีการลงทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นการบังคับ....	๖๗
๓. ข้อยกเว้นการลงทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจ.....	๖๘
๓.๑ การลงทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจกรณีปกติ.....	๖๘
๓.๒ การลงทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจ	
กรณีมีการอภัยโทษ.....	๖๙
๓.๔ ผลของการลงทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๗๐
๓.๔.๑ ประเทศนิวซีแลนด์.....	๗๐
๓.๔.๑.๑ ผลต่อบุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานในการร้องขอลงทะเบียน	
ประวัติอาชญากร.....	๗๐

๓.๔.๑.๒ ผลต่อองค์กรของรัฐหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ที่ครอบครองหรือสามารถเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๗๐
๓.๔.๑.๓ ผลของการฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๗๑
๓.๔.๒ ประเทศออสเตรเลีย.....	๗๑
๓.๔.๒.๑ ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๗๑
๓.๔.๒.๒ ผลของการฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูลอันเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษ....	๗๒
๓.๔.๒.๓ ผลของการได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษ โดยไม่มีอำนาจ.....	๗๓
๓.๔.๓ ประเทศแคนาดา.....	๗๓
๓.๔.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๗๕
๓.๔.๔.๑ ผลของการลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๗๕
๓.๔.๔.๒ ผลของการฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูลโดยไม่มีอำนาจโดยชอบ ด้วยกฎหมาย.....	๗๕
๓.๔.๕ มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๗๖
๓.๔.๕.๑ ผลต่อตัวบุคคลที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๗๖
๓.๔.๕.๒ ผลต่อเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ.....	๗๖
๓.๔.๕.๓ ผลของการฝ่าฝืนคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๗๗
๓.๔.๖ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๗๗
๓.๕ การลบทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีเยาวชนกระทำความผิด.....	๗๘
๓.๕.๑ มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๗๘
๓.๕.๒ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๘๒
๓.๕.๓ ประเทศออสเตรเลีย.....	๘๔
บทที่ ๔ การดำเนินการให้มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย.....	๘๗
๔.๑ การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ในประเทศไทย.....	๘๗
๔.๒ บทวิเคราะห์หลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม.....	๙๒
๔.๒.๑ หลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม.....	๙๒
๔.๒.๒ ข้อบกพร่องของหลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม..	๙๒
๔.๒.๓ แนวทางการพัฒนาหลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติ อาชญากรรม.....	๙๓

๔.๓ ความหมายของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๙๕
๔.๔ วิธีการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๙๗
๔.๔.๑ บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๙๗
๔.๔.๒ รูปแบบของการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการลบทะเบียน- ประวัติอาชญากร.....	๑๐๔
๑. กฎหมายลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๑๐๗
๒. การกำหนดให้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นผลของนิรโทษ กรรม การล้างมลทิน หรือการอภัยโทษ.....	๑๐๘
๒.๑ หลักการนิรโทษกรรม.....	๑๐๘
๒.๒ หลักการอภัยโทษ.....	๑๑๐
๒.๓ หลักการล้างมลทิน.....	๑๑๒
๔.๔.๓ กระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๑๑๔
๔.๕ ข้อยกเว้นในการเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๑๑๖
๔.๖ ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๑๒๐
๔.๖.๑ ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๑๒๐
๔.๖.๒ ผลของการฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร.....	๑๒๑
๔.๖.๓ ผลของการเปิดเผยข้อมูลโดยสุจริต.....	๑๒๑
๔.๗ บทวิเคราะห์ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไข.....	๑๒๑
๔.๘ บทสรุปการดำเนินการให้มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย.....	๑๒๕
บทที่ ๕ บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	๑๒๖
รายการอ้างอิง.....	๑๓๓
ภาคผนวก.....	๑๓๖
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	๑๔๑

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑ ตารางแสดงข้อมูลสถิติอาชญากรรม.....	๓๑
๒ ตารางแสดงการกระทำความผิดซ้ำของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	๘๙
๓ ตารางแสดงสถิติการกระทำความผิดซ้ำใน ๑๕ มลรัฐ.....	๘๙
๔ ตารางแสดงการกระทำความผิดซ้ำของผู้ชาย ประเทศแคนาดา.....	๙๐
๕ ตารางแสดงความผิดที่ไม่สามารถหลบหนีประวัตินิติอาชญากร.....	๑๐๓
๖ ตารางแสดงข้อเปรียบเทียบรูปแบบของการกำหนดบทบัญญัติในต่างประเทศ.....	๑๐๕

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
๑ แผนภูมิแสดงอัตราการกระทำผิดซ้ำของประเทศนิวซีแลนด์.....	๙๑

บทที่ ๑

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่อมีการกระทำความผิดหรือมีการก่ออาชญากรรมเกิดขึ้น หากจับตัวผู้กระทำความผิดได้ ผู้กระทำความผิดเหล่านั้นจะเข้ามาสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาที่มี ๒ ขั้นตอน ได้แก่ การดำเนินคดีอาญาขึ้นกำหนดความผิด และการบังคับโทษตามคำพิพากษา

ในชั้นกำหนดความผิด เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจจับตัวบุคคลเหล่านี้ได้ จะทำการสืบสวนสอบสวนรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ จนได้ความแน่ชัดว่าบุคคลที่จับตัวได้เป็นผู้กระทำความผิดจริง จากนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจจะทำความเข้าใจว่าควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องพร้อมกับส่งความเห็นและสำนวนการสืบสวนสอบสวนให้พนักงานอัยการเป็นผู้พิจารณาในขั้นตอนต่อไป เมื่อสำนวนมาถึงชั้นพนักงานอัยการแล้ว พนักงานอัยการจะพิจารณาว่าสำนวนมีน้ำหนักเพียงพอที่จะฟ้องร้องต่อศาลหรือไม่ หรือจะต้องทำการสอบสวนเพิ่มเติม เมื่อพนักงานอัยการพิจารณาแล้วเห็นว่าสำนวนการสอบสวนนั้นมีน้ำหนักเพียงพอจะทำการสั่งฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล เมื่อมาถึงชั้นพิจารณาในศาลนั้น หากผู้พิพากษาพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นผู้กระทำความผิดจริง ผู้พิพากษาจะทำการพิพากษากำหนดโทษและลงโทษจำเลยคนนั้นให้เหมาะสมแก่ความผิดที่บุคคลนั้นได้กระทำลงไป ทั้งนี้ศาลจะมีคำพิพากษาออกมาว่าจำเลยคนนั้นทำความผิดฐานใด และสมควรถูกพิพากษาลงโทษสถานใด เมื่อมีคำพิพากษาออกมาเช่นนี้ กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติจะทำการรวบรวมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับผู้ต้องโทษคนนั้น ทำให้ผู้ต้องโทษหรืออาชญากรนั้นมีประวัติอาชญากรติดตัวตลอดไป แม้ว่าบุคคลเหล่านั้นจะพ้นโทษออกมาแล้วก็ตาม

ส่วนการบังคับโทษตามคำพิพากษาเป็นขั้นตอนหลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว กล่าวคือเจ้าพนักงานราชทัณฑ์จะบังคับโทษตามคำพิพากษา และหมายบังคับคดีตามที่ศาลได้แจ้งมา การบังคับโทษโดยเจ้าพนักงานราชทัณฑ์นี้มีขึ้นเพื่อตอบแทนการกระทำความผิดอันผู้กระทำความผิดได้กระทำลง ซึ่งโดยทั่วไปตามหลักทัณฑ์วิธานนั้น การบังคับโทษมีวัตถุประสงค์หลัก ๗ ประการ ได้แก่^๑

๑. การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ผู้กระทำความผิด (Prevention)
๒. การลงโทษเพื่อเป็นการตัดโอกาสไม่ให้กระทำความผิดอีก (Restraint)

^๑ Wayne R. LaFave, *Criminal Law*, 5th ed. (United States of America: West Publishing Co., 2009), pp. 26-33.

๓. การลงโทษเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation)
๔. การลงโทษเพื่อเป็นการป้องกันสังคม (Deterrence)
๕. การลงโทษเพื่อเป็นการให้การศึกษา (Education)
๖. การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน (Retribution)
๗. การลงโทษเพื่อเป็นการทำให้ความสัมพันธ์ของคู่กรณีกลับคืนดี (Restoration)

แม้การลงโทษจะมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้ผู้กระทำความผิดเกิดความสำนึกผิดในสิ่งที่ได้กระทำลงไป และพร้อมที่จะกลับตัวเป็นคนดีของสังคม แต่จะเห็นได้ว่าการที่ผู้ต้องโทษตามคำพิพากษาของศาลนั้นเป็นผู้ที่มีประวัติการกระทำความผิด หรือประวัติอาชญากรติดตัว ทำให้ประชาชนทั่วไปเกิดความรังเกียจ ไม่อยากทำการคบหาสมาคมด้วย กล่าวคือ บุคคลทั่วไปจะมีทัศนคติและความรู้สึกในทางลบต่อผู้ที่มีประวัติว่าเคยกระทำความผิด เกิดความเกรงกลัวว่าบุคคลที่พ้นโทษออกมาเหล่านั้นจะออกมาก่อคดีความผิดอีก ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะเคยกระทำความผิดที่มีความฉกรรจ์รุนแรง หรือความผิดเพียงเล็กน้อยก็ตาม ด้วยเหตุผลเหล่านี้ส่งผลให้สังคมส่วนใหญ่จะไม่ยอมรับผู้ที่เคยมีประวัติการกระทำความผิดหรือประวัติอาชญากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งนายจ้างไม่ว่าภาคเอกชนหรือภาครัฐหากมีผู้มาสมัครงานมักจะขอให้ผู้สมัครงานให้ความยินยอมในการตรวจสอบข้อมูลประวัติเกี่ยวกับการกระทำความผิด เพื่อประกอบการพิจารณาว่าสมควรรับบุคคลนั้นเข้าทำงานในองค์กรหรือไม่

ในบางครั้งผู้กระทำความผิดอาจกระทำความผิดด้วยความพลั้งเผลอ กระทำด้วยประมาท เลินเล่อ หรือเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก โดยที่ผู้กระทำไม่ได้มีสันดานเป็นผู้ร้าย เช่น ภรรยาที่ถูกสามีทุบตี ทำร้ายบ่อยๆจนตัวเองทนไม่ได้ จึงฆ่าสามีโดยบันดาลโทสะ เป็นต้น รวมทั้งเด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลของสถานพินิจ กระทรวงยุติธรรมที่อาจกระทำความผิดเป็นครั้งแรก หรือกระทำความผิดด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ทำให้บุคคลเหล่านี้ที่แม้จะพ้นโทษออกมาแล้ว และมีความประสงค์จะกลับตัวเป็นคนดีของสังคม กลับคืนสู่สภาพสังคมปกติได้ยากลำบาก เหตุเพียงเพราะบุคคลเหล่านี้มีประวัติการกระทำความผิด หรือประวัติอาชญากรติดตัว ส่งผลให้ในที่สุดบุคคลเหล่านี้อาจหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีกจนกลายเป็นอาชญากรอาชีพ ซึ่งวิธีการที่จะทำให้อาชญากรอาชีพเหล่านี้กลับตัวเป็นคนดีมากยิ่งขึ้นไปอีก โดยเฉพาะเด็กหรือเยาวชน หากไม่ให้ออกาสพวกเขาในการกลับตัวเป็นคนดี เด็กและเยาวชนเหล่านี้จะยิ่งเรียนรู้วิธีการในการประกอบอาชญากรรม รวมทั้งวิธีการในการหลบหนีเมื่อได้กระทำความผิดไปแล้ว อันจะยิ่งเป็นการก่อปัญหามากขึ้น เพราะเด็กและเยาวชนเหล่านี้ต้องเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า อย่างไรก็ตาม การให้ออกาสแก่ผู้พ้นโทษหรือผู้ที่เคยเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมมาก่อนนั้น ย่อมต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมจากการกระทำความผิดที่ร้ายแรง หรือการกระทำความผิดซ้ำของอาชญากรอาชีพเป็นสำคัญด้วย

แม้ว่าประเทศไทยจะมีทั้งพระราชบัญญัตินิรโทษกรรม พระราชบัญญัติล้างมลทิน และพระราชกฤษฎีกาพระราชทานอภัยโทษออกมาในแต่ละโอกาสที่เหมาะสม แต่กฎหมายเหล่านี้ไม่ได้ช่วยให้บุคคลที่ต้องโทษนั้นได้รับการลบทะเบียนประวัติการกระทำความผิด หรือประวัติอาชญากรออกไปได้ กล่าวคือ นิรโทษกรรมเป็นเพียงวิธีการลบล้างการกระทำความผิดอาญาที่บุคคลได้กระทำความผิดแล้ว โดยมีกฎหมายที่ออกภายหลังการกระทำความผิดกำหนดให้การกระทำนั้นไม่เป็นความผิด และให้ผู้ที่ได้กระทำการนั้นพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิด ส่วนการล้างมลทินทำให้บุคคลซึ่งถูกลงโทษจนพ้นโทษไปแล้วถือว่าไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งลงโทษ เท่ากับไม่เคยมีมลทินมาก่อนเลย และการพระราชทานอภัยโทษมีผลเพียงทำให้ผู้ต้องโทษประเภทต่างๆ ได้รับการปล่อยตัวหรือลดโทษ ตามแต่พระมหากษัตริย์จะทรงพระมหากรุณา ผลที่สุดจะเหมือนกับที่กล่าวมาแล้ว กล่าวคือ แม้จะพ้นโทษออกมาแล้วจะยังมีประวัติอาชญากรเก็บเป็นข้อมูลของทางราชการ อย่างน้อยที่สุดก็ที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่เป็นแหล่งเก็บข้อมูลของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดต่างๆ โดยให้บุคคลผู้ร้องขอสามารถทำการตรวจสอบประวัติของบุคคลได้อยู่เหมือนเดิม ส่งผลให้ผู้ที่พ้นโทษออกมาแล้วนั้น หากประสงค์จะประกอบอาชีพที่สุจริตเพื่อเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว อาจจะได้ทำงานที่สุจริตก็ไม่ได้ เนื่องจากเหตุว่าหากนายจ้างขอตรวจสอบประวัติอาชญากร แล้วพบว่าบุคคลที่มาสมัครงานผู้นั้นเคยกระทำความผิดมาก่อน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีประวัติอาชญากร อาจเกิดความเกรงกลัวบุคคลผู้นั้น และอ้างเหตุผลต่างๆ เพื่อมิให้บุคคลผู้นั้นเข้าทำงาน ส่งผลให้ในที่สุดแม้ว่าบุคคลผู้นั้นจะพ้นโทษออกมาและกลับตัวกลับใจเป็นคนดีแล้ว แต่เมื่อไม่สามารถหางานทำได้ จึงต้องแสวงหาวิธีการอื่นเพื่อจะหาเงินมาเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว และวิธีการหนึ่งคือ การประกอบอาชญากรรม เรียกได้ว่าเป็นการกระทำความผิดซ้ำอีกครั้งหนึ่ง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ในปัจจุบันที่ยิ่งทวีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น ถึงขั้นที่สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม อันเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการร่างกฎหมาย ได้จัดสัมมนาเพื่อรับฟังความคิดเห็นของหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษาและประชาชนเกี่ยวกับกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม เพื่อนำข้อคิดเห็นนั้นไปพัฒนาร่างกฎหมายให้เกิดความสมบูรณ์และนำไปสู่กระบวนการนิติบัญญัติ เพื่อประกาศใช้เป็นพระราชบัญญัติต่อไป แต่การจัดสัมมนาดังกล่าวปรากฏแต่เพียงหลักการของกฎหมายเท่านั้น ยังไม่มีความชัดเจนในด้านเนื้อหาแต่ประการใด ดังนั้น วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการนำแนวคิดการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในประเทศไทย ซึ่งอาจจะเป็นวิธีการหนึ่งในการป้องกันการกระทำผิดซ้ำของบุคคลได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(๑) เพื่อศึกษาทฤษฎีการลงโทษ รวมถึงความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการทะเบียนประวัติอาชญากร นิรโทษกรรม การล้างมลทิน และการอภัยโทษ

(๒) เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการมีกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย เมื่อได้ศึกษาการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศที่ยกมาเป็นแนวทางแล้ว จะได้ทราบว่าประเทศต่าง ๆ นั้น มีวิธีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอย่างไรบ้าง และสามารถนำมาประยุกต์และใช้ในประเทศไทยได้หรือไม่ เพียงใด

(๓) เพื่อกำหนดหลักการที่ควรจะมีในกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากร หลังจากที่ได้ศึกษารูปแบบการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของต่างประเทศแล้ว จะได้ทราบว่าในแต่ละประเทศที่นำมาเป็นแนวทางนั้น กำหนดกรณีเช่นใดบ้างจึงจะสามารถทำการลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้ หรือประเทศนั้นๆ ได้กำหนดข้อยกเว้นไว้หรือไม่ กรณีใด

(๔) เพื่อใช้เป็นมาตรการในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้ที่พ้นโทษมาแล้ว

สมมติฐานของการวิจัย

เมื่อบุคคลเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญาจนถึงขั้นที่ศาลมีคำพิพากษาว่าสมควรลงโทษจำเลยสถานใดนั้น บุคคลผู้ต้องคำพิพากษานั้นจะมีประวัติการกระทำความผิด หรือประวัติอาชญากรติดตัวเป็นตราบาปแก่ผู้กระทำความผิด หากมีการนำมาตรการและกลไกการลบทะเบียนประวัติอาชญากรโดยวางเงื่อนไขที่เหมาะสม มาใช้ในประเทศไทยจะทำให้ผู้ที่เคยกระทำความผิดสามารถดำเนินชีวิตได้เช่นบุคคลทั่วไปอีกครั้ง และยังเป็นวิธีการที่สามารถป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของบุคคลได้อีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งศึกษาและเสนอแนวทางในการมีกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรที่มีรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ คือ การป้องกันบุคคลกระทำความผิดซ้ำ โดยจะทำการศึกษากฎหมายไทยที่มีอยู่ในปัจจุบัน ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยนิรโทษกรรม กฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน และกฎหมายว่าด้วยการอภัยโทษ รวมทั้งศึกษากฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของต่างประเทศ อันได้แก่

๑. The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 ของประเทศนิวซีแลนด์

๒. Criminal Records Act 1991 ของมลรัฐนิวเซาท์เวลล์ ประเทศออสเตรเลีย

๓. Criminal Records Act R.S.C 1985 ของประเทศแคนาดา

๔. H.R. 2065 Second Chance Act of 2011 (Introduced in House) ของประเทศสหรัฐอเมริกา

๕. Title 1 Chapter 55 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของมลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา และ

๖. Title 11 Chapter 43 Subchapter 7 ประมวลกฎหมายของมลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกาว่ามีรูปแบบหรือกลไกอย่างไร เพื่อนำมาเป็นแบบอย่างหรือแนวทางให้กับกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรสำหรับประเทศไทยต่อไป

วิธีการดำเนินการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยการค้นคว้าจากบทบัญญัติของกฎหมาย รวมทั้งกฎหมายลำดับรองต่างๆที่มีในปัจจุบัน ประกอบกับ หนังสือ ตำรา บทความ วารสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการลบทะเบียนประวัติอาชญากรทั้งของประเทศไทย และต่างประเทศ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการสังเคราะห์ และจัดรวบรวมเป็นระบบ เพื่อให้ทราบข้อมูลโดยละเอียดแล้วนำเสนอให้เห็นว่าในส่วนของประเทศไทยนั้น มีกฎหมายที่มีความคล้ายคลึงกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร แต่กฎหมายเหล่านั้นไม่บรรลุวัตถุประสงค์ กล่าวคือ ไม่ได้เป็นแนวทางในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของบุคคลได้ จึงต้องทำการศึกษากฎหมายในส่วนของต่างประเทศ ประกอบด้วย กล่าวคือการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในต่างประเทศนั้นมีวิธีการอย่างไร ใช้หลักอะไรในการลบทะเบียนประวัติ หรือมีข้อจำกัด ข้อยกเว้นอย่างไร หรือไม่ และในประเทศต่าง ๆ นั้น มีวิธีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรที่แตกต่างกันออกไปหรือไม่ อย่างไร เพื่อจะนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ และทำการดัดแปลงแก้ไข หาข้อสรุปตลอดจนข้อเสนอแนะสำหรับประเทศไทยต่อไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(๑) ทำให้เข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีการลงโทษ การทะเบียนประวัติอาชญากร นิรโทษกรรม การล้างมลทิน และการอภัยโทษ

(๒) ทำให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่ามีความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดในการที่จะมีกฎหมายลบบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย หลังจากได้ทำการศึกษาถึงรูปแบบ วิธีการของต่างประเทศแล้ว

(๓) ทำให้สามารถกำหนดหลักการ รวมถึงข้อยกเว้นต่างๆที่จะใส่ไว้ในกฎหมายลบบทะเบียนประวัติอาชญากรสำหรับประเทศไทย โดยแก้ไขตัดแปลงจากกฎหมายลบบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศที่นำมาศึกษา เพื่อจะได้เป็นแนวทางการลบบทะเบียนประวัติอาชญากรที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย

(๔) ทำให้สามารถสร้างมาตรการในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำของผู้ที่ได้กระทำความผิดมาแล้ว

บทที่ ๒

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการทะเบียนประวัติอาชญากร

หากบุคคลใดกระทำความผิด บุคคลนั้นจะถูกบันทึกชื่อพร้อมประวัติต่างๆในทะเบียนประวัติอาชญากร หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ประวัติการกระทำความผิด ซึ่งจะมีหน่วยงานที่เก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้ไว้ กล่าวคือ กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพราะฉะนั้นในบทนี้จะได้อธิบายถึงความสำคัญและประโยชน์ของการมีทะเบียนประวัติอาชญากร โดยมีการอธิบายทฤษฎีที่รองรับการมีทะเบียนประวัติอาชญากร กล่าวคือ แนวคิดของกฎหมาย three strikes law และทฤษฎีการลงโทษต่างๆ นอกจากนี้จะได้มีการอธิบายถึงแนวความคิดของการมีทะเบียนประวัติอาชญากรที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ปัจจุบันมีแนวความคิดในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เพราะทะเบียนประวัติอาชญากรทำให้เกิดผลกระทบในหลายด้าน พร้อมทั้งอธิบายทฤษฎีที่รองรับอีกด้วย กล่าวคือ ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำ ดังจะอธิบายต่อไป

๒.๑ ความสำคัญของทะเบียนประวัติอาชญากร

ทะเบียนประวัติอาชญากรมีขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลและประวัติต่างๆเกี่ยวกับผู้กระทำความผิด รวมไปถึงลักษณะการกระทำความผิด เพื่อประโยชน์ต่างๆในกระบวนการยุติธรรม ในหัวข้อนี้จะได้อธิบายถึงความหมายของการทะเบียนประวัติอาชญากร ความสำคัญของงานการทะเบียนประวัติอาชญากร

๒.๑.๑ ความหมายของการทะเบียนประวัติอาชญากร

คำว่า “ทะเบียนประวัติอาชญากร” นั้น ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายฉบับใดให้คำนิยามไว้เป็นการเฉพาะ กล่าวได้ว่าเป็นคำศัพท์ที่ใช้เรียกหรือเข้าใจกันโดยทั่วไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน ดังนั้นการที่จะทราบความหมายของคำว่า “ทะเบียนประวัติอาชญากร” จึงต้องอาศัยพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช ๒๕๔๒ ช่วยในการแปลคำศัพท์ต่างๆ ดังต่อไปนี้

คำว่า “ทะเบียน”^๑ เป็นคำนาม หมายความว่า บัญชีจดลักษณะจำนวนคน จำนวนสัตว์หรือจำนวนสิ่งของ ตลอดจนงานต่างๆที่รัฐบันทึกไว้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับประชาชนพลเมือง

ทะเบียนที่เกี่ยวกับคน เช่น ทะเบียนบ้าน ทะเบียนสมรส ในส่วนที่เกี่ยวกับสัตว์ เช่น ทะเบียนสัตว์พาหนะหรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า ตั๋วรูปพรรณ ทะเบียนสิ่งของ เช่น ทะเบียนอาวุธปืน ทะเบียน

^๑ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์, ๒๕๔๖), หน้า ๕๑๕.

รณยต์ เป็นต้น ในส่วนทะเบียนของรัฐที่เกี่ยวกับประชาชน ได้แก่ งานทะเบียนราษฎรต่างๆ เช่น การแจ้งเกิด การแจ้งตาย การย้ายที่อยู่ เป็นต้น

คำว่า “ประวัติ”^๒ เป็นคำนาม หมายความว่า เรื่องราวว่าด้วยความเป็นไปของคน สถานที่ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ประวัติศรีปราชญ์ ประวัติวัดมหาธาตุ เป็นต้น

คำว่า “อาชญากร”^๓ เป็นคำนาม หมายความว่า ผู้ก่ออาชญากรรม ผู้กระทำความผิดที่เป็นคดีอาญา แต่คำว่า “อาชญากร” ยังสามารถแยกความหมายได้อีก ๒ แห่ง คือ

(๑) ในแง่กฎหมาย อาชญากร หมายถึง บุคคลผู้กระทำความผิดที่ได้ผ่านขั้นตอนกระบวนการยุติธรรมทางอาญามาแล้ว ได้แก่ การพิสูจน์ข้อกล่าวหา การพิสูจน์ความผิด มีการสืบสวน สอบสวน รวมทั้งการรวบรวมพยานหลักฐานต่างๆ จนนำไปสู่ขั้นตอนในการที่ศาลจะพิจารณาพิพากษาลงโทษบุคคลนั้น เมื่อบุคคลนั้นถูกศาลพิพากษาลงโทษ จึงจะถือว่าผู้นั้นเป็นอาชญากรอย่างแท้จริง

(๒) ส่วนแง่สังคมทั่วไป อาชญากรตามความหมายนี้ ไม่ต้องอาศัยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพียงแต่ใช้การตีความของสังคมเป็นหลักกว่าบุคคลเช่นใด ควรจะเป็นอาชญากร โดยอาจใช้ความรู้สึกร่วมของประชาชนเป็นเครื่องมือในการตีความว่าบุคคลใดสร้างความเสียหายให้แก่สังคม บุคคลนั้นได้ชื่อว่าเป็นอาชญากร เช่น บุคคลผู้ค้ายาเสพติด หรืออาจจะอาศัยการตีความจากความหมายในแง่กฎหมาย กล่าวคือ อาศัยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา แต่ไม่ถึงกับต้องรอให้ศาลตัดสินคดีเสียก่อน บุคคลนั้นก็ได้อีกว่าเป็นอาชญากรแล้ว เช่น เมื่อมีเจ้าหน้าที่ตำรวจมาจับกุมบุคคลใด บุคคลนั้นก็เป็อาชญากรในสายตาของผู้ที่พบเห็นหรือทราบข่าวแล้ว ความหมายของอาชญากรในแง่สังคมทั่วไป ยังรวมไปถึงการที่สังคมเพิ่มความเข้มข้นหรือความชัดเจนในตัวอาชญากรมากขึ้นเรื่อยๆ เช่น ความเป็นอาชญากรอาจจะมีความเข้มข้นไม่มากนัก ในชั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่จะเพิ่มความเป็นอาชญากรมากขึ้นในชั้นพนักงานอัยการ ชั้นศาล และชั้นราชทัณฑ์ตามลำดับ^๔

ส่วนคำว่า “อาชญากรรม”^๕ นั้น เป็นคำนาม หมายถึง การกระทำความผิดทางอาญา แต่ศัพท์คำนี้ยังมีความหมายในมุมมองอื่นๆด้วย ดังต่อไปนี้^๖

^๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖๖๕.

^๓ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๖๑.

^๔ ปกรณ์ มณีปกรณ์, อาชญาวิทยา และ ทัณฑวิทยา (กรุงเทพมหานคร: เอ็ม.ที.เพรส, ๒๕๕๓), หน้า ๒๐-๒๒.

^๕ ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒, หน้า ๑๓๖๑.

^๖ กองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ, คู่มือตำรวจ เล่ม ๗ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๙), หน้า

(๑) ในมุมมองของนักกฎหมาย อาชญากรรมเป็นความประพฤติที่ต้องมีกฎหมายอาญา กำหนดความผิด พร้อมทั้งกำหนดโทษสำหรับแต่ละความผิดเอาไว้ด้วย ซึ่งความหมายในมุมมองของนักกฎหมายนี้ ยังสามารถแยกเป็น ๒ ความหมายย่อย กล่าวคือ

(๑.๑) อาชญากรรมที่เป็นความผิดในตัวเอง (Mala Inse) เช่น การฆ่าคนตาย การลักทรัพย์ เป็นต้น และ

(๑.๒) อาชญากรรมที่เป็นความผิด เพราะมีกฎหมายห้ามไว้ (Mala Prohibita) เช่น การฝ่าฝืนกฎจราจร การหลีกเลี่ยงภาษี การละเมิดกฎหมายแรงงาน^๗ เป็นต้น

(๒) อาชญากรรมในแก่นักอาชญาวิทยา ความหมายของอาชญากรรมในแก่นี้ จะแคบกว่าของนักกฎหมาย เพราะ สิ่งใดที่จะถูกพิจารณาว่าเป็นอาชญากรรมหรือไม่นั้น ต้องพิจารณาจากความร้ายแรงของการกระทำ และความชั่วร้ายของผู้กระทำเป็นหลัก

(๓) อาชญากรรมในแก่นักสังคมวิทยา การจะเป็นอาชญากรรมในแก่นี้ ไม่ใช่เพียงการละเมิดระเบียบของสังคมเท่านั้น แต่ต้องเป็นการละเมิดกฎระเบียบของสังคมที่ตราเอาไว้เป็นกฎหมายด้วย จึงจะเป็นอาชญากรรม

เมื่อทราบความหมายหรือคำนิยามของศัพท์ต่างๆ แล้ว เพราะฉะนั้นเมื่อรวมความ คำว่า “ทะเบียนประวัติอาชญากร” จึงหมายถึง เอกสารที่เกี่ยวกับเรื่องราวต่างๆ รวมถึงความเป็นไปของผู้กระทำความผิดในคดีอาญา ที่มีการรวบรวมเอาไว้เป็นหลักฐานโดยหน่วยงานของรัฐที่ได้รับมอบหมาย

เมื่อทราบความหมายของคำว่า “ทะเบียนประวัติอาชญากร” จึงทำให้ทราบความหมายของ “การทะเบียนประวัติอาชญากร” ด้วยว่า หมายถึง การเก็บรวบรวมเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้กระทำความผิด ไม่ว่าจะเป็นบุคคล ซึ่งหมายความรวมทั้งบุคคลผู้กระทำความผิด บุคคลที่เป็นภัยอันตรายต่อสังคม คนหายพลัดหลง คนตายไม่ทราบชื่อ และรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวบุคคล เช่น ลายพิมพ์นิ้วมือ แผนประทุษกรรม ดำเนินรูปพรรณต่างๆ เป็นต้น หรือวัตถุสิ่งของในคดีอาญา อันได้แก่ ทรัพย์สิน สิ่งของที่หายไป รวมไปถึงรายละเอียดที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น ลักษณะของทรัพย์สิน ชนิดของสิ่งของนั้นๆ เป็นต้น

^๗ โสภณ ชปิลมันน์, อาชญากรรม : ปัญหาที่ควรแก้ไขในสังคมปัจจุบัน, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗), หน้า ๘.

๒.๑.๒ ความสำคัญของงานการทะเบียนประวัติอาชญากร

ข้อความจริงที่ไม่อาจปฏิเสธได้คือ อาชญากรรมเป็นปรากฏการณ์อย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นในทุกๆ สังคม^๘ และสามารถกล่าวได้ว่าอยู่กับสังคมมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานแล้ว ซึ่งอาชญากรรมนั้นมีการพัฒนาจากเดิมไปเป็นอย่างมาก มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง กล่าวคือ อาชญากรรมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันไม่เหมือนกับที่เกิดขึ้นในอดีตที่ผ่านมา มีการนำความรู้ทางเทคโนโลยีใหม่ๆ มาช่วยในการประกอบอาชญากรรมอยู่เสมอ ทำให้อาชญากรรมที่เกิดขึ้นมีความรุนแรงทั้งรูปแบบ วิธีการ รวมถึงมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้การปราบปรามกระทำได้ยากขึ้นเช่นกัน

หน่วยงานแรกที่เป็นต้นธารแห่งกระบวนการยุติธรรมทางอาญา คือ เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งต้องทำการสืบสวนสอบสวนหาข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น พยายามรวบรวมพยานหลักฐานทุกชนิดเท่าที่จะทำได้ เพื่อที่ผลสุดท้ายจะได้นำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เมื่อเป็นเช่นนี้ในยุคแรกเจ้าหน้าที่ตำรวจจึงมักจะสืบสวนสอบสวนโดยบีบบังคับให้ผู้ต้องหารับสารภาพด้วยวิธีการต่างๆ ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดจริงหรือไม่ ทำให้กระบวนการยุติธรรมในช่วงนั้นไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้นในปัจจุบันเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทำการสืบสวนสอบสวนจึงเปลี่ยนวิธีการสืบสวนสอบสวน โดยใช้เทคนิควิชาการมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรู้เกี่ยวกับวิทยาการตำรวจและประวัติความเป็นมา รวมถึงวิธีการของ คนร้ายประเภทต่างๆ^๙ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องสามารถแยกได้ว่าใครเป็นคนดี ใครเป็นคนร้าย และต้องรู้จักบุคคลในพื้นที่หรือท้องที่ของตัวเองให้มากที่สุด แต่อย่างทีกล่าวข้างต้นว่าปัจจุบันอาชญากรรมมีความสลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น ไม่ได้กระทำเฉพาะท้องที่ใดท้องที่หนึ่ง แต่มีการขยายไปในต่างท้องที่หรือต่างประเทศก็มี ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องปรับปรุงระบบการตรวจสอบประวัติผู้กระทำความผิดอยู่เสมอ ประกอบกับเป็นไปไม่ได้เลยที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะจดจำบุคคลทุกคนได้ ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องอาศัย “งานการทะเบียนประวัติอาชญากร” ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะประวัติบุคคล ลายพิมพ์นิ้วมือ ตำหนิรูปพรรณของทรัพย์สินต่างๆ เป็นต้น เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการสืบสวนสอบสวนให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

^๘ วีระพงษ์ บุญโญภาส, อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๓.

^๙ พัชรา สิ้นลอยมา, เอกสารประกอบคำสอน วิชา การทะเบียนประวัติอาชญากร โรงเรียนนายร้อยตำรวจ (นครปฐม: โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, ๒๕๕๑), หน้า ๕.

๒.๑.๓ ลักษณะของการปฏิบัติงานด้านการทะเบียนประวัติอาชญากร^{๑๐}

เมื่องานการทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เช่น ข้อมูลประวัติบุคคลผู้กระทำความผิด ตำนานรูปพรรณของทรัพย์สินต่างๆ เป็นต้น จึงสามารถแบ่งลักษณะของการปฏิบัติงานด้านการทะเบียนประวัติอาชญากรได้ ดังต่อไปนี้

๑. เป็นการเก็บข้อมูล กล่าวคือ งานด้านการทะเบียนประวัติอาชญากรจะเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสารต่างๆ เช่น เอกสารแผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ เอกสารรายงานแผนประทุษกรรม เอกสารหมายจับ เอกสารประวัติของผู้ต้องหา เป็นต้น โดยมีการจัดเรียงข้อมูลที่ได้มาอย่างเป็นระบบ อาจเรียงตามลำดับตัวอักษร ตามหมายเลขทะเบียน แล้วแต่กรณี

๒. เป็นการตรวจสอบและแจ้งผล เนื่องจากงานด้านการทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นการเก็บข้อมูล จึงมีการตรวจสอบและแจ้งผลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอยู่ตลอดเวลา ซึ่งวิธีการตรวจสอบข้อมูลนั้นมักจะใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เช่น ใช้เครื่องมืออิเล็กทรอนิกส์ในการเก็บรวบรวมและตรวจสอบข้อมูล เพื่อความสะดวกรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

๓. เป็นการออกประกาศต่างๆ อธิบายได้ว่าจุดประสงค์ของการออกประกาศ เพื่อให้ได้ข้อมูลต่างๆที่เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องการ เพื่อนำมาเก็บรวบรวมตามลักษณะของงานด้านการทะเบียนประวัติอาชญากร ประกาศต่างๆ เช่น ประกาศสืบจับ ประกาศรางวัลสินบนนำจับ ประกาศคนหายพลัดหลง เป็นต้น

๒.๑.๔ ระบบฐานข้อมูลประวัติอาชญากร

ปัจจุบันอาชญากรรมได้พัฒนารูปแบบตามเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงมีความจำเป็นที่เจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมจะต้องตามเทคโนโลยีอันทันสมัยให้ทัน โดยเฉพาะเจ้าพนักงานตำรวจ เพื่อที่จะได้สืบสวนสอบสวนจับกุมผู้กระทำความผิดได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งหนึ่งในวิทยาการที่มีบทบาทในการเพิ่มประสิทธิภาพการสืบสวน คือ ระบบฐานข้อมูลประวัติอาชญากร CDOS (Criminals Database Operating System)

ระบบฐานข้อมูลประวัติอาชญากร CDOS เป็นระบบที่เจ้าพนักงานตำรวจใช้สำหรับเก็บข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับตัวอาชญากร ซึ่งระบบ CDOS นี้ยังสามารถแบ่งตามภาระหน้าที่การงานของเจ้าพนักงานตำรวจได้อีก ๕ ระบบย่อย ดังต่อไปนี้^{๑๑}

^{๑๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๖-๗.

^{๑๑} กองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ, คู่มือตำรวจ เล่ม ๗, หน้า ๒๐๗-๒๑๓.

๑. ระบบข้อมูลหมายจับ

ระบบนี้มีขึ้นเพื่อจัดเก็บข้อมูลเกี่ยวกับหมายจับอาชญากร อันได้แก่ ประกาศสืบจับ ซึ่งหมายถึง ข้อมูลที่สำคัญของหมายจับ ตำหนิรูปพรรณของผู้กระทำความผิดที่พนักงานสอบสวนเจ้าของคดีออกประกาศให้สถานีตำรวจ รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับทราบเพื่อช่วยสืบจับ^{๑๒} ประกาศสืบจับไม่มีรูปพรรณ ประกาศถอนสืบจับ และงานตรวจสอบด้วยชื่อ โดยระบบข้อมูลหมายจับนี้จะมีการปรับปรุงแก้ไขข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อส่งหรือรายงานให้สถานีตำรวจและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั่วราชอาณาจักรใช้ในการตรวจสอบ สืบค้นข้อมูล ทำให้การติดตามจับกุมผู้กระทำความผิดกระทำได้ง่ายยิ่งขึ้น

๒. ระบบข้อมูลบุคคลพ้นโทษ

ระบบข้อมูลบุคคลผู้พ้นโทษ จะบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลผู้พ้นโทษ อันประกอบไปด้วย ประวัติ ภูมิลำเนา รวมถึงพฤติกรรม ความเคลื่อนไหวต่างๆของบุคคลผู้พ้นโทษ เพื่อให้ทราบว่าบุคคลที่พ้นโทษถูกปล่อยตัวออกไปจากเรือนจำแล้วนั้น มีความเป็นอยู่อย่างไร มีพฤติกรรมที่น่าสงสัยว่าจะหวนกลับไปกระทำความผิดอีกหรือไม่ โดยจะมีการแก้ไขปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อความถูกต้องเป็นจริงของข้อมูล

๓. ระบบข้อมูลบัญชีประวัติการกระทำผิด

ระบบนี้เป็นระบบที่รวบรวมข้อมูลประวัติของผู้ต้องหา รวมถึงผู้ขออนุญาตใช้หรือทำการต่างๆเกี่ยวกับอาวุธ โดยระบบนี้จะจัดเก็บเฉพาะผู้ที่มีประวัติมากกว่า ๑ ครั้ง เพื่อนำข้อมูลประวัติหลายฉบับนั้นมาสรุปรวมให้เป็นบัญชีประวัติที่สามารถอ้างอิงได้ว่าบุคคลคนนั้นเป็นบุคคลคนเดียวกัน นอกจากการบันทึกบัญชีประวัติแล้ว ระบบนี้ยังทำหน้าที่ในการสอบถามผลคดี เพื่อบันทึกผลของคดีที่เข้ามาเพื่อช่วยให้ประวัติที่เจ้าพนักงานจัดเก็บนั้นมีความถูกต้องสมบูรณ์มากที่สุด

๔. ระบบข้อมูลแผนประทุษกรรม

ระบบนี้มีขึ้นเพื่อจัดเก็บข้อมูลแผนประทุษกรรม ซึ่งหมายถึงเทคนิควิธีที่คนร้ายใช้ในการกระทำความผิด รวมถึงตลอดถึงพฤติกรรมของคนร้ายทั้งหมด^{๑๓} รวมทั้งประวัติ ตำหนิรูปพรรณของผู้กระทำความผิด เพื่อเป็นข้อมูลในการช่วยให้พนักงานสืบสวนสอบสวนติดตามหาตัวผู้กระทำ

^{๑๒} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๓๔.

^{๑๓} พัชรา สิ้นลอมมา, เอกสารประกอบคำสอน วิชา การทะเบียนประวัติอาชญากร โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, หน้า ๑๒.

ความผิดที่ยังจับตัวไม่ได้ได้อย่างง่ายขึ้น โดยจะมีการตรวจสอบปรับปรุงข้อมูลให้ถูกต้องตรงกับความ เป็นจริงอยู่เสมอ

๕. ระบบข้อมูลประวัติอาชญากร

ระบบนี้จะจัดเก็บและตรวจสอบประวัติต่างๆของผู้ต้องหา ผู้ขออนุญาตทำการต่างๆเกี่ยวกับ อาวุธ ผู้สมัครงาน รวมทั้งผู้ขออนุญาตทำการต่างๆที่ถูกสอบถามเข้ามาประจำวัน โดยระบบนี้จะ ทำงานเช่นเดียวกับระบบข้อมูลบัญชีประวัติการกระทำผิด กล่าวคือ การสอบถามผลคดี และบันทึก ผลคดี เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ระบบฐานข้อมูลประวัติอาชญากร CDOS ทั้ง ๕ ระบบย่อยนี้จะทำงานประสานสอดคล้อง กัน โดยข้อมูลเกี่ยวกับประวัติอาชญากรในระบบฐานข้อมูลนี้ จะถูกรวบรวมและจัดเก็บไว้ก่อนข้าง ละเอียด อาทิ ประวัติและตำหนิรูปพรรณของผู้กระทำความผิด เทคนิควิธีการต่างๆในการกระทำ ความผิด เป็นต้น ทำให้พนักงานสืบสวนสอบสวนสามารถขอข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูลในระหว่างสถานี ตำรวจได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลให้การสืบสวนสอบสวนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น^{๑๔}

๒.๑.๕ ประโยชน์ของงานการทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่องานด้านการทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับตัว ผู้กระทำความผิด ประกอบกับเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล และราชทัณฑ์มีหน้าที่หาตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ จึงต้องอาศัยข้อมูล พยานหลักฐานต่างๆ เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นและนำผู้กระทำความผิดตัวจริงมาลงโทษ ดังนั้น เจ้าหน้าที่ต่างๆเหล่านี้สามารถใช้ประโยชน์จากงานด้านการทะเบียนประวัติอาชญากรได้ ดังต่อไปนี้

๑. เจ้าหน้าที่ตำรวจ

๑.๑ ด้านการสืบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๐) บัญญัติว่า “การสืบสวน หมายรวมถึงการแสวงหาข้อเท็จจริงและหลักฐานซึ่งพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจได้ปฏิบัติไป ตามอำนาจและหน้าที่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และเพื่อที่จะทราบรายละเอียด แห่งความผิด”

^{๑๔} กองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ, คู่มือตำรวจ เล่ม ๗, หน้า ๖๖.

ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการสืบสวนจึงมีสองประการ ได้แก่ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน และ เพื่อทราบรายละเอียดแห่งความผิด ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

การรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน ถือว่าเป็นการทำหน้าที่สืบสวนก่อนที่จะมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น กล่าวคือเป็นการป้องกันมิให้เกิดการกระทำความผิด ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ทำการสืบสวนสามารถใช้ข้อมูลด้านการทะเบียนประวัติอาชญากร เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพท้องถิ่น บุคคลต่างในท้องถิ่น ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติอาชญากร รวมถึงบุคคลที่มีแนวโน้มว่าจะกระทำความผิดกฎหมาย หรือแหล่งข่าวจากสถานที่ต่างๆ เป็นต้น เพื่อที่เจ้าหน้าที่จะได้นำข้อมูลเหล่านี้มาใช้เป็นแนวทางป้องกันการกระทำความผิด เช่น การจัดสายตรวจออกตรวจพื้นที่ สังเกตพฤติกรรมของบุคคลผู้ต้องสงสัย เป็นต้น

การที่จะทราบรายละเอียดแห่งความผิดในคดีต่างๆที่เกิดขึ้นนั้น เป็นการทำหน้าที่ตำรวจทำการสืบสวนหลังจากที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นแล้ว หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นการปราบปรามอาชญากรรมที่เกิดขึ้น เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจจะนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมอยู่จากงานการทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เช่น หากมีผู้มาแจ้งความร้องทุกข์ โดยบุคคลนั้นยังพอจะจดจำลักษณะของคนร้ายได้ เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจตรวจสอบจากประวัติของบุคคลต่างๆในท้องที่ ประกอบกับเอกสารข้อมูลตำหนิรูปพรรณของบุคคลต่างๆ หรือคดีเกี่ยวกับทรัพย์สิน เจ้าหน้าที่ตำรวจอาจนำข้อมูลเกี่ยวกับทรัพย์สินที่มีอยู่ เช่น ตำหนิรูปพรรณของทรัพย์สินของกลาง คชันทรัพย์สินที่ถูกประทุษร้าย มาประกอบการสืบสวนได้ หรือหากเกิดกรณีคนร้ายหนีการจับกุม อาจใช้ประโยชน์จากประกาศสืบจับเป็นตัวช่วยได้ เป็นต้น

๑.๒ ด้านการสอบสวน

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒ (๑๑) บัญญัติว่า “การสอบสวนหมายความว่า การรวบรวมพยานหลักฐานและการดำเนินการทั้งหลายอื่นตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายนี้ ซึ่งพนักงานสอบสวนได้ทำไปเกี่ยวกับความผิดที่กล่าวหา เพื่อที่จะทราบข้อเท็จจริงหรือพิสูจน์ความผิดและเพื่อจะเอาตัวผู้กระทำความผิดมาฟ้องลงโทษ”

ในการรวบรวมพยานหลักฐานนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๑ บัญญัติว่า “ให้พนักงานสอบสวนรวบรวมหลักฐานทุกชนิด เท่าที่สามารถจะทำได้ เพื่อประสงค์จะทราบข้อเท็จจริงและพฤติการณ์ต่างๆอันเกี่ยวกับความผิดที่ถูกกล่าวหา เพื่อจะรู้ตัวผู้กระทำความผิดและพิสูจน์ให้เห็นความผิดหรือความบริสุทธิ์ของผู้ต้องหา” นอกจากนี้พนักงานสอบสวนยังมีอำนาจตรวจตัวผู้เสียหาย ผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทาง รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลองหรือพิมพ์ลายนิ้วมือ ลายมือ หรือลายเท้าตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา

๑๓๒ (๑)^{๑๕} ได้วางหลักไว้ ฉะนั้นในการรวบรวมพยานหลักฐานนี้ ข้อมูลทางด้านการทะเบียนประวัติ อาชญากรจึงเป็นประโยชน์อย่างมาก เช่น ตรวจสอบลายพิมพ์นิ้วมือของผู้ต้องหา เพื่อตรวจสอบว่า ผู้ต้องหาเคยต้องโทษหรือต้องโทษมาก่อนหรือไม่ อย่างไร หรือตรวจสอบลายนิ้วมือศพ เพื่อต้องการ สืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิดต่อไป^{๑๖} เป็นต้น

๒. พนักงานอัยการ

๒.๑ การฟ้องคดี

พนักงานอัยการเป็นบุคคลผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๘^{๑๗} กำหนดไว้ ซึ่งในการสั่งฟ้องคดีอาญาของพนักงานอัยการนั้น มี หลักที่สำคัญอยู่สองหลัก^{๑๘} ได้แก่

๑. หลักการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย (Legality Principle) กล่าวคือ ถ้าการ กระทำนั้นๆเป็นความผิด ผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำการนั้น และมีพยานหลักฐานพอฟ้องแล้ว พนักงาน อัยการจะต้องสั่งฟ้องคดีต่อศาลทุกเรื่องไป โดยไม่คำนึงถึงตัวบุคคลและปัจจัยอื่นๆ ซึ่งหลักนี้มีชื่อเรียก อีกอย่างหนึ่งว่า “หลักเปลี่ยนแปลงไม่ได้”^{๑๙} กล่าวคือ พนักงานอัยการจะถอนฟ้องไม่ได้ ถือเป็น หลักประกันความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย

๒. หลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลยพินิจ (Opportunity Principle) หลักการ ดำเนินคดีนี้ พนักงานอัยการอาจไม่ฟ้องร้องผู้ต้องหาแม้ว่าบุคคลนั้นจะได้กระทำความผิดจริง เป็นการ ใช้ดุลยพินิจในการดำเนินคดี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลในแต่ละคดี เพื่อเป็นการผ่อนคลายนความเข้มงวดใน การใช้กฎหมาย

^{๑๕} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๓๒ (๑) “ตรวจตัวผู้เสียหายเมื่อผู้นั้นยินยอม หรือตรวจตัว ผู้ต้องหา หรือตรวจสิ่งของหรือที่ทางอันสามารถอาจใช้เป็นพยานหลักฐานได้ ให้รวมทั้งทำภาพถ่าย แผนที่ หรือภาพวาด จำลอง หรือพิมพ์ลาย นิ้วมือ ลายมือหรือลายเท้ากับให้บันทึกรายละเอียดทั้งหลายซึ่งมา จะกระทำให้คดีแจ่มกระจ่างขึ้น”

^{๑๖} กองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ, คู่มือตำรวจ เล่ม ๗, หน้า ๘๘.

^{๑๗} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๘ “บุคคลเหล่านี้มีอำนาจฟ้องคดีอาญาต่อศาล

(๑) พนักงานอัยการ

(๒) ผู้เสียหาย”

^{๑๘} คณิต ณ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ ๗ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๙), หน้า ๔๐๑-๔๐๓.

^{๑๙} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๑๐.

ปัจจุบันถือได้ว่า ประเทศไทยใช้หลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลยพินิจ ซึ่งเห็นได้จากข้อความที่ว่า “ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้พนักงานอัยการออกคำสั่งไม่ฟ้อง ถ้ามีความเห็นควรสั่งฟ้องให้ออกคำสั่งฟ้อง” ตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๓ กำหนดไว้ โดยการใช้ดุลยพินิจของพนักงานอัยการนี้ มีขั้นตอนต่างๆเป็นลำดับ^{๒๐} ดังต่อไปนี้

๑. ก่อนที่พนักงานอัยการจะพิจารณาเนื้อหาของคดี จะพิจารณาก่อนว่ามีเงื่อนไขระงับคดีหรือไม่ ถ้าหากมีจะส่งยุติการดำเนินคดีนั้นไปทันที

๒. หากไม่มีเงื่อนไขระงับคดี พนักงานจะพิจารณาต่อไปว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดหรือไม่ ถ้าหากการกระทำนั้นไม่เป็นความผิดตามกฎหมาย พนักงานอัยการจะสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหาคนนั้น

๓. ถ้าหากพิจารณาแล้วว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดอาญา และผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดตัวจริง ต้องพิจารณาต่อไปว่าในคดีนี้มีพยานหลักฐานเพียงพอในการพิสูจน์ความผิดของผู้ต้องหาหรือไม่ หากเห็นว่าไม่เพียงพอ จะต้องสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหา

๔. แม้ว่าพนักงานอัยการจะพิจารณาแล้วว่าการกระทำนั้นเป็นความผิด ผู้ต้องหาเป็นผู้กระทำความผิดจริงรวมทั้งมีพยานหลักฐานในการพิสูจน์ความผิดอย่างเพียงพอ พนักงานอัยการจะใช้ดุลยพินิจพิจารณาว่ามีเหตุอันควรที่จะไม่ฟ้องผู้ต้องหาหรือไม่ อย่างไร กล่าวคือ หากมีเหตุอันควรที่จะไม่ฟ้องผู้ต้องหา พนักงานอัยการจะสั่งไม่ฟ้องผู้ต้องหารายนั้นส่วนใหญ่ถ้าหากพนักงานอัยการพิจารณาแล้วว่าการฟ้องคดีจะไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ จะไม่สั่งฟ้องคดีนั้น เช่น ผู้กระทำความผิดเป็นผู้เยาว์ เป็นผู้กระทำความผิดครั้งแรก หรือเป็นการกระทำความผิดโดยประมาท เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันมีระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๗^{๒๑} วางหลักเกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจสั่งไม่ฟ้องในข้อ ๗๘ ว่า “ถ้าพนักงานอัยการเห็นว่าการฟ้องคดีจะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณชน หรือจะขัดต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ ให้ทำความเห็นเสนอสำนวนตามลำดับชั้นไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดเพื่อสั่ง”

ในการใช้ดุลยพินิจพิจารณาเหตุอันควรของพนักงานอัยการนี้ พนักงานอัยการสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลด้านการทะเบียนประวัติอาชญากรได้ เช่น นำข้อมูลด้านบุคคลหรือลายพิมพ์นิ้วมือมาพิจารณาว่าผู้ต้องหานั้นเคยต้องหาหรือต้องโทษหรือไม่ อย่างไร ถ้าหากนำข้อมูลมา

^{๒๐} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๔๑๐-๔๑๔.

^{๒๑} ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ออกตามความในพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พุทธศักราช ๒๔๙๘, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๒ (วันที่ ๓๐ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๙๘), มาตรา ๑๕.

ประกอบการพิจารณาแล้ว ได้ความว่าแม้จะเป็นผู้กระทำความผิดโดยประมาทก็ตาม แต่เคยกระทำความผิดมาหลายครั้งแล้ว เช่นนี้พนักงานอัยการก็ควรสั่งฟ้องคดี เพื่อให้ศาลสั่งลงโทษผู้กระทำความผิดด้วยความเหมาะสม เป็นต้น

๒.๒ การร้องต่อศาลในเรื่องที่เกี่ยวกับโทษ

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๒ บัญญัติว่า “ห้ามมิให้พิพากษา หรือสั่งเกินคำขอ หรือที่มีได้กล่าวในฟ้อง” ฉะนั้นหากพนักงานอัยการต้องการให้ศาลพิพากษาไปตามที่ตนต้องการ พนักงานอัยการจึงต้องขอศาลโดยอาจทำเป็นคำขอท้ายฟ้อง หรือคำร้องคำขอแยกต่างหากก็ได้ ซึ่งส่วนใหญ่เรื่องที่พนักงานอัยการจะขอศาล ได้แก่ การขอให้ศาลเพิ่มโทษ บวกโทษ นับโทษต่อ รวมถึงการขอให้ศาลใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยด้วย^{๒๒}

๑. การขอให้ศาลเพิ่มโทษนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๕๕ บัญญัติว่า “ถ้าจำเลยเคยต้องคำพิพากษาให้ลงโทษเพราะได้กระทำความผิดมาแล้ว เมื่อโจทก์ต้องการให้เพิ่มโทษจำเลยฐานไม่ซื่อตรงกลับให้กล่าวมาในฟ้อง” เพราะฉะนั้นถ้าพนักงานอัยการได้ทราบข้อมูลจากทะเบียนประวัติอาชญากรว่าจำเลยนั้นเคยกระทำความผิดมาแล้ว พนักงานอัยการก็สามารถขอให้ศาลเพิ่มโทษจำเลยฐานไม่ซื่อตรงกลับได้

๒. การขอให้ศาลบวกโทษ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๘ บัญญัติว่า “เมื่อความปรากฏแก่ศาลเอง หรือความปรากฏตามคำแถลงของโจทก์หรือเจ้าพนักงานว่า ภายในเวลาที่ศาลกำหนดตามมาตรา ๕๖ ผู้ที่ถูกศาลพิพากษาได้กระทำความผิดอันมิใช่ความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ และศาลพิพากษาให้ลงโทษจำคุกสำหรับความผิดนั้น ให้ศาลที่พิพากษาคดีหลังกำหนดโทษที่รอการกำหนดไว้ในคดีก่อนบวกเข้ากับโทษในคดีหลัง หรือบวกโทษที่รอการลงโทษไว้ในคดีก่อนเข้ากับโทษในคดีหลัง แล้วแต่กรณี” ฉะนั้น จะเห็นได้ว่าการบวกโทษนั้น พนักงานอัยการอาจจะขอศาลเองโดยทำคำแถลง หรือศาลอาจจะบวกโทษเองก็ได้ แต่ถ้าพนักงานอัยการทำคำแถลงเสนอให้ศาลพิจารณานั้นจะเป็นการสะดวกและแน่นอนกว่า เนื่องจากอาจเกิดกรณีที่ศาลไม่ทราบข้อมูล ทำให้จำเลยคนนั้นไม่ได้รับการบวกโทษเพิ่มขึ้นตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งการที่พนักงานอัยการจะขอให้ศาลบวกโทษหรือไม่นั้น พนักงานอัยการสามารถใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรตรวจสอบได้ว่าบุคคลนั้นเคยกระทำความผิดและศาลได้รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษไว้หรือไม่ อย่างไร

^{๒๒} ทวีศักดิ์ รักดีโต, “ทะเบียนประวัติอาชญากร,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔), หน้า ๒๑-๒๓.

๓. การขอให้ศาลนับโทษต่อ แม้ว่าการขอให้ศาลนับโทษต่อจะไม่มีกฎหมายเขียนไว้ โดยเฉพาะ แต่ถ้าพนักงานอัยการต้องการให้ศาลนับโทษจำเลยติดต่อกัน พนักงานอัยการต้องขอไปในสำนวนด้วย มิฉะนั้นศาลไม่มีอำนาจจะนับโทษติดต่อกันได้ เพราะจะเป็นการพิพากษาเกินคำขอตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๙๒ ข้างต้น ส่งผลให้ศาลจำต้องนับโทษจำคุกจำเลยไปพร้อมๆกัน เพราะฉะนั้นหากพนักงานอัยการต้องการขอให้ศาลนับโทษต่อ สามารถขอไปในคำขอท้ายฟ้อง หรือยื่นคำร้องขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้องก็ได้ โดยพนักงานอัยการสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรตรวจสอบได้ว่าศาลในคดีก่อนพิพากษาว่าอย่างไร

๔. การขอให้ศาลใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย วิธีการเพื่อความปลอดภัย เป็นมาตรการที่ศาลกำหนดใช้กับบุคคลเพื่อความปลอดภัย ตามหลักการป้องกันสังคมซึ่งมุ่งหมายให้สังคมปลอดภัยจากการกระทำความผิด อันอาจเกิดขึ้นได้จากผู้ที่ได้เคยกระทำความผิดมาแล้วและเพื่อป้องกันบุคคลอื่นมิให้กระทำความผิด ซึ่งมี ๕ มาตรการ ได้แก่ กักกัน ห้ามเข้าเขตกำหนด เรียกประกันทัณฑ์บน คุมตัวไว้ในสถานพยาบาล และห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙^{๒๓} พนักงานอัยการสามารถขอให้ศาลใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกับผู้ต้องโทษได้หากเห็นว่าเป็นการเหมาะสม ทั้งนี้พนักงานอัยการสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรตรวจสอบประวัติของผู้กระทำความผิดคนนั้นๆ ได้ว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ที่จะใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกับผู้กระทำความผิดคนนั้นๆ

๓. ศาล

ศาลหรือผู้พิพากษามีหน้าที่ในการพิจารณาพิพากษาคดี เพราะฉะนั้นศาลสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ดุลยพินิจในเรื่องโทษ

ดุลยพินิจในเรื่องโทษของศาลนี้ สอดคล้องกับการขอศาลในเรื่องของโทษของพนักงานอัยการ ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

๑. การเพิ่มโทษนั้น เมื่อพนักงานอัยการมีคำขอให้ศาลเพิ่มโทษตามประมวล

^{๒๓} ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๙ “วิธีการเพื่อความปลอดภัยมีดังนี้

- (๑) กักกัน
- (๒) ห้ามเข้าเขตกำหนด
- (๓) เรียกประกันทัณฑ์บน
- (๔) คุมตัวไว้ในสถานพยาบาล
- (๕) ห้ามการประกอบอาชีพบางอย่าง”

กฎหมายอาญา มาตรา ๑๕๙ ศาลจะต้องพิจารณาว่าจำเลยนั้นเข้าข่ายที่กฎหมายให้เพิ่มโทษได้หรือไม่ โดยมีเกณฑ์พิจารณา คือ ผู้นั้นต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก และไปกระทำความผิดในระหว่างที่ยังรับโทษอยู่หรือไม่ ซึ่งการเพิ่มโทษของศาลนั้น มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่ ๒ มาตรา ได้แก่ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๒ ที่บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ถ้าและได้กระทำความผิดใดๆ อีกในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ก็ดี ภายในเวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษก็ดี หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้หนึ่งหนึ่งในสามของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง” และมาตรา ๙๓ บัญญัติว่า “ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ถ้าและได้กระทำความผิดอย่างหนึ่งอย่างใดที่จำแนกไว้ในอนุมาตราต่อไปนี้ซ้ำในอนุมาตราเดียวกันอีกในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ก็ดี ภายในเวลาสามปีนับแต่วันพ้นโทษก็ดี ถ้าความผิดครั้งแรกเป็นความผิดซึ่งศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหกเดือน หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลังถึงจำคุก ก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้หนึ่งกึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง” ซึ่งการที่ศาลจะทราบข้อมูลเหล่านี้ ต้องอาศัยประโยชน์จากข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ได้มีการเก็บรวบรวมเอาไว้

๒. การบวกโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๘ ก่อนที่ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยนั้น ศาลจะต้องพิจารณาก่อนว่าจำเลยคนนั้นควรได้รับโทษเท่าไร อย่างไร สมควรที่ต้องบวกโทษหรือไม่ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ ศาลสามารถหาได้จากทะเบียนประวัติอาชญากร เพราะในทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นจะมีข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกระทำความผิดอยู่ด้วย ทำให้ศาลพิจารณาวบวกโทษได้อย่างเหมาะสม

๓. การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย วิธีการเพื่อความปลอดภัยนั้นมีขึ้น เพื่อให้ศาลพิจารณาใช้กับบุคคลที่ศาลเห็นสมควรว่าถ้าหากใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกับบุคคลนั้นแล้ว จะทำให้สังคมเกิดความปลอดภัยจากการกระทำของบุคคลนั้นในอนาคต ฉะนั้นการที่ศาลจะพิจารณาใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัยกับบุคคลใดนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ศาลจะต้องทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวจำเลยเสียก่อน เช่น หากศาลจะใช้การกักกัน ศาลจะต้องทราบก่อนว่าบุคคลนั้นเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัยหรือไม่ ซึ่งข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรจะมีส่วนช่วยศาลในการนี้เป็นอย่างมาก

นอกจากการเพิ่มโทษ การบวกโทษ การใช้วิธีการเพื่อความปลอดภัย ศาลยังสามารถใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นประโยชน์ในเรื่องเกี่ยวกับโทษ ดังต่อไปนี้ได้อีกด้วย

๔. ดุลยพินิจในการกำหนดโทษ ประเทศไทยนั้นไม่มีหลักเกณฑ์กำหนดไว้ในกฎหมายใดเลยว่าในการที่ศาลจะใช้ดุลยพินิจกำหนดโทษนั้นให้คำนึงถึงสิ่งใดบ้าง แต่ในทางปฏิบัติของศาล จะมีบัญญัติอัตราโทษ หรือที่เรียกกันในวงการศาลว่า “ยี่ต็อก” ในการกำหนดโทษว่าในคดีประเภทต่างๆ ศาลควรจะกำหนดโทษเท่าใด แต่จะเห็นได้ว่าในการที่ศาลจะต้องกำหนดโทษตามบัญญัติอัตรา

โทษนี้ เกิดผลเสีย คือ ทำให้ศาลไม่สามารถใช้ดุลยพินิจได้อย่างเต็มที่ในการที่จะลงโทษจำเลยในคดีนั้นอย่างเหมาะสม^{๒๔} เพราะฉะนั้นศาลควรจะต้องอาศัยข้อมูลจากทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นตัวช่วยในการลงโทษผู้กระทำความผิดคนนั้นอย่างเหมาะสม

๕. ดุลยพินิจในการลดโทษในกรณีที่มีเหตุบรรเทาโทษ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ วรรคสองกำหนดว่า “เหตุบรรเทาโทษนั้น ได้แก่ ผู้กระทำความผิดเป็นผู้เผลอพลาดไป ปัญญาตกอยู่ในความทุกข์อย่างสาหัส มีคุณความดีมาแต่ก่อน รู้สึกความผิดและพยายามบรรเทาผลร้ายแห่งความผิดนั้น ลุแก่โทษต่อเจ้าพนักงาน หรือให้ความรู้แก่ศาลอันเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาหรือเหตุอื่นที่ศาลเห็นว่า มีลักษณะทำนองเดียวกัน” การที่ศาลจะทราบว่าการที่กำลังตัดสินอยู่นั้นมีเหตุบรรเทาโทษหรือไม่ ศาลจำต้องอาศัยข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ ทะเบียนประวัติอาชญากร เพราะในทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น จะมีการบันทึกประวัติของผู้กระทำความผิด ลักษณะของการกระทำความผิด รวมถึงพฤติการณ์ที่ผู้กระทำความผิดเคยมีคุณความดีมาก่อนหรือไม่ ซึ่งถ้าหากมีเหตุบรรเทาโทษ ศาลอาจเห็นสมควรลดโทษได้ไม่เกินกึ่งหนึ่งของโทษที่จะลงแก่ผู้กระทำความผิดนั้น

๖. ดุลยพินิจในการรอกการกำหนดโทษ หรือ รอกการลงโทษ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖^{๒๕} ให้อำนาจศาลในการรอกการกำหนดโทษ หรือรอกการลงโทษจำเลยได้ หากเข้าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ ผู้นั้นกระทำความผิดที่มีโทษจำคุกและศาลลงโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ถ้าผู้นั้นไม่เคยได้รับโทษจำคุกมาก่อน หรือเคยได้รับโทษจำคุกมาก่อนแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ โดยศาลจะพิจารณาถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัย อาชีพและสิ่งแวดล้อม หรือสภาพความผิดหรือเหตุอื่นอันควรปรานี ประกอบด้วย หากมีเหตุที่บุคคลนั้นยังไม่สมควรที่จะถูกลงโทษจำคุกอย่างจริงจัง ศาลจะให้โอกาสบุคคลนั้นกลับตัวซึ่งศาลมีอำนาจที่จะกำหนดเงื่อนไขคุมความประพฤติของบุคคลนั้นหรือไม่ก็ได้ ดังนั้นในการที่ศาลจะพิจารณาข้อมูลประกอบ เช่น อายุ ประวัติต่างๆของจำเลยสามารถกระทำได้โดยอาศัยข้อมูลจากทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นตัวช่วยในการพิจารณา

^{๒๔} เกียรติภูมิ แสงศิริธร, “กระบวนการกำหนดโทษจำเลยในคดีอาญา : เปรียบเทียบของไทยกับต่างประเทศ,”

(วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓), หน้า ๘๑.

^{๒๕} ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๕๖ “ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งมีโทษจำคุก และในคดีนั้นศาล จะลงโทษจำคุกไม่เกินสองปี ถ้าไม่ปรากฏว่าผู้นั้นได้รับโทษจำคุกมาก่อนหรือปรากฏว่าได้รับโทษจำคุกมาก่อน แต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ เมื่อศาลได้คำนึง ถึงอายุ ประวัติ ความประพฤติ สติปัญญา การศึกษาอบรม สุขภาพ ภาวะแห่งจิต นิสัยอาชีพและสิ่งแวดล้อมของผู้นั้น หรือสภาพความผิด หรือเหตุอื่นอันควรปรานีแล้ว เห็นเป็นการสมควรศาลจะพิพากษาว่าผู้นั้นมีความผิดแต่รอกการกำหนดโทษไว้ หรือกำหนดโทษแต่รอกการ ลงโทษไว้ แล้วปล่อยตัวไปเพื่อให้โอกาสผู้นั้นกลับตัวภายในระยะเวลา ที่ศาลจะได้กำหนด แต่ต้องไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่ศาลพิพากษา โดย จะกำหนดเงื่อนไขเพื่อคุมความประพฤติของผู้นั้นด้วยหรือไม่ก็ได้”

๔. ราชทัณฑ์

ราชทัณฑ์ถือได้ว่าเป็นหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาปลายทาง เพราะเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่หลักในการควบคุมผู้ต้องขังที่ศาลพิจารณาคดีตัดสินว่ากระทำความผิดจริงและสั่งลงโทษแล้ว หรือที่เรียกว่านักโทษเด็ดขาด ซึ่งนอกจากหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังแล้ว ยังมีหน้าที่อื่นๆอีก เช่น การจัดแยกประเภทนักโทษ จำแนกลักษณะผู้ต้องขัง จัดชั้นนักโทษ การอบรม แก้ไข และฟื้นฟูจิตใจผู้ต้องขัง การฝึกอบรมวิชาชีพ การดำเนินการพักการลงโทษ อดภัยโทษ ลดวันต้องโทษ เป็นต้น ซึ่งหน่วยงานราชทัณฑ์สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ได้ดังต่อไปนี้

๔.๑ การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง

การจำแนกลักษณะผู้ต้องขัง เป็นกระบวนการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังด้วยการวิเคราะห์ประวัติ และปัญหาทั่วไปของผู้ต้องขัง การวางแผนปฏิบัติและการกำหนดกิจกรรมปฏิบัติให้สอดคล้องกับความต้องการ และความเปลี่ยนแปลงของผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล^{๒๖} โดยกระบวนการจำแนกลักษณะผู้ต้องขังนั้น ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอนที่สำคัญ^{๒๗} ได้แก่

๑. การดำเนินการศึกษา ตรวจสอบ วิเคราะห์ประวัติของผู้ต้องขังเป็นรายบุคคล เช่น ประวัติภูมิหลัง การศึกษา สภาพครอบครัว สภาพจิต ทักษะสติ ความรู้ความสามารถ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ เป็นต้น

๒. การศึกษาพฤติกรรมและสาเหตุแห่งการกระทำความผิดของผู้ต้องขัง

๓. การวางแผนปฏิบัติต่อผู้ต้องขัง

๔. การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังในรูปของกิจกรรมต่างๆ เพื่อแก้ไขผู้กระทำความผิดให้สอดคล้องเหมาะสมกับพฤติกรรมของผู้ต้องขังแต่ละราย เช่น การอบรมและฝึกวิชาชีพ เพื่อแก้ไขผู้ต้องขังให้สามารถกลับตัวเป็นคนดีได้

ในการที่หน่วยงานราชทัณฑ์จะทราบลักษณะ พฤติกรรม รวมทั้งความประพฤติของเหล่าผู้ต้องขังนั้น สามารถศึกษาได้จากทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อเป็นแนวทางในการจำแนกผู้ต้องขังให้เหมาะสมได้

^{๒๖} ประเสริฐ เมฆมณี, หลักทัณฑ์วิทยา (กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๒๓), หน้า ๓๒๐.

^{๒๗} ปกรณ์ มณีปกรณ์, อาชญาวิทยา และ ทัณฑ์วิทยา, หน้า ๓๐๒-๓๐๓.

๔.๒ การพักการลงโทษ

การพักการลงโทษ (Parole) หมายถึง การปลดปล่อยผู้ต้องขังเด็ดขาดที่ได้รับการคัดเลือกแล้ว ให้เป็นอิสระก่อนพ้นกำหนดโทษ โดยมีเงื่อนไขควบคุมความประพฤติ กล่าวคือ บุคคลนั้นจะยังคงอยู่ในความควบคุมของหน่วยงานราชทัณฑ์ หากฝ่าฝืนเงื่อนไขควบคุมความประพฤติ บุคคลนั้นจะถูกนำตัวกลับมาเข้าเรือนจำอีกครั้งหนึ่ง โดยการพักการลงโทษมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยผู้ต้องขังให้สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมภายนอกได้อีกครั้ง โดยให้บุคคลที่ได้รับการพักการลงโทษอยู่ภายใต้ความช่วยเหลือ แนะนำจากเจ้าพนักงานคุมประพฤติ

สำหรับหลักเกณฑ์ในการพักการลงโทษนั้น เป็นไปตามข้อกำหนดของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๗๙ มาตรา ๓๒^{๒๘} ประกอบกับกฎกระทรวงมหาดไทย ซึ่งออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๗๙ ข้อ ๙๒^{๒๙} ได้แก่

๑. บุคคลที่จะได้รับการพักการลงโทษเป็นนักโทษเด็ดขาด ที่แสดงให้เห็นคณะกรรมการพักการลงโทษเห็นว่าประพฤติปฏิบัติตัวดี โดยจะพิจารณาถึงประวัติก่อนต้องโทษ ลักษณะและสภาพแวดล้อมในการกระทำความผิด รวมถึงสภาพแวดล้อมในขณะที่ปลดปล่อยด้วย^{๓๐} มีความวิริยะอุตสาหะ ความก้าวหน้าในการศึกษาอบรมในเรือนจำ เมื่อได้รับผิดชอบในการทำงานก็ได้ผลดี หรือทำความชอบให้แก่ราชการเป็นพิเศษ

๒. บุคคลนั้นได้รับโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของกำหนดโทษ หรือ ไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี ในกรณีมีโทษจำคุกตลอดชีวิต

๓. บุคคลนั้นเป็นนักโทษชั้นเยี่ยม ชั้นดีมาก และชั้นดี

นอกจากนี้กฎกระทรวงมหาดไทย ซึ่งออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๗๙ ข้อ ๙๔^{๓๑} ยังกำหนดเงื่อนไขข้อห้าม เช่น ห้ามเข้าเขตกำหนด

^{๒๘} พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๓ (วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๗๙), มาตรา ๓๒.

^{๒๙} กฎกระทรวงมหาดไทย ซึ่งออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๗๙, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๔ (วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๐), ข้อ ๙๒.

^{๓๐} วาสนา รอดเยี่ยม, “การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารคดี คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔), หน้า ๒๘.

^{๓๑} กฎกระทรวงมหาดไทย ซึ่งออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๗๙, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๔ (วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๐), ข้อ ๙๔.

ห้ามคบหาสมาคมกับบุคคลที่กำหนด ห้ามประพฤติตนในทางเสื่อมเสีย และ ข้อ ๙๕^{๓๒} กำหนดเงื่อนไขให้กระทำในระหว่างการได้รับการพักโทษ เช่น รายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติ ให้ปฏิบัติตามคำแนะนำของพนักงานคุมประพฤติ ให้ประกอบอาชีพที่สุจริต เป็นต้น

เมื่อเป็นเช่นนี้จะเห็นได้ว่าทะเบียนประวัติอาชญากรสามารถช่วยคณะกรรมการพักการลงโทษในการที่จะตรวจสอบถึงประวัติต่างๆของผู้กระทำความผิด ความหนักเบาแห่งโทษ รวมถึงความร้ายแรงแห่งการกระทำความผิด เพื่อช่วยให้สามารถคัดเลือกนักโทษที่จะได้รับการพักการลงโทษอย่างเหมาะสม

๒.๒ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร

จากหัวข้อต่างๆที่ผ่านมา แสดงให้เห็นว่าทะเบียนประวัติอาชญากรมีความสำคัญต่อกระบวนการยุติธรรมในทุกขั้นตอน ซึ่งการมีทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นมีทฤษฎีต่างๆที่รองรับได้แก่ แนวคิดของกฎหมาย Three strikes law ที่กำหนดให้บุคคลที่กระทำความผิดซ้ำได้รับการลงโทษเพิ่มมากขึ้น ประกอบกับทฤษฎีการลงโทษ อันได้แก่ การข่มขู่ผู้กระทำความผิด การตัดโอกาสไม่ให้กระทำความผิดอีก การป้องกันสังคม การให้การศึกษา และการแก้แค้นทดแทน

๒.๒.๑ แนวคิดของกฎหมาย Three strikes law

แนวคิดของกฎหมาย Three strikes law เป็นแนวความคิดของประเทศสหรัฐอเมริกา โดยแนวคิดนี้จะกำหนดให้ศาลของแต่ละมลรัฐกำหนดโทษจำคุกตั้งแต่ ๒๕ ปี ถึงขั้นจำคุกตลอดชีวิตสำหรับบุคคลที่กระทำความผิดเป็นครั้งที่สามหรือกว่านั้นขึ้นไป ไม่ว่าจะการกระทำความผิดครั้งนั้นจะเป็นการกระทำความผิดร้ายแรงหรือเล็กน้อยเพียงใดก็ตาม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ บุคคลนั้นเป็น “บุคคลผู้กระทำความผิดซ้ำ” ซึ่งการกระทำความผิดแต่ละครั้งสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

๑. การกระทำความผิดเพียงครั้งแรก (Strike One) บุคคลผู้กระทำความผิดยังมีโอกาสได้รับการพักการลงโทษ

๒. หากเป็นการกระทำความผิดครั้งที่สอง (Strike Two) บุคคลที่กระทำความผิดจะต้องได้รับโทษเต็มตามที่ผู้พิพากษากำหนด โดยไม่มีโอกาสได้รับการพักการลงโทษอีกต่อไป

๓. เมื่อเป็นการกระทำความผิดครั้งที่สาม (Strike Three) บุคคลนั้นจะต้องได้รับโทษเต็มตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น และไม่มีโอกาสในการได้รับการพักการลงโทษอีกต่อไป^{๓๓}

^{๓๒} กฎกระทรวงมหาดไทย ซึ่งออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๔๗๙, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๕๔ (วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๐), ข้อ ๙๕.

แนวความคิดของกฎหมาย Three strikes law นี้ จะเห็นได้ว่าเป็นแนวความคิดที่สนับสนุนการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร เพราะ บุคคลที่กระทำความผิดถึงครั้งที่สาม ต้องได้รับโทษมากขึ้น คือ จะได้รับโทษจำคุกตั้งแต่ ๒๕ ปี ถึงจำคุกตลอดชีวิต ฉะนั้นจึงต้องมีหลักฐานยืนยันถึงการกระทำความผิดเป็นครั้งที่สามของบุคคลนั้น โดยหลักฐานที่แสดงถึงการกระทำความผิดสามารถตรวจสอบได้จากทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกระทำความผิดต่างๆของบุคคลนั่นเอง

๒.๒.๒ ทฤษฎีการลงโทษเกี่ยวกับการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร

หากบุคคลกระทำความผิดจะถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมทางอาญา โดยเริ่มจากการถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุม พนักงานอัยการหรือผู้เสียหายฟ้องร้องคดีต่อศาล จนถึงชั้นศาลที่พิจารณาพิพากษาลงโทษตามความผิดที่ได้กระทำลงไป ซึ่งนอกจากบุคคลผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษตามความผิดที่ได้กระทำลงไปแล้ว ยังจะถูกบันทึกชื่อพร้อมประวัติต่างๆ ไว้ในทะเบียนประวัติอาชญากรอีกด้วย ซึ่งการที่บุคคลผู้กระทำความผิดมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว เป็นไปตามทฤษฎีการลงโทษดังต่อไปนี้

๑. การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ผู้กระทำความผิด (Prevention)

การลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่นี้เป็นการทำให้บุคคลที่กระทำความผิดได้รับประสบการณ์จากการลงโทษที่เลวร้าย เพื่อข่มขู่หรือทำให้บุคคลนั้นเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำความผิดอีกในอนาคต หรืออาจเรียกว่าการข่มขู่เฉพาะตัวผู้กระทำความผิดก็ได้ (Specific Deterrence) ทั้งนี้ควรจะต้องกำหนดโทษซึ่งก่อให้เกิดผลเสียหายแก่ผู้กระทำความผิดมากกว่าผลที่บุคคลนั้นจะได้รับจากการกระทำความผิด เพื่อให้บุคคลนั้นเล็งกลัวความตั้งใจที่จะกระทำความผิด^{๓๔} ซึ่งการที่บุคคลผู้กระทำความผิดมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว จะได้เป็นเครื่องเตือนใจ ทำให้บุคคลนั้นเกิดความเข็ดหลาบไม่กล้ากระทำความผิดอีก เพราะการมีทะเบียนประวัติอาชญากรปรากฏแสดงว่าบุคคลนั้นเคยกระทำความผิดมาแล้ว ซึ่งหากกระทำความผิดครั้งใหม่อาจจะได้รับโทษเพิ่มขึ้น

^{๓๓} Mike Reynolds, Three Strikes and You're Out Stop Repeat Offender [Online], 9 January 2012.

Source: <http://www.threestrikes.org/>

^{๓๔} ณรงค์ ใจหาญ, กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษ และวิธีการเพื่อความปลอดภัย, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๓), หน้า ๒๘.

๒. การลงโทษเพื่อเป็นการตัดโอกาสไม่ให้เกิดซ้ำ (Restraint)

ทฤษฎีการลงโทษนี้เป็นการที่บุคคลในสังคมป้องกันตนเองจากบุคคลที่เป็นอาชญากรด้วยการแยกบุคคลนั้นออกจากสังคม ด้วยการทำให้หมดโอกาสที่จะกระทำความผิดได้ไม่ว่าชั่วคราวหรือเป็นการถาวร เช่น การประหารชีวิต การจำคุกตลอดชีวิต หรือการเนรเทศ^{๓๔} การที่บุคคลมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวนั้น แสดงว่าได้กระทำความผิดมาแล้ว หากบุคคลนั้นไปก่อความผิดขึ้นใหม่จะต้องได้รับการลงโทษที่เพิ่มขึ้น ซึ่งอาจจะถึงขั้นจำคุกตลอดชีวิตอันถือเป็นการตัดโอกาสไม่ให้เกิดซ้ำซ้ำความผิดได้อีก

๓. การลงโทษเพื่อเป็นการป้องกันสังคม (Deterrence)

การลงโทษผู้กระทำความผิดตามวัตถุประสงค์นี้คล้ายกับการลงโทษเพื่อเป็นการข่มขู่ผู้กระทำความผิด (Prevention) แต่เป็นการมองในอีกมุมหนึ่ง กล่าวคือ ลงโทษผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นตัวอย่างให้คนทั่วไปหรือคนที่มีความคิดจะกระทำความผิดเห็นว่าเมื่อกระทำความผิดจะได้รับโทษเช่นนี้ จะได้เกรงกลัวไม่กล้ากระทำความผิด เรียกว่า การข่มขู่ยับยั้งโดยทั่วไป (General Deterrence)

เมื่อบุคคลใดกระทำความผิดจะถูกลงโทษ พร้อมทั้งมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว ซึ่งจะช่วยให้บุคคลที่ได้พบเห็นทราบว่าหากกระทำความผิดจะได้รับการปฏิบัติเช่นเดียวกันนี้ ทำให้บุคคลเหล่านั้นไม่กล้ากระทำความผิดขึ้น

๔. การลงโทษเพื่อเป็นการให้การศึกษา (Education)

ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นเพราะอยากให้สาธารณชนได้เข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมอย่างถูกต้อง ด้วยวิธีการให้สาธารณชนเข้าร่วมในการพิจารณาคดี การตัดสินลงโทษ รวมถึงการที่ผู้กระทำความผิดได้รับโทษด้วย เมื่อสาธารณชนได้เข้าร่วมในการพิจารณาคดี จะได้ทราบว่าบุคคลที่กระทำความผิดนอกจากจะถูกลงโทษ ยังมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวตลอดไปอีกด้วย

๕. การลงโทษเพื่อเป็นการแก้แค้นทดแทน (Retribution)

การลงโทษตามวัตถุประสงค์นี้ถือได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์ของการลงโทษที่เก่าแก่ที่สุด และได้รับการยอมรับนับถือจากสังคมส่วนรวม โดยเหตุผลที่ว่าบุคคลผู้กระทำความผิดเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายหรือทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน อีกทั้งการทดแทนยังเป็นสิ่งที่ตรงกับความรู้สึกของผู้เสียหายและประชาชน รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้ใช้กฎหมายเองยังมีความรู้สึกว่าการลงโทษเป็นการทดแทนความผิด

^{๓๔} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๔.

ของผู้กระทำความผิดด้วย^{๓๖} จึงเป็นความยุติธรรมและสมเหตุสมผลที่บุคคลนั้นจะถูกแก้แค้นทดแทน^{๓๗} ตามหลัก “ตาต่อตา ฟันต่อฟัน” (Tit-for-tat)^{๓๘} เมื่อบุคคลใดกระทำความผิดก็สมควรแล้วที่จะมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวตลอดไป เพื่อเป็นการทดแทนความรู้สึกของผู้เสียหาย

อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันแนวความคิดของการมีทะเบียนประวัติอาชญากรได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ประเทศต่างๆเริ่มมีแนวคิดว่าการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร ทำให้บุคคลผู้กระทำความผิดมีทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นตราบาปติดตัว ส่งผลกระทบต่อบุคคลนั้นอย่างมากมาย จึงปรากฏว่าได้มีการนำแนวความคิดของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒.๓ ผลกระทบจากการมีทะเบียนประวัติอาชญากร

แม้ว่าผู้กระทำความผิดจะได้รับโทษตามคำพิพากษา อันเป็นการชดใช้การกระทำความผิดนั้นจนครบถ้วน ได้รับอิสรภาพเป็นผู้พ้นโทษแล้วก็ตาม แต่บุคคลผู้พ้นโทษนั้นจะยังคงได้รับผลกระทบบางอย่างจากการที่บุคคลนั้นมีทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งถือเป็นมลทินติดตัวบุคคลนั้นตลอดไป ซึ่งผลกระทบที่เกิดจากการมีทะเบียนประวัติอาชญากรได้รับภายหลังการพ้นโทษ มีทั้งผลต่อตัวผู้พ้นโทษเอง และผลต่อครอบครัว^{๓๙} ดังต่อไปนี้

๒.๓.๑ ผลกระทบต่อตัวผู้พ้นโทษ

ผลกระทบต่อตัวผู้พ้นโทษจากการที่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวอยู่ สามารถอธิบายเป็นลำดับได้ดังต่อไปนี้

(๑) ปัญหาในการกลับเข้าสู่สังคม

ผลกระทบในข้อนี้ สามารถอธิบายได้ว่า เมื่อผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษมาในระยะหนึ่ง จะไม่ชินต่อสภาพแวดล้อมภายนอก เมื่อบุคคลเหล่านี้ได้รับการปล่อยตัวจะมีความรู้สึกกังวลว่าสังคมจะยอมรับพวกเขาหรือไม่ เกิดความรู้สึกอึดอัด ไม่มีความเชื่อมั่น ไม่เป็นตัวของตัวเอง ประกอบกับสภาพแวดล้อมระหว่างเรือนจำกับสังคมภายนอกมีความแตกต่างกันมาก กล่าวคือ เรือนจำหรือคุกเป็นสถานที่ที่รวบรวมบุคคลผู้กระทำความผิดหลากหลายประเภท มีความเป็นอยู่อย่างแออัด เพราะเรือนจำส่วนใหญ่รองรับนักโทษจำนวนมากไม่ได้สัดส่วนกับขนาดของเรือนจำ ไม่มีการ

^{๓๖} อุททิศ แสนโกศิก, กฎหมายอาญา ภาค ๑ (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๒๕), หน้า ๒๒-๒๓.

^{๓๗} Wayne R. LaFave, Criminal Law, p. 30.

^{๓๘} ประเสริฐ เมฆมณี, หลักทัณฑ์วิทยา, หน้า ๕๖.

^{๓๙} วาสนา รอดเอี่ยม, “การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก,” หน้า ๓๙-๕๑.

แยกประเภทนักโทษอย่างชัดเจนว่ารายใดเป็นผู้ร้ายโดยสันดาน รายใดไม่มีสันดานเป็นผู้ร้าย^{๕๐} จนมีผู้ให้คำนิยามว่าเรือนจำเป็นแหล่งโจรสตวรรษ^{๕๑} อันหมายถึง เป็นสถานที่หรือแหล่งที่เต็มไปด้วยความรู้เกี่ยวกับโจร กล่าวอีกนัยหนึ่งคือเป็นสถานที่ที่รวบรวมความรู้เกี่ยวกับการกระทำความผิดทุกรูปแบบเอาไว้ ดังนั้นแม้ว่าบุคคลผู้กระทำความผิดนั้นจะเป็นผู้กระทำความผิดครั้งแรก กระทำความผิดด้วยความประมาทเลินเล่อ หรือกระทำความผิดเพราะความยากจน ความคึกคะนอง ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ รวมถึงผู้ที่กระทำความผิดเล็กน้อยก็ตาม บุคคลเหล่านี้เมื่อเข้าไปรับโทษอยู่ในเรือนจำจะได้ความรู้ในการกระทำความผิดที่ร้ายแรงมากยิ่งขึ้น เพราะฉะนั้นบุคคลที่เคยได้รับโทษจำคุกมาแล้ว ไม่ว่าจะเป็นผู้กระทำความผิดครั้งแรกหรืออาชญากรอาชีพ เมื่อได้รับโทษจนครบถ้วนหรือได้รับการปล่อยตัวออกจากเรือนจำไม่ว่าด้วยสาเหตุใดๆ สังคมจะตราหน้าหรือให้ฉายาใหม่แก่บุคคลเหล่านี้ว่า “คนขี้คุก” กลายเป็นบุคคลที่สังคมไม่ต้อนรับ แสดงความรังเกียจ สังคมไม่ให้ความไว้วางใจ ส่งผลให้ผู้พ้นโทษมีความรู้สึกสูญเสียศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความรู้สึกทางจิตใจถูกทำลาย ขาดกำลังใจ จนกลายเป็นผลให้บุคคลนั้นขาดความสำนึก ขาดความรับผิดชอบ และในที่สุดจะกลายเป็นบุคคลที่มีเหตุผลวิจารณ์ญาติที่ไม่ถูกต้อง^{๕๒} จากปัญหาในข้อนี้ ทำให้เกิดคำถามขึ้นมาว่าแม้บุคคลเหล่านี้ต้องการจะปรับปรุงแก้ไขตัวเองให้ดีขึ้น แต่เมื่อสังคมไม่ต้อนรับ แล้วบุคคลเหล่านี้จะอยู่ได้อย่างไร หรือจะให้พวกเขาไปอยู่ในสังคมใด

(๒) การถูกตัดสิทธิต่างๆตามที่มีกฎหมายบัญญัติไว้

สิทธิต่างๆที่บุคคลพึงมีพึงได้นั้น อาจจะถูกจำกัดลดลงสำหรับบุคคลที่เคยต้องโทษทัณฑ์มาแล้ว ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

(๒.๑) สิทธิในการประกอบอาชีพบางอย่าง

บุคคลที่เคยผ่านการลงโทษหรือถูกจำคุกมาแล้ว จะกลายเป็นบุคคลที่สังคมรังเกียจ ไม่ต้อนรับ แม้กระทั่งนายจ้างไม่ว่าภาครัฐบาลหรือเอกชนก็ปฏิเสธที่จะรับบุคคลเหล่านี้เข้าทำงานด้วย เพราะเกรงว่าบุคคลนั้นจะกระทำความผิดอีก หรือจะเกิดความเสียหายต่อชื่อเสียงของบริษัท ห้างร้านเหล่านั้นได้ โดยหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนสามารถขอตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดได้ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการพิมพ์ลายนิ้วมือ (ฉบับที่ ๔) พุทธศักราช ๒๕๔๓ ซึ่งได้วางระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ

^{๕๐} สุรางค์ เอกโชติ. “คุกควรเป็นที่คุมขัง “คนเลว” ที่พอจะแก้ไขได้ใหม่”, วารสารราชทัณฑ์ ๔๕, ๓ (๒๕๔๐): ๖๕.

^{๕๑} รณยุทธ ศรียิ่งยงค์, “เขาจะเป็นคนดีได้อย่างไร”, บทบันทึกที่ ๒๘,๔ (๒๕๑๔): ๘๑๔.

^{๕๒} วาสนา รอดเอี่ยม, “การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก,” หน้า ๔๙.

โดยระเบียบฉบับนี้ได้กำหนดสาระสำคัญเกี่ยวกับการตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดในบพที่ ๓ ได้แก่

(๑) หากหน่วยราชการ หรือองค์การของรัฐบาลทุกแห่งที่จะบรรจุบุคคลเข้ารับราชการหรือเข้าทำงานต้องการขอตรวจสอบประวัติการกระทำความผิด ให้มีหนังสือส่งตัวบุคคลนั้นไปพิมพ์ลายนิ้วมือที่สถานีตำรวจที่ผู้นั้นมีภูมิลำเนาอยู่ และเมื่อสถานีตำรวจพิมพ์ลายนิ้วมือเรียบร้อยแล้ว ให้ส่งไปตรวจยังกองทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อกองทะเบียนประวัติอาชญากรตรวจสอบได้ผลประการใดแล้ว ให้แจ้งผลการตรวจสอบไปยังหน่วยราชการหรือตำรวจท้องที่ซึ่งส่งพิมพ์ลายนิ้วมือมาให้ตรวจสอบทราบ

(๒) หน่วยงานเอกชนหรือบุคคลใดประสงค์ขอให้มีการตรวจสอบประวัติพนักงานลูกจ้างของตน ให้ผู้บังคับการกองทะเบียนประวัติอาชญากรพิจารณาว่าสมควรจะตรวจสอบประวัติได้หรือไม่ โดยพิจารณาว่าทางราชการจะได้รับประโยชน์จากการตรวจสอบประวัตินั้นบ้างหรือไม่ ได้แก่งานที่ต้องการรักษาความปลอดภัยสูง เพื่อป้องกันมิให้มีการประกอบอาชญากรรมได้ง่าย หรือมีโอกาสที่จะตรวจพบหมายจับ หากเห็นว่าสมควรจะตรวจสอบประวัติก็อนุมัติให้ดำเนินการได้ ทั้งนี้โดยนำรายชื่อไปทำการตรวจสอบประวัติ

เมื่อพบประวัติผู้ที่ขอตรวจสอบประวัติ ให้กองทะเบียนประวัติอาชญากรแจ้งไปให้หน่วยงานเอกชนหรือบุคคลผู้ขอตรวจสอบประวัติทราบ

นอกจากนี้ในปัจจุบันมีกฎหมายหลายฉบับที่จำกัดสิทธิของบุคคลที่เคยต้องโทษมาแล้ว ไม่ให้ประกอบอาชีพบางอย่าง ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๒.๑.๑) การเป็นข้าราชการพลเรือน

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มาตรา ๓๖^{๔๓} ได้บัญญัติ “...ห้ามมิให้บุคคลที่เคยต้องรับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเพราะกระทำความผิดทางอาญา เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ...” เข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือน

^{๔๓} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๕๑, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๕ (วันที่ ๒๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๑), มาตรา ๓๖.

(๒.๑.๒) การเป็นข้าราชการครู

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๗ มาตรา ๓๐^{๔๔} กำหนดให้บุคคลที่จะรับราชการครู ต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม คือ “...เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ...”

(๒.๑.๓) การเป็นทนายความ

พระราชบัญญัติทนายความ พุทธศักราช ๒๕๒๘ บัญญัติในมาตรา ๓๖^{๔๕} เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะประกอบอาชีพทนายความว่า “...ต้องไม่เป็นบุคคลที่ต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่คณะกรรมการเห็นว่าจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ...”

(๒.๑.๔) การเป็นผู้ประกอบโรคศิลปะ

พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะขอขึ้นทะเบียนไว้ในมาตรา ๓๒^{๔๖} ว่า “...ต้องไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีที่คณะกรรมการวิชาชีพเห็นว่าอาจจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ...”

พระราชบัญญัติที่กล่าวมาข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่างที่นำมาอธิบายถึงผลกระทบจากการที่มีประวัติการกระทำความผิดติดตัว กล่าวได้ว่ายังมีพระราชบัญญัติอีกเป็นจำนวนมากที่กำหนดคุณสมบัติต้องห้ามมิให้บุคคลที่เคยได้รับโทษจำคุกมาแล้วประกอบอาชีพนั้นๆ ถือว่าเป็นการตัดโอกาสในการประกอบอาชีพของบุคคลในทันที เช่น พระราชบัญญัติสถานพยาบาล พุทธศักราช ๒๕๔๑ พระราชบัญญัติโรงแรม พุทธศักราช ๒๕๔๗ เป็นต้น

^{๔๔} พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช ๒๕๔๗, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๑ (วันที่ ๒๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗), มาตรา ๓๐.

^{๔๕} พระราชบัญญัติทนายความ พุทธศักราช ๒๕๒๘, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๐๒ (วันที่ ๑๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๘), มาตรา ๓๖.

^{๔๖} พระราชบัญญัติการประกอบโรคศิลปะ พุทธศักราช ๒๕๔๒, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๑๖ (วันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๒), มาตรา ๓๒.

(๒.๒) สิทธิทางการเมือง

ผลของการถูกตัดสิทธิหรือจำกัดสิทธิทางการเมืองในข้อนี้ คล้ายกับการถูกจำกัดสิทธิในการประกอบอาชีพบางอย่าง กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคลที่จะดำรงตำแหน่งทางการเมืองเอาไว้ข้อหนึ่งว่า หากบุคคลนั้นเคยต้องคำพิพากษาให้จำคุก แต่พ้นโทษได้รับอิสรภาพมาไม่ถึง ๕ ปีในวันเลือกตั้ง บุคคลนั้นต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เว้นแต่เป็นความผิดที่กระทำด้วยความประมาทหรือเป็นความผิดลหุโทษ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(๒.๒.๑) การเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

มาตรา ๑๐๒^{๔๗} บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๕) เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกโดยได้พ้นโทษมาไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ...”

(๒.๒.๒) การเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อเป็นสมาชิกวุฒิสภา

มาตรา ๑๑๕^{๔๘} บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้เป็นผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือได้รับการเสนอชื่อ เพื่อเข้ารับการสรรหาเป็นสมาชิกวุฒิสภา

(๘) เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๑๐๒ ... (๕) ...”

(๓) การกระทำความผิดซ้ำหรือกระทำความผิดอีก

ผลกระทบในข้อนี้กล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากผลกระทบในข้ออื่นๆข้างต้น กล่าวคือ เมื่อสังคมไม่ให้การต้อนรับบุคคลที่พ้นโทษออกมา โดยแสดงอาการดูถูกดูแคลน ไม่อยากคบหาสมาคม

^{๔๗} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช ๒๕๕๐), ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๔, (วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐), มาตรา ๑๐๒.

^{๔๘} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (พุทธศักราช ๒๕๕๐), ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๔, (วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐), มาตรา ๑๑๕.

ด้วย พร้อมทั้งตั้งฉายาให้ด้วยว่า “คนขี้คุก” ประกอบกับ หน่วยงานไม่ว่าภาครัฐหรือเอกชนที่เป็น นายจ้างหรือผู้ว่าจ้าง จะทำการตรวจสอบประวัติของบุคคลต่างๆที่จะรับเข้ามาทำงานด้วย หนึ่งในสิ่ง ที่หน่วยงานผู้ว่าจ้างตรวจสอบอยู่เสมอ คือ ประวัติการกระทำความผิดของบุคคลหรือทะเบียนประวัติ อาชญากรของบุคคลนั้นๆ นอกจากนี้ยังมีกฎหมายอีกหลายฉบับที่มีบทบัญญัติเป็นการตัดสิทธิหรือ จำกัดสิทธิของบุคคลที่เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกมาแล้วมิให้บุคคลนั้นประกอบอาชีพตามที่ตั้งใจไว้ ได้ เมื่อสังคมไม่ต้อนรับ นายจ้างก็ไม่ให้โอกาสในการทำงานอีกครั้งหนึ่ง รวมถึงกฎหมายที่มีอยู่ไม่ เอื้ออำนวยในการที่ผู้กระทำความผิดจะปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น ส่งผลให้บุคคลเหล่านี้ เกิดภาวะความกดดันทั้งทางจิตใจ หรือทางอารมณ์ ประสบกับปัญหาทางเศรษฐกิจ เพราะหางานทำ ไม่ได้ จนในที่สุดความพยายามในการกลับตัวเป็นพลเมืองดีของผู้พ้นโทษจะลดน้อยลง แปรเปลี่ยนไป เป็นแรงกระตุ้นให้บุคคลเหล่านี้กระทำความผิดเพิ่มมากขึ้นหรือหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำอีก ซึ่งเป็นภัยต่อสังคมมากยิ่งขึ้น ดังสถิติที่ปรากฏในรายงานข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนทั่วประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๐ (โครงการสำรวจ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑)^{๔๔} ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๑ ตารางแสดงข้อมูลสถิติอาชญากรรม

ประเภทอาชญากรรม	ผู้กระทำความผิดคนเดียวกัน (ร้อยละ)
อาชญากรรมต่อทรัพย์สิน	๑๘.๙
อาชญากรรมต่อชีวิตและร่างกาย	๗๓.๔
อาชญากรรมทางเพศ	๘๓.๗
อาชญากรรมการแอบอ้างใช้ข้อมูล	๒๒.๘

จากตารางจะเห็นได้ว่ายังมีบุคคลที่กระทำความผิดซ้ำเป็นจำนวนมาก ซึ่ง อาชญากรรมทางเพศอยู่ในอัตราที่สูงสุด โดยมีอาชญากรรมต่อชีวิตและร่างกาย อาชญากรรมการแอบ อ้างใช้ข้อมูล และอาชญากรรมต่อทรัพย์สินอยู่ในอัตราที่ต่ำลงมาตามลำดับ

^{๔๔} สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, รายงานข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนทั่วประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๐ (โครงการสำรวจ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑), หน้า ๕๕.

๒.๓.๒ ผลกระทบต่อครอบครัวของผู้พันโท

นอกจากผลกระทบต่อตัวผู้พันโทเองแล้ว การที่บุคคลยังมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวอยู่ ส่งผลให้บุคคลในครอบครัวของผู้กระทำความผิดที่พันโทออกมาแล้ว ได้รับความเดือดร้อนไปด้วย กล่าวคือ สังคมจะพลอยรังเกียจเหยียดฉันทบุคคลในครอบครัวของผู้พันโท เช่น บิดามารดาญาติพี่น้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุตรของผู้พันโท อาจจะถูกมองว่าเป็นเด็กมีปัญหาได้ เพราะเพื่อนๆ อาจจะมาล้อเลียน หรือบุคคลอื่นๆ อาจจะทำหยาบคายดูหมิ่น ทำให้เด็กเกิดความเครียดได้ นอกจากนี้ผลกระทบต่อตัวบุคคลในครอบครัวแล้ว การที่บุคคลยังมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวอยู่ ทำให้ชื่อเสียงของวงศ์ตระกูลของผู้พันโทเกิดความมัวหมอง ต่างพร้อยลงไปด้วย

๒.๓.๓ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศ

การที่บุคคลผู้พันโทแล้วมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว นอกจากจะมีผลกระทบต่อตัวเองและครอบครัวแล้ว ยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมด้วย กล่าวคือ หากบุคคลผู้นั้นเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในอาชีพใดอาชีพหนึ่ง แต่ไม่มีโอกาสประกอบอาชีพที่ตนเองมีความสามารถอีกต่อไป เพราะเหตุว่ามีทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นตราบาปติดตัว จะส่งผลให้เป็นการสูญเสียทางเศรษฐกิจ เพราะ บุคคลเหล่านั้นไม่มีโอกาสในการสร้างสรรค์หรือแสดงความสามารถในอาชีพของตนเองให้ปรากฏแก่สังคม ทำให้ขาดรายได้ในการเลี้ยงดูตนเองและครอบครัว นอกจากนี้บุคคลผู้นั้น ยังจะกลายเป็นภาระให้ครอบครัวต้องเลี้ยงดู ซึ่งอาจจะรวมไปถึงเป็นภาระแก่สังคมที่ต้องเลี้ยงดูบุคคลผู้นั้นด้วย ทำให้สังคมต้องเสียค่าใช้จ่ายในส่วนนี้มากขึ้น แทนที่จะนำงบประมาณในส่วนนี้ไปใช้ทำประโยชน์อย่างอื่น เพื่อพัฒนาสังคมให้ดีขึ้น

๒.๔ ความหมายของการลงทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น การกระทำความผิดนั้นจะถูกบันทึกเอาไว้ โดยเริ่มจากชั้นของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เรียกว่า ทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากรนี้จะติดตัวผู้กระทำความผิดตลอดไป ทำให้บุคคลผู้นั้นเสียโอกาสมากมาย เช่น การสมัครงาน การขออนุญาตต่างๆ เป็นต้น จึงมีกระบวนการที่เรียกว่า “การลงทะเบียนประวัติอาชญากร” เกิดขึ้น กล่าวคือ เป็นการปกปิดหรือไม่เปิดเผยข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการกระทำความผิดนั้นให้สาธารณชนได้รับทราบ

อย่างไรก็ตาม การลงทะเบียนประวัติอาชญากรไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ กล่าวคือ บุคคลผู้กระทำความผิดจะต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ ประกอบกับบุคคลผู้นั้นจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลด้วย เพื่อให้ศาลพิจารณาข้อเท็จจริงต่างๆ เช่น พฤติการณ์หรือความรุนแรงแห่งการกระทำความผิด ความประพฤติของผู้ยื่นคำร้อง เป็นต้น เพราะฉะนั้นศาลอาจจะอนุญาต

หรือไม่อนุญาตให้มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรก็ได้ นอกจากนี้หากบุคคลนั้นมีลักษณะตรงตามที่ข้อยกเว้นของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรกำหนดไว้ บุคคลนั้นจะไม่มีทางได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอย่างแน่นอน ซึ่งรูปแบบและวิธีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของแต่ละประเทศจะแตกต่างกันออกไป^{๕๐}

๒.๕ ทฤษฎีเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

การมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวบุคคลที่กระทำความผิด ทำให้เป็นอุปสรรคหนึ่งในการกลับมาชีวิตในสังคมอีกครั้งหนึ่ง และอาจเป็นหนทางให้บุคคลกระทำความผิดซ้ำได้ เพราะไม่ได้รับโอกาสในการเริ่มต้นชีวิตใหม่จากสังคม ดังนั้นในหัวข้อนี้จะได้ศึกษาทฤษฎีเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ได้แก่ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุในการกระทำความผิดซ้ำ และทฤษฎีการลงโทษเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

๒.๕.๑ ทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุในการกระทำความผิดซ้ำ

การกระทำความผิดหรือการก่ออาชญากรรมโดยทั่วไปนั้น มีทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำ ความผิดที่หลากหลาย อาทิ ด้านชีววิทยา ด้านความบกพร่องทางจิต ด้านสภาพสังคม เป็นต้น แต่การกระทำความผิดซ้ำมีทฤษฎีเกี่ยวกับสาเหตุการกระทำความผิด ดังต่อไปนี้

(๑) ทฤษฎีตราบาป (Labeling Theory)

ทฤษฎีตราบาปนี้ บุคคลที่คิดค้นขึ้นมาคนแรก คือ Frank Tanenbaum โดยนำเสนอว่าการควบคุมอาชญากรรมของสังคมนั้นเป็นการสร้างปัญหาของการเกิดอาชญากรรมมากกว่าเป็นการแก้ไข พร้อมกันนี้เขาได้นำเสนอว่ากระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นอีกทางหนึ่งที่มีการสร้างตราบาปให้แก่บุคคลผู้กระทำความผิด^{๕๑}

สาระสำคัญของทฤษฎีนี้ คือ ปฏิกริยาของสังคมที่พยายามผลักดันให้บุคคลผู้กระทำความผิดหรืออาชญากรถล่มกลิ้งไปในทางที่ผิดหรือเลวร้ายมากยิ่งขึ้น โดยไม่พยายามเปิดโอกาสให้บุคคลที่เคยกระทำความผิดกลับตัวเป็นคนดีของสังคม กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ แม้พฤติกรรมของอาชญากรจะเป็นสิ่งที่ชั่วร้ายก็ตาม แต่สิ่งที่เลวร้ายยิ่งกว่า คือ ปฏิกริยาของบุคคลในสังคมที่ไม่เปิดโอกาสให้บุคคลได้

^{๕๐} Integra Scan, The comprehensive guide to understanding expungement, (Integriscan Inc., 2005), pp. 6-8.

^{๕๑} L. Thomas Winfree, Understanding Crime Theory and Practice, 2nd ed. (Belmont: Wadsworth, 2003), p. 224.

กลับตัวเป็นคนดี ซึ่งปฏิภริยาตอบโต้ ได้แก่ การรังเกียจ การดูถูกเหยียดหยาม การไม่ยอมรับ การไม่ให้เกียรติ การไม่ให้โอกาสแก่ตัว^{๕๒}

หากจะอธิบายทฤษฎีตราบาปเป็นกระบวนการ สามารถอธิบายได้ว่า บุคคลผู้กระทำความผิดในครั้งแรกอาจจะไม่รุนแรงมากนัก เรียกได้ว่ามีแต่พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ยังพอแก้ไขได้ แต่เมื่อได้รับผลกระทบหรือการตีตราจากกลไกควบคุมทางสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการยุติธรรมของรัฐ บุคคลนั้นจะเข้าสู่กระบวนการในการกำหนดตัวเองให้เป็นอาชญากร ส่งผลให้บุคคลนั้นไม่สามารถกลับเข้าสู่สังคมเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไปได้ กลายเป็นบุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนถาวรตลอดไป^{๕๓}

จากคำอธิบายทฤษฎีตราบาปนี้ จึงทำให้เห็นได้ว่าการตีตราหรือการตราหน้าให้แก่ผู้กระทำความผิด จะส่งผลเลวร้ายมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ ทำให้ผู้กระทำความผิดนั้นถดถอยในการกระทำความผิดที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น แม้จะพร้อมที่จะปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้นก็ตาม ถือได้ว่าการตราหน้าหรือตีตรานี้เป็นสาเหตุสำคัญของการกระทำความผิดซ้ำอันจะเป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าการที่บุคคลผู้กระทำความผิดมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว ถือเป็นการสร้างตราบาปให้กับบุคคลคนนั้นเช่นกัน เพราะการมีทะเบียนประวัติอาชญากรก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ มากมาย อีกทั้งยังเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินชีวิตอีกด้วย

(๒) ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง (Differential Association Theory)

ทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างนี้ เป็นทฤษฎีของ Edwin H. Sutherland ที่อธิบายเกี่ยวกับสาเหตุของการกระทำความผิดว่าการกระทำความผิดเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งสามารถอธิบายได้ ๙ ประการดังต่อไปนี้^{๕๔}

๑. พฤติกรรมของอาชญากรเกิดจากการเรียนรู้เท่านั้น กล่าวคือ ไม่ได้เกิดจากการถ่ายทอดทางพันธุกรรม หรือโดยไม่ได้รับการฝึกฝนอบรมมาก่อน

๒. พฤติกรรมของอาชญากรเกิดจากการเรียนรู้ระหว่างบุคคล โดยกระบวนการติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าจะด้วยลักษณะท่าทางหรือวาจาก็ตาม

๓. สิ่งสำคัญของการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากร คือ ต้องเป็นการเรียนรู้ในระหว่างกลุ่มบุคคลที่ใกล้ชิดหรือมีความคุ้นเคยกัน

^{๕๒} ปกรณ์ มณีปกรณ์, อาชญาวิทยา และ ทัณฑวิทยา, หน้า ๑๘๗.

^{๕๓} Sue Titus Reid, Crime and Criminology, 10th ed. (New York: McGraw-Hill, Inc., 2003), pp. 182-183.

^{๕๔} Ibid, pp. 163-166.

๔. สิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ในการประกอบอาชีพการประกอบไปด้วย

๔.๑ เทคนิคหรือวิธีการต่างในการกระทำความผิด ซึ่งมีทั้งวิธีการที่ยากและง่ายปะปนกันไป

๔.๒ แรงจูงใจ แรงผลักดัน การหาเหตุผล และทัศนคติในการกระทำความผิด

๕. แรงจูงใจและแรงผลักดันนั้น จะเกิดจากการเรียนรู้ค่านิยมต่างๆซึ่งกฎหมายกำหนดเอาไว้ ซึ่งจะทั้งส่วนที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยกับกฎหมายนั้น กล่าวคือ ในสังคมหนึ่งๆ จะมีกลุ่มบุคคลที่เห็นด้วยกับการปฏิบัติตามกฎหมาย ในขณะที่จะมีบุคคลอีกจำพวกหนึ่งซึ่งเห็นด้วยกับการละเมิดกฎหมาย^{๕๕}

๖. บุคคลคนหนึ่งจะกลายเป็นผู้กระทำความผิด เพราะว่ามี ความพอใจในการฝ่าฝืนกฎหมายมากกว่าความไม่พอใจที่จะไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย หลักการข้อนี้กล่าวได้ว่าเป็นข้อสำคัญของทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่าง กล่าวคือ ทฤษฎีนี้อธิบายว่าบุคคลจะกระทำความผิดเพราะได้สัมผัสกับแบบแผนของอาชญากรรมและแยกตัวออกจากสังคมของผู้ที่ต่อต้านอาชญากรรม^{๕๖} ส่งผลให้บุคคลนั้นซึมซับวัฒนธรรมที่อยู่รอบตัวจนกลายเป็นอาชญากรในที่สุด

๗. การเรียนรู้ที่ขึ้นกับปัจจัยหลายอย่าง ได้แก่ ความถี่ ระยะเวลา ความสำคัญ และความรุนแรง โดยเฉพาะอย่างยิ่งความถี่ และระยะเวลาจะมีผลอย่างมากในการเรียนรู้ ส่วนความสำคัญนั้นหมายถึงพฤติกรรมการเรียนรู้ของบุคคลนั้นจะพัฒนามาตั้งแต่วัยเยาว์ และสามารถอยู่ได้คงทนตลอดชีวิต ฉะนั้นปัจจัยด้านความสำคัญนี้จะขึ้นกับอิทธิพลที่บุคคลได้รับมาก่อนหรือหลัง ส่วนความรุนแรงนั้นขึ้นอยู่กับปริมาณและอัตราส่วนที่แต่ละบุคคลได้รับ ฉะนั้นจึงไม่สามารถให้ค่านิยมที่แน่นอนได้

๘. กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรโดยการคบหาสมาคมกันนั้น ไม่ได้เกิดจากการเลียนแบบเพียงเท่านั้น กล่าวคือ พฤติกรรมอาชญากรจะเกี่ยวข้องกับกลไกทั้งหมดที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนรู้

๙. พฤติกรรมของอาชญากรนั้นเป็นการแสดงออกซึ่งความต้องการและค่านิยมทั่วไป ซึ่งคำอธิบายในข้อนี้กล่าวได้ว่าไม่อาจอธิบายการเรียนรู้พฤติกรรมอาชญากรได้อย่างชัดเจน เพราะบุคคลอื่นๆที่ไม่ได้กระทำความผิดก็มีความต้องการและค่านิยมเหมือนกัน

^{๕๕} พรชัย ชันดี, ทฤษฎีอาชญาวิทยา : หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร: สุเนตรฟิล์ม, ๒๕๕๓), หน้า ๒๑๘.

^{๕๖} ประธาน วัฒนาวณิชย์, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ ๑ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพริก, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓๘.

จากทฤษฎีการคบหาสมาคมที่แตกต่างนี้ เมื่อนำมาอธิบายเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำ จะเห็นได้ว่าเมื่อบุคคลกระทำความผิด จะได้รับการลงโทษ ซึ่งการรับโทษนั้นทำให้บรรดาผู้กระทำความผิดได้มีโอกาสรู้จักกัน จึงอาจจะเกิดการถ่ายทอดเทคนิควิธีการในการกระทำความผิดในระหว่างกัน และยิ่งถ้าบุคคลที่เคยกระทำความผิดซึ่งพร้อมที่จะปรับปรุงตัวให้เป็นคนดีของสังคมต่อไป แต่ไม่มีโอกาสเพราะติดที่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว ทำให้ไม่สามารถหางานทำเลี้ยงตัวเองได้ จึงต้องประกอบอาชญากรรมอีกครั้งหนึ่ง ในครั้งหลังนี้หากได้รับการลงโทษอีกครั้ง บุคคลนั้นจะยิ่งเรียนรู้แรงบันดาลใจ หรือเทคนิคในการกระทำความผิดที่สลับซับซ้อนมากยิ่งขึ้น จนกลายเป็นอาชญากรเต็มตัวหรือผู้กระทำความผิดซ้ำในที่สุด

๒.๕.๒ ทฤษฎีการลงโทษเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อมีการกระทำความผิดอาญาเกิดขึ้น หน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาต้องค้นหาวิธีการที่จะมาจัดการหรือลงโทษกับบุคคลที่กระทำความผิด ซึ่งการลงโทษนั้นจะแตกต่างกันไปตามกาลสมัย ค่านิยม วัฒนธรรม จารีตประเพณี ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ รวมทั้งปฏิกิริยาของชุมชนที่มีต่อผู้กระทำความผิด กล่าวได้ว่าการลงโทษจึงมีวิวัฒนาการมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพราะฉะนั้นในปัจจุบันพอจะสรุปทฤษฎีและวัตถุประสงค์ในการลงโทษเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้ดังต่อไปนี้

๑. การลงโทษเพื่อเป็นการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด (Rehabilitation)

ทฤษฎีนี้เน้นการแก้ไขหรือบำบัดรักษาผู้กระทำความผิดเป็นรายบุคคล โดยวิธีการลงโทษตามวัตถุประสงค์นี้อาจไม่ใช่การลงโทษที่แท้จริง เพราะมิได้ทำให้ผู้ที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงเกิดความยากลำบากแต่ประการใด^{๕๗} กล่าวคือ วิธีการลงโทษตามวัตถุประสงค์นี้เป็นการแก้ไขหรือเยียวยารักษาจิตใจของผู้กระทำความผิดให้ลดความรู้สึกที่ต้องการฝ่าฝืนกฎหมาย และหันกลับมาปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งทำให้ผู้กระทำความผิดเกิดความสามารภในการยับยั้งมิให้ตนเองกระทำความผิดอีกต่อไป^{๕๘} โดยการพยายามหลีกเลี่ยงมิให้ผู้กระทำความผิดประสบกับสิ่งที่จะทำลายคุณลักษณะประจำตัวของเขา เช่น การใช้มาตรการเลี้ยงโทษจำคุกต่างๆ^{๕๙} อาทิ การรอกการกำหนดโทษหรือการรอกการลงโทษ โดยไม่ต้องให้ผู้ผู้นั้นได้รับการลงโทษจำคุกอย่างจริงจัง

การที่มีแนวความคิดลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้กับบุคคลที่พ้นโทษมาแล้ว จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การลงโทษนี้ เพราะเมื่อลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้กับผู้พ้นโทษแล้ว

^{๕๗} Wayne R. LaFave, *Criminal Law*, p. 28.

^{๕๘} ณรงค์ ใจหาญ, *กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษและวิธีการเพื่อความปลอดภัย*, หน้า ๓๑๑.

^{๕๙} ปกรณ์ มณีปกรณ์, *อาชญาวิทยา และ ทัณฑวิทยา*, หน้า ๒๖๑.

จะทำให้บุคคลนั้นมีโอกาสในการดำเนินชีวิตเป็นปกติอีกครั้งหนึ่ง และพร้อมที่จะแก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้เป็นคนดีของสังคมด้วย

๒. การลงโทษเพื่อเป็นการทำให้ความสัมพันธ์ของคู่กรณีกลับคืนดี (Restoration)

การลงโทษแบบนี้ถือว่าเป็นการลงโทษแนวล่าสุด โดยมีแนวคิดที่ว่าเมื่อเกิดการกระทำความผิด จะมีบุคคลที่ได้รับความเสียหาย ซึ่งรวมถึงสังคมด้วย ดังนั้นจึงควรให้ผู้กระทำความผิด ได้รับความเสียหาย รวมถึงบุคคลในสังคมที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการกระทำความผิดได้มาพูดคุยกัน โดยมีผู้เชี่ยวชาญของรัฐหรือผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายมาเป็นผู้ประสานงาน ผู้กระทำความผิดจะได้ทราบถึงผลของสิ่งที่ตนเองได้กระทำลงไป และทุกฝ่ายจะได้ตกลงกันว่าจะทำอย่างไรกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นวิธีการที่จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้กระทำความผิด ได้รับความเสียหาย รวมถึงสังคมยังคงเหมือนเดิม เพราะข้อตกลงนั้นจะเป็นที่พอใจของทุกฝ่าย กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดก็เต็มใจรับผิดชอบกับสิ่งที่ตนเองกระทำลงไป ผู้ได้รับความเสียหายก็ได้รับการชดเชยเป็นที่พอใจของตนเองด้วย^{๖๐} ซึ่งการที่ให้โอกาสบุคคลที่กระทำความผิดได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร หลังจากที่พ้นโทษแล้ว จะเป็นการสร้างความพอใจให้กับทุกฝ่าย กล่าวคือ ผู้เสียหายได้รับการชดเชยและเห็นแล้วว่าบุคคลที่กระทำความผิดได้รับการลงโทษ ส่วนบุคคลที่กระทำความผิด เมื่อพ้นโทษแล้วก็ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

แม้ว่าทะเบียนประวัติอาชญากรจะมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล และราชทัณฑ์ กล่าวโดยสรุปคือทะเบียนประวัติอาชญากรสามารถใช้เป็นหลักฐานในการเพิ่มโทษ หรือลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดให้หนักขึ้น หากบุคคลนั้นกระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก แต่การที่บุคคลมีทะเบียนประวัติอาชญากร หรือข้อมูลการกระทำความผิดติดตัว ส่งผลให้เกิดความไม่สะดวกหลายประการทั้งผลกระทบต่อตนเองในการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ เพราะมีกฎหมายจำกัดห้ามไว้ ซึ่งอาจจะเป็นผลให้บุคคลนั้นกระทำความผิดซ้ำได้ รวมถึงผลกระทบต่อครอบครัวที่พลอยเสียชื่อเสียงไปด้วย และที่สำคัญยังมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศอีกด้วย เพราะฉะนั้นจะได้ทำการศึกษาการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในต่างประเทศว่ามีวิธีการ รูปแบบอย่างไร เพื่อจะได้นำมาวิเคราะห์ว่ามีความเป็นไปได้หรือไม่ที่ประเทศไทยจะมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากร หากเป็นไปได้จะได้นำแนวความคิดของต่างประเทศมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพของสังคมไทยต่อไป

^{๖๐} Prison Fellowship International, Restorative justice briefing paper, (Washington,DC: Centre for justice & Reconciliation, 2008), p 1.

บทที่ ๓

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรในต่างประเทศ

บุคคลที่กระทำความผิดและมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว ส่งผลให้เกิดผลกระทบมากมายทั้งต่อตนเองและครอบครัว โดยอาจจะขาดโอกาสในการประกอบอาชีพที่สุจริตจึงต้องกระทำความผิดซ้ำ ในบทนี้จึงจะได้อธิบายถึงการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในต่างประเทศ อันได้แก่ ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศแคนาดา รวมไปถึงประเทศสหรัฐอเมริกา และมลรัฐเท็กซัส มลรัฐเดอลาแวร์ ด้วย เพื่อจะได้ทราบเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการ ข้อยกเว้นรวมถึงผลของการมีกฎหมายว่าด้วยการลบทะเบียนประวัติอาชญากรด้วย

๓.๑ หลักการและเหตุผลในการกำหนดให้มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นแนวความคิดใหม่ เพราะแต่เดิมถือว่าทะเบียนประวัติอาชญากรมีความสำคัญต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม เพราะฉะนั้นเมื่อศึกษาการลบทะเบียนประวัติอาชญากร จึงต้องเริ่มศึกษาหลักการและเหตุผลในการกำหนดให้มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นลำดับแรก

๓.๑.๑ ประเทศนิวซีแลนด์

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศนิวซีแลนด์ปรากฏในรูปของพระราชบัญญัติที่มีชื่อว่า “The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004” ซึ่งเป็นกฎหมายที่เป็นต้นแบบของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้กับประเทศอื่นๆอีกมากมาย จึงเป็นเหตุผลที่เลือกกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์มาศึกษา โดยกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดหลักการและเหตุผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันสามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้^๑

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรมีขึ้นเพื่อจำกัดผลกระทบต่างๆที่จะเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีคำพิพากษา รวมไปถึงประวัติการกระทำความผิดติดตัว แต่ทั้งนี้บุคคลที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรจะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานอันกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดขึ้นมาด้วย หากบุคคลใดผ่านเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากรที่พระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดไว้ บุคคลนั้นจะเกิดสิทธิต่างๆ ได้แก่

^๑ The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 Pub. No. 36 (May 16, 2004), Sec. 3.

๑. บุคคลนั้นสามารถกล่าวอ้างได้ว่าไม่เคยมีประวัติการกระทำความผิดมาก่อน ซึ่งคำว่าประวัติการกระทำความผิดนี้ มีความหมายรวมถึงข้อกล่าวหา คำตัดสิน บทลงโทษ และคำสั่งต่างๆที่เกิดขึ้นจากคำพิพากษาดังกล่าว

๒. บุคคลนั้นมีสิทธิร้องขอให้องค์กรของรัฐบาล รวมไปถึงหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่ครอบครองหรือมีสิทธิเข้าถึงประวัติการกระทำความผิดปกปิดประวัติการกระทำความผิดของบุคคลนั้นได้ ซึ่งการปกปิดนี้เป็นการป้องกันมิให้มีการเปิดเผยประวัติการกระทำความผิด รวมไปถึงข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดต่อบุคคล หรือองค์กรที่ไม่มีอำนาจเข้าถึงทะเบียนข้อมูลตามกฎหมาย

๓.๑.๒ ประเทศออสเตรเลีย

แม้ว่าประเทศออสเตรเลียจะเป็นประเทศที่อยู่ติดกับประเทศนิวซีแลนด์ อยู่ในทวีปเดียวกัน และเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) เหมือนกัน แต่กฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศออสเตรเลียมีเนื้อหา และรูปแบบที่แตกต่างไปจากกฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงได้ทำการศึกษากฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศออสเตรเลียด้วย

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศออสเตรเลียนั้นเป็นของมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ ปรากฏในรูปของพระราชบัญญัติที่มีชื่อว่า “Criminal Records Act 1991” ซึ่งกฎหมายฉบับนี้มีขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์สำคัญ ๒ ประการ^๒ กล่าวคือ

๑. วัตถุประสงค์เบื้องต้น คือ เป็นการริเริ่มแผนการในการลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการตัดสินลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิด สำหรับการกระทำความผิดที่เป็นเพียงความผิดเล็กน้อย หากบุคคลนั้นได้ผ่านขั้นตอนการคุมประพฤติ คือ ช่วงเวลาที่ศาลกำหนดให้บุคคลปรับปรุงพฤติกรรมของตัวเอง และบุคคลที่ศาลมีคำสั่งให้คุมความประพฤติไม่ได้กระทำความผิดอื่นได้อีก เมื่อได้ผ่านขั้นตอนการคุมประพฤติแล้ว การตัดสินลงโทษจะยุติลง และส่งผลให้การตัดสินลงโทษในครั้งนั้นไม่ถูกบันทึกเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากร

๒. นอกเหนือจากวัตถุประสงค์ข้อแรกแล้ว กฎหมายฉบับนี้ยังมีขึ้นเพื่อกำหนดผลของการยกเลิกการตัดสินลงโทษ รวมทั้งผลของการอภัยโทษด้วย

^๒ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 3.

๓.๑.๓ ประเทศแคนาดา

ประเทศแคนาดานั้นมีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร มีชื่อว่าพระราชบัญญัติ “Criminal Records Act R.S.C 1985” ซึ่งเป็นกฎหมายที่รวบรวมหลักการเกี่ยวกับข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรทั้งหมด ไม่ได้จำกัดเฉพาะการลงทะเบียนประวัติอาชญากรเท่านั้น สำหรับในส่วนของกรลงทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น มีขึ้นเพื่อปล่อยตัวบุคคลผู้กระทำความผิดซึ่งได้รับการอกรรมแก้ไขฟื้นฟูเรียบร้อยแล้ว ทำให้บุคคลนั้นได้รับสิทธิต่างๆที่ควรจะมีกลับคืนมา^๓ ทั้งนี้เหตุผลที่เลือกศึกษากฎหมายของประเทศแคนาดา เพราะ มีรูปแบบที่แตกต่างไปจากกฎหมายของประเทศอื่น กล่าวคือ กำหนดให้บุคคลที่มีสิทธิขอลงทะเบียนประวัติอาชญากรได้ ต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการอภัยโทษมาแล้ว

๓.๑.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา

การลงทะเบียนประวัติของประเทศสหรัฐอเมริกานั้นมีทั้งของสหรัฐและของมลรัฐต่างๆ ในส่วนของสหรัฐเองนั้น ปรากฏใน “H.R. 2065 Second Chance for Ex-Offenders Act of 2011 (Introduced in House – IH)”^๔ ซึ่งเป็นเพียงขั้นต้นแรกของการร่างกฎหมายเท่านั้น โดยจะนำไปใส่ไว้เป็น subchapter d ใน Chapter 229 of title 18 United States Code ด้วย กฎหมายในส่วนนี้มีขึ้นเพื่อให้โอกาสบุคคลผู้ที่กระทำความผิดไม่รุนแรง อันหมายถึง ความผิดเล็กน้อยหรือร้ายแรงอันเป็นความผิดตามกฎหมายของสหรัฐ ซึ่งเป็นการกระทำความผิดโดยไม่ใช้อาวุธ หรือความรุนแรงในการกระทำความผิด ยื่นคำร้องขอลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรได้

เหตุผลที่เลือกศึกษากฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา เพราะ ประเทศสหรัฐอเมริกาคือประเทศที่เป็นบ่อเกิดของแนวความคิดทางกฎหมายมากมาย เพราะฉะนั้นเมื่อประเทศสหรัฐอเมริกามีกฎหมายเกี่ยวกับการลงทะเบียนประวัติอาชญากรด้วย จึงนำมาใช้ในการศึกษา

๓.๑.๕ มลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

บทบัญญัติเกี่ยวกับการลงทะเบียนประวัติอาชญากรของมลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดอยู่ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ใน Title 1 Chapter 55 โดยเมื่อพิจารณาบทบัญญัติทั้งหมดสามารถอธิบายได้ว่า กฎหมายฉบับนี้มีหลักการและเหตุผล เพื่อไม่ให้บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับผลกระทบที่มากเกินไป อันเกิดจากการที่บุคคลนั้นมีประวัติการกระทำ

^๓ Criminal Records Act R.S.C 1985 ,Sec. 2

^๔ H.R. 2065 Second Chance for Ex-Offenders Act of 2011 (Introduced in House) 112th Congress (June 1, 2011), Sec. 3631.

ความผิดทางอาญาติดตัว โดยบุคคลที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรจะเกิดสิทธิต่างๆ อาทิ บุคคลนั้นสามารถปฏิเสธการมีอยู่ของทะเบียนประวัติอาชญากรได้ ทั้งนี้หากบุคคลนั้นต้องตอบคำถามเกี่ยวกับการถูกจับกุม สามารถกล่าวอ้างได้ว่าทะเบียนประวัติอาชญากรได้รับการลบไปแล้ว ซึ่งเหตุผลที่เลือกกฎหมายของมลรัฐนี้มาศึกษา เพราะ บทบัญญัติเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จนปัจจุบันมีรูปแบบที่ชัดเจนมาก

๓.๑.๖ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของมลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ปรากฏในประมวลกฎหมายของมลรัฐ ใน Title 11 Chapter 43 Subchapter 7 แม้ว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของมลรัฐนี้จะได้มีรายละเอียดที่ชัดเจน แต่ก็มีเนื้อหาที่แตกต่างไปจากการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของมลรัฐอื่นๆ กล่าวคือ กำหนดให้มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแบบบังคับ และแบบเป็นดุลยพินิจของศาลด้วย วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงเลือกบทบัญญัติของมลรัฐนี้มาศึกษาด้วย เมื่อพิจารณาจากกฎหมายในส่วนนี้จะเห็นหลักการและเหตุผลในการกำหนดการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ดังต่อไปนี้^๕

๑. เพื่อมิให้ประวัติการกระทำความผิดหรือบันทึกการจับกุมใดๆ ส่งผลกระทบต่อบุคคลผู้บริสุทธิ์ในการที่จะสมัครงาน สมัครเข้าศึกษาต่อ หรือการได้รับสิทธิใดๆ

๒. เพื่อป้องกันมิให้บุคคลผู้บริสุทธิ์ได้รับความเสียหายอันไม่สามารถคาดหมายได้ ซึ่งเกิดขึ้นจากผลของการจับกุมรวมทั้งกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

จากกฎหมายว่าด้วยการลบทะเบียนประวัติอาชญากรทุกฉบับ จะเห็นได้ว่าแม้จะใช้ถ้อยคำแตกต่างกันออกไป แต่กฎหมายทุกฉบับมีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ ไม่ให้ทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นส่งผลกระทบต่อในแง่ลบกับบุคคลผู้กระทำความผิดที่มีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายแต่ละฉบับได้กำหนดเอาไว้

๓.๒ วิธีการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

ในหัวข้อนี้จะได้อธิบายเกี่ยวกับวิธีการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อแสดงให้เห็นว่าประเทศต่างๆ นั้น มีวิธีการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอย่างไร โดยจะได้อธิบายถึงบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ รูปแบบและกระบวนการของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

^๕ Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4371.

๓.๒.๑ บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากร

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น มิใช่บุคคลทุกคนที่มีทะเบียนประวัติอาชญากร หรือ ประวัติการกระทำความผิดติดตัวจะสามารถร้องขอให้มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้ แต่ กฎหมายจะกำหนดว่าบุคคลที่มีลักษณะเช่นใดบ้างที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

๓.๒.๑.๑ ประเทศนิวซีแลนด์

พระราชบัญญัติ “The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004” ได้กำหนด เกณฑ์มาตรฐานหรือลักษณะของบุคคลที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ดังต่อไปนี้^๖

๑. ต้องเป็นบุคคลที่ผ่านขั้นตอนการแก้ไขฟื้นฟูครบตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด แล้ว ทั้งนี้บุคคลที่แม้ยังไม่ผ่านขั้นตอนระยะเวลาการแก้ไขฟื้นฟูจนครบถ้วน สามารถยื่นคำร้องต่อศาล District Court เพื่อขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้ หากเข้ากรณีดังต่อไปนี้

๑.๑ โทษสุดท้ายที่ได้รับนั้นไม่ใช่โทษกักขัง เช่น การอบรมแก้ไขโดยชุมชน การกักขัง ไว้ที่บ้าน โทษปรับหรือการใช้ค่าสินไหมทดแทน การรอกการลงโทษจำคุก เป็นต้น และ

๑.๒ ความผิดที่ได้กระทำลงไปในนั้น มีกฎหมายออกมายกเลิกแล้ว ประกอบกับ

๑.๓ บุคคลนั้นไม่ได้ต้องโทษที่ไม่ใช่โทษกักขังอื่นใดอีก

๒. เป็นบุคคลที่ไม่ถูกควบคุมหรือกักขังไว้ อันหมายความว่าบุคคลนั้นไม่ได้ต้องโทษจำคุก โทษที่เป็นการอบรมเพื่อแก้ไขฟื้นฟู การกักบริเวณ การจำคุกโดยให้กักขังไว้ที่บ้าน การฝึกอบรม เยาวชนผู้กระทำความผิด รวมไปถึงโทษต่างๆที่ต้องมีการกักขังบุคคลแบบเต็มเวลา อย่างไรก็ตาม กรณีนี้มีข้อยกเว้น กล่าวคือ หากเข้ากรณีตามที่กฎหมายกำหนดดังต่อไปนี้ ศาลอาจจะไม่คำนึงถึงโทษ กักขังที่ได้รับ อันเป็นผลให้บุคคลนั้นสามารถร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้

๒.๑ โทษสุดท้ายที่ได้รับนั้นเป็นการให้ควบคุมตัวหรือกักขังไว้ ประกอบกับ

๒.๒ ความผิดที่ได้กระทำลงไปในนั้น มีกฎหมายออกมายกเลิกความผิดแล้ว และ

๒.๓ บุคคลนั้นไม่ได้ต้องโทษกักขังอื่นใดอีก

^๖ The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 Pub. No. 36 (May 16, 2004), Sec. 7.

ทั้งนี้ ข้อยกเว้นที่กล่าวมานี้ ให้ใช้รวมไปถึงกรณีของบุคคลที่ยังไม่ผ่านขั้นตอนการแก้ไข ฟื้นฟูจนครบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด แต่ต้องการยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลพิจารณายกเว้น ระยะเวลาแก้ไขฟื้นฟู อันอาจเป็นผลให้บุคคลนั้นมีโอกาสร้องขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากรได้

๓. บุคคลนั้นต้องไม่เป็นบุคคลวิกลจริตที่อยู่ในความควบคุมดูแล ไม่ว่าจะเพื่อประโยชน์ของ บุคคลนั้นเอง ความปลอดภัยของสาธารณชน รวมไปถึงความปลอดภัยของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลด้วย

๔. บุคคลนั้นต้องไม่ได้ถูกลงโทษในความผิดเฉพาะเจาะจง อันได้แก่ ความผิด ดังต่อไปนี้

๔.๑ ความผิดตาม “พระราชบัญญัติ the Crimes Act 1961” อันได้แก่

- (๑) การร่วมประเวณีระหว่างบุคคลในครอบครัว
- (๒) การล่อลวงเยาวชนอายุต่ำกว่า ๑๖ ปีเพื่อไปกระทำอนาจาร
- (๓) การเป็นผู้จัดการทัวร์ในการกระทำความผิดทางเพศต่อเด็ก
- (๔) การผ่าตัดอวัยวะเพศหญิง โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ ไม่ได้เป็นการกระทำการทางการแพทย์ เพื่อสุขภาพของแม่และเด็ก
- (๕) การกระทำความผิดต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการผ่าตัดอวัยวะเพศหญิงโดย ไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย
- (๖) การกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๒ ปี
- (๗) การกระทำความผิดทางเพศต่อเยาวชนที่อายุต่ำกว่า ๑๖ ปี
- (๘) การกระทำความผิดทางเพศต่อบุคคลที่มีความวิกลจริต
- (๙) การกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กหรือเยาวชนนอกประเทศนิวซีแลนด์
- (๑๐) การร่วมประเวณีกับเด็กผู้หญิงที่ยังอยู่ในการควบคุมดูแล
- (๑๑) การร่วมประเวณีกับเด็กผู้หญิงอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี
- (๑๒) การร่วมประเวณีหรือกระทำอนาจารต่อเด็กผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง

๑๒ ถึง ๑๖ ปี

(๑๓) การร่วมประเวณีกับเด็กผู้หญิงหรือผู้หญิงที่มีความผิดปกติอย่างรุนแรง

(๑๔) การกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กนอกประเทศนิวซีแลนด์

๔.๒ ความผิดตาม “พระราชบัญญัติ the Crimes Act 1908” อันได้แก่

- (๑) การมีความสัมพันธ์ทางเพศที่ผิดธรรมชาติ
- (๒) การพยายามมีความสัมพันธ์ทางเพศที่ผิดธรรมชาติ
- (๓) การร่วมประเวณีระหว่างบุคคลในครอบครัว
- (๔) การทำร้ายร่างกาย
- (๕) การข่มขืนกระทำชำเรา
- (๖) การพยายามข่มขืนกระทำชำเรา
- (๗) การกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี
- (๘) การพยายามกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กที่มีอายุต่ำกว่า ๑๒ ปี
- (๙) การกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กที่มีอายุระหว่าง ๑๒ ถึง ๑๖ ปี
- (๑๐) การกระทำความผิดทางเพศต่อผู้หญิงหรือเด็กผู้หญิงที่มีสติปัญญาต่ำหรือปัญญาอ่อน
- (๑๑) การล่อลวงเด็กผู้หญิงให้มาร่วมประเวณี

นอกจากการกระทำความผิดต่างๆดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ความผิดเฉพาะเจาะจงยังหมายความรวมถึงการพยายามกระทำความผิด ตลอดจนการสมคบกันกระทำความผิดและการช่วยเหลือสนับสนุนหลังจากที่การกระทำความผิดต่างๆได้เกิดขึ้นแล้ว

อย่างไรก็ตาม บุคคลที่กระทำความผิดเฉพาะเจาะจงดังที่กล่าวไว้ข้างต้นสามารถยื่นคำร้องต่อศาล District Court เพื่อให้ศาลพิจารณาให้ได้รับโอกาสในการร้องขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากร แต่ทั้งนี้โทษที่บุคคลที่กระทำความผิดเฉพาะเจาะจงนั้นได้รับต้องไม่ใช่โทษกักขังหรือการควบคุมตัว

๕. ในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาให้ลงโทษปรับ หรือชดใช้ค่าสินไหมทดแทน บุคคลนั้น จะต้องชำระค่าปรับหรือค่าสินไหมทดแทนครบถ้วนแล้ว

๖. บุคคลนั้นต้องไม่ถูกตัดสิทธิ์ในการครอบครองหรือได้มาซึ่งใบอนุญาตขับขี่

๓.๒.๑.๒ ประเทศออสเตรเลีย

พระราชบัญญัติ “Criminal Records Act 1991” ไม่ได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะมีสิทธิได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเอาไว้ แต่เมื่อพิจารณากฎหมายทั้งฉบับสามารถวิเคราะห์ได้ว่า บุคคลที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายฉบับนี้ต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลนั้นต้องกระทำความผิดอาญา ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ไม่ได้จำกัดเฉพาะความผิดอาญาตามกฎหมายของมลรัฐนิวเซาท์เวลส์เท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการกระทำความผิดอาญาตามกฎหมายอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกับความผิดตามกฎหมายของมลรัฐนิวเซาท์เวลส์ด้วย^๗

(๒) บุคคลผู้กระทำความผิดได้ถูกตัดสินลงโทษและได้ผ่านขั้นตอนการคุมประพฤติมาแล้ว^๘ ซึ่งการตัดสินลงโทษตามกฎหมายฉบับนี้ หมายถึง

(๒.๑) การพิสูจน์ความผิด การพิจารณาว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดจริง โดยที่ยังไม่ถึงขั้นตอนการตัดสินลงโทษ

(๒.๒) การพิสูจน์ความผิด การพิจารณาว่าบุคคลนั้นได้กระทำความผิดจริง และมีการกำหนดระยะเวลาการคุมประพฤติซึ่งผู้กระทำความผิดมีความประพฤติดีตลอดช่วงระยะเวลาดังกล่าว

นอกจากนี้การตัดสินลงโทษการกระทำความผิดนั้นจะเกิดขึ้นก่อนมีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้ได้ แต่ไม่ใช่ว่าทุกความผิดจะได้รับการลบทะเบียนประวัติ กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดข้อยกเว้นว่าความผิดดังต่อไปนี้ไม่สามารถลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้

๑. ความผิดที่ผู้กระทำถูกตัดสินลงโทษจำคุกมีระยะเวลามากกว่า ๖ เดือน

^๗ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 6.

^๘ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 8.

๒. ความผิดเกี่ยวกับเพศ เช่น การทำร้ายร่างกายโดยมีเจตนาที่จะข่มขืน การโหมหนุ่เป็นต้น

๓. ความผิดที่กระทำโดยนิติบุคคล^๔

อย่างไรก็ตาม แม้บุคคลผู้กระทำความผิดจะไม่มีลักษณะหรือคุณสมบัติตามที่กล่าวมา แต่หากการตัดสินลงโทษของบุคคลนั้นถูกยกเลิกหรือบุคคลนั้นได้รับการอภัยโทษ ทะเบียนประวัติการกระทำความผิดของบุคคลนั้นจะถูกลบไปเช่นเดียวกัน

๓.๒.๑.๓ ประเทศแคนาดา

บุคคลที่จะมีสิทธิได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมตามพระราชบัญญัติ “Criminal Records Act R.S.C 1985” นั้น จะต้องเป็นบุคคลที่ได้รับการอภัยโทษมาแล้ว ซึ่งกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่สามารถยื่นคำร้องขออภัยโทษไว้ กล่าวคือ ต้องเป็นบุคคลสัญชาติแคนาดาที่ถูกตัดสินลงโทษ ไม่ว่าจะบุคคลนั้นจะได้กระทำความผิดตามกฎหมายของแคนาดาหรือกฎหมายของประเทศอื่น ๆ ที่สามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้^๕

อย่างไรก็ตาม ไม่ใช่ส่วนบุคคลผู้กระทำความผิดสัญชาติแคนาดาทุกคนจะมีสิทธิยื่นคำร้องขออภัยโทษ เพราะพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังกำหนดข้อจำกัดบางประการในเรื่องของระยะเวลาการยื่นคำร้องขออภัยโทษ สำหรับบุคคลบางจำพวก กล่าวคือ

(๑) หากเป็นบุคคลที่กระทำความผิดต่อชีวิตร่างกายอย่างร้ายแรง เช่น การฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา ซึ่งผู้กระทำความผิดได้รับโทษจำคุกไม่ต่ำกว่า ๒ ปี หรือเป็นการกระทำความผิดตามบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติที่ดำเนินคดีแบบ indictment เช่น การมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า ๑๖ ปี การข่มขืนหรือการพยายามข่มขืนกระทำชำเรา เป็นต้น หรือเป็นความผิดเกี่ยวกับการบริการที่ผู้กระทำความผิดต้องโทษปรับเกินกว่า ๒,๐๐๐ ดอลลาร์แคนาดา หรือโทษกักขังเกินกว่า ๖ เดือน หากบุคคลนั้นต้องการขออภัยโทษ ต้องรอให้ผ่านพ้นระยะเวลา ๑๐ ปีนับแต่การลงโทษสิ้นสุดลงเสียก่อน

(๒) หากเป็นความผิดอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๑. ผู้ที่ต้องการขออภัยโทษต้องรอให้ผ่านพ้นไปก่อน ๓ ปีนับแต่การลงโทษสิ้นสุดลง^๖

^๔ Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 7.

^๕ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 3.

^๖ Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 4.

๓.๒.๑.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา

บุคคลที่จะยื่นคำร้องขอหลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรตาม H.R. 2065 Second Chance for Ex-Offenders Act of 2011 (Introduced in House – IH) นั้น จะต้องมีความคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) บุคคลนั้นต้องไม่เคยกระทำความผิดรุนแรง หรือไม่เคยกระทำความผิดที่ไม่รุนแรงอื่นใดอันนอกเหนือจากความผิดที่จะขอหลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากร

(๒) บุคคลนั้นต้องได้รับโทษจนครบถ้วนแล้ว อันหมายความว่ารวมถึง ได้รับโทษจำคุกครบถ้วนแล้ว ได้ผ่านขั้นตอนการคุมประพฤติมาแล้ว ได้ผ่านเงื่อนไขการปล่อยตัวแล้ว หรือได้ชำระค่าปรับทั้งหมดแล้ว

(๓) ในขณะที่ยื่นคำร้องขอหลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น บุคคลนั้นไม่ได้ถูกดำเนินคดีโดยอยู่ หรือหากได้เสพแอลกอฮอล์หรือสารเสพติดอื่นๆแล้ว ก็ได้รับการฟื้นฟูจนครบระยะเวลาแล้ว ทั้งนี้ตลอดระยะเวลา ๑ ปี

(๔) บุคคลนั้นต้องได้รับใบรับรองการสำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือการอบรมอื่นใดที่เทียบเท่าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแล้ว และ

(๕) บุคคลนั้นได้ผ่านการบริการชุมชนเป็นระยะเวลาอย่างน้อย ๑ ปี^{๑๒}

๓.๒.๑.๕ มลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาของมลรัฐเทกซัส ในส่วนที่กำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการหลบทะเบียนประวัติอาชญากร ได้กำหนดบุคคลที่สามารถยื่นคำร้องขอหลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ใน ๒ กรณี คือ บุคคลผู้กระทำความผิดอาญา และบุคคลที่สามารถยื่นคำร้องขอแทนบุคคลผู้กระทำความผิดได้ ดังต่อไปนี้

^{๑๒} H.R. 2065 Second Chance for Ex-Offenders Act of 2011 (Introduced in House) 112th Congress (June 1, 2011), Sec. 3632.

๑. กรณีบุคคลผู้กระทำความผิด^{๑๓}

ต้องเป็นบุคคลที่ถูกจับกุมเพราะได้กระทำความผิดอาญาไม่ว่าจะเป็นความผิดร้ายแรงหรือเล็กน้อยก็ตาม ทั้งนี้บุคคลนั้นได้กระทำความผิดถึงขั้นพยายามกระทำความผิดแล้ว แต่ศาลมีคำสั่งตัดสินให้พ้นโทษ หรือบุคคลนั้นได้รับโทษจนครบถ้วนแล้ว หรือได้รับการอภัยโทษแล้ว นอกจากนี้จะต้องมีข้อเท็จจริงต่างๆ เหล่านี้ ประกอบด้วย

๑.๑ บุคคลที่ร้องขอหลบหนีประวัติดอาชญากรต้องไม่ถูกบังคับโทษหรือมีข้อกล่าวหาใดๆ ที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง หากบุคคลนั้นมีข้อกล่าวหาหรือถูกบังคับโทษสำหรับการกระทำความผิดร้ายแรง ข้อกล่าวหาเหล่านั้นต้องถูกยกเลิกแล้ว ประกอบกับระยะเวลาที่ถูกจำกัดสิทธิได้ครบกำหนดแล้วก่อนที่จะยื่นคำร้องขอให้หลบหนีประวัติดอาชญากร และศาลพบข้อเท็จจริงว่าข้อกล่าวหาหรือการบังคับโทษได้ถูกยกเลิก เพราะบุคคลนั้นได้ผ่านขั้นตอนการฝึกอบรมมาแล้ว หรือเพราะเหตุว่าข้อกล่าวหาหรือการบังคับโทษนั้นเกิดขึ้นด้วยความผิดพลาด ข้อมูลที่ผิดพลาด หรือเหตุผลอื่นๆ ที่สามารถเชื่อได้ว่าบุคคลนั้นไม่ได้กระทำความผิด หรือเพราะเป็นโมฆะ

๑.๒ บุคคลนั้นได้รับการปล่อยตัว และหากมีข้อกล่าวหา ข้อกล่าวหาเหล่านั้นต้องไม่มีผลในคำพิพากษาศาลฎีกาของศาล ประกอบกับบุคคลนั้นไม่มีข้อกล่าวหาใดๆ อีก

๑.๓ บุคคลนั้นไม่ถูกศาลตัดสินให้ลงโทษในการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงภายในระยะ ๕ ปีนับแต่วันที่ถูกจับกุม ในกรณีนี้บุคคลนั้นจะมีสิทธิได้รับการหลบหนีประวัติดอาชญากรเมื่อเป็นการยื่นคำร้องขอหลบหนีประวัติดอาชญากรของผู้อำนวยการกระทรวงรักษาความปลอดภัยสาธารณะ (the director of the Department of Public Safety)

อย่างไรก็ตาม ถึงแม้บุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนในการที่จะยื่นคำร้องขอหลบหนีประวัติดอาชญากร ศาลอาจจะไม่อนุญาตให้บุคคลนั้นหลบหนีประวัติดอาชญากรก็ได้ หากความผิดที่กระทำนั้นอยู่นอกเหนือความผิดทางอาญา ประกอบกับบุคคลนั้นได้ถูกตัดสินลงโทษหรือบุคคลนั้นยังมีข้อกล่าวหาอีกอย่างน้อย ๑ ข้อหาที่กำลังอยู่ในระหว่างการพิจารณา อย่างไรก็ตาม บุคคลเหล่านี้ศาล district court อาจหลบหนีประวัติดอาชญากรให้ได้ หากบุคคลกระทำความผิดถึงขั้นพยายามกระทำความผิดจนถูกศาลพิพากษาลงโทษ แต่บุคคลนั้นได้รับการตัดสินให้พ้นโทษโดยศาลอาญาชั้นอุทธรณ์

^{๑๓} Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.01.

๒. กรณีบุคคลที่สามารถยื่นคำร้องแทนบุคคลผู้กระทำความผิด^{๑๔}

ในกรณีที่บุคคลผู้กระทำความผิดซึ่งมีสิทธิร้องขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากรได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว หากศาลพบว่าบุคคลนั้นมีสิทธิที่จะได้รับการหลบหนีประวัตินิติอาชญากร ศาลจะสั่งให้บุคคลที่มีความสัมพันธ์กับบุคคลผู้กระทำความผิดดังต่อไปนี้มีสิทธิยื่นคำร้องแทนได้ในนามของบุคคลผู้กระทำความผิด

๒.๑ ปู่ ย่า ตา ยาย

๒.๒ บิดามารดา

๒.๓ คู่สมรส

๒.๔ พี่ชายหรือพี่สาว

๒.๕ บุตร

๓.๒.๑.๖ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

การหลบหนีประวัตินิติอาชญากรของมลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ได้กำหนดบุคคลผู้มีสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากร กล่าวคือ ต้องเป็นบุคคลที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดอาญาและกระบวนการพิจารณาถึงที่สุดแล้วโดยผลของการพิจารณาเป็นผลดีต่อผู้ถูกกล่าวหา แต่การขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากรนั้นจะขอหลบได้เฉพาะหลบหนีประวัตินิติอาชญากรในส่วนของการตำรวจและศาลที่เกี่ยวข้องกับข้อกล่าวหาเท่านั้น^{๑๕}

ผลของการพิจารณาคดีที่เป็นผลดีต่อผู้ถูกกล่าวหา กฎหมายในส่วนนี้ได้กำหนดไว้เช่นกันอันได้แก่

๑. จำเลยได้รับการยกโทษในทุกข้อกล่าวหาที่เกี่ยวข้องกับคดี

๒. จำเลยไม่ได้รับการลงโทษในทุกข้อกล่าวหาของคดี หรือทุกข้อกล่าวหาของคดีได้รับการยกเลิก ซึ่งคำว่า “คดี” ตามกฎหมายในส่วนนี้ หมายถึง ข้อกล่าวหาหรือกลุ่มของข้อกล่าวหาที่

^{๑๔} Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.011.

^{๑๕} Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4372.

เกี่ยวข้องกับคำร้องทุกข์ รวมทั้งเหตุการณ์ที่เป็นหรืออาจจะเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินกระบวนการพิจารณา^{๑๖}

เมื่อพิจารณาการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของกฎหมายทั้งหกฉบับแล้ว จะเห็นได้ว่ากฎหมายแต่ละฉบับจะมีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเอาไว้ โดยจะกำหนดคุณสมบัติที่แตกต่างกันออกไปทั้งในแง่ของการกระทำและความผิดที่เกิดขึ้น เช่น ประเทศนิวซีแลนด์กำหนดมิให้บุคคลที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศที่กระทำต่อเยาวชนได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ประเทศออสเตรเลียกำหนดให้บุคคลที่มีสิทธิร้องขอต้องผ่านกระบวนการคุมประพฤติมาก่อน ประเทศแคนาดากำหนดให้บุคคลที่จะได้รับโอกาสลบทะเบียนประวัติอาชญากรต้องได้รับการอภัยโทษมาก่อน เป็นต้น นอกจากนี้บุคคลผู้กระทำความผิดจะยื่นคำร้องได้ด้วยตัวเองได้แล้ว กฎหมายบางฉบับยังให้โอกาสบุคคลอื่นสามารถยื่นคำร้องแทนได้ ดังเช่นกฎหมายของมลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น เพราะฉะนั้นหากนำแนวความคิดการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในประเทศไทย ต้องกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเช่นเดียวกัน

๓.๒.๒ รูปแบบและกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

ในหัวข้อนี้จะได้อธิบายถึงรูปแบบและกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรว่าในแต่ละประเทศที่ยกมาเป็นกรณีศึกษานั้น มีรูปแบบและกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๓.๒.๒.๑ ประเทศนิวซีแลนด์

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 นั้น ไม่ได้หมายความถึงการทำลายหรือลบล้างทะเบียนประวัติอาชญากร หรือประวัติการกระทำความผิดออกไปจากสารบบแต่อย่างใด แต่การลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามพระราชบัญญัตินี้ให้โอกาสบุคคลซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด มีสิทธิที่จะร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร และสามารถกล่าวอ้างว่าตนเองไม่เคยมีประวัติการกระทำความผิดมาก่อน รวมไปถึงให้องค์กรของรัฐ หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่ครอบครองหรือสามารถเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากรได้ปกปิดทะเบียนประวัติการกระทำความผิดเอาไว้ หากมีการร้องขอให้เปิดเผย

^{๑๖} Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4372.

ส่วนกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น จะเริ่มต้นจากบุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด ยื่นคำร้องขอต่อศาล District Court ให้พิจารณาว่าตนเองสมควรได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรหรือไม่ ซึ่งในการพิจารณานั้น ศาลจะพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างประโยชน์ที่บุคคลผู้ยื่นคำร้องจะได้รับจากการปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรกับประโยชน์สาธารณะ อันรวมไปถึงความปลอดภัยของสังคมด้วย ทั้งนี้ศาลจะตระหนักถึงการกระทำความผิดครั้งก่อนๆของบุคคลผู้ยื่นคำร้องด้วย

ในการพิจารณาของศาล District Court นั้น ศาลสามารถเรียกพยานหลักฐานต่างๆ เช่น เอกสาร ข้อมูลต่างๆ มาประกอบการพิจารณาได้ เพื่อช่วยให้ศาลพิจารณาคำร้องนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนี้หากกรณีเป็นที่สมควร ศาล District Court ยังสามารถส่งคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้ศาล High Court เป็นผู้พิจารณาก็ได้^{๑๓๗}

นอกจากคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว บุคคลผู้ยื่นคำร้องยังสามารถยื่นคำร้องเพิ่มเติมให้ศาล District Court พิจารณายกเว้นระยะเวลาการแก้ไขฟื้นฟู รวมไปถึงระยะเวลาการควบคุมตัวได้ด้วย แต่ในการยื่นคำร้องเพิ่มเติมนี้ ศาลมีสิทธิที่จะปฏิเสธคำร้องดังกล่าวได้ หากพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นเรื่องไม่สำคัญ หรือเป็นคำร้องที่ยื่นเข้ามาเพื่อรบกวนหรือขัดขวางกระบวนการพิจารณาของศาล

เมื่อบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ได้ยื่นคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร รวมไปถึงคำร้องเพิ่มเติมแล้ว หากศาลปฏิเสธไม่รับคำร้อง บุคคลนั้นสามารถยื่นคำร้องอุทธรณ์ต่อศาลที่สูงขึ้นไปได้อีกครั้งหนึ่ง ดังต่อไปนี้^{๑๓๘}

๑. กรณียื่นคำร้องต่อศาล District Court หากต้องการยื่นคำร้องอุทธรณ์ให้ยื่นต่อศาล High Court

๒. กรณียื่นคำร้องต่อศาล High Court หากต้องการยื่นคำร้องอุทธรณ์ให้ยื่นต่อศาล Court of Appeal

ส่วนระยะเวลาในการยื่นคำร้องอุทธรณ์นี้ ให้ยื่นภายใน ๒๘ วันนับแต่วันที่ศาลปฏิเสธไม่รับคำร้องนั้น หรือระยะเวลายาวกว่านั้นตามที่ ศาล High Court หรือ ศาล Court of Appeal จะกำหนด โดยศาลที่มีหน้าที่ในการพิจารณาอุทธรณ์ มีอำนาจที่จะยืนยัน กลับ หรือแก้ไขคำตัดสินของศาลเดิม

^{๑๓๗} The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 Pub. No. 36 (May 16, 2004), Sec. 10.

^{๑๓๘} The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 Pub. No. 36 (May 16, 2004), Sec. 12.

๓.๒.๒.๒ ประเทศออสเตรเลีย

บุคคลที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามพระราชบัญญัติ Criminal Records Act 1991 นั้น จะต้องเป็นบุคคลที่ผ่านขั้นตอนสำคัญ คือ ผ่านขั้นตอนการคุมประพฤติมาแล้ว เพราะฉะนั้นรูปแบบและกระบวนการการลบทะเบียนประวัติอาชญากร จึงอยู่ที่การคุมประพฤติเป็นสำคัญ ซึ่งลักษณะการผ่านขั้นตอนการคุมประพฤติในความหมายของกฎหมายฉบับนี้ได้แก่

๑. กระบวนการคุมประพฤติก่อนทั่วไป^{๑๙}

๑.๑ การที่บุคคลผู้กระทำความผิดซึ่งถูกศาลพิพากษาตัดสินลงโทษ ได้ถูกศาลสั่งคุมประพฤติเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๑๐ ปีนับแต่วันที่มีการตัดสินลงโทษ โดยบุคคลนั้น

๑.๑.๑ ไม่ได้ถูกตัดสินลงโทษในความผิดอื่นใดที่มีระวางโทษถึงขั้นจำคุก

และ

๑.๑.๒ บุคคลนั้นไม่ได้ถูกจำคุกเพราะเหตุว่าถูกตัดสินลงโทษในการกระทำความผิดใดๆ

๑.๒. ระยะการเวลากฎการคุมประพฤตินั้นอาจเกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ จะใช้บังคับก็ได้

๑.๓. บุคคลนั้นต้องผ่านคุณสมบัติข้อหนึ่งข้อใดดังต่อไปนี้^{๒๐}

๑.๓.๑ ปรากฏว่าได้มีการพิสูจน์ความผิด หรือพิสูจน์ตัวบุคคลผู้กระทำความผิดแล้วโดยไม่ได้มีการตัดสินลงโทษบุคคลนั้นอย่างแท้จริง

๑.๓.๒ ปรากฏว่าได้มีการพิสูจน์ความผิด หรือพิสูจน์ตัวบุคคลผู้กระทำความผิดแล้ว ประกอบกับผู้กระทำความผิดมีความประพฤติเรียบร้อยภายในระยะเวลาที่ศาลได้กำหนดไว้ หรือได้เข้าร่วมโครงการที่ศาลกำหนด เช่น การอบรมแก้ไขฟื้นฟูความประพฤติ การบำบัด เพื่อให้กลับเข้าสู่สังคมได้อีกครั้งหนึ่ง เป็นต้น

^{๑๙} Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 9.

^{๒๐} Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 8.

๑.๓.๓ ปรากฏว่าได้มีการพิสูจน์ความผิด หรือพิสูจน์ตัวบุคคลผู้กระทำความผิดแล้ว ประกอบกับผู้กระทำความผิดได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขคุมประพฤติตามที่ศาลได้กำหนดไว้

๑.๔ ระยะเวลาการคุมประพฤติสำหรับความผิดเกี่ยวกับการจราจรจะไม่นำมาใช้พิจารณาระยะเวลาการคุมประพฤติในความผิดอื่นๆด้วย กล่าวคือ ต้องเป็นความผิดเกี่ยวกับการจราจรด้วยกันเท่านั้น จึงจะกำหนดระยะเวลาการคุมประพฤติด้วยกันได้ แต่มีข้อยกเว้นสำหรับความผิดดังต่อไปนี้ที่กำหนดระยะเวลาการคุมประพฤติด้วยกันได้^{๒๑}

๑.๔.๑ การไม่มีความสามารถในการขับรถ

๑.๔.๒ การขับรถแบบอันตรายเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

๑.๔.๓ การขับรถแบบอันตรายร้ายแรงเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย

๑.๔.๔ การขับรถแบบอันตรายเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส

๑.๔.๕ การขับรถแบบอันตรายร้ายแรงเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส

๑.๔.๖ การขับรถจนเป็นสาเหตุให้ผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

๑.๔.๗ การขับรถโดยมีเจตนาฆ่าผู้อื่น หรือทำร้ายร่างกายบาดเจ็บสาหัส

๒. กระบวนการคุมประพฤติกรณีของศาลเด็กและเยาวชน^{๒๒}

๒.๑ การที่บุคคลผู้กระทำความผิดได้ถูกศาลสั่งคุมประพฤติตาม the Children (Criminal Proceedings) Act 1987 โดยมีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๓ ปีนับแต่วันที่มีการตัดสินลงโทษบุคคลนั้น โดยบุคคลนั้น

๒.๑.๑ ไม่ถูกศาลสั่งควบคุมตัว และ

๒.๑.๒ ไม่ได้ถูกตัดสินลงโทษในความผิดอื่นใดที่มีระวางโทษถึงขั้นจำคุก และ

๒.๑.๓ บุคคลนั้นไม่ได้ถูกจำคุกเพราะเหตุว่าถูกตัดสินลงโทษในการกระทำความผิดใดๆ

^{๒๑} Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 11.

^{๒๒} Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 10.

๒.๒ ระยะการเวลาการคุมประพฤตินั้นอาจเกิดขึ้นก่อนที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ จะใช้บังคับก็ได้

เมื่อบุคคลนั้นได้ผ่านขั้นตอนการคุมประพฤติมาแล้ว ส่งผลให้บุคคลนั้นไม่ต้องได้รับการ ตัดสิทธิลงโทษอย่างแท้จริง เพราะฉะนั้นจะไม่มีวิธีการใดที่จะทำให้การตัดสิทธิลงโทษนั้นถูกนำกลับมา พิจารณาใหม่อีกครั้งหนึ่ง

๓.๒.๒.๓ ประเทศแคนาดา

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมตามพระราชบัญญัติ Criminal Records Act R.S.C 1985 นั้น มีขึ้นเมื่อบุคคลผู้กระทำความผิดผ่านขั้นตอนการอภัยโทษมาแล้ว เพราะฉะนั้นรูปแบบและ กระบวนการของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมของประเทศแคนาดา จึงเป็นขั้นตอนการพิจารณา ว่าบุคคลใดสมควรได้รับการอภัยโทษ

ในการพิจารณาให้อภัยโทษ จะมีคณะกรรมการ เรียกว่า “คณะกรรมการอภัยโทษ” มี หน้าที่ในการพิจารณาว่าบุคคลใดสมควรได้รับการอภัยโทษ ซึ่งบุคคลที่จะได้รับการอภัยโทษจะต้อง ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ดังต่อไปนี้^{๒๓}

๑. บุคคลผู้ยื่นคำร้องจะต้องเป็นผู้มีความประพฤติดี และไม่ได้กระทำความผิดทางอาญา อื่นใดอีก

๒. ผู้ยื่นคำร้องจะต้องผ่านการอบรมแก้ไขฟื้นฟูให้เป็นพลเมืองดีของสังคม

๓. คณะกรรมการมีหน้าที่พิจารณาตัดสินว่าการให้อภัยโทษจะทำให้การบริหาร กระบวนการยุติธรรมเกิดความเสียหายหรือไม่ โดยพิจารณาสิ่งต่อไปนี้ประกอบด้วย

๓.๑ ลักษณะ ความรุนแรง ระยะเวลาของการกระทำความผิด

๓.๒ พฤติการณ์แวดล้อมของการกระทำความผิด

๓.๓ ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติการกระทำความผิดของบุคคลผู้ยื่นคำร้อง

๔. เมื่อได้รับคำร้องขออภัยโทษแล้ว คณะกรรมการต้องพิจารณาสิ่งต่อไปนี้^{๒๔}

^{๒๓} Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 4.1.

^{๒๔} Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 4.2.

๔.๑ ตรวจสอบพฤติกรรมของผู้ยื่นคำร้องนับแต่วันถูกตัดสิทธิโทษ

๔.๒ หากคณะกรรมการอภัยโทษมีแนวโน้มว่าจะปฏิเสธการอภัยโทษ คณะกรรมการจะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ยื่นคำร้องทราบถึงสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ทั้งนี้การแสดงความคิดเห็นจะทำในรูปของลายลักษณ์อักษรหรือกระทำด้วยวาจาก็ได้ ทั้งนี้หากคณะกรรมการปฏิเสธที่จะให้อภัยโทษ บุคคลผู้ยื่นคำร้องสามารถยื่นคำร้องได้อีกครั้ง แต่ต้องรอให้ระยะเวลา ๑ ปี นับแต่วันที่ถูกปฏิเสธการให้อภัยโทษผ่านพ้นไปเสียก่อน

๔.๓ เมื่อคณะกรรมการได้รับข้อคิดเห็นของบุคคลผู้ยื่นคำร้องแล้ว คณะกรรมการจะต้องพิจารณาข้อคิดเห็นประกอบกับคำร้องภายในระยะเวลาอันสมควร ก่อนที่จะมีคำตัดสินออกมา

อย่างไรก็ตาม แม้บุคคลผู้กระทำความผิดผ่านเกณฑ์มาตรฐานจะได้รับการอภัยโทษแล้วก็ตาม แต่หากเกิดกรณีดังกล่าวต่อไปนี้ คณะกรรมการอภัยโทษจะยกเลิกการอภัยโทษนั้น^{๒๕}

(๑) หากบุคคลผู้นั้นกระทำความผิดและถูกตัดสิทธิโทษอีกครั้งหนึ่ง

(๒) มีหลักฐานว่าบุคคลที่ได้รับอภัยโทษไม่มีความประพฤติดีอีกต่อไป

(๓) มีหลักฐานว่าผู้ยื่นคำร้องขออภัยโทษทำเอกสารปลอมในการยื่นคำร้องขออภัยโทษ หรือปกปิดข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญในการพิจารณาคำร้องขออภัยโทษนั้น

ทั้งนี้ก่อนที่คณะกรรมการจะยกเลิกการอภัยโทษ จะต้องแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรให้ผู้ยื่นคำร้องทราบถึงสิทธิในการแสดงความคิดเห็น โดยการแสดงความคิดเห็นจะกระทำในรูปของลายลักษณ์อักษรหรือกระทำด้วยวาจาก็ได้ และคณะกรรมการจะต้องพิจารณาข้อคิดเห็นประกอบกับคำร้องภายในระยะเวลาอันสมควร ก่อนที่จะมีคำตัดสินออกมา

๓.๒.๒.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา

รูปแบบของการลบทะเบียนประวัติตามกฎหมายสหรัฐอเมริกานั้น มี ๒ รูปแบบ กล่าวคือ มีทั้งการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งใช้สำหรับทะเบียนข้อมูลที่ไม่สามารถจับต้องได้ และการรวบรวมและปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ ซึ่งใช้สำหรับข้อมูลที่สามารถจับต้องได้

ส่วนกระบวนการของการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น มีทั้งกระบวนการยื่นคำร้องและกระบวนการพิจารณาของศาล^{๒๖}

^{๒๕} Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 7.

๑. กระบวนการยื่นคำร้อง

การยื่นคำร้องนั้น บุคคลที่ต้องการขอลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรจะต้องยื่นคำร้องต่อศาลที่พิจารณาคดีในความผิดที่จะขอลบหรือปกปิด เมื่อได้รับคำร้องแล้ว ศาลจะทำสำเนาคำร้องให้อัยการแห่งรัฐภายใน ๖๐ วันนับแต่ได้รับคำร้องด้วย และอัยการแห่งรัฐจะทำข้อเสนอให้ศาลพิจารณา พร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ

๒. กระบวนการพิจารณาของศาล

ศาลจะพิจารณาคำร้องโดยการฟังพยานหลักฐานของทั้งฝ่ายผู้ยื่นคำร้องและฝ่ายรัฐ แล้วพิจารณาซึ่งน้ำหนักพยานหลักฐานระหว่างประโยชน์ของผู้ยื่นคำร้องกับประโยชน์ทางกระบวนการยุติธรรมและความปลอดภัยของสาธารณชน แล้วจึงจะตัดสินว่าบุคคลนั้นสมควรได้รับการลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรหรือไม่

๓.๒.๒.๕ มลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

รูปแบบและกระบวนการของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของมลรัฐเทกซัสนั้น ไม่ว่าในกรณีของบุคคลผู้กระทำความผิด หรือ ผู้อำนวยการกระทรวงรักษาความปลอดภัยสาธารณะเป็นผู้ยื่นคำร้อง จะมีรูปแบบและกระบวนการที่เหมือนกัน โดยกระบวนการนั้นสามารถแยกได้เป็นกระบวนการในการยื่นคำร้อง และ กระบวนการพิจารณาของศาล

๑. กระบวนการยื่นคำร้อง

เมื่อศาลมีคำพิพากษาตัดสินให้บุคคลผู้กระทำความผิดพ้นโทษ ศาลนั้นต้องให้คำแนะนำแก่บุคคลนั้นด้วยว่ามีสิทธิที่จะยื่นคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร และบุคคลนั้นหรือผู้อำนวยการกระทรวงรักษาความปลอดภัยสาธารณะ ในกรณีที่บุคคลนั้นไม่มีคุณสมบัติครบถ้วน ต้องเตรียมเอกสารเกี่ยวกับการยื่นคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้ครบถ้วน แล้วยื่นต่อศาลที่พิพากษาตัดสินคดีภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาตัดสินให้พ้นโทษ ทั้งนี้ อัยการของผู้กระทำความผิดไม่ว่าจะเป็นอัยการส่วนตัวหรืออัยการที่มลรัฐจัดหาให้ จะต้องเตรียมเอกสารคำสั่งเพื่อให้ศาลลงลายมือชื่อด้วย^{๒๗}

^{๒๖} H.R. 2065 Second Chance for Ex-Offenders Act of 2011 (Introduced in House) 112th Congress (June 1, 2011), Sec. 3633.

^{๒๗} Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.02 Sec. 1.

เมื่อมีการยื่นคำร้องขอหลบหนีประวัตินิติอาชญากรแล้ว คำร้องนั้นจะได้รับการตรวจสอบความถูกต้อง ซึ่งต้องประกอบด้วยข้อมูลต่างๆดังต่อไปนี้

(๑) ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด อันได้แก่ ชื่อ สกุล เพศ เชื้อชาติ วันเกิด หมายเลขใบอนุญาตขับขี่ หมายเลขประกันสังคม และที่อยู่ในขณะถูกจับกุม

(๒) ข้อมูลเกี่ยวกับความผิด อันได้แก่ ความผิดที่ถูกกล่าวหา วันที่การกระทำความผิดที่ถูกกล่าวหาได้กระทำลง วันที่ถูกจับกุม ชื่อของ county ที่บุคคลนั้นถูกจับกุม หรือหากถูกจับกุมในเขต municipality ให้ระบุชื่อของ municipality มาด้วย ชื่อของหน่วยงานที่ทำการจับกุมบุคคลนั้น หมายเลขของคดีนั้นและศาลที่ทำการพิจารณาพิพากษาคดี

(๓) รายชื่อของหน่วยงานต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ได้แก่ หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ราชทัณฑ์ ศาล อัยการ หน่วยงานที่มีหน้าที่แก้ไขฟื้นฟู ศูนย์เก็บรวบรวมข้อมูลประวัติการกระทำความผิดของสหรัฐ มลรัฐส่วนกลาง และหน่วยงานเอกชนอื่นๆ ซึ่งบุคคลผู้ยื่นคำร้องเชื่อว่าจะมีข้อมูลที่จะขอให้ลบบอยู่ด้วย

เมื่อศาลได้รับคำร้องขอให้ลบบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ศาลจะต้องกำหนดวันที่จะพิจารณา ซึ่งต้องไม่ช้ากว่า ๓๐ วันนับแต่วันยื่นคำร้องขอ ในกรณีนี้ศาลจะต้องแจ้งให้หน่วยงานที่มีรายชื่อปรากฏในคำร้องทราบถึงวันที่จะพิจารณาด้วย^{๒๘}

๒. กระบวนการพิจารณาของศาล^{๒๙}

ในการพิจารณาของศาลนั้น เมื่อศาลมีคำสั่งให้ลบบทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลใด ศาลจะแจ้งให้หน่วยงานต่างๆของมลรัฐที่เคยส่งข้อมูลประวัติอาชญากรให้แก่ศูนย์ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของสหรัฐ มีหน้าที่ต้องขอประวัติการกระทำความผิดเหล่านั้นคืนจากศูนย์ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของสหรัฐ ทั้งนี้บุคคลผู้ยื่นคำร้องหรือหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการลบบทะเบียนประวัติอาชญากร สามารถอุทธรณ์คำตัดสินของศาลได้ในฐานะเป็นคดีส่วนแบ่ง

คำสั่งให้ลบบทะเบียนประวัติอาชญากรของศาลนั้น จะต้องแนบสำเนาคำพิพากษาคำตัดสินให้พ้นโทษ ตลอดจนข้อมูลต่างๆดังต่อไปนี้ด้วย

^{๒๘} Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.02 Sec. 2.

^{๒๙} Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.02 Sec. 3.

(๑) ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้กระทำความผิด อันได้แก่ ชื่อ สกุล เพศ เชื้อชาติ วันเกิด หมายเลขใบอนุญาตขับขี่ และหมายเลขประกันสังคม

(๒) ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด ได้แก่ ความผิดที่ถูกกล่าวหา วันที่ถูกจับกุม หมายเลขของคดีรวมไปถึงศาลที่พิจารณาคดี

เมื่อคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรของศาลถึงที่สุด เสมียนศาลมีหน้าที่จะต้องส่งสำเนาคำสั่งที่รับรองความถูกต้องให้ศูนย์ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรแห่งกระทรวงรักษาความปลอดภัยสาธารณะ รวมไปถึงหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องซึ่งมีชื่อระบุในคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อให้ทราบด้วย

๓.๒.๒.๖ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของมลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกานั้น ได้กำหนดรูปแบบการลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ ๒ ประการ กล่าวคือ การลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นการบังคับ และการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจ

๑. การลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นการบังคับ^{๓๐}

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นการบังคับหรือการบังคับลบทะเบียนประวัติอาชญากรนี้ จะเกิดขึ้นในกรณีของการกระทำความผิดเพียงเล็กน้อยซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

๑.๑ หากบุคคลใดถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดอาญาอันเป็นเพียงความผิดเล็กน้อยซึ่งไม่เข้าอยู่ในข้อยกเว้น โดยผลของคดีสิ้นสุดลงด้วยการที่จำเลยเป็นฝ่ายชนะคดี ประกอบกับบุคคลนั้นไม่ได้ถูกตัดสิทธิลงโทษในการกระทำความผิดอื่นใดอีก บุคคลนั้นสามารถร้องขอให้ลบทะเบียนประวัติการกระทำความผิดในส่วนของตำรวจ ศาล ซึ่งรวมถึงทะเบียนประวัติทางอิเล็กทรอนิกส์ได้

๑.๒ หาก the State Bureau of Identification (SBI) พิจารณาว่าต้องมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเมื่อเป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดในกฎหมายนี้ SBI จะแจ้งให้ศาลและองค์กรตำรวจในเขตที่เกิดเหตุที่มีทะเบียนประวัติ รวมถึงศาลที่คดีถึงที่สุดทราบว่าต้องลบทะเบียนประวัติ ทั้งนี้ทะเบียนประวัติทุกฉบับจะถูกร้องขอให้ลบทะเบียนภายใน ๖๐ วันนับแต่วันสิ้นสุดของการร้องขอให้ลบทะเบียนประวัตินี้จะเป็นหน้าที่ของ SBI ที่จะต้องดูแล ทะเบียนประวัติที่ถูกลบทะเบียนเหล่านี้จะ

^{๓๐} Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4373.

ไม่สามารถเปิดเผยได้ไม่ว่าในกรณีใดๆ เว้นแต่จะเข้าอยู่ในข้อยกเว้นตามที่กฎหมายฉบับนี้กำหนดไว้ ทั้งนี้ศาลและองค์กรตำรวจที่ได้รับการแจ้งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรจะต้องส่งหนังสือตอบกลับไปยัง SBI เพื่อยืนยันถึงการลบทะเบียนประวัติตามที่ได้รับแจ้ง เมื่อทะเบียนประวัติอาชญากรถูกลบไปแล้ว เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายสามารถกล่าวอ้างได้ว่าไม่มีทะเบียนประวัติการกระทำ ความผิดบันทึกเอาไว้

๑.๓ เมื่อมีการยื่นคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรต่อ SBI ผู้ยื่นคำร้องมีหน้าที่เสียค่าธรรมเนียมด้วย รวมทั้งต้องแนบสำเนาทะเบียนประวัติการกระทำ ความผิดไปพร้อมกับคำร้องนั้นด้วย มิเช่นนั้น SBI จะปฏิเสธไม่พิจารณาคำร้องนั้น

๑.๔ เมื่อมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรไปแล้ว ความผิดที่ถูกลบไปนั้นจะไม่ถูกเปิดเผยต่อบุคคลใดๆ ยกเว้นการเปิดเผยต่อหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒. การลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจ^{๓๑}

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจนี้มีรูปแบบย่อยอีก ๒ รูปแบบ ดังนี้

๒.๑ การลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจกรณีปกติ

๒.๑.๑ หากกรณีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแบบบังคับไม่สามารถกระทำได้ ถ้าบุคคลผู้กระทำความผิดซึ่งขณะคดี ต้องการจะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้ยื่นคำร้องต่อศาล Supreme court ในเขตที่คดีนั้นถึงที่สุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการลบทะเบียนประวัติแบบนี้ไม่สามารถใช้บังคับได้ในกรณีที่ศาลสามารถลบทะเบียนประวัติแบบบังคับได้อยู่แล้ว

๒.๑.๒ เมื่อผู้กระทำความผิดได้ยื่นคำร้องขอลบทะเบียนประวัติ ผู้ยื่นคำร้องต้องทำสำเนาคำร้องให้พนักงานอัยการด้วย เพื่อจะได้มีโอกาสคัดค้านคำร้องนั้นภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่พนักงานอัยการได้รับสำเนาคำร้อง ทั้งนี้ผู้ยื่นคำร้องจะต้องแนบสำเนาทะเบียนประวัติการกระทำ ความผิดไปพร้อมกับคำร้องด้วย มิเช่นนั้นศาลจะปฏิเสธไม่รับคำร้องนั้นไว้พิจารณา

๒.๑.๓ ในการพิจารณาคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร หากศาลเห็นว่าไม่จำเป็นต้องจัดการพิจารณาขึ้นอย่างเป็นทางการก็สามารถกระทำได้ ในกรณีนี้ถ้าศาลพบข้อเท็จจริงว่าหากข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดยังคงปรากฏอยู่หรือมีโอกาสถูกเผยแพร่ออกไป

^{๓๑} Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4374.

จะเป็นสาเหตุให้หรืออาจจะเป็นสาเหตุให้ผู้ยื่นคำร้องไม่ได้รับความยุติธรรม ศาลจะมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติในส่วนของตำรวจและศาล โดยผู้ยื่นคำร้องจะต้องแสดงหลักฐานชัดเจนจนปราศจากข้อสงสัยว่าตนเองจะไม่สามารถได้รับความยุติธรรมหรือเสียความยุติธรรมอย่างไร ในการพิจารณาของศาลนี้ ถ้าหากปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ยื่นคำร้องได้ถูกตัดสินลงโทษในคดีความผิดอื่น ๆ ก่อนคดีที่ยื่นคำร้องนี้ ข้อเท็จจริงนั้นจะเป็นหลักฐานเบื้องต้นแสดงให้ศาลเห็นว่าถ้าข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดยังคงปรากฏอยู่หรือมีโอกาสถูกเผยแพร่ออกไป จะไม่เป็นเหตุให้เกิดการเสียความยุติธรรมแก่ผู้ยื่นคำร้องแต่ประการใด

๒.๑.๔ ในการพิจารณาคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรนี้ มลรัฐสามารถเข้ามาร่วมเป็นฝ่ายจำเลยได้ และหากคู่ความฝ่ายใดไม่พอใจคำตัดสินของศาล คู่ความฝ่ายนั้นสามารถยื่นคำร้องอุทธรณ์ตามที่กฎหมายกำหนดในฐานะเป็นคดีแพ่งได้

๒.๑.๕ การยื่นคำร้องกรณีขอลบทะเบียนประวัติอันเป็นดุลยพินิจนี้ พนักงานอัยการหรือผู้แทนของพนักงานอัยการที่รับผิดชอบการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอาจจะยื่นคำร้องต่อศาลขอลบบันทึกการจับกุมจำเลยฉบับปัจจุบันก็ได้ หากคดีนั้นคำฟ้องถูกปฏิเสธหรือไม่มีการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนั้น ในกรณีนี้พนักงานอัยการจะเป็นผู้พิจารณาเองว่าหากข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดยังคงปรากฏอยู่หรือมีโอกาสถูกเผยแพร่ออกไป รวมถึงการไม่มีกระบวนการพิจารณาคดีนั้นจะทำให้ผู้กระทำความผิดหรือจำเลยเสียความยุติธรรมหรือไม่

๒.๑.๖ ถ้าศาลอนุญาตให้มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ทะเบียนประวัติที่ถูกระบุในคำสั่งจะถูกลบออกจากสารบบข้อมูลภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่คำสั่ง ข้อมูลที่ถูกนำออกจากสารบบนั้นจะถูกเก็บรักษาอยู่ในความดูแลของ SBI ซึ่งข้อมูลเหล่านั้นจะไม่ถูกเปิดเผยไม่ว่าด้วยเหตุผลใดๆ เว้นแต่จะเป็นการเปิดเผยตามที่กำหนดในข้อยกเว้นของกฎหมายนี้ ซึ่งคำสั่งที่ให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรนี้หากขัดแย้งกับบทบัญญัติในกฎหมายนี้ จะไม่สามารถใช้บังคับได้ และ SBI จะต้องแจ้งให้ศาลทราบว่าจะไม่สามารถปฏิบัติตามคำสั่งของศาลได้เพราะคำสั่งขัดแย้งกับกฎหมาย

๒.๑.๗ เมื่อศาล และหน่วยงานตำรวจได้รับแจ้งเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร จะต้องส่งหนังสือตอบกลับไปยัง SBI เพื่อยืนยันถึงการลบทะเบียนประวัติตามที่ได้รับแจ้ง เมื่อทะเบียนประวัติอาชญากรถูกลบไปแล้ว เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายสามารถกล่าวอ้างได้ว่าไม่มีทะเบียนประวัติการกระทำความผิดบันทึกเอาไว้

๒.๑.๘ การลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจนั้น สามารถ บังคับได้เฉพาะความผิดที่ปรากฏใน Title 21 ของกฎหมายฉบับเดียวกันนี้ เฉพาะที่เป็นความผิด ดังต่อไปนี้เท่านั้น^{๓๒}

- (๑) การขับรถหลังจากศาลมีคำสั่งห้ามขับ
- (๒) การขับรถโดยประมาท
- (๓) การขับรถจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นเสียชีวิต
- (๔) การขับรถขณะเสพสิ่งมีนเมา ยาเสพติดหรือทั้งสองอย่าง
- (๕) การขับรถขณะที่มีปริมาณแอลกอฮอล์เกินกำหนดหรือขณะเสพยาเสพติด

ติด

๒.๑.๙ เมื่อศาลมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ข้อมูลต่างๆ ที่ เกี่ยวกับการกระทำความผิดจะไม่ถูกเปิดเผยไม่ว่าด้วยเหตุผลใดๆ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยต่อหน่วยงาน ที่ทำหน้าที่ทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

๒.๒ การลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจกรณีมีการอภัยโทษ^{๓๓}

๒.๒.๑ หากบุคคลได้ถูกตัดสิทธิลงโทษไม่ว่าจะกระทำความผิดเล็กน้อยหรือ ร้ายแรงก็ตาม และปรากฏต่อมาว่าบุคคลนั้นได้รับการอภัยโทษจากผู้ว่าการรัฐโดยไม่มีเงื่อนไขใดๆ บุคคลนั้นสามารถยื่นคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรแบบเป็นดุลยพินิจได้ ในกรณีนี้ถ้าศาลพบ ข้อเท็จจริงว่าหากข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดยังคงปรากฏอยู่หรือมีโอกาสถูกเผยแพร่ออกไป จะเป็นสาเหตุให้หรืออาจจะเป็นสาเหตุให้ผู้ยื่นคำร้องไม่ได้รับความยุติธรรม ศาลจะมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติในส่วนของตำรวจและศาล โดยผู้ยื่นคำร้องจะต้องแสดงหลักฐานชัดเจนจนปราศจากข้อสงสัยว่าตนเองจะไม่สามารถได้รับความยุติธรรมหรือเสียความยุติธรรมอย่างไร ในการพิจารณาของศาลนี้ ถ้าหากปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ยื่นคำร้องได้ถูกตัดสิทธิลงโทษในคดีความผิดอื่นๆ ก่อนคดีที่ยื่นคำร้องนี้ ข้อเท็จจริงนั้นจะเป็นหลักฐานเบื้องต้นแสดงให้เห็นว่าถ้าข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดยังคงปรากฏอยู่หรือมีโอกาสถูกเผยแพร่ออกไป จะไม่เป็นเหตุให้เกิดการเสียความยุติธรรมแก่ผู้ยื่นคำร้องแต่ประการใด

^{๓๒} Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4374.

^{๓๓} Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4375.

จากกฎหมายทั้งหกฉบับ ทำให้เห็นได้ว่าแม้กฎหมายทุกฉบับจะมีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ ให้ออกาสบุคคลที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอีกครั้งหนึ่ง แต่กฎหมายแต่ละฉบับมีรูปแบบและกระบวนการที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ กฎหมายที่ยกมาศึกษาส่วนใหญ่จะกำหนดให้บุคคลที่ต้องการได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรต้องยื่นคำร้อง ซึ่งหน่วยงานที่จะรับเรื่องไว้ นั้นมีความแตกต่างกันไป แต่มีกฎหมายบางฉบับได้กำหนดให้บุคคลต้องผ่านกระบวนการบางอย่างก่อน ถึงจะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เช่น ประเทศออสเตรเลียกำหนดให้บุคคลต้องผ่านการคุมประพฤติก่อน ประเทศแคนาดากำหนดให้บุคคลต้องได้รับการอภัยโทษมาก่อน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีกฎหมายที่กำหนดรูปแบบการลบทะเบียนประวัติที่แปลกออกไป กล่าวคือ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา กำหนดให้มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรทั้งแบบบังคับ และเป็นดุลยพินิจด้วย เพราะฉะนั้นหากประเทศไทยจะมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเกิดขึ้น จึงต้องกำหนดรูปแบบและกระบวนการที่เหมาะสมซึ่งจะได้วิเคราะห์ในบทที่ ๔ ต่อไป

๓.๓ ข้อยกเว้นของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

แม้ว่าประเทศต่างๆ ได้ทำการศึกษามานาน จะให้ออกาสบุคคลผู้กระทำความผิดได้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรด้วยวิธีการที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตาม การลบทะเบียนประวัติอาชญากรมีข้อยกเว้นเช่นเดียวกัน

๓.๓.๑ ประเทศนิวซีแลนด์

พระราชบัญญัติ The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 ได้กำหนดข้อยกเว้นของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร หรือกรณีที่ต้องเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากรบนพื้นฐาน ๒ ประการ ได้แก่ กระบวนการยุติธรรม และ อาชีพ กล่าวคือ หากเป็นกรณีดังต่อไปนี้ บุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจะต้องแสดงว่าตนเองมีประวัติการกระทำความผิด ส่วนองค์กรของรัฐ หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนลูกจ้างหรือคู่สัญญาขององค์กรของรัฐหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่ครอบครองหรือสามารถเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากรได้ จะต้องเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร

๑. ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้^{๓๔}

^{๓๔} The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 Pub. No. 36 (May 16, 2004), Sec. 19.

๑.๑ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการป้องกัน การตรวจสอบ การสืบสวนสอบสวน หรือการดำเนินคดี ของหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายหรือหน่วยงานต่างประเทศ รวมไปถึงองค์กรที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

๑.๒ การบริหารการบังคับโทษ ตลอดจนการจัดการเกี่ยวกับผู้ที่ถูกคุมขังโดยหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย

๑.๓ กิจกรรมที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของหน่วยงาน “the New Zealand Security Intelligence Service”

๒. ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นเกี่ยวข้องกับกระบวนการก่อนขึ้นศาลไม่ว่าทางแพ่งหรือทางอาญา รวมไปถึงกระบวนการขึ้นก่อนคณะกรรมการพักการลงโทษแห่งประเทศไทย

๓. บุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานนั้นได้ยื่นคำร้องใดๆ ภายใต้พระราชบัญญัติ the Arms Act 1983 และเจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังพิจารณาว่าบุคคลนั้นมีความเหมาะสมในการยื่นคำร้องนั้นหรือไม่

๔. บุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานนั้นสมัครประกอบอาชีพ ดังต่อไปนี้

๔.๑ ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงแห่งชาติ (the national security of New Zealand)

๔.๒ ผู้พิพากษา Justice of the Peace ตลอดจน Magistrate แห่งชุมชน

๔.๓ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานดับเพลิง เจ้าพนักงานคุมประพฤติ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัย

๕. บุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจะกระทำการใดที่มีบทบาทเกี่ยวข้องกับการดูแลเด็กหรือเยาวชน เช่น พ่อแม่บุญธรรม พี่เลี้ยงเด็กหรือเยาวชน ยกเว้นในกรณีที่เป็นการให้บริการทางศึกษา

๖. ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรมีความเกี่ยวข้องกับการประชุมกลุ่มครอบครัว รวมถึงการพิจารณาคดีของศาลครอบครัว ในการประกาศว่าเด็กหรือเยาวชนต้องอยู่ในความคุ้มครองดูแล

๗. ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยซึ่งต้องการข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ทั้งนี้โดยได้รับการอนุมัติจากองค์กรของรัฐ หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายแล้ว

๓.๓.๒ ประเทศออสเตรเลีย

แม้บุคคลที่กระทำความผิดจะมีสิทธิได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เพราะมีคุณสมบัติที่เหมาะสมและได้ผ่านขั้นตอนการคุมประพฤติเรียบร้อยแล้ว แต่พระราชบัญญัติ Criminal Records Act 1991 ยังได้กำหนดข้อยกเว้นด้วยเหตุผลสำคัญ ๒ ประการ คือ การประกอบอาชีพ และ กระบวนการก่อนขึ้นศาล

๑. ข้อยกเว้นเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ^{๓๕}

กฎหมายฉบับนี้เล็งเห็นว่าบุคคลบางจำพวกที่ไม่สมควรได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เพราะข้อมูลในทะเบียนประวัตินั้นเป็นสิ่งจำเป็นในการพิจารณาเกี่ยวกับคุณสมบัติในการประกอบอาชีพ อันได้แก่บุคคลดังต่อไปนี้

๑.๑ บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งหรือต้องการจะประกอบอาชีพ ผู้พิพากษา magistrate justice of the peace เจ้าหน้าที่ตำรวจ เจ้าหน้าที่ Corrective Services NSW ครู ผู้ช่วยครู หรือ ผู้ดูแลเด็กหรือเยาวชน

๑.๒ บุคคลที่ต้องการจะประกอบอาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับเด็กหรือเยาวชน

๑.๓ บุคคลที่ต้องการจะประกอบอาชีพพนักงานดับเพลิง หรือป้องกันไฟ หากบุคคลนั้นได้ถูกตัดสิทธิลงโทษในความผิดเกี่ยวกับการวางเพลิง หรือการพยายามวางเพลิง

๒. ข้อยกเว้นเพราะเป็นกระบวนการก่อนขึ้นศาล^{๓๖}

แม้ว่าบุคคลผู้กระทำความผิดจะมีคุณสมบัติครบถ้วนในการที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร แต่ข้อมูลที่ถูกกลบไปนั้นเป็นข้อมูลในขั้นของการพิจารณาของศาล เพราะฉะนั้นหากเป็นข้อมูลในขั้นก่อนศาลพิจารณา เช่น การรวบรวมพยานหลักฐาน ยังสามารถเปิดเผยได้ อย่างไรก็ตาม ศาลต้องใช้ความระมัดระวังไม่ทำให้ข้อมูลหรือพยานหลักฐานต่างๆเผยแพร่ออกไปหรือให้เผยแพร่ออกไปน้อยที่สุด

^{๓๕} Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 15.

^{๓๖} Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 16.

๓.๓.๓ ประเทศแคนาดา

แม้บุคคลผู้กระทำความผิดที่ได้รับการอภัยโทษจะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร กล่าวคือ ห้ามมีการเปิดเผยทะเบียนประวัตินั้นต่อบุคคลใดๆ แต่พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังกำหนด ข้อยกเว้นให้สามารถเปิดเผยทะเบียนประวัติได้ หากเป็นกรณีดังต่อไปนี้

๑. เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรให้เปิดเผยในกรณีที่จะเป็นประโยชน์ในการบริหารกระบวนการ ยุติธรรม หรือเป็นการเปิดเผยเพื่อวัตถุประสงค์ใดๆ อันเกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของประเทศ แคนาดา รวมถึงรัฐใดๆ ที่เป็นพันธมิตรหรือเกี่ยวข้องกับประเทศแคนาดา^{๓๗}

๒. ทะเบียนประวัติการกระทำความผิดและข้อมูลการปล่อยตัว ในส่วนที่เป็น ชื่อ ชื่อสกุล วัน เกิด และที่อยู่ครั้งล่าสุด อาจจะมีการเปิดเผยต่อกองกำลังตำรวจได้ หากมีการพบลายพิมพ์นิ้วมือที่ สามารถใช้ระบุตัวบุคคลได้อยู่ในที่เกิดเหตุในระหว่างการสืบสวน สอบสวน หรือพบในระหว่างการ พยายามระบุตัวบุคคลที่ตายไปแล้ว หรือบุคคลที่อยู่ในภาวะสูญเสียความทรงจำ^{๓๘}

๓.๓.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา

แม้กฎหมายจะให้โอกาสบุคคลในการขอลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากร แต่ กฎหมายได้กำหนดกรณีที่สามารถจะเปิดเผยข้อมูลนั้นได้เช่นกัน ได้แก่^{๓๙}

๑. กระทรวงยุติธรรมสามารถทำดัชนีบังคับถึงตัวบุคคลที่ถูกลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติ อาชญากรได้ ทั้งนี้หากเป็นการกระทำเพื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายของสหรัฐหรือมล รัฐอื่นๆสามารถตรวจสอบข้อมูลได้

๒. ข้อมูลที่ถูกลบหรือปกปิดสามารถเปิดเผยต่อบุคคลผู้กระทำความผิดหรือตัวแทนของ บุคคลนั้น อัยการ หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย หรือศาลที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการสืบสวน สอบสวน และการดำเนินกระบวนการพิจารณาได้

๓. หากบุคคลที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติได้ยื่นคำขอใบอนุญาตมีอาวุธปืน หน่วยงานของมลรัฐหรือท้องถิ่นที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการออกใบอนุญาตครอบครองอาวุธปืน สามารถขอ ตรวจสอบข้อมูลได้

^{๓๗} Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 6.

^{๓๘} Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 6.2.

^{๓๙} H.R. 2065 Second Chance for Ex-Offenders Act of 2011 (Introduced in House) 112th Congress (June 1, 2011), Sec. 3635.

๔. หากบุคคลใดต้องการประกอบอาชีพเจ้าหน้าที่ตำรวจ peace officer หรืออาชีพอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับการสืบสวน สอบสวน นายจ้างหรือหัวหน้าขององค์กรเหล่านั้นสามารถขอตรวจสอบข้อมูลได้

๕. แม้ข้อมูลจะถูกลบหรือปกปิดตามคำสั่งศาลแล้ว แต่ข้อมูลเหล่านี้สามารถกลับมาเป็นข้อมูลที่เปิดเผยต่อสาธารณชนได้ตามปกติ หากบุคคลนั้นกระทำความผิดไม่ว่าตามกฎหมายของสหรัฐหรือมลรัฐภายหลังจากที่ได้รับการลบหรือปกปิดข้อมูลไปแล้ว

๓.๓.๕ มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

แม้จะมีกฎหมายอนุญาตให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้ แต่กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดข้อยกเว้นของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้เช่นเดียวกัน ดังนี้^{๔๐}

๑. หากมลรัฐตรวจสอบพบว่าบุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรยังคงอยู่ในระหว่างการตัดสินให้ลงโทษในความผิดอันเกิดจากการทำธุรกรรม ประกอบกับมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่ามลรัฐจะดำเนินกระบวนการพิจารณาในความผิดนั้น ศาลจะระบุในคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรอนุญาตให้หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายและอัยการซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการสืบสวนสอบสวนความผิด ยังคงเก็บรักษาทะเบียนประวัติและข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอันจำเป็นสำหรับการสืบสวนสอบสวน

๒. แม้ว่าศาลจะมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติของบุคคลใดแล้วก็ตาม แต่ศาลอาจจะสั่งให้หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายและอัยการยังคงเก็บรักษาข้อมูลประวัติอาชญากรไว้ก่อนก็ได้ หากข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการสืบสวนสอบสวน การดำเนินกระบวนการพิจารณาในคดีของบุคคลอื่นนอกเหนือจากบุคคลผู้ที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร หรือเป็นข้อมูลที่จำเป็นเพื่อประกอบการพิจารณาคดีอาญา หรือคดีแพ่งอื่นๆ

๓.๓.๖ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

ข้อยกเว้นของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของมลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา สามารถแบ่งออกได้เป็น ๓ กรณี คือ กรณีทั่วไป กรณีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นการบังคับ และการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจ

^{๔๐} Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.02 Sec. 4.

๑. ข้อยกเว้นกรณีทั่วไป

ข้อยกเว้นกรณีนี้สามารถใช้ได้กับทั้งการลบทะเบียนประวัติอันเป็นการบังคับ และเป็น
ดุลยพินิจ กล่าวคือ ให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนประวัติได้ในกรณีต่างๆดังต่อไปนี้

๑.๑ ทะเบียนประวัติอาชญากรสามารถเปิดเผยต่อเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่บังคับใช้
กฎหมายได้

หากเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายกระทำตามอำนาจหน้าที่ในการสืบสวน
สอบสวนเกี่ยวกับความผิดอาญาที่เกิดขึ้น หรือเกี่ยวกับบุคคลที่ทะเบียนประวัติอาชญากรถูกลบไปแล้ว
แต่ทั้งนี้กระทำได้เฉพาะกรณีที่มีข้อสงสัยว่าการกระทำนั้นเป็นความผิดร้ายแรง หรือเป็นการเปิดเผย
เพื่อวัตถุประสงค์ในการสมัครงานเป็นลูกจ้างของหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย^{๔๑}

๑.๒ ศาลสามารถออกคำสั่งอนุญาตให้มีการเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากรได้

หากบุคคลใดที่มีทางเข้าสู่ระบบข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ได้กระทำการ
เปิดเผยข้อมูลอันเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรต่อบุคคลอื่น การกระทำนั้นถือว่าไม่ชอบด้วย
กฎหมาย เว้นแต่มีการอนุญาตให้เปิดเผยจากศาลที่มีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร^{๔๒}

๑.๓ หน่วยงานที่มีหน้าที่ทางกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามารถใช้ข้อมูล
ทะเบียนประวัติอาชญากรได้

หน่วยงานของรัฐสามารถเข้าถึงข้อมูลทะเบียนประวัติได้ หากเป็นการกระทำไปเพื่อ
พิจารณาว่าบุคคลนั้นมีคุณสมบัติเหมาะสมในการที่จะสั่งคุมประพฤติก่อนมีคำตัดสินของศาลหรือไม่
รวมทั้งพิจารณาว่าบุคคลนั้นมีความเหมาะสมที่จะเข้าร่วมโครงการควบคุมผู้กระทำความผิดครั้งแรก
(the First Offenders Controlled Substance Diversion Program) หรือไม่ โดยหน่วยงานของรัฐ
สามารถขอข้อมูลเหล่านั้นได้จาก SBI ที่มีการเก็บรักษาไว้

๒. ข้อยกเว้นกรณีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นการบังคับ

กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดความผิดบางกรณีที่ไม่สามารถจะบังคับลบทะเบียนประวัติ
อาชญากรดังต่อไปนี้^{๔๓}

^{๔๑} Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4376.

^{๔๒} Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4376.

^{๔๓} Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4373.

๒.๑ ความผิดเกี่ยวกับเพศอันเป็นความผิดเพียงเล็กน้อย

๒.๒ ความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกายอันเป็นความผิดเล็กน้อย เช่น การทำให้ตนเองแท้งลูก การข่มขืนโดยประมาทเป็นสาเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายแก่กาย เป็นต้น

๒.๓ การจำคุกบุคคลใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

๒.๔ การขัดขวางการควบคุมดูแลบุคคลอื่นๆ เช่น ญาติของเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๖ ปี จับตัวเด็กไปเป็นระยะเวลานานโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือล่อลวงบุคคลผู้ไร้ความสามารถให้มาอยู่ในความดูแลของบุคคลหรือองค์กรอื่นที่ไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

๒.๕ การบังคับขู่เข็ญให้กระทำการใดๆจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทำให้ทรัพย์สินเสียหาย

๒.๖ การบุกรุกโดยมีเจตนาที่จะเข้าไปสืบสาวหรืออุจจาระใส่ประตูหรือหน้าต่างต่างๆที่รู้ว่าเป็นที่อยู่อาศัยของบุคคลอื่นๆ

๒.๗ การทำลายสวัสดิภาพของเด็กหรือเยาวชน เช่น ผู้ปกครองทำร้ายร่างกาย จิตใจของเด็กหรือเยาวชน เป็นต้น

๒.๘ การกระทำความผิดทางอาญาใดๆที่กระทำต่อบุคคลผู้ไร้ความสามารถ เช่น การทำร้ายร่างกาย การขู่เข็ญว่าจะก่อการร้าย การกระทำอนาจาร เป็นต้น

๒.๙ การกระทำความผิดเล็กน้อยเกี่ยวกับการปกครองสาธารณะ เช่น การให้การเท็จ การปฏิเสธไม่ให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ การขัดขวางการดับเพลิง เป็นต้น

๒.๑๐ การกระทำความผิดใดๆที่เกี่ยวกับ SBI

๒.๑๑ การกระทำความผิดต่อผู้ป่วย

๒.๑๒ การขับเรือในขณะเสพสิ่งมีนเมาหรือยาเสพติด

๓. ข้อยกเว้นกรณีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจ

๓.๑ การลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจกรณีปกติ

เมื่อกฎหมายกำหนดเฉพาะความผิดใน Title 21 เพียง ๕ กรณีที่สามารถลบลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้ เพราะฉะนั้นความผิดอื่นๆนอกเหนือจากที่กฎหมายกำหนดไว้ จึงเป็นกรณีที่ไม่สามารถร้องขอลบลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้

๓.๒ การลบลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจกรณีมีการอภัยโทษ^{๔๔}

หากมีการกระทำความผิดเหล่านี้ การลบลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นดุลยพินิจกรณีมีการอภัยโทษจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้

(๑) ความผิดไม่ว่าเล็กน้อยหรือรุนแรงที่เกี่ยวกับการยกยอก ฉ้อโกงเงินสาธารณะ การให้สินบน หรือการให้การเท็จ

(๒) ความผิดเล็กน้อยอันเป็นความผิดเกี่ยวกับเพศ

(๓) ความผิดเล็กน้อยเกี่ยวกับการปกครองสาธารณะ เช่น การให้การเท็จ การปฏิเสธไม่ให้ความช่วยเหลือเจ้าหน้าที่ตำรวจ การขัดขวางการดับเพลิง เป็นต้น

(๔) การจำคุกบุคคลโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๕) การขัดขวางการควบคุมดูแลบุคคลอื่นๆ เช่น ญาติของเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๖ ปีจับตัวเด็กไปเป็นระยะเวลาโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือล่อลวงบุคคลผู้ไร้ความสามารถมาอยู่ในความดูแลของบุคคลหรือองค์กรอื่นที่ไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

(๖) การบังคับขู่เข็ญให้กระทำการใดๆจนเป็นเหตุให้เกิดอันตรายแก่บุคคลหรือทำให้ทรัพย์สินเสียหาย

จากการศึกษากฎหมายข้างต้น จะเห็นว่ากฎหมายแต่ละฉบับได้มีการกำหนดข้อยกเว้นไม่ให้ลบลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันมีความแตกต่างกันออกไป แต่ความแตกต่างนั้นเป็นเพียงรายละเอียดของประเด็นสำคัญ กล่าวคือ กฎหมายของทุกประเทศที่นำมาศึกษานั้นได้กำหนดประเด็นสำคัญอันเป็นข้อยกเว้นไว้เช่นเดียวกัน เช่น ยกเว้นเพราะเกี่ยวกับอาชีพที่สำคัญ ยกเว้นเพราะเป็นการกระทำความผิดร้ายแรง หรือเกี่ยวกับความมั่นคงของรัฐ เป็นต้น เพราะฉะนั้นหากจะนำมาประยุกต์ใช้กับประเทศไทย ต้องกำหนดข้อยกเว้นของการลบลบทะเบียนประวัติอาชญากรด้วย

^{๔๔} Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4375.

๓.๔ ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อได้ทราบเกี่ยวกับหลักการและเหตุผล วิธีการ ตลอดจนข้อยกเว้นของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ในหัวข้อสุดท้ายนี้จะได้อธิบายเกี่ยวกับผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

๓.๔.๑ ประเทศนิวซีแลนด์

ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามพระราชบัญญัติ The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 นั้นสามารถแบ่งได้เป็นผลต่อบุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานในการร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร ผลต่อองค์กรของรัฐหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่ครอบครองหรือสามารถเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากร

๓.๔.๑.๑ ผลต่อบุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานในการร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร^{๔๕}

(๑) บุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน สามารถกล่าวอ้างได้ว่าไม่เคยมีประวัติการกระทำความผิดมาก่อน ซึ่งกรณีนี้รวมไปถึงการกล่าวอ้างภายใต้เขตอำนาจศาลของต่างประเทศ หากบุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานนั้นอยู่นอกประเทศนิวซีแลนด์ รวมไปถึงกรณีที่แม้ว่าบุคคลนั้นจะอยู่ในประเทศนิวซีแลนด์ แต่การกล่าวอ้างนั้นต้องไปพัวพันกับกฎหมายของต่างประเทศ เช่น การตอบคำถามในแบบฟอร์มของการเข้าประเทศ หรือแบบฟอร์มของหน่วยงานศุลกากรของต่างประเทศ เป็นต้น

(๒) แม้บุคคลจะผ่านเกณฑ์มาตรฐานในการร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากร บุคคลนั้นยังมีสิทธิกล่าวอ้างได้ว่ามีทะเบียนประวัติอาชญากร สามารถเปิดเผยประวัติการกระทำความผิดของตัวเองได้ ตลอดจนสามารถให้ความยินยอมในการเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากรได้

(๓) บุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสามารถร้องขอข้อมูล ตลอดจนคัดสำเนาทะเบียนประวัติอาชญากรของตนเองได้

๓.๔.๑.๒ ผลต่อองค์กรของรัฐหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่ครอบครองหรือสามารถเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากร

(๑) เมื่อบุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานได้รับอนุมัติจากศาลให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้ องค์กรของรัฐ หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย รวมไปถึงลูกจ้างและคู่สัญญาขององค์กรของรัฐหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่ครอบครองหรือสามารถเข้าถึงทะเบียน

^{๔๕} The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 Pub. No. 36 (May 16, 2004), Sec. 14.

ประวัติอาชญากรได้ ต้องไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลนั้น เว้นแต่เป็นคำร้องของบุคคลที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานนั่นเอง

(๒) องค์กรของรัฐ หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย รวมไปถึงลูกจ้างและคู่สัญญาขององค์กรของรัฐหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่ครอบครองหรือสามารถเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากรได้ จะต้องไม่ใช่ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร นอกจากตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติฉบับนี้^{๔๖}

(๓) ผู้บริหารขององค์กรของรัฐ หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่ครอบครองหรือสามารถเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากรได้ จะต้องควบคุมดูแลให้องค์กรของรัฐ หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ตลอดจนลูกจ้างและคู่สัญญาขององค์กรของรัฐหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่ครอบครองหรือสามารถเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากรได้ มีการปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากร รวมไปถึงการควบคุมไม่ให้ใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรไปในทางที่มีชอบ^{๔๗}

๓.๔.๑.๓ ผลของการฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร

หากบุคคลใดเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากรที่ได้รับการปกปิด ไม่ว่าจะทราบหรือไม่ว่าตนเองไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมายที่จะกระทำได้ และได้เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ตัวเองเข้าถึงนั้นให้แก่บุคคล หรือหน่วยงานอื่นใด การกระทำเช่นนี้ กฎหมายกำหนดเป็นความผิดอาญา ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ ดอลลาร์นิวซีแลนด์^{๔๘}

๓.๔.๒ ประเทศออสเตรเลีย

ตามพระราชบัญญัติ Criminal Records Act 1991 นั้น เมื่อทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลใดได้รับการลบไปแล้ว จะเกิดผลดังต่อไปนี้

๓.๔.๒.๑ ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อบุคคลใดได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ไม่ว่าจะเพราะเหตุที่บุคคลนั้นมีคุณสมบัติครบถ้วน การตัดสินลงโทษถูกยกเลิกไป หรือบุคคลนั้นได้รับการอภัยโทษ จะเกิดผลดังต่อไปนี้^{๔๙}

^{๔๖} The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 Pub. No. 36 (May 16, 2004), Sec. 16.

^{๔๗} The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 Pub. No. 36 (May 16, 2004), Sec. 15.

^{๔๘} The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 Pub. No. 36 (May 16, 2004), Sec. 17.

^{๔๙} Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 12.

(๑) บุคคลนั้นไม่จำเป็นต้องเปิดเผยให้บุคคลอื่นทราบเกี่ยวกับข้อมูลใดๆเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษในการกระทำความผิดที่เกิดขึ้น

(๒) คำถามใดๆที่เกี่ยวข้องกับประวัติการกระทำความผิดให้ถามได้เฉพาะกรณีที่ทะเบียนประวัตินั้นยังไม่ได้ถูกลบไป

(๓) การลบทะเบียนประวัติอาชญากรนี้ ไม่มีผลให้หน่วยงานของรัฐสามารถทำลายข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษได้ กล่าวคือ การลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายนี้ ส่งผลให้ไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษเท่านั้น

(๔) การกระทำใดๆที่เกิดขึ้นก่อนจะมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากร แม้จะขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติในกฎหมายนี้ ก็ไม่ถือว่ากระทำโดยฝ่าฝืนบทบัญญัติในกฎหมายนี้ จึงไม่ต้องรับโทษตามกฎหมาย

๓.๔.๒.๒ ผลของการฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูลอันเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษ

บุคคลใดเข้าถึงข้อมูลทะเบียนประวัติการกระทำความผิดที่ถูกเก็บรักษาไว้โดยหรือในนามของหน่วยงานของรัฐโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย แล้วเปิดเผยข้อมูลเหล่านั้น เช่นนี้ถือว่าบุคคลนั้นกระทำความผิด ยกเว้นเป็นการเปิดเผยในกรณีต่อไปนี้^{๕๐}

(๑) เจ้าหน้าที่ของหน่วยรวบรวมข้อมูลทะเบียนประวัติสามารถให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษแก่หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย เช่น องค์กรตำรวจ ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลแห่งชาติ ศูนย์รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชญากรรม เป็นต้น

(๒) หอจดหมายเหตุ สถานที่เก็บรวบรวมเอกสารทางประวัติศาสตร์ หรือห้องสมุด รวมถึงเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของหอจดหมายเหตุ สถานที่เก็บรวบรวมเอกสารทางประวัติศาสตร์ หรือห้องสมุด สามารถให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษแก่สมาชิก หรือบุคคลทั่วไป หากเป็นการกระทำในหน้าที่ตามปกติและการให้ข้อมูลนั้นเป็นไปเพื่อสาธารณประโยชน์

(๓) หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของหน่วยงานสามารถให้ข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษแก่บรรดาหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายอื่นๆ หรือศาลตามที่ได้รับคำสั่งจากศาล

^{๕๐} Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 13.

(๔) หากเจ้าหน้าที่ตำรวจเปิดเผยข้อมูลที่ถูกลบไปนั้น โดยเป็นการกระทำไปเพื่อแจ้งข้อมูล อันหมายถึง ข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษ ข้อกล่าวหา และการกระทำความผิด ให้หน่วยงานของตัวเองหรือนายจ้างทราบ เพื่อพิจารณาประกอบการสมัครงาน โดยได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรี เช่นนี้ไม่ถือว่าเป็นการกระทำความผิดแต่ประการใด ทั้งนี้อาจจะเป็นการกระทำระหว่างมลรัฐกันก็ได้

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีข้อยกเว้นให้เปิดเผยข้อมูลได้ แต่ถ้าการเปิดเผยนั้นเป็นการขัดหรือแย้งกับกฎหมายอื่น การเปิดเผยนั้นไม่สามารถกระทำได้

๓.๔.๒.๓ ผลของการได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษโดยไม่มีอำนาจ

กฎหมายฉบับนี้กำหนดว่า หากบุคคลใดกระทำด้วยวิธีใดโดยหลอกลวงเพื่อให้ได้มาหรือพยายามให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษ ซึ่งข้อมูลเหล่านั้นถูกเก็บรักษาโดยหรือในนามของหน่วยงานของรัฐ การกระทำของบุคคลนั้นถือเป็นการกระทำความผิดตามกฎหมาย^{๕๑}

๓.๔.๓ ประเทศแคนาดา

เมื่อคณะกรรมการอภัยโทษพิจารณาว่าบุคคลผู้ยื่นคำร้องสมควรได้รับการอภัยโทษ ผลการพิจารณาให้อภัยโทษนั้นจะเป็นหลักฐานว่าบุคคลนั้นมีความประพฤติดีแล้ว ซึ่งการอภัยโทษจะส่งผลต่อทะเบียนประวัติอาชญากรดังต่อไปนี้

๑. เมื่อบุคคลผู้กระทำความผิดได้รับการอภัยโทษแล้ว จะส่งผลให้ทะเบียนประวัติการกระทำความผิดของ “ศาล” ของบุคคลนั้นถูกเก็บแยกต่างหากจากทะเบียนประวัติส่วนอื่นๆ นอกจากนี้สิทธิต่างๆที่บุคคลนั้นควรมีหรือควรจะได้รับจะกลับคืนมา รวมถึงหนี้หรือภาระต่างๆที่เกิดจากการกระทำความผิดจะถูกลบไปด้วย และการตัดสินลงโทษจะไม่มีผลต่อบุคคลผู้ได้รับการอภัยโทษอีกแต่ประการใด^{๕๒}

๒. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงรักษาความปลอดภัยสาธารณะและการเตรียมความพร้อมในกรณีฉุกเฉิน (The Minister of Public Safety and Emergency Preparedness) จะต้องแจ้งให้บุคคลใดๆที่มีทะเบียนประวัติการกระทำความผิดของศาลของบุคคลที่ได้รับการอภัยโทษส่งทะเบียนประวัติ

^{๕๑} Criminal Records Act 1991 Pub. No 8 (April 26, 1991), Sec. 14.

^{๕๒} Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 5.

นั้นเข้ามาอยู่ในความดูแลของคณะกรรมการ (The Commissioner of the Royal Canadian Mounted Police)^{๕๓}

๓. ห้ามมีการเปิดเผยทะเบียนประวัติต่อบุคคลใดๆ รวมทั้งห้ามเปิดเผยถึงการมีอยู่ของทะเบียนประวัติหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการตัดสินลงโทษ ทั้งนี้ยกเว้นแต่กระทำโดยอำนาจของรัฐมนตรี^{๕๔}

๔. นอกจากห้ามมีการเปิดเผยทะเบียนประวัติการกระทำความผิดแล้ว พระราชบัญญัตินี้ยังห้ามรวมถึงข้อมูลของการปล่อยตัวด้วย กล่าวคือ ห้ามมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการปล่อยตัวบุคคลผู้ได้รับการอภัยโทษ รวมทั้งห้ามเปิดเผยถึงการมีอยู่ของข้อมูลหรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการปล่อยตัว เว้นแต่จะกระทำโดยอำนาจของรัฐมนตรี ในระยะเวลาดังต่อไปนี้^{๕๕}

๔.๑ ห้ามเปิดเผยเมื่อเป็นระยะเวลาเกินกว่า ๑ ปีนับแต่บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับการปลดปล่อยโดยไม่มีเงื่อนไข

๔.๒ ห้ามเปิดเผยเมื่อระยะเวลาเกินกว่า ๓ ปีได้ผ่านพ้นไปนับแต่การปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไขคุมประพฤติ

อย่างไรก็ตาม หากเกิดกรณีดังจะกล่าวต่อไปนี้ ผลของการลบบทะเบียนประวัติอาชญากรรวมถึงผลของการให้อภัยโทษจะสิ้นสุดลง

๑. เมื่อบุคคลผู้ได้รับการอภัยโทษได้กระทำความผิดและถูกตัดสินลงโทษอีกครั้งหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็ความผิดตามกฎหมายของรัฐสภา ประมวลกฎหมายอาญา พระราชบัญญัติยาเสพติดและวัตถุออกฤทธิ์อื่นๆ พระราชบัญญัติอาวุธปืน พระราชบัญญัติอาหารและยา พระราชบัญญัติการควบคุมสารเสพติด รวมไปถึงความผิดเกี่ยวกับการบริการ

๒. คณะกรรมการได้รับข้อมูลหรือหลักฐานใหม่ว่าบุคคลนั้นไม่มีความเหมาะสมที่จะได้รับการอภัยโทษ^{๕๖}

^{๕๓} Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 6.

^{๕๔} Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 6.

^{๕๕} Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 6.1.

^{๕๖} Criminal Records Act R.S.C 1985, Sec. 7.2.

๓.๔.๔ ประเทศสหรัฐอเมริกา

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว จะเกิดผลต่างๆ ได้แก่

๓.๔.๔.๑ ผลของการลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากร^{๕๗}

(๑) เมื่อได้รับการลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติแล้ว สถานะของบุคคลผู้ยื่นคำร้องจะกลับมาเหมือนเดิมก่อนที่จะมีการจับกุมหรือการดำเนินกระบวนการพิจารณา

(๒) บุคคลที่ได้รับการลบหรือปกปิดทะเบียนประวัติ ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลใดๆเกี่ยวกับการกระทำความผิด และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำความผิดจะไม่นับอุปสรรคหรือไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลนั้นในการทำกิจกรรมต่างๆ ไม่ว่าจะทางกฎหมาย การประกอบอาชีพ นอกจากนี้การไม่เปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดของตนเองนี้ไม่ถือเป็นการกระทำความผิดฐานแจ้งความเท็จ หรือการให้ข้อมูลเท็จแต่ประการใด

(๓) ข้อมูลที่จะถูกลบหรือปกปิดนั้น ได้แก่ ข้อมูลที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย ข้อมูลของศาล รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาและผลของการพิจารณาด้วย แต่ไม่รวมถึงความเห็นของศาลในคดีนั้นที่จะต้องคงไว้เพื่อให้สาธารณชนสามารถตรวจสอบได้

(๔) แม้ข้อมูลต่างๆจะถูกลบหรือปกปิด แต่ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาในความผิดที่มีการลบหรือปกปิดข้อมูลนั้นจะถูกเก็บรักษาไว้โดยกระทรวงยุติธรรม เพื่อประโยชน์ของศาลในการนำมาประกอบการพิจารณาคดีอื่นๆในภายหลัง

๓.๔.๔.๒ ผลของการฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูลโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย^{๕๘}

บุคคลใดที่เปิดเผยข้อมูลที่ถูกลบหรือปกปิดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย ถือเป็นการกระทำความผิด ต้องระวางโทษปรับ หรือจำคุกไม่เกิน ๑ ปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

^{๕๗} H.R. 2065 Second Chance for Ex-Offenders Act of 2011 (Introduced in House) 112th Congress (June 1, 2011), Sec. 3634.

^{๕๘} H.R. 2065 Second Chance for Ex-Offenders Act of 2011 (Introduced in House) 112th Congress (June 1, 2011), Sec. 3635.

๓.๔.๕ มลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

เมื่อศาลมีคำสั่งอนุญาตให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร จะก่อให้เกิดผลดังต่อไปนี้

๓.๔.๕.๑ ผลต่อตัวบุคคลที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร^{๕๙}

(๑) เมื่อคำสั่งลบทะเบียนประวัติอาชญากรถึงที่สุดแล้ว ห้ามมิให้มีการเผยแพร่ การเก็บรักษา หรือการใช้ข้อมูลที่ได้รับการลบทะเบียนแล้ว

(๒) บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรสามารถปฏิเสธถึงการถูกจับกุมรวมถึงการมีอยู่ของทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นได้ นอกจากนี้หากบุคคลนั้นต้องตอบคำถามในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเกี่ยวกับข้อมูลทะเบียนประวัติที่ถูกลบไปแล้ว บุคคลอาจจะอ้างว่าสิ่งที่ถามนั้นถูกลบทะเบียนไปแล้วก็ได้

๓.๔.๕.๒ ผลต่อเจ้าหน้าที่ หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ

(๑) กระทรวงรักษาความปลอดภัยสาธารณะ จะต้องแจ้งคำสั่งให้ศูนย์ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของสหรัฐทราบ เพื่อที่จะให้ศูนย์ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรสหรัฐนั้นทำลายข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร และข้อมูลอื่นๆที่เกี่ยวข้อง หรือมิเช่นนั้นให้ส่งคืนข้อมูลทะเบียนประวัตินั้นให้ศาล

(๒) นอกจากแจ้งคำสั่งให้ศูนย์ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรทราบแล้ว กระทรวงรักษาความปลอดภัยสาธารณะจะต้องแจ้งคำสั่งให้หน่วยงานเอกชนที่ถูกระบุชื่อในคำสั่งทราบด้วย เพื่อที่จะให้หน่วยงานเอกชนนั้นทำลายข้อมูลทะเบียนประวัติที่อยู่ในความครอบครอง

(๓) เมื่อได้รับคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร หน่วยงานราชการหรือหน่วยงานของรัฐบาลที่ถูกระบุชื่อในคำสั่ง จะต้องส่งข้อมูลทะเบียนประวัติทั้งหมดคืนต่อศาล หากการกำจัดข้อมูลไม่สามารถเป็นไปได้ ให้มีการลบข้อมูลทั้งหมดหรือบางส่วนของข้อมูลที่บ่งบอกถึงบุคคลที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการทำลายทะเบียนข้อมูลอันเป็นสาธารณะทั้งหมดที่สามารถเข้าถึงได้^{๖๐}

(๔) หากเจ้าหน้าที่ หน่วยงานราชการ หรือศาลยังคงเก็บใบเสร็จรับเงิน ใบสั่งซื้อสินค้า บัตรกำนัล หรือข้อมูลเกี่ยวกับธุรกรรมทางการเงินที่มีลักษณะเช่นเดียวกันนี้อันเกิดขึ้นจาก

^{๕๙} Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.03.

^{๖๐} Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.02 Sec. 3.

กระบวนการลบทะเบียนประวัติอาชญากร หรือกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับการเงิน เจ้าหน้าที่หน่วยงานราชการ หรือศาลจะต้องลบข้อมูลที่สามารถระบุชี้ถึงบุคคลผู้ได้รับการลบทะเบียนประวัติไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน

(๕) กรณีที่จะปล่อยตัวบุคคลที่ถูกจับกุม บุคคลหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการปล่อยตัวจะต้องให้คำอธิบายแก่บุคคลที่จะถูกปล่อยตัวเกี่ยวกับสิทธิในการขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรตลอดจนสำเนาบทบัญญัติเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อให้บุคคลนั้นใช้สิทธิได้อย่างถูกต้อง^{๖๑}

๓.๔.๕.๓ ผลของการฝ่าฝืนคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร

(๑) บุคคลใดรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการจับกุม เพราะเหตุที่เป็นเจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างของมลรัฐ หรือหน่วยงานต่างๆของมลรัฐ และได้รับทราบคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร บุคคลนั้นจะถือว่ากระทำความผิดอาญาต่อเมื่อเผยแพร่ข้อมูล หรือใช้ข้อมูลทะเบียนอาชญากรนั้น

(๒) บุคคลที่ไม่ยอมคืนหรือลบข้อมูลที่ระบุชี้ตัวบุคคลผู้กระทำความผิด กฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดถึงขั้นเป็นความผิดอาญา^{๖๒}

๓.๔.๖ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว จะเกิดผลดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ว่าจะเป็นการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในรูปแบบใด จะมีผลเป็นการลบทะเบียนประวัติในส่วนของศาล และองค์กรตำรวจ กล่าวคือ แม้ว่าทะเบียนประวัติเหล่านี้จะไม่ถูกทำลายลงไปอย่างเด็ดขาด แต่ทะเบียนประวัติเหล่านี้จะไม่สามารถเปิดเผยแก่บุคคลใดๆ หรือจะไม่ถูกตรวจสอบโดยสาธารณชนได้ ทั้งนี้ไม่ว่าด้วยเหตุผลใดๆ

(๒) การลบทะเบียนประวัติอาชญากร จะไม่มีผลเป็นการทำลายรูปถ่าย หรือลายพิมพ์นิ้วมือที่มีความเกี่ยวข้องกับการจับกุมการกระทำความผิดร้ายแรง และเป็นการใช้โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายในการสืบสวน สอบสวนการกระทำความผิดอาญาเท่านั้น

(๓) หากบุคคลใดมีทางเข้าสู่ระบบทะเบียนประวัติอาชญากร ได้กระทำการเปิดเผยข้อมูลนั้นต่อบุคคลอื่น บุคคลนั้นถือว่ากระทำความผิดเล็กน้อยและจะต้องได้รับโทษตามกฎหมาย^{๖๓}

^{๖๑} Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.05.

^{๖๒} Texas Code of Criminal Procedure Title 1 Chapter 55, Art. 55.04.

(๘) เมื่อศาลมีคำสั่งให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามความในกฎหมายส่วนนี้แล้ว จะต้องส่งสำเนาคำสั่งนั้นให้แก่กระทรวงยุติธรรมของสหรัฐด้วย^{๖๔}

ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศที่นำมาเป็นกรณีศึกษานั้น ส่วนใหญ่จะเหมือนกันในแง่ที่ว่า จะไม่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดที่ถูกกลบไปนั้น หากฝ่าฝืนจะได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปตามที่บัญญัติของกฎหมายแต่ละฉบับกำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม กฎหมายได้กำหนดกรณียกเว้นเอาไว้ว่าหากเป็นกรณีสำคัญก็สามารถเปิดเผยข้อมูลเหล่านั้นได้

๓.๕ การลบทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีเยาวชนกระทำความผิด

นอกจากการลบทะเบียนประวัติตามกฎหมายว่าด้วยการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอันเป็นการทั่วไปแล้ว ประเทศที่นำมาเป็นกรณีศึกษา อันได้แก่ มลรัฐเทกซัส มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา รวมไปถึงประเทศออสเตรเลีย ยังมีการกำหนดการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเฉพาะในส่วน of เยาวชนผู้กระทำความผิดด้วย

๓.๕.๑ มลรัฐเทกซัส ประเทศสหรัฐอเมริกา

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรสำหรับเด็กหรือเยาวชนของมลรัฐเทกซัสนี้ จะปรากฏในประมวลกฎหมายครอบครัว Title 3 Chapter 58 Subchapter A ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการลบทะเบียนแตกต่างจากกรณีทั่วไป โดยการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในส่วน of เด็กหรือเยาวชนนี้จะมี ๒ ระดับ คือ การปกปิดไม่เปิดเผยข้อมูล และการทำลายทะเบียนข้อมูล

สำหรับการลบทะเบียนประวัตินั้น ผู้ที่ต้องการขอลบจะต้องทำคำร้องยื่นให้ศาลพิจารณาดังเช่นกรณีปกติ ซึ่งต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้^{๖๕}

๑. บุคคลผู้ยื่นคำร้องจะต้องให้ระยะเวลาผ่านไป ๒ ปีนับแต่คดีถึงที่สุด หรือในกรณีไม่มีการดำเนินคดี ให้นับแต่วันที่ชั้นตอนสุดท้ายได้เสร็จสิ้นลง ทั้งนี้เมื่อคดีถึงที่สุด หรือเป็นชั้นตอนสุดท้าย เด็กหรือเยาวชนจะได้รับแจ้งสิทธิในการขอปกปิดทะเบียนประวัติ พร้อมกับได้รับสำเนาบทบัญญัติเกี่ยวกับการปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรด้วย และ

^{๖๓} Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4376.

^{๖๔} Delaware Code, Title 11 Chapter 43 Subchapter 7, Sec. 4377.

^{๖๕} Texas Family Code Title 3 Chapter 58 Subchapter A, Sec. 58.003.

๒. ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว บุคคลนั้นไม่ได้กระทำความผิดอาญาอื่นใดอีก รวมถึงไม่มีการดำเนินคดีใดๆที่ยังค้างพิจารณาอยู่

๓. ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนนั้นได้ผ่านขั้นตอนการอบรมสำหรับกรณีติดยาเสพติด ศาลจะให้สิทธิในการปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรทันที โดยอาจจะไม่มีการพิจารณาคำร้องก็ได้ แต่ในกรณีนี้ อัยการหรือกรมคุมความประพฤติเด็กหรือเยาวชนจะยังคงรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชื่อ วันเกิด และวันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นผ่านการอบรมไว้ก่อนจนกระทั่งเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุถึง ๑๗ ปี จึงนำข้อมูลที่รักษาไว้ให้ศาลโดยเร็ว เพื่อเป็นการปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรอย่างแท้จริง

๔. คำร้องที่ยื่นต่อศาลนั้น จะต้องปรากฏข้อมูลเหล่านี้ด้วย

๔.๑ ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลผู้ยื่นคำร้อง ได้แก่ ชื่อ ชื่อสกุล วันเกิด หมายเลขใบอนุญาตขับขี่หรือหมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน รวมถึงหมายเลขประกันสังคมด้วย

๔.๒ ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด ความผิดที่ถูกกล่าวหา และวันที่ถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิด

๕. การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของเด็กหรือเยาวชนมีข้อยกเว้นเช่นกัน กล่าวคือ ไม่ใช่เด็กหรือเยาวชนที่ผ่านเกณฑ์ทุกคนจะสามารถขอศาลปกปิดข้อมูลได้ เพราะ กฎหมายยังได้กำหนดข้อยกเว้นไม่ให้บุคคลที่กระทำความผิดที่รุนแรง เช่น การฆ่าคนตาย การลักพาตัว การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ เป็นต้น รวมถึงบุคคลที่กระทำความผิดติดนิสัย อันหมายถึงเด็กที่กระทำความผิดร้ายแรงอย่างน้อย ๒ ความผิด ขอปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรได้

สำหรับการพิจารณาของศาลนั้น ปกติศาลจะจัดให้มีการพิจารณาคำร้อง แต่หากผู้ยื่นคำร้องสละสิทธิในการพิจารณาโดยทำเป็นลายลักษณ์อักษร ประกอบกับศาลและอัยการยินยอมด้วย ศาลจะไม่จัดการพิจารณาอย่างเป็นทางการก็ได้ ในกรณีที่มีการพิจารณาคำร้อง ศาลจะต้องแจ้งและส่งสำเนาคำร้องให้บุคคลที่ขอปกปิดทะเบียนประวัติ อัยการ หน่วยงานที่มีหน้าที่ปล่อยตัวบุคคลผู้กระทำความผิด เช่น คณะกรรมการพักการลงโทษ หน่วยงานของรัฐบาลหรือเอกชน และหน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมายที่มีทะเบียนประวัติอยู่ในความครอบครองทราบด้วย

เมื่อศาลมีคำสั่งให้ปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว จะเกิดผลดังต่อไปนี้^{๖๖}

^{๖๖} Texas Family Code Title 3 Chapter 58 Subchapter A , Sec. 58.003.

๑. หน่วยงานที่มีหน้าที่บังคับใช้กฎหมาย อัยการ เสมียนศาล หน่วยงานเอกชนหรือรัฐบาลที่มีทะเบียนประวัติอยู่ในความครอบครอง จะต้องส่งทะเบียนประวัตินั้นให้แก่ศาล ภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่ง หากหน่วยงานใดไม่สามารถปกปิดข้อมูลตามคำสั่งศาลได้ เพราะข้อมูลที่แสดงในคำร้องไม่ถูกต้อง หรือไม่เพียงพอ ให้แจ้งศาลภายใน ๖๐ วันนับแต่ได้รับคำสั่ง จากนั้นศาลจะแจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องหรืออัยการของผู้นั้นทราบภายใน ๖๐ วันนับแต่ได้รับแจ้งเรื่องจากหน่วยงาน

๒. ดัชนีที่บ่งชี้ถึงทะเบียนประวัติอาชญากรจะต้องถูกทำลายภายใน ๖๐ วันนับแต่ได้รับคำสั่งศาล และหน่วยงานที่ทำลายดัชนีจะต้องส่งหนังสือยืนยันถึงการทำลายให้ศาลภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่มีการทำลายด้วย

๓. บุคคลที่ได้รับการปกปิดทะเบียนข้อมูลแล้ว จะไม่ถูกดำเนินคดีอีกต่อไป รวมถึงไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลใดๆเกี่ยวกับการกระทำความผิด ไม่ว่าในกรณีใดๆ เช่น การสมัครงาน การขอใบอนุญาตต่างๆ นอกจากนี้ศาลเยาวชน เสมียนศาล อัยการ หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องจะต้องแสดงว่าไม่มีทะเบียนนั้นอีกต่อไป

อย่างไรก็ตาม แม้ศาลจะมีคำสั่งให้ปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ข้อมูลนั้นยังมีข้อยกเว้นให้สามารถเปิดเผย หรือตรวจสอบได้ โดยบุคคลที่ได้รับการปกปิดทะเบียนประวัติต้องยื่นคำร้องและได้รับอนุญาตจากศาลก่อน ได้แก่^{๖๗}

๑. ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่อยู่ในความครอบครองของคณะกรรมการการคุมประพฤติเยาวชนแห่งมลรัฐ (the Texas Juvenile Probation Commission) สามารถเปิดเผยได้

๒. หากข้อมูลในทะเบียนนั้นมีความจำเป็นต่อการทำงานของบุคคล หรือหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ ที่ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานที่ดูแลเด็กหรือเยาวชนนั้น ผู้พิพากษา เจ้าพนักงานคุมประพฤติ เจ้าหน้าที่และที่ปรึกษาของศาลเยาวชน อัยการ หน่วยงานของรัฐหากการเปิดเผยเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด บุคคลหรือหน่วยงานที่เด็กหรือเยาวชนอ้างถึงในการบำบัดโรค สามารถเปิดเผยข้อมูลอันเกี่ยวกับตัวเด็ก ข้อมูลเกี่ยวกับการบำบัดโรคต่อบุคคล หรือหน่วยงานเหล่านี้ได้

๓. กรมความยุติธรรมทางอาญาแห่งมลรัฐ (the Texas Department of Criminal Justice) และคณะกรรมการการคุมประพฤติเยาวชนแห่งมลรัฐ สามารถขอตรวจสอบข้อมูลได้ หากกระทำไปเพื่อวัตถุประสงค์ในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดซ้ำ การวินิจฉัยโรค หรือการแบ่งกลุ่มผู้กระทำความผิด

^{๖๗} Texas Family Code Title 3 Chapter 58 Subchapter A , Sec. 58.005.

๔. บุคคลหรือหน่วยงานใดๆสามารถขอตรวจสอบข้อมูลได้ แม้มิได้รับอนุญาตจากศาล หากกระทำไปเพราะมีส่วนได้เสียทางกฎหมายหรือเป็นการทำงานของศาล

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรในส่วนของเด็กหรือเยาวชนนี้ นอกจากการปกปิดทะเบียนประวัติอาชญากรเหมือนกรณีทั่วไปแล้ว ยังมีการทำลายข้อมูลทะเบียนประวัติด้วย ซึ่งจะต้องมีเหตุข้อใดข้อหนึ่งดังต่อไปนี้ จึงจะขอศาลอนุญาตศาลให้สั่งทำลายข้อมูลได้

๑. ทะเบียนประวัตินั้นเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดที่ไม่ใช่ความผิดเล็กน้อยหรือร้ายแรง อันมีโทษถึงจำคุก บุคคลผู้ยื่นคำร้องมีอายุถึง ๒๑ ปีแล้ว และไม่มีการดำเนินคดีในการกระทำความผิดอาญาร้ายแรงอื่นใดอีก

๒. หากเป็นเด็กหรือเยาวชนที่ศาลมีคำสั่งให้ควบคุมตัว ศาลจะมีคำสั่งให้ทำลายทะเบียนข้อมูล ซึ่งรวมไปถึงข้อมูลที่อยู่ในระบบข้อมูลกระบวนการยุติธรรมของเยาวชน (the juvenile justice information system) ด้วย เมื่อไม่มีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าเด็กหรือเยาวชนนั้นได้เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดตามที่กฎหมายกำหนดและคดีนั้นอัยการไม่ได้เรียกข้อมูลกลับมาพิจารณาอีกครั้ง^{๖๘}

นอกจากข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรอันอยู่ในรูปเอกสารในกรณีทั่วไปแล้ว ประมวลกฎหมายครอบครัวยังได้กำหนดให้มีทะเบียนประวัติอาชญากรในรูปของข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ด้วย ซึ่งหากศาลมีคำสั่งให้ปกปิด ข้อมูลในส่วนนี้จะถูกปกปิดไปพร้อมกับข้อมูลในรูปเอกสารด้วย และข้อมูลในส่วนนี้สามารถเปิดเผยได้โดยมีข้อยกเว้นเช่นเดียวกับที่กำหนดในกรณีของข้อมูลในรูปเอกสาร แต่จะมีความแตกต่างกันในด้านวิธีการปกปิด และการทำลายข้อมูลกล่าวคือ^{๖๙}

๑. หากเก็บในรูปกระดาษหรือไมโครฟิล์ม จะเก็บแยกต่างหากจากทะเบียนประวัติของผู้ใหญ่ หากเก็บด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ในระบบเดียวกับข้อมูลของผู้ใหญ่ จะต้องจัดให้มีการควบคุมที่แยกต่างหากจากกัน

๒. ข้อมูลในส่วนนี้จะถูกเก็บในระบบข้อมูลของท้องถิ่นเท่านั้น กล่าวคือ จะไม่ถูกส่งไปยังศูนย์รวบรวมข้อมูลของมลรัฐ รวมถึงของสหรัฐ

๓. หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมของเยาวชน (a juvenile justice agency) หน่วยงานกระบวนการยุติธรรมทางอาญา (a criminal justice agency) เด็กและบิดามารดา หรือผู้ปกครอง

^{๖๘} Texas Family Code Title 3 Chapter 58 Subchapter A , Sec. 58.006.

^{๖๙} Texas Family Code Title 3 Chapter 58 Subchapter A , Sec. 58.007.

ของเด็กสามารถขอตรวจสอบและคัดสำเนาทะเบียนข้อมูลได้ นอกจากนี้ยังการสามารถขอตรวจสอบและคัดสำเนาข้อมูลได้ หากจะนำข้อมูลนั้นไปใช้เป็นพยานหลักฐานในการดำเนินกระบวนการพิจารณา รวมไปถึงศาลสามารถเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กหรือเยาวชน ได้แก่ ชื่อ รูปพรรณสัณฐาน เช่น เพศ น้ำหนัก ส่วนสูง เชื้อชาติ รูปถ่าย และคำอธิบายการกระทำความผิดของเด็กนั้นแก่สาธารณชนได้ หากข้อมูลนั้นเกี่ยวกับเด็กที่มีคำสั่งให้จับกุม หรือหมายจับกุม

๔. การทำลายข้อมูลในส่วนนี้ บุคคลหรือหน่วยงานที่มีข้อมูลอยู่ในความครอบครองสามารถทำลายข้อมูลได้ แต่จะต้องทำสำเนาข้อมูลเก็บเอาไว้ในคอมพิวเตอร์ ไมโครฟิล์ม หรือวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์อื่นใดแล้ว นอกจากนี้ข้อมูลในส่วนนี้จะถูกทำลายลงเมื่อเด็กหรือเยาวชนนั้นมีอายุ ๑๘ ปี ๒๑ ปี และ ๓๑ ปีตามลำดับตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด

๓.๕.๒ มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีของเด็กและเยาวชนของมลรัฐเดอลาแวร์นั้นกำหนดอยู่ในประมวลกฎหมายของมลรัฐ ใน Title 10 Chapter 9 Subchapter 3 ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่ามีความคล้ายคลึงกับกรณีทั่วไป กล่าวคือ มีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ต้องการให้ทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นอุปสรรคต่อชีวิตทั้งปัจจุบันและอนาคตของเด็กหรือเยาวชนนั้น ไม่ว่าจะด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ รวมถึงการได้รับสิทธิต่างๆ นอกจากนี้รูปแบบและกระบวนการของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมีทั้งการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแบบบังคับและแบบเป็นดุลยพินิจเช่นเดียวกัน^{๗๐}

ส่วนเด็กหรือเยาวชนที่จะมีสิทธิได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรจะต้องเป็นบุคคลที่กระทำความผิดในขณะที่มีอายุไม่เกิน ๑๘ ปี และระยะเวลา ๓ ปีนับแต่ถูกดำเนินคดีได้ผ่านพ้นไปแล้ว โดยการกระทำความผิดนั้นจะต้องไม่ถูกดำเนินคดี หรือขอกล่าวหานั้นได้ถูกยกเลิกไปด้วยอนุญาโตตุลาการ^{๗๑} นอกจากนี้เด็กหรือเยาวชนนั้นต้องไม่ถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นใดอีก เด็กหรือเยาวชนที่มีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์ข้างต้น สามารถยื่นคำร้องขอลบทะเบียนประวัติอาชญากรต่อศาลครอบครัวที่คดีถึงที่สุด โดยอาจจะยื่นด้วยตัวเอง หรือให้บิดามารดา หรือผู้ปกครองเป็นผู้ยื่นก็ได้ ทั้งนี้ถ้าบุคคลดังกล่าวยื่นเอง ศาลอาจจะพิจารณารับคำร้องหรือไม่ก็ได้ แต่หากเป็นกรณีที่ยังการเป็นผู้ยื่นคำร้อง ศาลจะรับพิจารณาคำร้องเสมอ อย่างไรก็ตาม คำร้องนั้นจะต้องแนบสำเนาทะเบียนประวัติไปด้วย มิเช่นนั้นศาลจะปฏิเสธไม่รับคำร้องนั้น^{๗๒}

^{๗๐} Delaware Code Title 10 Chapter 9 Subchapter 3, Sec. 1014.

^{๗๑} Delaware Code Title 10 Chapter 9 Subchapter 3, Sec. 1001.

^{๗๒} Delaware Code Title 10 Chapter 9 Subchapter 3, Sec. 1015.

เมื่อศาลได้รับคำร้องไว้แล้ว ศาลจะต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๑๐ ถึง ๓๐ วัน พร้อมกับส่งสำเนาคำสั่งให้อัยการทราบภายใน ๕ วันนับแต่วันมีคำสั่งด้วย เมื่อถึงขั้นตอนการพิจารณาหากไม่มีการคัดค้านคำร้องไม่ว่าด้วยประการใดๆ ศาลจะสั่งให้เสมียนศาลทำการลบข้อมูลทะเบียนประวัตินั้น ซึ่งรวมไปถึงลายพิมพ์นิ้วมือ ภาพถ่ายต่างๆที่ใช้เป็นพยานหลักฐานในการกระทำความผิดนั้นจะถูกทำลายไปด้วย ทั้งนี้หากเมื่ออัยการได้รับคำร้องแล้ว และไม่มีการคัดค้านใดๆ ศาลจะอนุญาตให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรโดยไม่มีการพิจารณาคำร้องอย่างเป็นทางการก็ได้^{๗๓}

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรแบบบังคับนั้น หลักการ วิธีการ และผลจะเหมือนกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีปกติ กล่าวคือ ถ้าศาลอนุญาตให้มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ทะเบียนประวัตินั้นจะต้องถูกลบออกจากสารบบข้อมูลภายใน ๖๐ วันนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง และข้อมูลเหล่านั้น SBI จะเป็นผู้เก็บรักษาเอาไว้ และจะไม่มีเปิดเผยข้อมูลที่ถูกลบแล้ว แต่มีความแตกต่างกันในประเด็นเกี่ยวกับสิ่งที่ศาลจะใช้พิจารณาในการรับคำร้อง ได้แก่^{๗๔}

๑. ศาลจะรับคำร้องไว้ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดเล็กน้อย โดยผลของคดีนั้นฝ่ายเด็กหรือเยาวชนเป็นฝ่ายชนะคดี ประกอบกับเด็กนั้นไม่ถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นใดอีก

๒. หากเป็นการกระทำความผิดร้ายแรง และฝ่ายเด็กชนะคดี จะต้องให้คดีถึงที่สุดแล้วอย่างน้อย ๑ ปี จึงจะสามารถยื่นคำร้องได้

๓. ถ้าเด็กหรือเยาวชนถูกกล่าวหาเพียงข้อกล่าวหาเดียว ไม่ว่าจะเป็ความผิดร้ายแรงหรือเล็กน้อยก็ตาม เว้นแต่ความผิดร้ายแรงที่รุนแรง (violent felony) และความผิดเกี่ยวกับเพศ ประกอบกับไม่ถูกดำเนินคดีในความผิดอื่นใดอีก เช่นนี้ศาลสามารถรับคำร้องไว้พิจารณาได้

ส่วนการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแบบเป็นดุลยพินิจนั้น นอกเหนือจากเรื่องสิ่งที่ศาลจะใช้พิจารณาในการรับคำร้อง และความผิดที่กระทำ ประเด็นอื่นๆจะเหมือนกับการลบทะเบียนประวัติกรณีทั่วไป ซึ่งศาลจะรับคำร้องเอาไว้หากเข้ากรณิดังต่อไปนี้^{๗๕}

๑. เด็กเป็นฝ่ายชนะคดีในข้อที่ถูกกล่าวหา ประกอบกับเด็กนั้นไม่ถูกดำเนินคดีอื่นใดอีก ประกอบกับระยะเวลาได้ผ่านพ้นไปไม่น้อยกว่า ๑ ปีแล้ว

^{๗๓} Delaware Code Title 10 Chapter 9 Subchapter 3, Sec. 1001.

^{๗๔} Delaware Code Title 10 Chapter 9 Subchapter 3, Sec. 1017.

^{๗๕} Delaware Code Title 10 Chapter 9 Subchapter 3, Sec. 1018.

๒. หากเด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศอันเป็นความผิดเพียงเล็กน้อยเพียง ๑ ข้อหา โดยไม่มีการกระทำความผิดอาญาอื่นใดอีก และระยะเวลา ๓ ปีได้ผ่านพ้นไป เช่นนี้ก็สามารถขอศาลลบทะเบียนประวัติได้

๓. หากเด็กนั้นถูกกล่าวหาว่าได้กระทำความผิดเพียงเล็กน้อยแต่มีความรุนแรงไม่เกิน ๒ ข้อหา และเด็กนั้นไม่ได้กระทำความผิดอื่นใดอีก ประกอบกับระยะเวลาได้ผ่านพ้นไปแล้ว ๕ ปี กรณีนี้ศาลอาจจะรับคำร้องไว้พิจารณาได้

๔. หากเป็นข้อกล่าวหาในความผิดร้ายแรงที่มีความรุนแรง (violent felony) ไม่เกิน ๑ ข้อหา โดยไม่มีการถูกดำเนินคดีอื่นใดอีก และระยะเวลา ๕ ปีได้ผ่านพ้นไป เช่นนี้ศาลสามารถรับคำร้องไว้พิจารณาได้ เว้นแต่เป็นความผิดเกี่ยวกับการข่มขืน การลักทรัพย์ หรือการย่องเบา กรณีนี้ศาลจะไม่รับคำร้องไว้พิจารณา

๕. อย่างไรก็ตาม การลบทะเบียนประวัติแบบนี้มีข้อยกเว้น คือ หากเป็นความผิดตามที่กำหนดไว้ใน Title 21 แห่งประมวลกฎหมายของมลรัฐ ความผิดเหล่านั้นจะไม่สามารถทำการลบทะเบียนประวัติได้

ทั้งนี้เมื่อศาลอนุญาตให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร ทะเบียนข้อมูลนั้นจะไม่ถูกเปิดเผยไม่ว่าในกรณีใดๆ และให้ทะเบียนข้อมูลยังคงปรากฏต่อไปอีกเป็นระยะเวลา ๓ ปี และเมื่อลบทะเบียนประวัติไปแล้ว จะต้องแจ้งให้ FBI ทราบเช่นเดียวกันกับกรณีทั่วไป^{๗๖}

๓.๕.๓ ประเทศออสเตรเลีย

ประเทศออสเตรเลียนั้นยังไม่มีกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรสำหรับเด็กและเยาวชนออกมาอย่างชัดเจน แต่คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายของออสเตรเลีย (Australian Law Reform Commission) ได้ริเริ่มเสนอแนะแนวทางในการออกกฎหมายให้สิทธิแก่เยาวชนในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยกำหนดอยู่ใน ALRC 84

ทั้งนี้กรอบความคิดหรือวัตถุประสงค์สำคัญสำหรับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีของเยาวชนกระทำความผิด คือ ไม่ต้องการให้เด็กหรือเยาวชนเติบโตไปเป็นอาชญากรเต็มตัว เพราะหากเด็กหรือเยาวชนนั้นยังคงมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวอยู่ จะทำให้เป็นตราบาปของเด็กหรือ

^{๗๖} Delaware Code Title 10 Chapter 9 Subchapter 3, Sec. 1020.

เยาวชนผู้นั้น ส่งผลกระทบต่ออนาคตของเด็กหรือเยาวชนนั้นโดยเฉพาะในประเด็นเรื่องการประกอบอาชีพ^{๗๗}

วิธีดำเนินการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น อาจจะมีการกำหนดหรือจำกัดระยะเวลาของการที่จะคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งในประเด็นนี้มีความคิดเห็นของหลายฝ่ายที่แตกต่างกัน เช่น ให้ทะเบียนประวัติอาชญากรยังคงอยู่จนกระทั่งเด็กหรือเยาวชนมีอายุ ๑๘ ปี จึงจะได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร บางฝ่ายเสนอว่าให้ทะเบียนประวัติอาชญากรคงอยู่ประมาณ ๒ ถึง ๓ ปี หลังจากมีการตัดสินลงโทษประกอบกับไม่มีการกระทำความผิดอื่นได้อีก หรือให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้เมื่อตัดสินลงโทษไปแล้วเป็นระยะเวลา ๒ ปีหรือเมื่อเด็กหรือเยาวชนนั้นอายุถึง ๑๘ ปีแล้วแต่ที่กำหนดระยะเวลาใดจะมาถึงก่อนกัน โดยในการลบทะเบียนข้อมูลนั้นอาจจะใช้วิธีการเหมือนกรณีทั่วไป กล่าวคือ ไม่ให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิด แต่เด็กหรือเยาวชนนั้นจะต้องมีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น คดีนั้นได้ผ่านไปแล้วอย่างน้อยเป็นระยะเวลา ๕ ปี โทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ต้องเป็นโทษจำคุกอย่างสูง ๓๐ ปี โทษปรับ หรือการบริการชุมชน เป็นต้น หรือเด็กหรือเยาวชนนั้นต้องไม่ได้กระทำความผิดอื่นได้อีกในระยะเวลา ๕ ปีก่อนที่จะมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากร^{๗๘}

อย่างไรก็ตาม แม้จะเป็นกรณีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในส่วนของเด็กหรือเยาวชนมีข้อยกเว้นเช่นกัน กล่าวคือ หากเป็นการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง เช่น การกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศ จะไม่สามารถลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้เด็กหรือเยาวชนผู้นั้นได้

ส่วนข้อมูลทะเบียนประวัติในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นมีหลากหลายความคิดเห็น^{๗๙} เช่น ข้อมูลในส่วนนี้ไม่สามารถลบได้ เพราะข้อมูลในส่วนนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้ประกอบการพิจารณาถึงทางเลือกที่เหมาะสม หากเกิดกรณีที่เด็กหรือเยาวชนนั้นกระทำความผิดใดๆในอนาคตอีก แต่ทั้งนี้ข้อมูลนี้จะไม่สามารถนำมาใช้เพิ่มเติมความผิด รวมถึงจะไม่ใช้ในทางเป็นผลร้ายแก่เด็กหรือเยาวชนนั้นด้วย ส่วนความคิดเห็นอีกแนวหนึ่งมองว่าข้อมูลในส่วนของเจ้าหน้าที่ตำรวจควรจะถูกปกปิดอยู่เป็นระยะเวลา ๕ ปี และเมื่อครบระยะดังกล่าวให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรโดยอัตโนมัติ แต่ทั้งนี้ต้องไม่มีการกระทำความผิดอาญาอื่นได้อีก^{๘๐}

^{๗๗} Australian Law Reform Commission 84, Art. 19, Sec. 19.117.

^{๗๘} Australian Law Reform Commission 84, Art. 19, Sec. 19.120.

^{๗๙} Australian Law Reform Commission 84, Art. 19, Sec. 19.126.

^{๘๐} Australian Law Reform Commission 84, Art. 19, Sec. 19.127.

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีของเยาวชนกระทำความผิดของกฎหมายทั้งสามฉบับนี้ จะเห็นได้ว่าเป็นความคล้ายคลึงกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรกรณีทั่วไป ทั้งรูปแบบและกระบวนการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ส่วนที่มีความแตกต่างกันนั้นเป็นเพียงเรื่องรายละเอียด แต่ประเด็นที่มีความแตกต่างจากกรณีทั่วไปอย่างเห็นได้ชัด คือ ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร กล่าวคือ การลบทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีของเยาวชนกระทำความผิด รวมความถึงการทำลายทะเบียนประวัติอาชญากรด้วย ดังเช่นที่กฎหมายของมลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดเอาไว้

จากการศึกษากฎหมายว่าด้วยการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศที่นำมาเป็นตัวอย่างนั้น จะเห็นได้ว่ากฎหมายของแต่ละประเทศมีจุดเด่นที่แตกต่างกันออกไป กล่าวคือ กฎหมายของประเทศนิวซีแลนด์ รวมถึงมลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกาได้กำหนดเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้อย่างละเอียดชัดเจน ประเทศแคนาดามีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่มีสิทธิร้องขอเอาไว้แตกต่างไปจากกฎหมายฉบับอื่น คือ ให้โอกาสบุคคลที่ผ่านการอภัยโทษมาแล้ว กฎหมายของมลรัฐเดลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกาคำหนดรูปแบบของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ทั้งแบบบังคับและเป็นดุลยพินิจ นอกจากนี้กฎหมายของมลรัฐเท็กซัส มลรัฐเดลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา ยังได้กำหนดการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีเยาวชนกระทำความผิดไว้เป็นการเฉพาะอีกด้วย ซึ่งประเทศออสเตรเลียกำลังพัฒนากฎหมายในส่วนนี้ของเยาวชนเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม แม้ประเทศต่างๆ เหล่านี้จะมีรูปแบบ วิธีการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรที่แตกต่างกัน แต่มีวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ การทำให้ทะเบียนประวัติอาชญากรไม่มีผลกระทบต่อบุคคลผู้กระทำความผิดหรือมีผลน้อยที่สุด กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ เพราะฉะนั้นประเทศไทยควรนำมาเป็นแบบอย่างหรือแนวทางในการริเริ่มกฎหมายว่าด้วยการลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยหารูปแบบและวิธีการที่เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยต่อไป

บทที่ ๔

การดำเนินการให้มีการลงทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย

กฎหมายว่าด้วยการลงทะเบียนประวัติอาชญากรของต่างประเทศมีรูปแบบ วิธีการที่แตกต่าง กันออกไป ทำให้ทราบข้อดี และข้อเสียของกฎหมายแต่ละฉบับ ในบทนี้จึงจะได้ทำการวิเคราะห์ กฎหมายเหล่านั้นในประเด็นต่างๆ ได้แก่ ความเป็นไปได้ในการลงทะเบียนประวัติอาชญากรใน ประเทศไทย วิธีการในการลงทะเบียนประวัติอาชญากร ข้อยกเว้นของการลงทะเบียนประวัติ อาชญากร รวมไปถึงผลของการลงทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นวิธีการที่ เหมาะสมสำหรับการลงทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย

๔.๑ การวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการลงทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย

เมื่อได้ศึกษาการดำเนินการให้มีทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายของประเทศไทย จะเห็น ได้ว่าทะเบียนประวัติอาชญากรมีขึ้นเพื่อเป็นที่รวบรวมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด ช่วยให้การดำเนินงานของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล รวมถึงเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์เกิดความสะดวกมากขึ้น กล่าวคือ เจ้าหน้าที่เหล่านี้สามารถใช้ข้อมูล ทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นแหล่งข้อมูลในการทำงานในหน้าที่ของตนเองได้อย่างเหมาะสม เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้ข้อมูลจากทะเบียนประวัติอาชญากรในการติดตามหาคนร้าย ศาลสามารถใช้ข้อมูลในการพิจารณาพิพากษาลงโทษได้อย่างเหมาะสม เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้ทะเบียนประวัติอาชญากรจะช่วยให้การทำงานของเจ้าหน้าที่ใน กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากร ส่งผลกระทบต่อบุคคลในหลายๆด้านเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ประการแรก ผลต่อตัวบุคคลผู้กระทำ ความผิด บุคคลที่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวจะเป็นที่รังเกียจของสังคม สังคมจะตราหน้าบุคคล เหล่านี้ว่าเป็น “คนชั่วๆ” ผลต่อสิทธิในการประกอบอาชีพบางอย่าง เช่น ข้าราชการพลเรือน ข้าราชการครู เพราะมีกฎหมายกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะประกอบอาชีพเหล่านี้ว่าต้องไม่มี คุณสมบัติต้องห้ามในการถูกพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกมาก่อน เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้ กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ นอกจากนี้ยังมีผลกระทบต่อครอบครัวของผู้กระทำความผิดด้วย คือ สมาชิกในครอบครัวก็พลอยเป็นที่รังเกียจ ไม่มีใครอยากคบหาสมาคมด้วย รวมไปถึงผลกระทบที่มี ต่อเศรษฐกิจของประเทศโดยรวมด้วย นอกจากนี้ตามระเบียบสำนักงานตำรวจแห่งชาติว่าด้วยการ พิมพ์ลายนิ้วมือ (ฉบับที่ ๕) พุทธศักราช ๒๕๔๕ ที่กำหนดระเบียบการตำรวจไม่เกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๓๒ การพิมพ์ลายนิ้วมือ ได้กำหนดให้แผ่นพิมพ์ลายนิ้วมือ บัญชีประวัติ และบัตรดัชนีที่เกี่ยวข้องของ บุคคล ให้อยู่ในข่ายที่ทำลายได้ หากเข้ากรณีดังต่อไปนี้

๑. ผู้เสียหายได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย
๒. พนักงานอัยการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง
๓. ศาลสั่งยกฟ้องหรือไม่ประทับฟ้อง
๔. ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ยกฟ้อง
๕. พนักงานอัยการถอนฟ้องในชั้นศาล
๖. เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำผิดยกเลิกความผิดเช่นนั้น
๗. เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ
๘. เมื่อมีคำพิพากษาของศาลหรือฟื้นคดีขึ้นพิจารณาใหม่ว่าคุณคนนั้นมีได้เป็นผู้กระทำความผิด

ในเมื่อทะเบียนประวัติอาชญากรส่งผลกระทบต่อให้กับบุคคลบางจำพวกมากกว่าผลดีของการคงไว้ซึ่งข้อมูลในทะเบียนประวัติ ประกอบกับเมื่อได้ศึกษารูปแบบ หรือวิธีการลงทะเบียนประวัติอาชญากรของต่างประเทศ อันได้แก่ ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศแคนาดา ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งรวมถึงมลรัฐเท็กซัส และมลรัฐเดอลาแวร์ ทำให้เห็นว่าที่ประเทศเหล่านี้มีกฎหมายว่าด้วยการลงทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อวัตถุประสงค์ในการลดผลกระทบที่ร้ายแรงอันเกิดจากการที่บุคคลมีประวัติการกระทำความผิดหรือประวัติอาชญากรติดตัว แม้ว่าประเทศเหล่านี้จะเป็นประเทศที่ใช้ระบบกฎหมายคอมมอนลอว์ (Common Law) แต่ไม่ใช่อุปสรรคสำคัญในการที่จะพิจารณาว่าประเทศไทยสามารถดำเนินการให้มีการลงทะเบียนประวัติอาชญากรได้หรือไม่ นอกจากนี้สภาพสังคมของประเทศไทยมาเป็นกรณีศึกษานั้น เดิมมีการประกอบอาชญากรรมหรือการกระทำความผิดซ้ำเกิดขึ้นมากมาย เช่น สถิติต่อไปนี้

ตารางที่ ๒ ตารางแสดงการกระทำผิดซ้ำของประเทศสหรัฐอเมริกา^๑

คริสต์ศักราช	กระทำผิดซ้ำ ภายใน ๑ ปี (ร้อยละ)	กระทำผิดซ้ำ ภายใน ๒ ปี (ร้อยละ)	กระทำผิดซ้ำ ภายใน ๓ ปี (ร้อยละ)
๒๐๐๓ ถึง ๒๐๐๔	๔๘.๐	๖๑.๐	๖๖.๒
๒๐๐๓ ถึง ๒๐๐๔	๔๕.๙	๕๙.๘	๖๕.๖
๒๐๐๔ ถึง ๒๐๐๕	๔๖.๕	๖๑.๓	๖๖.๘
๒๐๐๕ ถึง ๒๐๐๖	๔๙.๑	๖๒.๕	๖๗.๕
๒๐๐๖ ถึง ๒๐๐๗	๔๗.๔	๕๙.๒	-
๒๐๐๗ ถึง ๒๐๐๘	๔๗.๕	-	-

ตารางนี้แสดงให้เห็นว่าอัตราการกระทำผิดซ้ำของบุคคลยังสูงอยู่ โดยในช่วงปีแรกของการกระทำผิดอัตรายังไม่สูงมากนัก แต่จะเกิดการกระทำผิดซ้ำมากขึ้นเมื่อก้าวเข้าสู่ปีที่ ๒ และปีที่ ๓ ตามลำดับ

นอกจากนี้กระทรวงยุติธรรมของสหรัฐอเมริกายังได้ทำการสำรวจสถิติการกระทำผิดซ้ำใน ๑๕ มลรัฐ รวมถึงมลรัฐเดลาแวร์และมลรัฐเทกซัสด้วย ซึ่งเป็นสถิติของคริสต์ศักราช ๑๙๙๔^๒ ผลปรากฏดังนี้

ตารางที่ ๓ ตารางแสดงสถิติการกระทำผิดซ้ำใน ๑๕ มลรัฐ

ระยะเวลาของการกระทำผิดซ้ำนับแต่ได้รับการปล่อยตัว	ร้อยละ
๖ เดือน	๒๙.๙
๑ ปี	๔๔.๑
๒ ปี	๕๙.๒
๓ ปี	๖๗.๕

^๑ Steven F. Chapman, California Department of Corrections and Rehabilitation 2010 Adult Institutions Outcome Evaluation Report (United States of America: California Department of Corrections and Rehabilitation, 2010), p. 44.

^๒ Patrick A. Langan David J. Levin, "Recidivism of Prisoners Released in 1994," Bureau of Justice Statistics Special Report (June 2002)

จากตารางจะเห็นได้ว่าบุคคลมีอัตราการกระทำความผิดซ้ำที่สูงขึ้น หากระยะเวลาของการปล่อยตัวมากขึ้น เช่น หากได้รับการปล่อยตัวออกมา ๖ เดือน จะมีอัตราการกระทำความผิดซ้ำอยู่ที่ร้อยละ ๒๙.๙ แต่หากได้รับการปล่อยตัวมาแล้วเป็นเวลา ๑ ปี จะมีอัตราการกระทำความผิดซ้ำอยู่ที่ร้อยละ ๔๔.๑ เป็นต้น

ประเทศแคนาดา^๓

ประเทศแคนาดา ในช่วงปี ๑๙๘๓ ถึง ๑๙๘๔ ก่อนที่จะมีพระราชบัญญัติ Criminal Records Act R.S.C 1985 ออกมา มีสถิติการกระทำความผิดซ้ำสูงเช่นกัน ดังเช่นสถิติต่อไปนี้

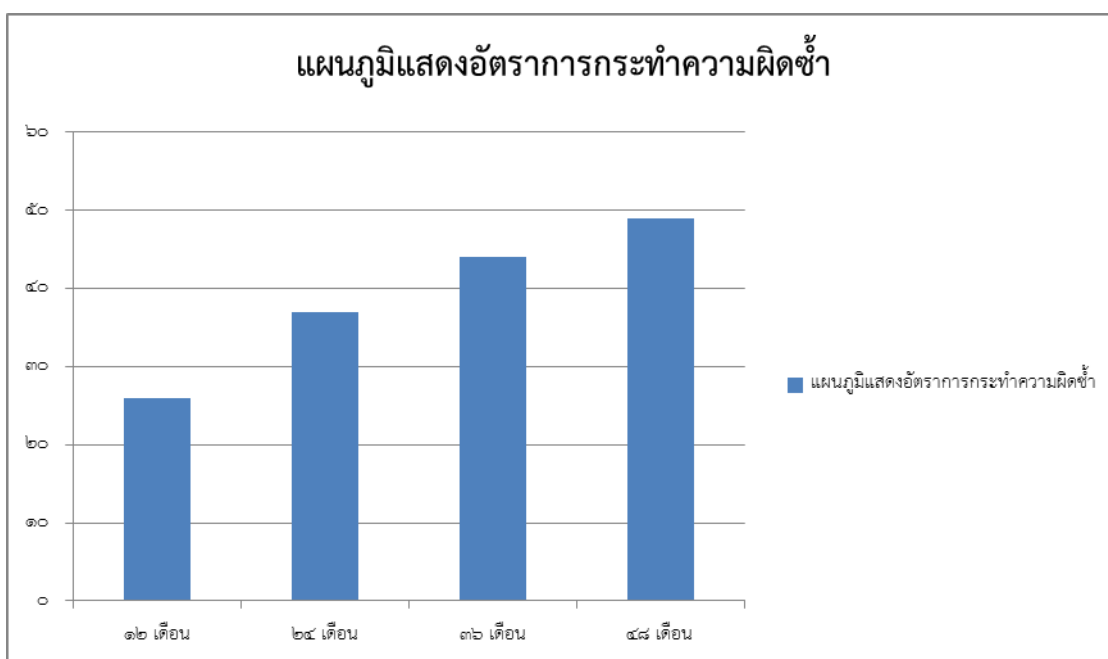
ตารางที่ ๔ ตารางแสดงการกระทำความผิดซ้ำของผู้ชาย ประเทศแคนาดา

ปีที่กระทำความผิดซ้ำ	(ร้อยละ ของร้อยละ ๔๙)
กระทำความผิดซ้ำในปีแรก	๕๘
กระทำความผิดซ้ำในปีที่สอง	๙
กระทำความผิดซ้ำในปีที่สาม	๓๓

ผู้กระทำความผิดที่เป็นผู้ชาย ประมาณร้อยละ ๔๙ หรือเกือบครึ่งหนึ่งจะกระทำความผิดซ้ำภายใน ๓ ปีนับแต่ได้รับการปล่อยตัว โดยในจำนวนร้อยละ ๔๙ นี้ มีผู้กระทำความผิดประมาณร้อยละ ๕๘ หรือมากกว่าครึ่งหนึ่งที่กระทำความผิดซ้ำภายใน ๑ ปี ประมาณร้อยละ ๙ หรือ ๑ / ๙ กระทำความผิดซ้ำในปีที่ ๒ ที่ได้รับการปล่อยตัว และประมาณ ๑ / ๓ หรือร้อยละ ๓๓ จะกระทำความผิดซ้ำในปีที่ ๓

^๓ Correctional Service Canada, "Recidivists Tend to Be ...," FORUM on Corrections Research 5,3 (September 1993)

แผนภูมิที่ ๑ แผนภูมิแสดงอัตราการกระทำความผิดซ้ำของประเทศนิวซีแลนด์^๔

แผนภูมินี้แสดงอัตราการกระทำความผิดซ้ำของประเทศนิวซีแลนด์ในปี ๒๐๐๒ ถึง ๒๐๐๓ ซึ่งจะเห็นได้ว่ามีอัตราการกระทำความผิดซ้ำเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ตัวอย่างเช่น ในรอบ ๑๒ เดือนหรือ ๑ ปี อัตราการกระทำความผิดซ้ำอยู่ที่ร้อยละ ๒๖ พออีก ๑ ปีถัดมาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๓๗ ช่วงปีที่ ๓ เพิ่มเป็นร้อยละ ๔๔ ช่วงปีที่ ๔ คิดเป็นร้อยละ ๔๙ เป็นต้น

เมื่อประเทศไทยยังไม่เคยมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาก่อน ประกอบกับประเทศไทยมีสภาพสังคมคล้ายกับประเทศที่นำมาเป็นกรณีศึกษา กล่าวคือ ยังมีอัตราการกระทำความผิดซ้ำสูง จึงควรมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรด้วย อย่างไรก็ตาม การที่จะริเริ่มให้มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอาจเกิดการต่อต้านจากประชาชนในสังคมได้แต่ไม่น่าจะมีมากมายนัก เพราะการลบทะเบียนประวัติอาชญากรจะมีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการสิทธินี้ มีกรณีที่เป็นข้อห้าม ข้อจำกัดของการลบด้วย กล่าวคือ ไม่ใช่จะลบทะเบียนประวัติให้กับผู้กระทำความผิดทุกราย เพราะฉะนั้นจึงมีความเป็นไปได้ที่จะมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเกิดขึ้นในประเทศไทย

^๔ Arul Nadesu, *Reconviction patterns of released prisoners : A 48 –Months follow-up analysis* (New Zealand: Department of Corrections, 2008), p. 3.

๔.๒ บทวิเคราะห์หลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม

๔.๒.๑ หลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม

ในการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม^๕ ซึ่งจัดขึ้นโดยสำนักกฎหมาย สำนักปลัดกระทรวงยุติธรรมนั้น ได้มีการกำหนดหลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรมเป็นข้อๆ โดยสรุป ได้แก่

๑. เจือ้นไขของการเปิดเผยข้อมูล
๒. เจือ้นไขของการห้ามเปิดเผยข้อมูล
๓. ข้อยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐสามารถเปิดเผยข้อมูลได้
๔. เจือ้นไขของการลบหรือการทำลายข้อมูล
๕. การกำหนดสิทธิต่างๆของเจ้าของข้อมูลประวัติอาชญากรรม
๖. บทกำหนดโทษสำหรับบุคคลที่ทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมซึ่งข้อมูลประวัติอาชญากรรมโดยมิชอบ
๗. การกำหนดบทเฉพาะกาล
๘. การกำหนดอาชีพต่างๆที่ได้รับการยกเว้นให้มีการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมได้

๔.๒.๒ ข้อบกพร่องของหลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม

ในหลักการแต่ละข้อที่กำหนดมานั้นเป็นเพียงการกำหนดหลักการอย่างกว้างๆ ไม่มีการกำหนดรายละเอียดอย่างชัดเจน กล่าวคือ ยังมีข้อบกพร่อง ดังต่อไปนี้

๑. คุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมกำหนดไว้เพียงกว้างๆ กล่าวคือ กำหนดเป็นเจือ้นไขห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม เมื่อเข้าเจือ้นไขตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

๑.๑ กรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาโดยที่ศาลไม่ได้มีคำพิพากษาลงโทษให้จำคุกหรือมีการเปลี่ยนโทษเป็นวิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชน

๑.๒ กรณีที่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจนครบถ้วนตามที่กำหนดในแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และผลการฟื้นฟู

^๕ สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม, หลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม , เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม, ห้องออร์คิด โรงแรมรามารการ์เด็น กรุงเทพมหานคร, วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๓.

สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นที่พอใจ และถือว่าผู้ขึ้นพ้นจากความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้ว

๑.๓ กรณีที่บุคคลนั้นเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกไม่เกินหกเดือนจากการกระทำความผิดครั้งแรก โดยมีได้มีการกระทำความผิดอย่างใดขึ้นอีกภายในเวลาสามปีนับแต่พ้นโทษ

๑.๔ กรณีที่บุคคลนั้นเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่เกินสามปีจากการกระทำความผิดครั้งแรก โดยมีได้มีการกระทำความผิดอย่างใดขึ้นอีกภายในเวลาห้าปีนับแต่พ้นโทษ

๒. หลักการนี้กำหนดไว้ทั้งการไม่เปิดเผย และการลบหรือการทำลายข้อมูลประวัติอาชญากรรม โดยกำหนดไว้เพียงกว้างๆ

๓. การลบหรือการทำลายข้อมูลประวัติอาชญากรรม ตามหลักการนี้กำหนดให้เป็นไปตามกฎกระทรวง ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีร่างพระราชบัญญัติ จึงยังไม่มีกฎกระทรวงออกมาแต่ประการใด เพราะฉะนั้นแสดงให้เห็นว่ายังไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน

๔. หลักการนี้ยังไม่มีข้อกำหนดกระบวนการของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรรมว่าจะต้องทำอย่างไร หรือมีขั้นตอนอย่างไรบ้าง

๕. หลักการนี้กำหนดข้อยกเว้นในกรณีอื่นสำหรับการห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูล โดยให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามระเบียบที่กรมราชทัณฑ์ประกาศกำหนด ซึ่งปัจจุบันยังไม่มีร่างพระราชบัญญัติออกมา จึงยังไม่มี ความชัดเจนว่ากรณีใดบ้างที่ห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูล

๖. หลักการนี้กำหนดอาชีพที่ได้รับการยกเว้นให้มีการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม แต่ไม่มีการแสดงเหตุผลว่าทำไมอาชีพเหล่านั้นถึงต้องมีการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม

๔.๒.๓ แนวทางการพัฒนาหลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม

เมื่อศึกษาหลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม จะเห็นได้ว่ายังมีข้อบกพร่องอยู่ดังปรากฏในหัวข้อ ๔.๒.๒ เพราะฉะนั้นในหัวข้อนี้จะได้ทำการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักการต่างๆเหล่านั้นให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

๑. การลบทะเบียนประวัติอาชญากรถือเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย เพราะฉะนั้นการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร จึงต้องกำหนดให้ชัดเจน โดยอาจจะนำประเภทของการกระทำความผิดมาใช้เป็นหลักในการวิเคราะห์คุณสมบัติของบุคคล

๒. หลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม กำหนดไว้ทั้งการไม่เปิดเผย การลบทะเบียนหรือการทำลายข้อมูลประวัติอาชญากรรม โดยยังไม่มีรายละเอียดที่ชัดเจน เพราะฉะนั้นหากประเทศไทยจะมีกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรต้องกำหนดรายละเอียดให้ชัดเจนว่ากรณีใดบ้างที่ไม่ให้เปิดเผยข้อมูล กรณีใดบ้างให้ลบหรือทำลายข้อมูล พร้อมทั้งแสดงเหตุผลให้ชัดเจนว่าทำไมจึงกำหนดเช่นนั้น

๓. หลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม กำหนดให้การลบทะเบียนหรือการทำลายข้อมูลประวัติอาชญากรรมเป็นไปตามกฎกระทรวง ซึ่งจะออกตามพระราชบัญญัติ เพราะฉะนั้นหากจะนำการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ควรรับดำเนินการออกกฎหมายมาบังคับใช้ในสังคม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

๔. หากประเทศไทยจะนำการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา จะต้องกำหนดกระบวนการของการลบทะเบียนประวัติเอาไว้ด้วย เช่น กำหนดคุณสมบัติของบุคคล และขั้นตอนต่างๆที่บุคคลนั้นจะต้องกระทำ เพื่อให้ได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

๕. หลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรมกำหนดให้มีข้อยกเว้นห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลในกรณีอื่น โดยให้เป็นไปตามระเบียบของกรมราชทัณฑ์ ซึ่งก็จะต้องออกตามพระราชบัญญัติเช่นเดียวกัน เพราะฉะนั้นหากจะนำการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาใช้ในประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็ควรรับดำเนินการออกกฎหมายมาบังคับใช้ในสังคม เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

๖. การกำหนดอาชีพที่ได้รับการยกเว้นให้มีการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม ควรจะกำหนดให้เป็นหมวดหมู่ เช่น วิชาชีพ อาชีพที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นต้น และมีการแสดงเหตุผลอย่างชัดเจนว่าเพราะเหตุใดจึงกำหนดอาชีพเหล่านั้นเป็นข้อยกเว้น เพราะการกำหนดเป็นข้อยกเว้นนั้นถือเป็นการจำกัดสิทธิประการหนึ่ง

เมื่อหลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่จัดทำโดยสำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมไม่มีความชัดเจน ในบพนี้จึงได้ทำการวิเคราะห์ประเด็นต่างๆเกี่ยวกับ

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้ชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อจะได้นำมาประยุกต์ใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของประเทศไทย

๔.๓ ความหมายของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

หากประเทศไทยจะริเริ่มให้มีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ต้องกำหนดความหมายหรือคำนิยามของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรให้ชัดเจนก่อนว่ามีขอบเขตเพียงใด การลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายของประเทศที่นำมาเป็นกรณีศึกษา ต่างก็ให้ความหมายเพียงการปกปิดหรือไม่เปิดเผยข้อมูลที่ปรากฏในทะเบียนประวัติอาชญากรเท่านั้น เพราะฉะนั้นการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศไทย ก็ควรจะกำหนดคำนิยาม ให้มีความหมายเพียง การปกปิดไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ถูกศาลสั่งให้ลบแล้วเช่นกัน เพราะการลบทะเบียนประวัติอาชญากรนี้เป็นเพียงจุดเริ่มต้น จึงต้องพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไป นอกจากนี้แม้ข้อมูลต่างๆที่ปรากฏในทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น จะเป็นข้อมูลข่าวสารของทางราชการที่ปกติประชาชนมีสิทธิที่จะรับรู้ได้ แต่ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นเข้าข่ายยกเว้น กล่าวคือ เป็นข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย ทั้งนี้ตามมาตรา ๑๕ (๖) แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๐ ที่กำหนดให้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่ต้องเปิดเผย หมายความว่ารวมถึงข้อมูลข่าวสารของราชการที่มีกฎหมายคุ้มครองมิให้เปิดเผย^๖ ซึ่งข้อมูลที่ไม่ต้องเปิดเผยนี้ถือเป็นข้อมูลข่าวสารลับ^๗ อันจะต้องมีการกำหนดขึ้นความลับต่อไป^๘ ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๔

นอกจากนี้หากมีข้อโต้แย้งในประเด็นเรื่องการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอาจจะไม่ได้ช่วยให้ปกปิดข้อมูลที่ปรากฏในทะเบียนประวัติอาชญากรได้จริง เพราะยังมีแหล่งข้อมูลอื่น คือ คำพิพากษาของศาลที่ปรากฏให้ทราบว่าบุคคลใดเป็นจำเลยและได้กระทำความผิดฐานใดบ้าง ในประเด็นนี้สามารถอธิบายได้ว่า

๑. ทะเบียนประวัติอาชญากรกับคำพิพากษาของศาลนั้น มีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ทะเบียนประวัติอาชญากรมีขึ้นเพื่อให้บุคคลสามารถตรวจสอบประวัติการกระทำความผิดของบุคคลอื่น ซึ่งอาจจะด้วยเหตุผลเพราะการจ้างงาน หรือการดำเนินชีวิตในสังคม

^๖ พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๐. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๑๔ (วันที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๐), มาตรา ๑๕.

^๗ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๔. ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๔๔, (วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔), ข้อ ๕.

^๘ ระเบียบว่าด้วยการรักษาความลับของทางราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๔. ราชกิจจานุเบกษา ๒๕๔๔, (วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๔), ข้อ ๑๖.

ส่วนคำพิพากษาของศาลมีขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า รวมไปถึงการตรวจสอบการทำงานของผู้พิพากษา

๒. คำพิพากษากับทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น บุคคลที่จะเข้าถึงหรือขอตรวจสอบโดยปกติก็มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ คำพิพากษานั้น คู่ความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องในคดี นักศึกษาเพื่อใช้ในการศึกษาค้นคว้า นักวิจัยเพื่อใช้ประกอบการวิจัย เท่านั้นที่จะสามารถเข้าถึงคำพิพากษาได้ ส่วนทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือนายจ้างที่จะตรวจสอบประวัติของบุคคล

๓. บุคคลที่มีสิทธิขอคัดสำเนาคำพิพากษานั้นจะต้องเป็นบุคคลที่มีความเกี่ยวพันในคดี ดังที่อธิบายในข้อ ๒. แล้ว อย่างไรก็ตาม คำพิพากษาของศาลนั้นจะมีปรากฏบนเว็บไซต์ให้ประชาชนทั่วไปสามารถศึกษาได้ ซึ่งรวมถึงนายจ้างที่สามารถเข้าไปดูได้เช่นเดียวกัน และอาจจะพบว่าบุคคลที่มาสมัครเข้าทำงานนั้นเป็นบุคคลที่ตกเป็นจำเลยในคดีใดคดีหนึ่ง แต่ในประเด็นนี้สามารถอธิบายได้ว่าคำพิพากษาที่ปรากฏบนเว็บไซต์นั้นไม่สามารถนำมาใช้อ้างอิงได้ เพราะไม่ใช่สำเนาคำพิพากษาที่ได้รับการรับรองอย่างถูกต้องและเป็นทางการ หากนายจ้างนำประเด็นนี้มาใช้พิจารณารับเข้าทำงาน อาจจะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมซึ่งขัดกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๓ ที่กำหนดให้บุคคลมีเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพและการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม การจำกัดเสรีภาพจะกระทำต่อเมื่ออาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เพื่อประโยชน์ในการรักษาความมั่นคงของรัฐหรือเศรษฐกิจของประเทศ การคุ้มครองประชาชนในด้านสาธารณสุข โภค การรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ การคุ้มครองผู้บริโภค การผังเมือง การรักษาทรัพยากรธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อม สวัสดิภาพของประชาชน หรือเพื่อป้องกันการผูกขาดหรือขจัดความไม่เป็นธรรมในการแข่งขัน^๙

กล่าวโดยสรุป ทะเบียนประวัติอาชญากรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลสามารถทราบได้ว่าบุคคลที่ตัวเองต้องการตรวจสอบประวัติอยู่นั้นเคยกระทำความผิดและต้องถูกลงโทษ เช่น การจำคุกมาก่อนหรือไม่ ซึ่งในประเด็นการจำคุกมาก่อนหรือไม่นี้ ไม่ได้พิจารณากันที่คำพิพากษาของศาลแต่ประการใด

^๙ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๔ (วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐), มาตรา ๔๓.

๔.๔ วิธีการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อกล่าวถึงวิธีการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร กล่าวได้ว่ามีหลายแง่มุม ทั้งบุคคลที่จะมีสิทธิได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร รูปแบบหรือกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เพราะฉะนั้นการวิเคราะห์ในส่วนนี้จะวิเคราะห์ที่ละประเด็น

๔.๔.๑ บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรต้องเป็นผู้ที่กระทำความผิดทางอาญา แต่ไม่ใช่ผู้กระทำความผิดทุกรายจะได้รับสิทธินี้ เพราะการลบทะเบียนประวัตินั้นพึงมีขึ้นเพื่อให้บุคคลได้แก้ไขปรับปรุงพฤติกรรมของตนเอง ให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นปกติอีกครั้งหนึ่ง จึงต้องมีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ด้วย ดังเช่นประเทศที่นำมาเป็นกรณีศึกษามีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลไว้เช่นเดียวกัน โดยยกเว้นไม่ให้บุคคลที่กระทำความผิดร้ายแรงหรือความผิดตามที่กฎหมายได้กำหนดไว้ได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งประเทศต่างๆได้กำหนดว่าความผิดใดเป็นความผิดร้ายแรงซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป อาทิ

พระราชบัญญัติ The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 ของประเทศนิวซีแลนด์ ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลที่กระทำความผิดทางเพศตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติ the Crimes Act 1961 และพระราชบัญญัติ the Crimes Act 1908 เช่น การกระทำความผิดทางเพศต่อเด็กที่อายุต่ำกว่า ๑๒ ปี การมีความสัมพันธ์ทางเพศที่ผิดธรรมชาติ เป็นต้น ได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

พระราชบัญญัติ Criminal Records Act 1991 ของประเทศออสเตรเลียกำหนดห้ามมิให้บุคคลที่กระทำความผิดที่ผู้กระทำถูกตัดสินลงโทษจำคุกมากกว่า ๖ เดือน ความผิดเกี่ยวกับเพศ และความผิดที่กระทำโดยนิติบุคคลได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

มลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการกำหนดความผิดบางฐานที่ไม่สามารถลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้ เช่น การจำคุกบุคคลโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย การทำลายสวัสดิภาพของเด็กหรือเยาวชน เป็นต้น

ดังนั้นหากประเทศไทยจะมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ควรจะต้องจำกัดมิให้บุคคลที่กระทำความผิดร้ายแรงได้รับสิทธินี้เช่นเดียวกัน โดยจะพิจารณาสองส่วนประกอบกัน กล่าวคือ อ้างอิงฐานความผิดต่างๆจากที่กฎหมายต่างประเทศกำหนดไว้ และในส่วนของความผิดตามกฎหมายไทยนั้นจะพิจารณาจากประมวลกฎหมายอาญา เพราะประมวลกฎหมายฉบับนี้เป็นแหล่งรวบรวม

ความผิดฐานต่างๆอันเป็นการทั่วไป และพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาอื่นๆซึ่งจะนำมาพิจารณาเพียงเป็นตัวอย่างเท่านั้น ทั้งนี้ความผิดร้ายแรงที่ไม่สามารถหลบหนีประวัติดอาชญากรรมสำหรับประเทศไทยตามที่ได้วิเคราะห์นั้นควรจะประกอบไปด้วย

๑. ความผิดที่กระทำต่อความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์

เนื่องจากประเทศไทยมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของประเทศตลอดมา พระมหากษัตริย์ของไทยได้ทรงปกครองแผ่นดินด้วยทศพิธราชธรรม ได้ทรงบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชน ทรงทำนุบำรุงบ้านเมืองให้มีความเจริญมั่นคงก้าวหน้าในด้านต่างๆ เรียกได้ว่ามีชาติไทยเกิดขึ้นได้ก็เพราะสถาบันพระมหากษัตริย์ อันถือเป็นสถาบันสูงสุดของประเทศ ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ได้กำหนดไว้

“มาตรา ๒ ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข”

“มาตรา ๘ องค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใดมิได้”

นอกจากนี้ในร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดเนื่องในการชุมนุมทางการเมืองของประชาชนระหว่างวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๓ ธันวาคม ๒๕๕๑ และระหว่างวันที่ ๒๖ มีนาคม ถึงวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๕๒ พ.ศ. ในมาตรา ๓ ยังกำหนดให้บุคคลที่กระทำความผิดในลักษณะ ๑ ความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร หมวด ๑ ความผิดต่อองค์พระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ตามมาตรา ๑๐๗ ถึงมาตรา ๑๑๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้ได้รับการนิรโทษกรรม เพราะฉะนั้นยิ่งแสดงให้เห็นว่าความผิดในกลุ่มนี้เป็นความผิดที่ร้ายแรง เช่น ความผิดฐานปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๐๗^{๑๐} การกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พุทธศักราช ๒๔๙๕^{๑๑} เป็นต้น เพราะฉะนั้นจึงไม่สมควรให้บุคคลที่กระทำความผิดเหล่านี้ได้รับการหลบหนีประวัติดอาชญากรรมด้วย

^{๑๐} พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช ๒๔๙๙. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๓ (วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙), มาตรา ๑๐๗.

^{๑๑} พระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พุทธศักราช ๒๔๙๕ มาตรา ๓ “การกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ได้แก่ การแทรกซึม การโฆษณาชวนเชื่อ การปลุกระดม จารกรรม ก่อวินาศกรรม การใช้กำลังบังคับ หรือการกระทำอื่นใดเพื่อ

๒. ความผิดที่มีลักษณะเป็นการกระทำต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร

ความผิดที่อยู่ในกลุ่มนี้ เช่น ความผิดฐานเป็นกบฏ^{๑๒} การกระทำเพื่อให้ได้มาซึ่งความลับสำหรับความปลอดภัยของประเทศ^{๑๓} การก่อการร้าย^{๑๔} การกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่หรือซ่องโจร^{๑๕} ความผิดฐานกระทำการอันเป็นคอมมิวนิสต์ตามพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พุทธศักราช ๒๔๙๕ เป็นต้น ซึ่งถือว่าเป็นความผิดร้ายแรง เพราะ ในอดีตนั้นพระมหากษัตริย์ทรงเป็นทั้งเจ้าชีวิตและเจ้าแผ่นดิน กล่าวคือ ทรงเป็นเจ้าของที่ดินตลอดทั่วราชอาณาจักร^{๑๖} และจะพระราชทานสิทธิให้ราษฎรเข้ามาทำมาหากินบนที่ดินของพระองค์ได้ ประกอบกับในปัจจุบันมีอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร ค.ศ. ๒๐๐๐ (United Nations Convention against Transitional Organized Crime 2000) ซึ่งเป็นความร่วมมือกันระหว่างประเทศในการที่จะพัฒนาเครื่องมือในการต่อสู้กับองค์กรอาชญากรรมข้ามชาติในทุกรูปแบบ เพราะกลุ่มอาชญากรเหล่านี้ได้สร้างปัญหาและความเสียหายทั้งต่อระบบเศรษฐกิจ การเมือง การทหาร และสังคมโดยรวม และประเทศไทยเป็นหนึ่งในภาคีสมาชิกของอนุสัญญานี้ด้วย ซึ่งอนุสัญญานี้ได้กำหนดนิยามของคำว่า “องค์กรอาชญากรรมข้ามชาติ (Organized criminal group)”^{๑๗} ไว้ว่า กลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันตั้งแต่ ๓ คนขึ้นไปไม่ว่าเป็นการชั่วคราวหรือถาวร โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำความผิดร้ายแรง และคำว่า “ความผิดร้ายแรง

(๑) บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ สถาบันศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ หรือการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข...”

^{๑๒} พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช ๒๔๙๙. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๓ (วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙), มาตรา ๑๑๓.

^{๑๓} พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช ๒๔๙๙. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๓ (วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙), มาตรา ๑๒๓.

^{๑๔} พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช ๒๔๙๙. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๓ (วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙), มาตรา ๑๓๕/๑.

^{๑๕} พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช ๒๔๙๙. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๓ (วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙), มาตรา ๒๐๙.

^{๑๖} ธงทอง จันทรางศุ, “พระมหากษัตริย์,” ใน รวมสารรัฐธรรมนูญ ฉบับประชาชน, บุญเลิศ คชายุทธเดช, บรรณาธิการ. (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๑), หน้า ๑๓๗.

^{๑๗} United Nations Convention against Transitional Organized Crime 2000 Article 2 “(a) Organized criminal group” shall mean a structured group of three or more persons, existing for a period of time and acting in concert with the aim of committing one or more serious crimes or offences established in accordance with this Convention, in order to obtain, directly or indirectly, a financial or other material benefit”

(Serious crime)^{๑๘}” หมายถึง ความผิดที่มีโทษจำคุกอย่างต่ำ ๔ ปี เพราะฉะนั้นความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย อั้งยี่หรือช่องโจรอันเป็นความผิดที่กระทำโดยกลุ่มบุคคล และมีโทษจำคุกขั้นต่ำ ๔ ปีขึ้นไป จึงถือว่าเป็นความผิดร้ายแรงซึ่งไม่สมควรให้บุคคลที่กระทำความผิดเหล่านี้ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรด้วย

๓. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ทางราชการและกระบวนการยุติธรรม

ความผิดในกลุ่มนี้ เช่น การเรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์ของเจ้าพนักงาน^{๑๙} การที่เจ้าพนักงานใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ^{๒๐} เป็นต้น เนื่องจากความผิดเหล่านี้ได้กระทำโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมนี้เป็นอาชีพที่มีความสำคัญ เช่น ผู้พิพากษา เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวน เป็นต้น ประกอบกับพระราชบัญญัติ The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 ของประเทศนิวซีแลนด์ และพระราชบัญญัติ Criminal Records Act 1991 ของประเทศออสเตรเลียต่างก็ได้กำหนดให้บุคคลที่จะประกอบอาชีพเหล่านี้ต้องเปิดเผยข้อมูลประวัติการกระทำความผิดของตนเองด้วย นอกจากนี้การทุจริตในตำแหน่งหน้าที่ (Corruption) เป็นปัญหาที่ยังรากลึกในสังคมไทยมานานโดยเฉพาะระบบราชการ ทำให้ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมากมาย กล่าวคือ เงินจำนวนมากต้องสูญหายไปเพราะการทุจริตในระหว่างการค้าเงินงานของโครงการต่างๆ ประกอบกับการจัดการแก้ไขปัญหาต้องใช้เงินจำนวนมากเช่นเดียวกัน^{๒๑} อีกทั้งองค์กรโปร่งใสระหว่างประเทศ (Transparency International) ยังให้อันดับการคอร์รัปชันของประเทศไทยอยู่ที่อันดับ ๙๔ จากประเทศ ๑๗๘ ประเทศทั่วโลก โดยได้คะแนน ๓.๕ คะแนน^{๒๒} ซึ่งหมายถึงประเทศไทยยังมีการคอร์รัปชันที่สูงอยู่ เพราะ ๐ คะแนนเป็นคะแนนต่ำสุด หมายถึง การคอร์รัปชันสูงสุด และ ๑๐ คะแนนเป็นคะแนนสูงสุด หมายถึง มีการคอร์รัปชันน้อยที่สุด หรือมีความโปร่งใสมากที่สุด โดยความผิดเหล่านี้จะมองทั้งสองด้าน คือ ด้านผู้ให้ และด้านผู้รับ เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรให้โอกาสบุคคลที่กระทำความผิดเหล่านี้ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

^{๑๘} United Nations Convention against Transitional Organized Crime 2000 Article 2 “(b) Serious crime” shall mean conduct constituting an offence punishable by a maximum deprivation of liberty of at least four years or a more serious penalty”

^{๑๙} พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช ๒๔๙๙. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๓ (วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙), มาตรา ๑๔๓.

^{๒๐} พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช ๒๔๙๙. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๓ (วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙), มาตรา ๒๐๐.

^{๒๑} Matias Warsta, Corruption in Thailand, (Zurich: Swiss Federal Institute of Technology, 2004), p. 3.

^{๒๒} Transparency International, Corruption Perceptions Index 2010, (Berlin: Transparency International, 2010), p. 3.

๔. ความผิดต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี (Capitalism) กล่าวคือ เอกชนสามารถซื้อขาย แลกเปลี่ยน หรือจำหน่ายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ได้อย่างเสรี เพื่อสร้างผลกำไรให้กับตนเอง นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันกันทางการค้าโดยอยู่บนพื้นฐานของกฎหมายที่รองรับ เพื่อสร้างกำไรสูงสุด โดยไม่มีการแทรกแซงของรัฐบาลแต่ประการใด ทั้งนี้เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจสามารถดำเนินต่อไปได้^{๒๓} เพราะฉะนั้นหากผู้ใดมากระทำความผิดโดยการแทรกแซงหรือทำให้ระบบเศรษฐกิจเกิดความปั่นป่วน เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างมากมาย จึงถือว่าเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรงที่ไม่สมควรให้ได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เช่น บุคคลที่กระทำความผิดโดยการ “ฮั้ว” ในการประมูลต่างๆตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พุทธศักราช ๒๕๔๒^{๒๔} บุคคลที่กระทำการฟอกเงินตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พุทธศักราช ๒๕๕๑^{๒๕} บุคคลที่ประกอบธุรกิจธนาคารโดยมิได้รับอนุญาตพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พุทธศักราช ๒๕๔๒^{๒๖} บุคคลที่กระทำการกักขังเงินอันมีลักษณะเป็นการฉ้อโกงประชาชนตามพระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พุทธศักราช ๒๕๒๗^{๒๗} เป็นต้น

๕. ความผิดที่ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชนส่วนรวม

ความผิดในกลุ่มนี้ เช่น การวางเพลิงเผาทรัพย์^{๒๘} ซึ่งมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดที่ร้ายแรง ประกอบกับพระราชบัญญัติ The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 ของประเทศนิวซีแลนด์ และพระราชบัญญัติ Criminal Records Act 1991 ของประเทศออสเตรเลียต่างมีการกำหนดให้บุคคลที่จะประกอบอาชีพเกี่ยวกับการดับเพลิงต้องเปิดเผยข้อมูลประวัติการกระทำความผิดเกี่ยวกับการวางเพลิงของตนเองด้วย ความผิดเกี่ยวกับการผลิตอาวุธของเอกชนโดยมิได้รับ

^{๒๓} Ellen Meiksins Wood, *The Original of Capitalism: A Longer View*, (London: Verso, 2002), p. 2.

^{๒๔} พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พุทธศักราช ๒๕๔๒. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๑๖ (วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๔๒).

^{๒๕} พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พุทธศักราช ๒๕๕๑. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๕ (วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑), มาตรา ๑๒๑.

^{๒๖} พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พุทธศักราช ๒๕๔๒. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๔ (วันที่ ๒๑ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๒).

^{๒๗} พระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน พุทธศักราช ๒๕๒๗. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๐๑ (วันที่ ๑๒ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๒๗).

^{๒๘} พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช ๒๔๙๙. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๓ (วันที่ ๑๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๙๙), มาตรา ๒๑๗.

อนุญาต^{๒๙} เพราะอาวุธเป็นสิ่งที่อันตราย หากมีการผลิตโดยมิได้รับอนุญาตอาจจะก่อให้เกิดอันตรายต่อประชาชนโดยส่วนรวมได้

การคุ้มครองทั้งตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พุทธศักราช ๒๕๕๑^{๓๐} การค้าประเวณีทั้งตามประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พุทธศักราช ๒๕๓๙^{๓๑} ซึ่งประเทศไทยเป็นทั้งประเทศที่เป็นต้นทาง ปลายทาง และทางผ่านสำหรับการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะการบังคับใช้แรงงานและการบังคับค้าประเวณี^{๓๒} และในปัจจุบันการค้ามนุษย์ได้กระทำในลักษณะขององค์กรอาชญากรรมข้ามชาติมากขึ้น ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (UNTOC 2000) และพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปรามและลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิงและเด็ก เพิ่มเติมอนุสัญญาสหประชาชาติเพื่อต่อต้านอาชญากรรมข้ามชาติที่จัดตั้งในลักษณะองค์กร (Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, Especially Women and Children, supplementing the United Nations Convention against Transnational Organized Crime)

นอกจากนี้ประเทศไทยยังประสบกับปัญหายาเสพติด กล่าวคือ ประเทศไทยเป็นทั้งพื้นที่ผลิตพื้นที่การค้า พื้นที่แพร่ระบาด และเป็นทางผ่านของยาเสพติดนานาชาติ^{๓๓} จนปัจจุบันมีทั้งผู้ค้า และผู้เสพยาเสพติดจำนวนมาก ซึ่งเป็นปัญหาที่ร้ายแรงสำหรับประเทศไทย เพราะฉะนั้นบุคคลที่กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เช่น กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช ๒๕๒๒^{๓๔} พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พุทธศักราช ๒๕๑๘^{๓๕} เป็นต้น

^{๒๙} พระราชบัญญัติโรงงานผลิตอาวุธของเอกชน พุทธศักราช ๒๕๕๐. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๔ (วันที่ ๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐).

^{๓๐} พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พุทธศักราช ๒๕๕๑. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๕ (วันที่ ๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑), มาตรา ๖.

^{๓๑} พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี พุทธศักราช ๒๕๓๙. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๑๓ (วันที่ ๒๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๙).

^{๓๒} United Nations Inter-Agency Project on human trafficking, *The Trafficking Situation* [Online], 7 November 2011. Source: <http://www.no-trafficking.org/thailand.html>.

^{๓๓} สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, *สภาพปัญหาเสพติด* [ออนไลน์], ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๐๑๒. แหล่งที่มา: <http://www.oncb.go.th/PortalWeb//ShowProperty//BEA%20Repository/StaticWeb/internet/MENU94/index>.

^{๓๔} พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พุทธศักราช ๒๕๒๒. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๙๖ (วันที่ ๒๗ เมษายน พ.ศ. ๒๕๒๒).

^{๓๕} พระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พุทธศักราช ๒๕๑๘. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๙๒ (วันที่ ๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๑๘).

เพราะฉะนั้นจึงไม่สมควรให้บุคคลที่กระทำความผิดอันมีลักษณะเป็นภัยอันตรายต่อประชาชนเช่นนี้ ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งความผิดต่างๆเหล่านี้สามารถสรุปเป็นตารางได้ดังนี้

ตารางที่ ๕ ตารางแสดงความผิดที่ไม่สามารถลบทะเบียนประวัติอาชญากร

ความผิด	เหตุผล
๑. ความผิดที่กระทำต่อความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ เช่น <ul style="list-style-type: none"> — การปลงพระชนม์พระมหากษัตริย์ — การกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ 	เป็น ความ ผิด ที่ กระ ทำ ต่อ ส ถ า บ ัน พระมหากษัตริย์ซึ่งเป็นสถาบันสูงสุดของประเทศ
๒. ความผิดที่มีลักษณะเป็นการกระทำต่อความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร เช่น <ul style="list-style-type: none"> — การเป็นกบฏ — อั้งยี่ — ช่องโจร — การก่อการร้าย 	เป็นความผิดร้ายแรงตามที่กำหนดใน UNTOC 2000 ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิกด้วย
๓. ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ทางราชการและกระบวนกรยุติธรรม เช่น <ul style="list-style-type: none"> — การเรียกรับสินบน — การใช้อำนาจในตำแหน่งโดยมิชอบ 	เป็นอาชีพที่สำคัญ กล่าวคือ เป็นอาชีพเกี่ยวกับการยุติธรรม ประกอบกับประเทศนิวซีแลนด์และประเทศออสเตรเลียก็กำหนดเป็นความผิดที่ไม่สามารถลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้ ดังปรากฏใน The Criminal Records (Clean Slate) Act 2004 และ Criminal Records Act 1991 ตามลำดับ นอกจากนี้ความผิดเหล่านี้ยังเป็นความผิดเกี่ยวกับการคอร์รัปชัน ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศที่ติดอันดับต้นๆของการคอร์รัปชัน เพราะฉะนั้นจึงไม่สมควรให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากร

ความผิด	เหตุผล
๔. ความผิดต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ เช่น <ul style="list-style-type: none"> — การฮั้วประมูล — การฟอกเงิน — การประกอบกิจการสถาบันการเงินโดยมิได้รับอนุญาต 	ประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมเสรี ฉะนั้นหากมีบุคคลใดมากระทำการใดอันก่อให้เกิดการหยุดชะงักของระบบเศรษฐกิจ จะทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างมากมาย
๕. ความผิดที่ก่อให้เกิดภัยอันตรายต่อประชาชนส่วนรวม เช่น <ul style="list-style-type: none"> — การวางเพลิงเผาทรัพย์ — การค้ำมนุษย์ — การค้าประเวณี — ปัญหายาเสพติด — การผลิตอาวุธของเอกชน 	ความผิดเหล่านี้เป็นความผิดร้ายแรง เช่น การค้ำมนุษย์ การค้าประเวณี ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์มากขึ้น ประกอบกับประเทศไทยได้ลงนามในพิธีสารเพื่อป้องกัน ปราบปราม และลงโทษการค้ามนุษย์ โดยเฉพาะผู้หญิง และเด็กอีกด้วย เพราะฉะนั้นบุคคลที่กระทำความผิดเหล่านี้ จึงไม่สมควรได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

ทั้งนี้บุคคลที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร จะต้องได้รับการลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ประกอบกับผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติจากคณะกรรมการที่กฎหมายกำหนด เพื่อตรวจสอบกลับกรองว่าบุคคลนั้นต้องตรงกับเงื่อนไขที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอย่างแท้จริง เมื่อครบระยะเวลาการลงโทษ บุคคลนั้นก็จะได้รับการปล่อยตัวออกมา โดยไม่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวเป็นมลทินอีกต่อไป

๔.๔.๒ รูปแบบของการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศที่นำมาเป็นกรณีศึกษา ส่วนใหญ่จะเป็นการให้โอกาสบุคคลไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากร เพราะฉะนั้นในเมื่อประเทศไทยริเริ่มที่จะมีการลบทะเบียนประวัติเป็นครั้งแรก ก็ควรจะต้องเอาตามแบบอย่างของต่างประเทศ โดยในต่างประเทศส่วนใหญ่ก็กำหนดให้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นกฎหมาย โดยมีทั้งกฎหมายลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นการเฉพาะ และกฎหมายข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร รวมไปถึงการใส่เนื้อหาไว้ในประมวลกฎหมายด้วย ดังตารางสรุปต่อไปนี้

ตารางที่ ๖ ตารางแสดงข้อเปรียบเทียบรูปแบบของการกำหนดบทบัญญัติในต่างประเทศ

ประเภท	ประเทศ	ข้อดี	ข้อเสีย
กฎหมายลบทะเบียนประวัติอาชญากร	นิวซีแลนด์	การศึกษาหาข้อมูลเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรสามารถทำได้ง่าย เพราะสามารถศึกษาได้จากกฎหมายฉบับเดียว	หากอยากทราบข้อมูลหรือประเด็นอื่นๆ เกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากร ผู้ศึกษาต้องไปค้นคว้าจากกฎหมายอื่นหลายฉบับ ซึ่งอาจต้องใช้เวลาานาน
กฎหมายข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร	ออสเตรเลีย แคนาดา	ผู้ที่ต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรสามารถศึกษาได้จากกฎหมายเพียงฉบับเดียว ไม่ต้องค้นคว้าจากกฎหมายหลายฉบับ	

ประเภท	ประเทศ	ข้อดี	ข้อเสีย
ประมวลกฎหมายของมลรัฐ	มลรัฐเทกซัส มลรัฐเดอลาแวร์ และประเทศสหรัฐอเมริกา	ด้วยลักษณะของประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีมลรัฐหลายมลรัฐ ซึ่งแต่ละมลรัฐจะมีกฎหมายเฉพาะของมลรัฐเอง กล่าวคือมีการจัดทำประมวลกฎหมายของมลรัฐเพราะฉะนั้นเมื่อการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอยู่ในประมวลกฎหมายของมลรัฐจึงเป็นการเหมาะสมแล้ว นอกจากนี้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของมลรัฐเทกซัสและมลรัฐเดอลาแวร์อยู่ในส่วนของกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งการลบทะเบียนประวัติอาชญากรก็เป็นกระบวนการหนึ่งเกี่ยวกับการพิจารณาความ เพราะฉะนั้นจึงถือเป็นการจัดระเบียบของเนื้อหากฎหมายที่ถูกต้อง	ลักษณะการเขียนกฎหมายไว้ในประมวลกฎหมายเช่นนี้ อาจไม่เหมาะกับสภาพสังคมอื่นๆ เพราะเป็นลักษณะของประเทศที่มีมลรัฐหลายมลรัฐและแต่ละมลรัฐก็มีกฎหมายเฉพาะเป็นของตนเอง

ดังนั้น หากจะมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทยก็อาจจะกำหนดเป็นกฎหมายฉบับใหม่ หรือหากไม่กำหนดเป็นกฎหมายฉบับใหม่ เพราะอาจจะเป็นสิ่งที่ใหม่เกินไปสำหรับประเทศไทย โดยอาจกำหนดให้การลบทะเบียนข้อมูลเป็นผลของนิรโทษกรรม การล้างมลทิน หรือการอภัยโทษ ทั้งนี้จะวิเคราะห์ทีละประเด็น

๑. กฎหมายลบทะเบียนประวัติอาชญากร

การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นการให้โอกาสบุคคลผู้กระทำความผิดที่จะสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติอีกครั้งหนึ่ง โดยจะมีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้ด้วย กล่าวโดยสรุป คือ ตามหลักการจะให้โอกาสกับผู้กระทำความผิดที่พ้นโทษแล้วทุกรายในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยมีข้อยกเว้นเฉพาะบุคคลที่กระทำความผิดตามที่ได้กำหนดเป็นข้อยกเว้นไว้ดังปรากฏในหัวข้อที่ ๔.๔.๑ บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เมื่อการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมีการกำหนดคุณสมบัติของบุคคลที่ชัดเจน ทำให้มีผลเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลที่กระทำความผิดบางประเภทตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ประกอบกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมีเนื้อหาที่เป็นรายละเอียดอยู่พอสมควร เพราะฉะนั้น การลบทะเบียนประวัติอาชญากรจึงควรกำหนดหรือปรากฏออกมาเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะฉบับใหม่

เมื่อวิเคราะห์ออกมาแล้วว่าควรกำหนดให้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นกฎหมายฉบับใหม่ แต่รูปแบบของกฎหมายจะเป็นเช่นใด กล่าวคือ ควรกำหนดเป็นพระราชบัญญัติการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นการเฉพาะ หรือกำหนดเป็นพระราชบัญญัติเกี่ยวกับข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ในประเด็นนี้จะเห็นได้ว่าการลบทะเบียนประวัติอาชญากร สิ่งที่สำคัญ คือ ตัวข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ส่วนการลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นเป็นวิธีการหรือกระบวนการ เพราะฉะนั้นพระราชบัญญัติที่ออกมาควรจะเป็นพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรทั้งหมด นอกจากนี้หากกำหนดให้พระราชบัญญัตินี้มีแต่เพียงการลบทะเบียนประวัติอาชญากร อาจจะทำให้มีเนื้อน้อยไป ไม่ครอบคลุม และอาจจะส่งผลให้เกิดความยุ่งยากต่อผู้ที่ต้องการจะศึกษาหรือใช้กฎหมายในการปฏิบัติงาน เพราะต้องศึกษากฎหมายหลายฉบับ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร กฎหมายเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นต้น ซึ่งทั้งผู้ที่มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายนี้และประชาชนต้องใช้เวลาอันยาวนานพอสมควรในการทำความเข้าใจกฎหมายฉบับนี้ ประกอบกับความคิดเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรนี้เป็นแนวความคิดใหม่ ทำให้เกิดความไม่สะดวก และไม่ใช่ออกภาพ ทำให้อาจจะส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ดังนั้นการลบทะเบียนประวัติอาชญากรควรจะออกมาเป็นกฎหมายฉบับใหม่ โดยกำหนดให้เป็นพระราชบัญญัติข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ซึ่งมีเนื้อหาหรือประเด็นต่างๆเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรทั้งหมด อาทิ คำนียามของทะเบียนประวัติอาชญากร องค์กรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดเก็บและรวบรวมทะเบียนข้อมูล การลบทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการศึกษา ทำความเข้าใจ หรือการค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องทะเบียนประวัติอาชญากร

๒. การกำหนดให้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นผลของนิรโทษกรรม การล้างมลทิน หรือการอภัยโทษ

แนวทางนี้จะใช้วิธีการนำกฎหมายที่ประเทศไทยมีมาแต่เดิม ได้แก่ หลักการนิรโทษกรรม การล้างมลทิน และการอภัยโทษมาวิเคราะห์ว่าวิธีการเหล่านี้สามารถกำหนดประเด็นเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรได้หรือไม่ เพียงใด

๒.๑ หลักการนิรโทษกรรม

การนิรโทษกรรม หรือ Amnesty^{๓๖} เป็นวิธีการลบล้างการกระทำความผิดที่ผ่านมานในอดีตของผู้กระทำความผิดโดยตั้งอยู่บนเหตุผลของการไม่สมควรถือเอาเป็นความผิดและบังคับใช้โทษแก่การกระทำใดๆ เมื่อเห็นถึงประโยชน์อื่นที่มากกว่า^{๓๗} และเพื่อต้องการให้สังคมลืมการกระทำความผิดนั้นด้วย โดยมีกฎหมายที่ออกมาในภายหลังการกระทำความผิดนั้น กำหนดให้การกระทำความผิดนั้นไม่เป็นความผิดอีกต่อไป พร้อมทั้งให้ผู้กระทำความผิดพ้นจากการเป็นผู้กระทำความผิดด้วย

โดยทั่วไปอำนาจในการนิรโทษกรรมเป็นอำนาจของฝ่ายนิติบัญญัติ แต่หลายครั้งนิรโทษกรรมมีขึ้นด้วยเหตุผลของการปฏิวัติหรือรัฐประหาร โดยผู้มีอำนาจในการให้นิรโทษกรรมจะพิจารณาสภาพของความผิด ยุคสมัยของบ้านเมือง ว่าสมควรที่จะจัดให้มีการนิรโทษกรรมแก่การกระทำความผิดใด หรือจะกำหนดขอบเขตหรือเงื่อนไขของการนิรโทษกรรมอย่างไรบ้าง ซึ่งสามารถจัดประเภทของการนิรโทษกรรมได้เป็น ๒ ประเภท^{๓๘} ได้แก่

๑. การนิรโทษกรรมแบบทั่วไป กล่าวคือ เป็นการนิรโทษกรรมให้แก่การกระทำทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกัน รวมถึงบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดนั้น

^{๓๖} Bryan A. Garner, *Black's Law Dictionary*, 9th ed. (United States of America: West Publishing Co., 2009), p.99.

^{๓๗} วาสนา รอดเอี่ยม, “การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก,” หน้า ๑๐๔.

^{๓๘} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๐๘ - ๑๑๑.

๒. การนิรโทษกรรมแบบมีเงื่อนไข จะมีซึ่งการระบุให้อภัยการกระทำใดการกระทำหนึ่ง หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเฉพาะเจาะจง หรืออาจกำหนดข้อยกเว้นบางประการก็ได้

หากบุคคลใดได้รับการนิรโทษกรรม จะมีผลทั้งต่อการกระทำความผิดทางอาญา กระบวนพิจารณาคดีอาญา และผลอื่นๆดังต่อไปนี้

(๑) ผลต่อการกระทำความผิดทางอาญา

การนิรโทษกรรมอาจจะมีผลเป็นการยกเว้นความผิด กล่าวคือ ถือเสมือนว่าความผิดที่ได้รับประโยชน์จากนิรโทษกรรมไม่เคยได้เกิดขึ้นเลย หรือมีผลเป็นการยกเว้นโทษ ซึ่งกฎหมายนิรโทษกรรมที่มีผลเป็นการยกเว้นโทษนี้จะกำหนดเงื่อนไขให้บุคคลกระทำการตามที่กำหนดก่อน จึงจะได้รับประโยชน์จากการนิรโทษกรรม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนารมณ์ของผู้มีอำนาจว่าจะให้การนิรโทษกรรมมีผลเป็นประการใด^{๓๙}

(๒) ผลต่อกระบวนพิจารณาคดีอาญา

บุคคลที่ได้รับนิรโทษกรรมจะไม่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา เพราะการนิรโทษกรรมทำให้สิทธิในการฟ้องคดีเป็นอันระงับไป^{๔๐} ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๗)^{๔๑} ดังนั้นหากคดียังไม่เข้าสู่การพิจารณาของศาล หรือยังอยู่ในขั้นตอนของพนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการไม่อาจทำการสอบสวนหรือฟ้องร้องต่อไปได้ แต่หากคดีเข้าสู่การพิจารณาของศาลแล้ว พนักงานอัยการสามารถขอถอนฟ้องได้ หรือศาลอาจพิพากษายกฟ้องหรือสั่งจำหน่ายคดีก็ได้^{๔๒} และหากบุคคลที่ได้รับนิรโทษกรรมเป็นบุคคลที่ถูกศาลพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ บุคคลนั้นจะพ้นจากการได้รับโทษ และถือว่าบุคคลนั้นไม่เคยต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำความผิดหรือได้รับโทษสำหรับการกระทำนั้นมาก่อน

^{๓๙} สุรพล คงลาภ, “นิรโทษกรรม : ศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขและผลทางกฎหมาย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารนิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๔), หน้า ๑๐๑.

^{๔๐} จิตติ ดิงศภัทย์, กฎหมายอาญาภาค ๑, พิมพ์ครั้งที่ ๑๐(กรุงเทพมหานคร: จีระชัยการพิมพ์, ๒๕๔๖), หน้า ๕๕-๕๖.

^{๔๑} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๗) “สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมระงับไปดังต่อไปนี้
...(๗) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ”

^{๔๒} สุรพล คงลาภ, “นิรโทษกรรม : ศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขและผลทางกฎหมาย,” หน้า ๑๐๐.

(๓) ผลต่อทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อการนิรโทษกรรมมีผลเป็นเพียงการยกเว้นความผิด หรือยกเว้นโทษให้แก่ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากการนิรโทษกรรมเท่านั้น ประกอบกับ ข้อเท็จจริงอันเป็นมูลแห่งการกระทำความผิด ยังคงมีอยู่ เพราะฉะนั้นกล่าวได้ว่า ทะเบียนประวัติอาชญากรของผู้กระทำความผิดก็ยังคงมีปรากฏอยู่เช่นเดียวกัน

แม้ว่านิรโทษกรรมเป็นการยกเว้นความผิด แต่พระราชบัญญัตินิรโทษกรรมของประเทศไทยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะมีผลเป็นการยกเว้นความผิดให้กับผู้กระทำความผิดทางการเมือง ไม่ได้ครอบคลุมการกระทำความผิดที่หลากหลาย เพราะฉะนั้นจึงไม่สมควรให้นิรโทษกรรมมีผลเป็นการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

๒.๒ หลักการอภัยโทษ

การอภัยโทษเป็นวิธีการแสดงความเมตตาปรานีขององค์อธิปัตย์หรือประมุขแห่งรัฐอันมีที่ประสงค์ที่จะมิให้ผู้ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษนั้นได้รับโทษทั้งหมดหรือแต่บางส่วน^{๔๓} สำหรับประเทศไทยนั้นประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ภาค ๗^{๔๔} กำหนดให้การอภัยโทษเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ ซึ่งอาจจะเป็นการยกโทษ เปลี่ยนโทษหนักเป็นเบา และลดโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดแล้วแต่กรณี

หากบุคคลใดต้องการได้รับการพระราชทานอภัยโทษจะต้องยื่นเรื่องราวทูลเกล้าฯ ถวายฎีกาขอรับพระราชทานอภัยโทษ ซึ่งในปัจจุบันสามารถแบ่งได้เป็น ๒ ลักษณะ ได้แก่ การพระราชทานอภัยโทษเป็นรายบุคคล หรือคณะบุคคล กล่าวคือ เป็นการพระราชทานอภัยโทษให้เป็นกรณีพิเศษแก่ผู้ต้องโทษรายใดรายหนึ่ง หรือคณะบุคคลใดคณะบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ และการพระราชทานอภัยโทษเป็นการทั่วไป การพระราชทานอภัยโทษในกรณีนี้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๑ ทวิ^{๔๕} ซึ่งจะมีขึ้นโดยมีเหตุอันสมควรหรือเหตุการณ์พิเศษอันสำคัญ

^{๔๓} ภิรมย์ ธรรมศิริ, ศศิธร เอี่ยมแก้ว และสิบลักษณ์ วนวิสุทธิ์, “การพระราชทานอภัยโทษ,” วารสารราชทัณฑ์ ๔๗,๓ (๒๕๕๒): ๒๕.

^{๔๔} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๕๙ “ผู้ต้องคำพิพากษาให้รับโทษอย่างใด ๆ หรือผู้ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้อง เมื่อคดีถึงที่สุดแล้ว ถ้าจะทูลเกล้าฯ ถวายเรื่องราวต่อพระมหากษัตริย์ ขอรับพระราชทานอภัยโทษ จะยื่นต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมก็ได้”

^{๔๕} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๑ ทวิ “ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นเป็น การสมควรจะถวายคำแนะนำต่อพระมหากษัตริย์ขอให้พระราชทานอภัยโทษแก่ผู้ต้องโทษก็ได้ การพระราชทานอภัยโทษตามวรรคหนึ่ง ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา”

เกี่ยวเนื่องกับองค์พระมหากษัตริย์หรือชาติบ้านเมือง เช่น เนื่องในโอกาสพระราชพิธีกาญจนาภิเษก ในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา หรือโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี เป็นต้น

ส่วนผลของการที่บุคคลได้รับการอภัยโทษนั้นจะเป็นไปตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๕^{๔๖} และ มาตรา ๒๖๖^{๔๗} กำหนดไว้ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

(๑) ผลต่อการกระทำความผิดทางอาญาและโทษ

การอภัยโทษจะไม่มีผลเป็นการยกเว้นความผิด เพราะเป็นเพียงการยกเว้นโทษหรือลดโทษเท่านั้น โดยหากเป็นการพระราชทานอภัยโทษโดยเด็ดขาดแบบไม่มีเงื่อนไข ผู้ที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษจะไม่ถูกบังคับโทษนั้นอีกต่อไป หากได้รับโทษนั้นอยู่ โทษนั้นก็หยุดทันที แต่หากได้รับพระราชทานอภัยโทษในกรณีเปลี่ยนโทษหนักเป็นโทษเบา หรือได้รับการลดโทษ โทษที่เหลืออยู่กฎหมายก็ให้บังคับต่อไปได้

(๒) ผลต่อทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อการอภัยโทษไม่มีผลลบล้างคำพิพากษาของศาล เพราะไม่มีผลเป็นการลบล้างการกระทำความผิด ฉะนั้นทะเบียนประวัติอาชญากรของผู้ที่ได้รับพระราชทานอภัยโทษจึงยังคงมีอยู่ให้สามารถตรวจสอบได้

ทั้งนี้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรของกฎหมายที่นำมาเป็นกรณีศึกษา ได้แก่ ประเทศแคนาดา ตามพระราชบัญญัติ Criminal Records Act R.S.C 1985 ก็ได้กำหนดให้การอภัยโทษมีผลเป็นการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเช่นเดียวกัน

^{๔๖} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๕ “ในกรณีที่มีการอภัยโทษเด็ดขาดโดยไม่มีเงื่อนไข ห้ามมิให้บังคับโทษนั้น ถ้าบังคับโทษไปบ้างแล้วให้หยุดทันที ถ้าเป็นโทษปรับที่ชำระแล้วให้คืนค่าปรับให้ทั้งหมด ถ้าการอภัยโทษเป็นแต่เพียงเปลี่ยนโทษหนักเป็นเบาหรือลดโทษ โทษที่เหลืออยู่ก็ให้บังคับไปได้ แต่การได้รับพระราชทานอภัยโทษ ไม่เป็นเหตุให้ผู้รับพ้นความรับผิดชอบในการต้องคืนหรือใช้ราคาทรัพย์สินหรือค่าทดแทนตามคำพิพากษา”

^{๔๗} ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๖๖ “เมื่อผู้ได้รับพระราชทานอภัยโทษเนื่องจากการกระทำความผิดอย่างหนึ่ง ถูกฟ้องว่ากระทำความผิดอีกอย่างหนึ่ง อภัยโทษนั้นย่อมไม่ตัดอำนาจศาลที่จะเพิ่มโทษ หรือไม่รอกการลงอาญาตาม กฎหมายลักษณะอาญาว่าด้วยกระทำความผิดหลายครั้งไม่เข็ดหลาบ หรือว่าด้วยรอกการลงอาญา”

อย่างไรก็ตาม การอภัยโทษสำหรับประเทศไทย ส่วนใหญ่จะออกเป็นพระราชกฤษฎีกา พระราชทานอภัยโทษ ซึ่งเป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ อันเป็นฝ่ายบริหาร ไม่ใช่ฝ่ายนิติบัญญัติที่เป็นตัวแทนของประชาชนและมีหน้าที่ออกกฎหมายโดยตรง เพราะฉะนั้นจึงไม่สมควรให้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นผลของการอภัยโทษ

๒.๓ หลักการล้างมลทิน

การล้างมลทิน หมายถึง การทำให้ผู้ที่เคยกระทำความผิด และได้รับการลงโทษแล้ว พ้นจากตรบาบเสมือนว่าไม่เคยต้องโทษด้วยเหตุที่ได้กระทำความผิดนั้นมาก่อน^{๔๘} กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การล้างมลทินเป็นการคืนสิทธิ สถานภาพทางกฎหมายรวมทั้งทางสังคมที่เสียไปในระหว่างถูกลงโทษให้แก่ผู้ต้องโทษ^{๔๙} เพื่อให้ผู้ต้องโทษนั้นสามารถกลับเข้ามาเป็นสมาชิกใหม่ของสังคมได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากแนวคิดที่ว่า การล้างมลทินเป็นการอภัยทานความผิดและโทษของพระมหากษัตริย์^{๕๐} โดยเมื่อพระมหากษัตริย์มีความประสงค์จะล้างมลทินให้แก่ผู้กระทำความผิด ฝ่ายนิติบัญญัติจะนำความประสงค์นั้นไปตราเป็นพระราชบัญญัติล้างมลทินออกมา ซึ่งมักจะออกมาในโอกาสหรือเหตุการณ์สำคัญของบ้านเมือง เช่น พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐^{๕๑} เป็นต้น

บุคคลที่ได้รับการล้างมลทินนั้น จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าต่อการกระทำความผิด โทษ หรือทะเบียนประวัติอาชญากร

(๑) ผลของการล้างมลทินต่อการกระทำความผิด

การล้างมลทินมีผลทำให้ผู้กระทำความผิดเปรียบเสมือนบุคคลที่ไม่เคยกระทำความผิดมาก่อนไม่ว่าจะเป็นความผิดทางอาญาหรือทางวินัย อย่างไรก็ตาม การล้างมลทินที่เป็นการลบล้างความผิดนี้ปรากฏเพียงในพระราชบัญญัติล้างมลทินฉบับแรกๆเท่านั้น กล่าวคือ นับแต่พระราชบัญญัติ

^{๔๘} ลาวัญย์ อ่อนสำลี, “การล้างมลทิน,” วารสารราชทัณฑ์ ๕๕, ๓ (๒๕๕๐): ๘๘.

^{๔๙} วาสนา รอดเยี่ยม, “การล้างมลทินคำพิพากษาลงโทษจำคุก,” หน้า ๑๑๗.

^{๕๐} ศิรสฯ พูลสนอง, “การล้างมลทินในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓), หน้า ๒๒.

^{๕๑} พระราชบัญญัติล้างมลทินในวโรกาสที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระชนมพรรษา ๘๐ พรรษา พ.ศ. ๒๕๕๐, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๔, (วันที่ ๑๘ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๐).

ล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๒๖^{๕๒} เป็นต้นมา จะมีผลเป็นเพียงการล้างโทษ แต่ไม่ล้างการกระทำความผิดให้แก่ผู้กระทำความผิดแต่ประการใด^{๕๓}

(๒) ผลของการล้างมลทินอันเกี่ยวกับโทษ

เมื่อบุคคลได้รับการล้างมลทินถือว่าไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือได้รับโทษมาก่อน ด้วยเหตุผลนี้ หากผู้นั้นกระทำความผิดอีกครั้งหนึ่ง ศาลจะไม่สามารถพิพากษาเพิ่มโทษเพราะเหตุได้กระทำความผิดซ้ำอีกได้ รวมถึงศาลยังอาจรอกำหนดโทษหรือรอกาลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่ได้รับการล้างมลทินได้ เพราะถือว่าเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก

(๓) ผลต่อทะเบียนประวัติอาชญากร

ในปัจจุบันการล้างมลทินมีผลเป็นเพียงการล้างโทษให้แก่ผู้กระทำความผิดเท่านั้น โดยไม่ล้างการกระทำความผิดด้วย เพราะฉะนั้นทะเบียนประวัติอาชญากรของผู้พ้นโทษจึงไม่ถูกลบล้างไปด้วยแต่ประการใด ยังคงปรากฏให้สามารถตรวจสอบได้

แม้การล้างมลทินเป็นการให้อภัยในสิ่งที่บุคคลได้กระทำลงไป ช่วยให้สิทธิหรือประโยชน์ต่างๆ ของผู้กระทำความผิดสูญหายไปกลับคืนมาตามเดิม อีกทั้งยังเป็นการล้างตราบาปให้แก่ผู้กระทำความผิด และการล้างมลทินก็เป็นวิธีการที่มีมานานแล้วดังเช่นหลักการนิรโทษกรรม ประกอบกับแต่เดิมการล้างมลทินก็มีผลเป็นการล้างการกระทำความผิด อันส่งผลให้ทะเบียนประวัติการกระทำความผิดถูกลบล้างไปด้วย แต่หากกำหนดให้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นผลของการล้างมลทินจะเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคล เพราะ การล้างมลทินนั้นไม่ได้มีผลกับบุคคลผู้กระทำความผิดทุกคน แต่จะเป็นไปตามพระราชบัญญัติล้างมลทินที่ออกมาแต่ละครั้งว่าการล้างมลทินครั้งนี้จะมีผลกับบุคคลใดบ้าง นอกจากนี้การล้างมลทินไม่ได้มีผลเป็นการทั่วไป กล่าวคือ การล้างมลทินจะออกมาในโอกาสอันสมควรเท่านั้น เพราะฉะนั้นจึงไม่สมควรกำหนดให้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นผลของการล้างมลทินเช่นเดียวกัน

จากเหตุผลที่วิเคราะห์มาทั้งหมด จึงสรุปได้ว่าการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศไทย ไม่ควรปรากฏเป็นผลของการนิรโทษกรรม การล้างมลทิน หรือการอภัยโทษ เพราะจะเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลมากเกินไป เพราะไม่ใช่ผู้ที่กระทำความผิดทุกรายที่จะได้รับการนิรโทษกรรม การล้างมลทิน รวมถึงการอภัยโทษด้วย ทั้งนี้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรอาจปรากฏเป็น

^{๕๒} พระราชบัญญัติล้างมลทินในโอกาสสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ ๒๐๐ ปี พุทธศักราช ๒๕๒๖, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๐๐, (วันที่ ๑๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๒๖).

^{๕๓} เรื่องเดียวกัน, หน้า ๙๙.

พระราชบัญญัติการทะเบียนประวัติอาชญากรฉบับใหม่ โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรอยู่ในนี้ทั้งหมด เช่น คำนิยามของการลงทะเบียนประวัติอาชญากร บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์รูปแบบ กระบวนการ รวมถึงผลของการลงทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นต้น เพื่อความสะดวกในการศึกษาและทำความเข้าใจ อีกทั้งยังทำให้กฎหมายมีความเป็นเอกภาพอีกด้วย

๔.๔.๓ กระบวนการในการลงทะเบียนประวัติอาชญากร

การลงทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น ต้องมีการกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการไว้ด้วยว่า เมื่อใดบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วน จึงจะได้รับสิทธินั้น ในประเด็นนี้สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อกำหนดให้การลงทะเบียนประวัติอาชญากรมีผลเป็นการทั่วไป กล่าวคือ ให้โอกาสกับบุคคลที่กระทำความผิดและพ้นโทษแล้วทุกราย ยกเว้นบุคคลที่ได้กระทำความผิดร้ายแรงตามที่กำหนดไว้ เพราะฉะนั้นการลงทะเบียนประวัติอาชญากรจะมีผลเมื่อบุคคลผู้กระทำความผิดได้รับการลงโทษจนพ้นโทษออกมาแล้ว โดยก่อนหน้าที่บุคคลนั้นจะได้รับการปล่อยตัว ให้มีคณะกรรมการที่กฎหมายกำหนดตรวจสอบกลับกรองคุณสมบัติของบุคคลนั้นว่าต้องตรงกับเงื่อนไขที่จะได้รับการลงทะเบียนประวัติอาชญากรอย่างแท้จริง เมื่อครบระยะเวลาการลงโทษ บุคคลนั้นก็จะได้รับการปล่อยตัวออกมา โดยไม่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวเป็นมลทินอีกต่อไป

ทั้งนี้การลงทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นคงเป็นเพียงการปกปิดหรือไม่เปิดเผยข้อมูลเท่านั้น ไม่ใช่การทำลายหรือลบล้างข้อมูลให้เด็ดขาดไปเลย เพราะเป็นกฎหมายฉบับใหม่ เป็นครั้งแรกที่ประเทศไทยจะมีกระบวนการเช่นนี้ จึงต้องเป็นไปแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยอาจจะกำหนดคำนิยามของคำว่า “การลงทะเบียนประวัติอาชญากร” ให้ชัดเจนจะได้ไม่เกิดความเข้าใจผิด กล่าวคือ ให้คำว่า “การลงทะเบียนประวัติอาชญากร” หมายถึง การปกปิดหรือไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ถูกศาลสั่งให้ลบแล้ว นอกจากนี้การลงทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศที่นำมาเป็นตัวอย่างนั้น เกือบทุกประเทศก็มีรูปแบบของการลงทะเบียนประวัติแบบไม่เปิดเผยข้อมูลเช่นกัน โดยจัดให้มีหน่วยงานของรัฐตามแต่กฎหมายจะกำหนดให้มีหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลนี้ไว้ เพื่อใช้ประโยชน์ในโอกาสจำเป็นได้

สำหรับประเทศไทยนั้น หน่วยงานของรัฐที่ควรทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลข้อมูล คือ กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพราะ

ประการแรก กองทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลของคนร้ายเป็นปกติอยู่แล้ว กล่าวคือ กองทะเบียนประวัติอาชญากรจะมีหน้าที่และความรับผิดชอบ

ต่างๆ^{๕๔} เช่น การบันทึก จัดเก็บข้อมูลผู้กระทำความผิด การดำเนินการตรวจสอบประวัติการกระทำ ความผิด การจัดเก็บแฟ้มประวัติการกระทำความผิดและปรับปรุงให้เป็นปัจจุบันเสมอ การจัดทำและ รับรองรายการประวัติการกระทำความผิดของผู้ขออนุญาต ผู้สมัครเข้ารับราชการ และผู้สมัครงาน อื่นๆ เป็นต้น

ประการที่สอง การเข้าถึงทะเบียนข้อมูลในส่วนของกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงาน ตำรวจแห่งชาติก็เป็นได้ยากด้วย เพราะมีระบบการจัดเก็บข้อมูลที่ปลอดภัย เพราะฉะนั้นเมื่อกอง ทะเบียนประวัติอาชญากร ทำหน้าที่นี้มาแต่เดิม มีความชำนาญ จึงสมควรให้กองทะเบียนประวัติ อาชญากร ทำหน้าที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป โดยข้อมูลที่ถูกกลบไปแล้วจะไม่ถูกเปิดเผยต่อ บุคคลหรือหน่วยงานใด เว้นแต่จะเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

นอกจากนี้หากบุคคลที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ไปประกอบอาชญากรรม หรือกระทำความผิดอื่นใดอีก ต้องมีมาตรการจัดการกับบุคคลนั้น ดังนั้นควรจะมีการเพิ่มโทษ เพื่อให้ บุคคลนั้นเกิดความเข็ดหลาบหรือเกรงกลัวอย่างแท้จริง เพราะเมื่อได้รับโอกาสครั้งหนึ่งแล้ว ก็ควร จะปรับปรุงพฤติกรรมของตนเองให้ดีขึ้น ไม่ใช่ทำตัวเป็นอาชญากรกระทำความผิดเหมือนเดิม โดย กฎหมายอาจจะกำหนดให้บุคคลที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรและได้กระทำความผิดอีก ครั้ง ให้ได้รับโทษครั้งหลังถึงขั้นจำคุกโดยมีอัตราขั้นต่ำและขั้นสูง ซึ่งอัตราการจำคุกขั้นต่ำนั้น ให้ เป็นไปตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๒^{๕๕} และมาตรา ๘๓^{๕๖} กล่าวคือ ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ บุคคลนั้นหนึ่งในสามของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดนั้น และกึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนด สำหรับความผิดนั้นตามลำดับ ส่วนอัตราโทษขั้นสูงนั้นควรจะต้องถึงขั้นจำคุกตลอดชีวิต ตามแนวคิดของ กฎหมาย Three strikes law ของประเทศสหรัฐอเมริกา ที่มีขึ้นเพื่อให้บุคคลที่กระทำความผิดเป็น ครั้งที่สามได้รับโทษมากขึ้น กล่าวคือ จำคุกตั้งแต่ ๒๕ ปี ถึงจำคุกตลอดชีวิต ทั้งนี้ไม่ควรถึงขั้นประหาร ชีวิต เพราะในปัจจุบันการประหารชีวิตเป็นโทษที่มีประเด็นถกเถียงกันมากมาย มีทั้งฝ่ายที่เห็นด้วยกับ โทษประหารชีวิตกับฝ่ายที่เสนอให้ยกเลิกโทษประหารชีวิต เพราะฉะนั้นโทษประหารชีวิตจึงไม่น่าจะ เหมาะสมในการนำมาใช้เพิ่มโทษบุคคลที่กระทำความผิดอีกในกรณีนี้

^{๕๔} กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของกองทะเบียนประวัติ อาชญากร [ออนไลน์], ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๔. แหล่งที่มา: http://criminal.police.go.th/main_crd/criminal.html

^{๕๕} ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๒ “ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุกถ้าและได้ กระทำความผิดใดๆ อีก ในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ก็ดี ภายใน เวลาห้าปีนับแต่วันพ้นโทษก็ดี หากศาลจะพิพากษาลงโทษครั้งหลัง ถึงจำคุกก็ให้เพิ่ม โทษที่จะลงแก่ผู้นั้นหนึ่งในสามของโทษ ที่ศาลกำหนด สำหรับความผิดครั้งหลัง”

^{๕๖} ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓ “ผู้ใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำคุก ถ้าและ ได้กระทำความผิดอย่าง หนึ่งอย่างใดที่จำแนกไว้ในอนุ มาตรา ต่อไปนี้ ซ้ำในอนุ มาตรา เดียวกันอีกในระหว่างที่ยังจะต้องรับโทษอยู่ก็ดี ภายใน เวลาสามปี นับแต่วันพ้นโทษก็ดี ถ้าความผิดครั้งแรกเป็นความผิด ซึ่งศาลพิพากษาลงโทษจำคุกไม่น้อยกว่าหกเดือน หากศาลจะ พิพากษา ลงโทษครั้งหลังถึงจำคุกก็ให้เพิ่มโทษที่จะลงแก่ผู้นั้นกึ่งหนึ่งของโทษที่ศาลกำหนดสำหรับความผิดครั้งหลัง...”

๔.๕ ข้อยกเว้นในการเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากร

ถึงแม้กฎหมายจะให้โอกาสบุคคลที่กระทำความผิดได้รับโอกาสลงทะเบียนประวัติอาชญากร แต่ไม่ใช่บุคคลทุกคนจะได้รับการลงทะเบียนประวัติ เพราะการลงทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นจะมีขึ้นสำหรับบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วน นอกจากนี้กฎหมายจะต้องกำหนดข้อยกเว้นของการลงทะเบียนประวัติอาชญากรเอาไว้ด้วย ซึ่งจากการศึกษากฎหมายการลงทะเบียนประวัติอาชญากรของต่างประเทศก็มีการกำหนดข้อยกเว้นไว้ ดังนั้นประเทศไทยก็ควรมีข้อยกเว้นในการเปิดเผยทะเบียนข้อมูลเช่นเดียวกัน กล่าวคือ กฎหมายควรจะต้องกำหนดกรณีที่สามารถเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากรได้ดังต่อไปนี้

๑. กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลที่ถูกกลบแล้ว เพราะฉะนั้นหากมีกรณีจำเป็นต้องใช้หรือเปิดเผยข้อมูลใดๆ สำนักงานตำรวจแห่งชาติก็สามารถใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้ได้

๒. หากศาลต้องการจะใช้ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ถูกกลบไปแล้วประกอบการพิจารณาหรือตัดสินคดี ศาลสามารถประสานงานกับกองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติในการขอข้อมูลมาให้ศาลใช้พิจารณาได้

๓. พนักงานอัยการ หากเกิดกรณีที่บุคคลที่ได้รับการลงทะเบียนประวัติอาชญากรแล้วกระทำความผิดซ้ำอีกครั้งหนึ่งซึ่งควรเพิ่มโทษให้ถึงขั้นจำคุกตลอดชีวิต เช่นนี้พนักงานอัยการที่มีหน้าที่ในการฟ้องร้องบุคคลผู้กระทำความผิดก็ควรจะได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดของบุคคลนั้นด้วย เพราะฉะนั้นพนักงานอัยการสามารถประสานงานกับกองทะเบียนประวัติอาชญากรในการขอข้อมูลมาประกอบการพิจารณาได้

๔. หน่วยงานของรัฐสามารถเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้ หากการเปิดเผยนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

๔.๑ เปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานสำหรับบางอาชีพที่กำหนดไว้ในบัญชี

๔.๒ เปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการขอใบอนุญาตสำหรับบางอาชีพที่กำหนดไว้ในบัญชี

๔.๓ เปิดเผยเพื่อนำไปใช้งานตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ไม่ใช่การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานที่ไม่ได้รับการยกเว้นไว้ในบัญชี

อย่างไรก็ตาม การเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากรนี้ก็เท่ากับการให้โอกาสบุคคลใดบุคคลหนึ่งในการเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากรได้ เพราะฉะนั้นการจะเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากรได้ต้องมีขั้นตอนที่รัดกุม เพราะถือเป็นข้อยกเว้น กล่าวคือ การเปิดเผยหรือเข้าถึงทะเบียนประวัติอาชญากรจะต้องมีการขออนุญาตจากศาลก่อน หากศาลอนุญาตแล้ว จึงจะนำคำสั่งอนุญาตของศาลไปใช้ในการขอดูทะเบียนประวัติอาชญากรจากหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องต่อไป

๕. ให้มีบัญชีกำหนดอาชีพต่างๆที่ได้รับการยกเว้นให้เปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากร ได้แก่

๕.๑ วิชาชีพ

(๑) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ เพราะเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความรู้ความสามารถ เพราะต้องสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ ซึ่งเป็นคดีอาญาที่มีลักษณะซับซ้อนหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ^{๕๗}

(๒) ผู้จดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความ เพราะเป็นอาชีพที่ต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ในการช่วยเหลือผู้ที่ประสบความยากลำบากในคดีความต่างๆ ประกอบกับต้องปฏิบัติตามข้อบังคับทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พุทธศักราช ๒๕๒๙^{๕๘} อีกด้วย

(๓) ผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอัยการผู้ช่วย เพราะเป็นอาชีพที่ต้องยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรมในการอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน รวมถึงตลอดถึงรักษาผลประโยชน์ของรัฐและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนอีกด้วย^{๕๙}

(๔) ผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา เพราะ

^{๕๗} พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พุทธศักราช ๒๕๔๗. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๑ (วันที่ ๑๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗), มาตรา ๒๑.

^{๕๘} ข้อบังคับสภาพทนายความว่าด้วยมรรยาททนายความ พุทธศักราช ๒๕๒๙. ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๐๓ (วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๙).

^{๕๙} ประมวลจริยธรรมข้าราชการฝ่ายอัยการ และบุคลากรของสำนักงานอัยการสูงสุด ข้อ ๒๕ “ให้ความร่วมมือในการประสานงานระหว่างศาล ตำรวจ ทนายความ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่น และประชาชน โดยมีเป้าหมายเพื่ออำนวยความสะดวกให้เป็นไปด้วยความบริสุทธิ์และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน”

ผู้พิพากษามีอุดมการณ์ในการประสาทความยุติธรรมแก่ผู้มีอรรถคดี รวมทั้งประพฤติปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย และนิติประเพณีอย่างเคร่งครัดครบถ้วน^{๖๐}

(๕) ผู้สมัครสอบแข่งขันบุคคลทั่วไปเพื่อบรรจุและแต่งตั้งเข้ารับราชการ สังกัดสำนักงานศาลปกครอง ตำแหน่งพนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ รวมถึงบุคคลที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นตุลาการศาลปกครอง เพราะมีหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองดังเช่นผู้พิพากษา^{๖๑}

๕.๒ อาชีพเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน

(๑) ผู้ที่จะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ เพราะเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นหน่วยงานต้นธารของกระบวนการยุติธรรม มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางอาญา รวมถึงรักษาความสงบเรียบร้อย ความปลอดภัยของประชาชนและความมั่นคงของราชอาณาจักร ซึ่งต้องคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพขอประชาชนเป็นสำคัญตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๗^{๖๒}

(๒) ผู้ที่ได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน เพราะผู้ตรวจการแผ่นดินมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนในเรื่องสำคัญต่างๆ เช่น การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายของข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้างของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น เป็นต้น รวมไปถึงดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย ดังที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๔๔^{๖๓}

^{๖๐} ประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ ข้อ ๑ “หน้าที่สำคัญของผู้พิพากษา คือ การประสาทความยุติธรรมแก่ผู้มีอรรถคดี ซึ่งจักต้องปฏิบัติด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงธรรม ถูกต้องตามกฎหมาย และนิติประเพณี ทั้งจักต้องแสดงให้เห็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วยว่าตนปฏิบัติเช่นนี้อย่างเคร่งครัดครบถ้วน เพื่อการนี้ผู้พิพากษจักต้องยึดมั่นในความเป็นอิสระของตนเองและเทิดทูนไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งสถาบันตุลาการ”

^{๖๑} จริยธรรมตุลาการศาลปกครอง ข้อ ๑ “หน้าที่ของตุลาการศาลปกครอง คือ การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในการพิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ซึ่งจักต้องปฏิบัติหน้าที่ในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต เที่ยงธรรม ถูกต้องตามกฎหมายและนิติประเพณี ทั้งจักต้องแสดงให้เห็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนด้วยว่าตนปฏิบัติเช่นนี้อย่างเคร่งครัดครบถ้วน เพื่อการนี้ตุลาการศาลปกครองจักต้องยึดมั่นในระบบคุณธรรมและความเป็นอิสระของตน และเทิดทูนไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งสถาบันตุลาการศาลปกครอง”

^{๖๒} พระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๗, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๑ (วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๗), มาตรา ๖.

^{๖๓} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๔ (วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐), มาตรา ๒๔๔.

(๓) ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการในคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน รวมถึงผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน เพราะมีอำนาจหน้าที่ในการวางนโยบายการตรวจเงินแผ่นดิน รวมถึงกำหนดหลักเกณฑ์มาตรฐานเกี่ยวกับการตรวจเงินแผ่นดิน ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่สำคัญ ดังที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๕๓^{๖๔}

๕.๓ อาชีพเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศ

(๑) กรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน เพราะเป็นอาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับการเงินของสาธารณชนเป็นจำนวนมาก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ประกอบธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เช่น การให้กู้ยืมเงิน การรับฝากเงิน เป็นต้น ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศได้^{๖๕}

(๒) ผู้ขอใบอนุญาตตั้งโรงรับจำนำ รวมถึงกรรมการและผู้จัดการของนิติบุคคลซึ่งขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำ เพราะเป็นอาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับทรัพย์สินของสาธารณชนจำนวนมาก ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศได้ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พุทธศักราช ๒๕๐๕^{๖๖}

๕.๔ อาชีพอื่นๆ

(๑) ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันวินาศภัยและประกันชีวิต เพราะธุรกิจประกันภัยเป็นธุรกิจด้านการบริหารการเงิน และการบริหารความเสี่ยงภัยในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพและผลประโยชน์ของประชาชน^{๖๗}

(๒) ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทมหาชน เพราะเป็นอาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับบุคคลจำนวนมาก ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลต่างๆ รวมไปถึงการเสนอขายหุ้นต่อประชาชนด้วย ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พุทธศักราช ๒๕๓๕ มาตรา ๓๒^{๖๘}

^{๖๔} รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๔ (วันที่ ๒๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐), มาตรา ๒๕๓.

^{๖๕} พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พุทธศักราช ๒๕๕๑, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๑๒๕ (วันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑).

^{๖๖} พระราชบัญญัติโรงรับจำนำ พุทธศักราช ๒๕๐๕, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม ๗๙ (วันที่ ๓๑ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๐๕).

^{๖๗} จรรยาบรรณและศีลธรรมของตัวแทนประกันวินาศภัย ข้อที่ ๑ “ประพฤตินด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่มีพฤติกรรม และการกระทำการใดๆ ที่ได้รับความเสียหายทางด้านการเงิน และผิดหือขัดต่อกฎหมายและศีลธรรมอันดีงาม”

^{๖๘} พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พุทธศักราช ๒๕๓๕ มาตรา ๓๒ “ห้ามมิให้ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทมหาชน จำกัดเสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ต่อประชาชนหรือบุคคลใด ๆ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากสำนักงานและปฏิบัติตามมาตรา ๒๕

๔.๖ ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

ในส่วนนี้จะได้อธิบายถึงผลของการที่บุคคลได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ผลของการฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย รวมถึงผลของการเปิดเผยข้อมูลโดยสุจริต

๔.๖.๑ ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อบุคคลที่กระทำความผิดได้รับโอกาสจากศาลในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร จะเกิดผลดังต่อไปนี้

๑. บุคคลที่ได้รับอนุญาตให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรจากศาลแล้ว สามารถปกปิดข้อมูลการกระทำความผิดหรือทะเบียนประวัติอาชญากรของตนเองได้ กลายเป็นบุคคลที่สามารถใช้ชีวิตเป็นปกติสุขอีกครั้ง ไม่ต้องมีตราบาปติดตัวอีกต่อไป

๒. กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อันเป็นเพียงหน่วยงานเดียวที่ทำหน้าที่เก็บรวบรวมข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ถูกศาลสั่งลบแล้ว ต้องไม่ทำการเปิดเผยข้อมูลหรือประวัติของบุคคลที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว หากมีบุคคล องค์กรไม่ว่าของรัฐหรือเอกชนก็ตามขอตรวจดูหรือตรวจสอบข้อมูล เว้นแต่จะเข้าข้อยกเว้นที่ให้เปิดเผยข้อมูลได้ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

๓. บุคคลที่เป็นเจ้าของข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรยังมีสิทธิต่างๆ ได้แก่

๓.๑ สิทธิในการขอตรวจดูข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของตนเอง

๓.๒ สิทธิในการขอให้แจ้งถึงการมีอยู่ การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่เกี่ยวกับตน

๓.๓ สิทธิในการทำการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่เกี่ยวกับตนให้ถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

๓.๔ สิทธิในการขอให้ระงับการใช้หรือการเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่เกี่ยวข้องกับตนในกรณีที่ข้อมูลนั้นไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง หรือข้อมูลนั้นห้ามทำการเปิดเผยตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมาย

๓.๕ สิทธิในการขอให้ลบทะเบียนประวัติอาชญากรของตนเองตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎหมาย

๔.๖.๒ ผลของการฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร

๑. กำหนดให้มีบทกำหนดโทษหากบุคคลใดทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไขเปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย

๒. กำหนดบทลงโทษสำหรับบุคคลที่กระทำการโดยทุจริตจัดหา หรือจัดเตรียมข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ห้ามเปิดเผยตามที่กำหนดในกฎหมาย

๓. กำหนดบทลงโทษสำหรับบุคคลที่เข้าถึงข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

๔. กำหนดบทลงโทษสำหรับผู้ทำการหมิ่นประมาทบุคคลเกี่ยวกับความผิดที่กฎหมายสั่งห้ามไม่ให้เปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากร

๔.๖.๓ ผลของการเปิดเผยข้อมูลโดยสุจริต

หากหน่วยงานของรัฐ หรือบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการกำหนดห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรโดยสุจริต จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และไม่ต้องรับผิดไม่ว่าทางแพ่ง ทางอาญา หรือทางปกครอง

๔.๗ บทวิเคราะห์ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขปัญหา

๑. ปัญหาด้านบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ต้องเป็นบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดไว้ กล่าวคือ ต้องไม่ใช่บุคคลที่กระทำความผิดร้ายแรง มิฉะนั้นบุคคลนั้นจะไม่มีโอกาสได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น คือ อาจมีการโต้เถียงได้ว่าความผิดที่กฎหมายกำหนดไว้นั้นยังไม่ครบคลุมเพียงพอกับการที่จะได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

แนวทางการแก้ไขปัญหา

กฎหมายฉบับนี้เป็นเพียงกฎหมายฉบับใหม่ จึงต้องใช้ระยะเวลาในการพัฒนา ฉะนั้นความผิดที่กฎหมายกำหนดไว้ นั้นจึงเป็นเพียงตัวอย่างเท่านั้น เมื่อกฎหมายพัฒนาไปในระดับหนึ่งแล้ว ควรมีการกำหนดความผิดใหม่ๆขึ้นมา เพื่อให้ครอบคลุมและเหมาะสมยิ่งขึ้น

๒. ปัญหาด้านรูปแบบของการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

รูปแบบของการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร กำหนดให้เป็นพระราชบัญญัติฉบับใหม่กว่าด้วยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร โดยเนื้อหาของกฎหมายจะครอบคลุมทุกประเด็นเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากร

ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในด้านนี้ คือ เมื่อออกมาเป็นพระราชบัญญัติฉบับใหม่ อาจทำให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายนี้ต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษา ทำความเข้าใจเนื้อหาของกฎหมายทั้งฉบับ เพราะเนื้อหาของกฎหมายมีหลายประเด็น และต้องใช้ระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมกับการปฏิบัติหน้าที่ด้วย

แนวทางการแก้ไขปัญหา

เมื่อกฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายฉบับใหม่ จึงต้องมีการกำหนดระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้ผู้มีหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายนี้ได้เตรียมความพร้อม ไม่ว่าจะด้านบุคคล อุปกรณ์ หรือสถานที่ นอกจากนี้ เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสศึกษา ทำความเข้าใจกฎหมายฉบับนี้ด้วย

๓. ปัญหาด้านกระบวนการของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

๓.๑ กฎหมายว่าด้วยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรนี้กำหนดให้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นเพียงการปกปิด ไม่เปิดเผยข้อมูลเท่านั้น กล่าวคือ แม้จะใช้คำว่า “การลบทะเบียนประวัติอาชญากร” แต่ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ถูกลบจะยังคงถูกเก็บรักษาไว้ที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น คือ บุคคลที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอาจเกิดความกังวลว่าข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำความผิดของตนเองนั้นไม่ได้ถูกลบไปจริงๆ แล้วข้อมูลนั้นอาจถูกเปิดเผยทำให้เกิดผลกระทบดังเช่นก่อนที่จะมีกฎหมายออกมา

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

ปัญหานี้ ต้องทำความเข้าใจกับบุคคลนั้นว่าการเก็บรักษาข้อมูลไว้ที่กองทะเบียนประวัติอาชญากรมีความปลอดภัยค่อนข้างสูง เพราะมีระบบการเก็บรักษาข้อมูลที่มีความมั่นคง การเข้าถึงข้อมูลทำได้ยาก นอกจากนี้การเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นเพียงช้อยกเว้น ซึ่งมีการจำกัดเฉพาะกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น

๓.๒ กฎหมายกำหนดให้เพิ่มโทษถึงขั้นจำคุกในกรณีบุคคลที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร แล้วไปกระทำความผิดซ้ำอีก โดยมีการกำหนดอัตราโทษจำคุกขั้นต่ำและขั้นสูง

ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นในประเด็นนี้ คือ อาจมีการโต้เถียงได้ว่าโทษที่เพิ่มขึ้นนั้นสูงเกินไป เพราะเมื่อมีการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว โทษก่อนหน้าจะไม่มีอีกต่อไป ดังนั้นการกระทำความผิดครั้งหลังถือเป็นการกระทำความผิดครั้งแรก

แนวทางการแก้ไข้ปัญหา

ปัญหานี้สามารถอธิบายได้ว่าเมื่อบุคคลได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมาแล้วครั้งหนึ่ง ควรจะเกิดความหลาบจำและสำนึกว่าแม้ตนเองจะกระทำความผิด แต่ยังสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างร่มรื่นอีกครั้งหนึ่ง เมื่อไม่สำนึกจึงต้องกำหนดโทษให้สูงพอประมาณ

นอกจากนี้โทษที่เพิ่มขึ้นไม่ได้สูงเกินไป เพราะมีการกำหนดช่วงของโทษเอาไว้เป็นขั้นสูงและขั้นต่ำ เพราะฉะนั้นการที่บุคคลนั้นจะถูกเพิ่มโทษเท่าใดนั้น ต้องพิจารณาพฤติการณ์ในการกระทำความผิดประกอบสภาพแวดล้อมอื่นๆด้วย แล้วจึงกำหนดโทษที่จะเพิ่มขึ้นอีกครั้ง

อีกประการหนึ่ง อธิบายได้ว่ากฎหมายฉบับนี้เป็นกฎหมายใหม่ เพราะฉะนั้นเมื่อบังคับใช้กฎหมายไปสักระยะหนึ่งแล้ว ผู้ปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้อาจจะพบว่าโทษที่เพิ่มขึ้นนั้นสูงเกินไปจริงๆ เช่นนี้ก็ต้องมีการแก้ไข ปรับระดับโทษให้เหมาะสมต่อไป

๔. ปัญหาด้านช้อยกเว้นของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

๔.๑ กฎหมายฉบับนี้กำหนดให้มีช้อยกเว้น กล่าวคือ ให้เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้หากเป็นประเด็นเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม หรือเป็นอาชีพที่สำคัญบางอย่าง

ประเด็นนี้อาจเกิดปัญหา คือ มีการโต้เถียงว่าเมื่อมีการลงทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลใดๆอีก

แนวทางการแก้ไขปัญหา

ในกรณีนี้ ต้องอธิบายให้บุคคลนั้นเข้าใจว่าการที่กฎหมายกำหนดข้อยกเว้นให้เปิดเผยข้อมูลได้เป็นกรณีที่เป็นและสมควรกระทำ เพราะเป็นกรณีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม และเป็นอาชีพที่สำคัญ ซึ่งการไม่เปิดเผยข้อมูลนั้นอาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรมไม่ถูกต้องตามกระบวนการ และการไม่เปิดเผยข้อมูลในกรณีของอาชีพที่สำคัญ อาจทำให้ได้บุคคลที่ไม่เหมาะสมมาปฏิบัติหน้าที่ก็ได้

๔.๒ การกำหนดให้อาชีพต่างๆต้องเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น อาจเกิดปัญหาโต้เถียงว่ายังมีอาชีพที่สำคัญอีกมากมาย เพราะเหตุใดจึงไม่นำมาใส่ไว้ในกฎหมายด้วย

แนวทางการแก้ไขปัญหา

อาชีพที่กำหนดไว้ในกฎหมายนั้นเป็นเพียงอาชีพที่ยกตัวอย่างมาเท่านั้น เมื่อมีการบังคับใช้กฎหมายไปแล้ว ควรจะต้องพัฒนากฎหมาย โดยอาจจะเพิ่มหรือตัดอาชีพบางอย่าง เพื่อให้กฎหมายสามารถบังคับใช้ได้เหมาะสม

๕. ปัญหาด้านอื่นๆ

ประชาชนส่วนหนึ่งอาจต่อต้านกฎหมายฉบับนี้ เพราะเนื้อหาของกฎหมายเป็นการให้โอกาสบุคคลผู้ที่เคยกระทำความผิด ซึ่งในสายตาของบุคคลทั่วไปอาจมองว่าเมื่อบุคคลนั้นเคยกระทำความผิด จึงไม่สมควรให้ได้รับโอกาสอันใด

แนวทางการแก้ไขปัญหา

กฎหมายฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้โอกาสบุคคลผู้กระทำความผิดสามารถดำเนินชีวิตในสังคมอย่างไร้ตราบาปอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งอาจจะเป็นผลให้อัตราการกระทำความผิดซ้าลดลงไปด้วย ประกอบกับประเทศไทยใช้วิธีการในการลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำมาหลายวิธีแล้ว แต่ไม่บรรลุผล เพราะฉะนั้นต้องทำความเข้าใจกับประชาชนในประเด็นวัตถุประสงค์ของกฎหมาย และผลดีที่จะเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้

๔.๘ บทสรุปการดำเนินการให้มีการลงทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย

เมื่อได้วิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการลงทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย พบว่ามีความเป็นไปได้ที่ประเทศไทยจะนำแนวคิดนี้มาใช้ในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เพราะเป็นวิธีการหนึ่งที่ช่วยให้บุคคลผู้ที่พ้นโทษแล้วสามารถกลับมาใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติอีกครั้งหนึ่ง และยังเป็นหนทางหนึ่งในการช่วยลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำด้วย โดยได้นำรูปแบบและกระบวนการของประเทศต่างๆ ที่เป็นกรณีศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดวิธีการลงทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศไทย โดยประยุกต์ให้เข้ากับสภาพของสังคมไทยมากที่สุด อธิบายโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

โดยหลักบุคคลที่กระทำความผิดและพ้นโทษแล้วทุกราย จะได้รับโอกาสในการลงทะเบียนประวัติอาชญากร ยกเว้นเพียงแต่บุคคลที่กระทำความผิดร้ายแรงตามที่กำหนดไว้ เช่น กระทำความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ ความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นต้น ทั้งนี้การลงทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นควรจะกำหนดเป็นพระราชบัญญัติเฉพาะ เพราะมีเนื้อหาที่ต้องประกอบด้วยรายละเอียดพอสมควร อีกทั้งยังจะเป็นการให้สิทธิแก่บุคคลผู้กระทำความผิดได้รับโอกาสอย่างเท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ต้องมีการกำหนดข้อยกเว้นในกรณีที่สามารถเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมได้ กล่าวคือ หากเจ้าหน้าที่ในกระบวนการยุติธรรม เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล เป็นต้น ต้องการข้อมูลเพื่อประกอบการพิจารณาต่างๆ เช่นนี้ข้อมูลเหล่านั้นก็สามารถเปิดเผยได้ นอกจากนี้หากหน่วยงานของรัฐต้องการเปิดเผยข้อมูล เพื่อประโยชน์ของการรับสมัครงานในอาชีพที่ถือได้ว่ามีความสำคัญก็สามารถกระทำได้ เช่น วิชาชีพ อาชีพที่เกี่ยวข้องกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน เป็นต้น

บทที่ ๕

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากการศึกษาเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น จะเห็นได้ว่าทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นสิ่งสำคัญในกระบวนการยุติธรรม กล่าวคือ ทะเบียนประวัติอาชญากรจะเป็นเอกสารที่เก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับบุคคลผู้กระทำความผิด เช่น แผ่นลายพิมพ์นิ้วมือ เอกสารประวัติของผู้ต้องหา เป็นต้น ซึ่งกล่าวได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจในการสืบสวน สอบสวนให้หาตัวบุคคลผู้กระทำความผิดได้ง่ายขึ้น ช่วยให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งฟ้องคดี รวมถึงการขอศาลในเรื่องเกี่ยวกับโทษต่างๆ เช่น การขอให้เพิ่มโทษ การขอให้บวกโทษ ได้อย่างเหมาะสม ส่วนผู้พิพากษาหรือศาลนั้นสามารถใช้ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นตัวช่วยในการพิจารณาลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดได้ และสุดท้ายเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์สามารถใช้ข้อมูลต่างๆในทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อจำแนกลักษณะของผู้ต้องขังได้อย่างเหมาะสม รวมถึงพิจารณาพักการลงโทษได้ ซึ่งความสำคัญและประโยชน์ของทะเบียนประวัติอาชญากรนี้ เป็นไปตามแนวคิดของกฎหมาย Three strikes law กล่าวคือ การกำหนดให้บุคคลที่กระทำความผิดซ้ำต้องได้รับโทษที่มากขึ้น โดยการพิจารณาว่าบุคคลนั้นกระทำความผิดซ้ำหรือไม่ ก็สามารถพิจารณาได้จากข้อมูลที่ปรากฏในทะเบียนประวัติอาชญากร

อย่างไรก็ตาม แนวความคิดเกี่ยวกับความสำคัญทะเบียนประวัติอาชญากรได้เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ ปัจจุบันได้มีแนวความคิดของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เพื่อเป็นการให้โอกาสบุคคลที่เคยกระทำความผิดและได้รับการลงโทษมาแล้ว ในการปรับปรุงตัวและสามารถใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติเหมือนบุคคลทั่วไปอีกครั้ง โดยแนวความคิดนี้อธิบายว่าทะเบียนประวัติอาชญากรมีผลกระทบมากมาย ทั้งผลกระทบต่อบุคคลผู้กระทำความผิด ครอบครัวของผู้กระทำความผิด รวมไปถึงผลกระทบต่อเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ในส่วนของบุคคลผู้กระทำความผิดนั้น เมื่อมีทะเบียนประวัติอาชญากรจะส่งผลกระทบต่อการกลับเข้าสู่สังคม ถูกตราหน้าเป็นที่รังเกียจของสังคม และยังถูกตัดสิทธิต่างๆอีกด้วย เช่น สิทธิในการประกอบอาชีพบางอย่าง สิทธิทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งปัจจัยเหล่านี้สามารถชักนำให้บุคคลนั้นกระทำความผิดซ้ำได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นไม่ได้มีผลกระทบต่อบุคคลผู้กระทำความผิดแต่เพียงอย่างเดียว ยังพลอยมีผลกระทบต่อครอบครัวของผู้กระทำความผิดอีกด้วย กล่าวคือ ครอบครัวก็จะพลอยเป็นที่รังเกียจของสังคมไปด้วย และการที่บุคคลผู้กระทำความผิดมีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัวยังเป็นปัญหาต่อเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย คือ หากบุคคลผู้กระทำความผิดนั้นเป็นบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญ หรือมีความรู้ความสามารถในด้านใดโดยเฉพาะ เมื่อบุคคลนั้นไม่มีโอกาสประกอบอาชีพที่ถนัดอีกต่อไป ด้วยเหตุเพราะมีทะเบียน

ประวัติอาชญากรติดตัว ก็จะทำให้ไม่สามารถสร้างสรรค์สิ่งที่เป็นประโยชน์แก่สังคมได้ อีกทั้งยังทำให้ขาดรายได้ในการเลี้ยงดูตัวเองและครอบครัว จนต้องกลายเป็นภาระให้สังคมต้องเลี้ยงดูอีกด้วย เมื่อแนวความคิดของการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากรเริ่มเบาบางลง เพราะมีกระแสของการลบบทะเบียนประวัติอาชญากรที่มากกว่า ในต่างประเทศจึงทำการศึกษาแนวทางในการลบบทะเบียนประวัติอาชญากร จนปรากฏออกมาเป็นกฎหมายการลบบทะเบียนประวัติอาชญากรในประเทศต่างๆมากมาย

กฎหมายการลบบทะเบียนประวัติอาชญากรของประเทศที่นำมาศึกษานั้น ได้แก่ ประเทศนิวซีแลนด์ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศแคนาดา ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งรวมถึง มลรัฐเท็กซัส และมลรัฐเดอลาแวร์ด้วย โดยกฎหมายของประเทศเหล่านี้มีจุดมุ่งหมายไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ให้การลบบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นการลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการคงไว้ซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากร และทำให้บุคคลสามารถใช้ชีวิตในสังคมโดยไม่มีความรู้สึกว่ามีสิ่งใดเป็นตราบาปหรือมลทินติดตัวอีกต่อไป เพราะฉะนั้นประเทศไทยควรจะนำมาเป็นแบบอย่าง เพื่อลดผลกระทบที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่มีทะเบียนประวัติอาชญากรติดตัว และเพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการป้องกันการกระทำ ความผิดซ้ำเช่นเดียวกัน โดยนำตัวอย่างของกฎหมายของประเทศที่เป็นกรณีศึกษานั้นมาเป็นแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งสามารถอธิบายโดยสรุปได้ดังต่อไปนี้

๑. บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการลบบทะเบียนประวัติอาชญากร

บุคคลผู้ที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการลบบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายแต่ละฉบับได้กำหนดแตกต่างกันออกไป แต่โดยหลักกำหนดให้บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์นั้น ต้องไม่เป็นผู้ที่ได้กระทำความผิดร้ายแรงหรือความผิดเฉพาะอย่างตามที่กฎหมายนั้นๆกำหนดไว้ ส่วนรายละเอียดปลีกย่อยนั้นก็แตกต่างกันไปตามกฎหมายแต่ละฉบับ เช่น ประเทศนิวซีแลนด์ บุคคลนั้นต้องผ่านการแก้ไขฟื้นฟูตามระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดมาแล้วประกอบกับไม่ได้กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตามที่กฎหมายกำหนดไว้ บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ของประเทศออสเตรเลีย ต้องผ่านการคุมประพฤติมาก่อน หรือประเทศแคนาดา บุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ ต้องได้รับการอภัยโทษมาแล้ว หรือกฎหมายของมลรัฐเท็กซัส ประเทศสหรัฐอเมริกายังกำหนดให้บุคคลอื่นสามารถยื่นคำร้องแทนบุคคลผู้กระทำความผิดได้ หากบุคคลนั้นได้ถึงแก่ความตายไปแล้ว เป็นต้น เพราะฉะนั้นเมื่อประเทศไทยจะสร้างแนวทางในการลบบทะเบียนประวัติอาชญากรด้วย จึงต้องกำหนดบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์เช่นกัน กล่าวคือ บุคคลนั้นต้องไม่ได้กระทำความผิดร้ายแรงตามที่กำหนดไว้ โดยจะพิจารณาฐานความผิดจากประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติที่มีโทษทางอาญาอื่นๆ ตัวอย่างของความผิด เช่น ความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงของสถาบันพระมหากษัตริย์ ความมั่นคงของราชอาณาจักร ความผิดที่เป็นภัยอันตรายต่อประชาชนส่วนรวม เป็นต้น

สำหรับระยะเวลาที่จะให้โอกาสบุคคลที่มีคุณสมบัติครบถ้วนได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้น ประเด็นนี้เห็นว่าควรจะให้โอกาสเมื่อบุคคลนั้นได้รับโทษจนพ้นโทษออกมาแล้ว กล่าวอีกนัยหนึ่ง เมื่อบุคคลใดพ้นโทษแล้ว จะได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร โดยช่วงระยะเวลาที่ใกล้จะพ้นโทษ บุคคลนั้นจะผ่านการตรวจสอบคุณสมบัติจากคณะกรรมการที่กฎหมายกำหนด เพื่อตรวจสอบว่าบุคคลนั้นต้องตรงกับเงื่อนไขที่จะได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอย่างแท้จริง

๒. รูปแบบของการกำหนดบทบัญญัติเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

รูปแบบของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรตามกฎหมายแต่ละฉบับนั้นจะกำหนดไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ การลบทะเบียน หมายถึง การปกปิดหรือไม่เปิดเผยข้อมูลต่างๆที่ปรากฏในทะเบียนประวัติอาชญากรเท่านั้น ไม่ได้หมายความถึงการลบทะเบียนที่ทำให้ข้อมูลต่างๆไม่ปรากฏอีกต่อไป ซึ่งกฎหมายของต่างประเทศนั้นมีทั้งการกำหนดให้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร กฎหมายข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร รวมถึงการแทรกบทบัญญัติอยู่ในประมวลกฎหมายของมลรัฐด้วย

สำหรับประเทศไทยนั้น รูปแบบที่เหมาะสม คือ การกำหนดการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นพระราชบัญญัติฉบับใหม่ แต่เป็นพระราชบัญญัติที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการศึกษาหรือทำความเข้าใจสำหรับผู้ที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายนี้ รวมถึงประชาชนด้วย

๓. กระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

กระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของกฎหมายแต่ละฉบับจะมีความแตกต่างกันออกไป ซึ่งในภาพรวมบุคคลผู้มีสิทธิร้องขอจะต้องยื่นคำร้องต่อศาล เพื่อให้ศาลใช้ดุลยพินิจพิจารณาอีกครั้งว่าบุคคลนั้นเป็นผู้ที่สมควรจะได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรจริงหรือไม่ แต่มีกฎหมายบางฉบับที่กำหนดกระบวนการเพิ่มเข้าไปอีก เช่น ประเทศออสเตรเลียและประเทศสหรัฐอเมริกากำหนดให้บุคคลที่จะมีสิทธิลบทะเบียนประวัติอาชญากร ต้องผ่านขั้นตอนของการคุมประพฤติมาด้วย เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีกฎหมายบางฉบับที่กำหนดการลบทะเบียนประวัติอาชญากรในกรณีของเด็กและเยาวชนแยกต่างหากออกมาเป็นกฎหมายอีกฉบับด้วย ได้แก่ กฎหมายของประเทศออสเตรเลีย มลรัฐเทกซัส และมลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา

เมื่อประเทศไทยจะริเริ่มแนวคิดในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร เพราะฉะนั้นรูปแบบของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ควรจะเป็นเพียงการปกปิดไม่เปิดเผยข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรเท่านั้น ซึ่งข้อมูลที่ไม่เปิดเผยนี้ถือเป็นข้อมูลลับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารราชการ พุทธศักราช ๒๕๔๒ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลในทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลนั้นจะยังคงมีการเก็บรักษาไว้ที่กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นสำหรับเก็บรักษาข้อมูลนี้ เพราะข้อมูลต่าง ๆ นั้นอาจมีความจำเป็นต้องใช้ในการพิจารณา เช่น กรณีที่ข้อมูลของบุคคลนั้นเข้าช้อยกเว้นให้สามารถเปิดเผยได้ หรือหากเกิดกรณีที่บุคคลนั้นกระทำความผิดซ้ำขึ้นมาอีก เป็นต้น ซึ่งในต่างประเทศนั้นก็ได้กำหนดให้มีหน่วยงานของรัฐทำหน้าที่เก็บรักษาข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรเช่นกัน เช่น หน่วยงานที่เรียกว่า the State Bureau of Identification ของมลรัฐเดอลาแวร์ ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น

๔. ช้อยกเว้นของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

แม้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรจะเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลที่ผ่านการได้รับโทษมาแล้วสามารถชีวิตในสังคมได้อย่างปกติอีกครั้ง แต่ไม่ใช่บุคคลทุกคนที่จะได้รับโอกาสนั้น เพราะเหตุว่ามีบุคคลบางจำพวกที่ต้องมีการเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากร ดังเช่นกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรของต่างประเทศก็กำหนดไว้เช่นกัน โดยหากเป็นประเด็นเกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรม อาชีพที่สำคัญ หรือความมั่นคงของประเทศ เช่นนี้กฎหมายต่างประเทศถือเป็นช้อยกเว้นให้มีการเปิดเผยทะเบียนประวัติอาชญากรได้ เพราะฉะนั้นประเทศไทยก็ควรนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินการเช่นกัน กล่าวคือ ให้มีช้อยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐสามารถเปิดเผยข้อมูลต่างๆ ในทะเบียนประวัติอาชญากรสำหรับอาชีพที่สำคัญได้ ได้แก่ วิชาชีพ อาชีพเกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพของประชาชน เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ รวมถึงให้สามารถเปิดเผยข้อมูลได้หากเป็นกรณีหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น เจ้าหน้าที่ตำรวจ พนักงานอัยการ ศาล เป็นต้น ประสงค์จะใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการปฏิบัติหน้าที่ของตน

๕. ผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อบุคคลใดได้รับโอกาสในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว กฎหมายของประเทศที่นำมาศึกษามุ่งให้เกิดผลเดียวกัน กล่าวคือ บุคคลนั้นสามารถกล่าวอ้างได้ว่าตัวเองไม่เคยมีประวัติการกระทำความผิดหรือประวัติอาชญากรรมมาก่อน รวมถึงไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลใดๆ เกี่ยวกับการกระทำความผิดก่อนๆ ของตัวเองให้ผู้อื่นทราบด้วย เมื่อประเทศไทยนำกฎหมายของประเทศเหล่านี้มาเป็นแนวทาง ก็ต้องกำหนดผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรไว้เช่นกัน โดยแบ่งเป็นผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร ที่กำหนดให้บุคคลที่ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมีสิทธิต่างๆ เช่น สิทธิในการปกปิดไม่เปิดเผยประวัติการกระทำความผิดของตัวเอง สิทธิในการตรวจดู

แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงข้อมูล เพื่อให้มีความถูกต้อง เป็นต้น ผลของการฝ่าฝืนเปิดเผยข้อมูล กล่าวคือ บุคคลใดที่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรโดยไม่ได้รับอนุญาตจะต้องถูกลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ แต่หากบุคคลใดเปิดเผยข้อมูลโดยสุจริต จะได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ไม่ถูกฟ้องร้องไม่ว่าจะเป็นคดีแพ่ง คดีอาญา หรือคดีปกครอง

เมื่อประเทศไทยมีแนวทางของการลบทะเบียนประวัติอาชญากรจากกฎหมายต่างประเทศเช่นนี้ ซึ่งการลบทะเบียนประวัติอาชญากรจะเป็นโอกาสให้บุคคลที่เคยกระทำความผิดมาแล้วสามารถชีวิตในสังคมได้เช่นบุคคลทั่วไปอีกครั้งหนึ่ง และยังอาจเป็นหนทางหนึ่งในการช่วยให้เกิดอัตราการกระทำความผิดซ้ำน้อยลง ประกอบกับหน่วยงานต่างๆที่มีหน้าที่เกี่ยวกับกระบวนการยุติธรรมก็ได้หามาตรการหรือวิธีการต่างๆเพื่อช่วยให้การกระทำความผิดซ้ำลดลง แต่ก็ยังไม่มีวิธีการหรือมาตรการใดที่ประสบความสำเร็จ เพราะฉะนั้นหากกำหนดให้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นอีกวิธีการหนึ่ง ก็ไม่เป็นการเสียหายแต่ประการใด โดยกำหนดให้การลบทะเบียนประวัติอาชญากรเป็นพระราชบัญญัติฉบับใหม่ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับทะเบียนประวัติอาชญากรครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

๑. ข้อเสนอแนะด้านบุคคลที่อยู่ในเกณฑ์ได้รับการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

(๑) หากกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรสามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในอนาคตอาจเพิ่มความผิดเป็นข้อยกเว้นให้สามารถเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก กล่าวคือ การห้ามเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรจะไม่ใช้บังคับในกรณีที่เป็นความผิดที่กระทำต่อเด็ก เว้นแต่ผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกนั้นมีผลการประเมินเป็นที่พอใจตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ตามระเบียบที่กรมราชทัณฑ์ประกาศกำหนดและการเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นจะไม่เป็นภัยอันตรายต่อสังคม

(๒) นอกจากนี้กฎหมายควรจะกำหนดข้อยกเว้นในกรณีอื่นที่นอกเหนือจากหลักการตามข้อ (๑) สำหรับผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกและได้รับการฝึกอบรมครบกำหนดเวลา และมีผลการประเมินเป็นที่พอใจตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามระเบียบที่กรมราชทัณฑ์ประกาศกำหนด หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาไม่เปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลดังกล่าวได้

(๓) จากข้อเสนอแนะข้อ (๑) และข้อ (๒) ซึ่งกำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามระเบียบที่กรมราชทัณฑ์ประกาศกำหนด เพราะฉะนั้น เมื่อมีการกำหนดบทบัญญัติในพระราชบัญญัติที่ต้องมีระเบียบประกอบด้วย กรมราชทัณฑ์จึงต้องรีบออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการโดยเร็วที่สุด เพื่อความมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย

๒. ข้อเสนอแนะด้านกระบวนการในการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

(๑) หากกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรสามารถบังคับใช้ได้โดยมีประสิทธิภาพ กฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรอาจจะพัฒนาโดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทำลายข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑.๑) เมื่อศาลมีคำพิพากษาลงโทษให้จำคุกในคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดหรือมีการเปลี่ยนโทษเป็นวิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชน และบุคคลนั้นมีได้กระทำความผิดอย่างใดขึ้นอีกภายในระยะเวลา เช่น ๕ ปีนับแต่พ้นเงื่อนไขตามที่ศาลกำหนด

(๑.๒) เมื่อผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดพ้นจากความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้ว และบุคคลนั้นมีได้กระทำความผิดอย่างใดขึ้นอีกภายใน ๕ ปีนับแต่ถือว่าพ้นจากความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

(๑.๓) เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกบุคคลนั้นไม่เกิน ๖ เดือนจากการกระทำความผิดครั้งแรก และบุคคลนั้นมีได้มีการกระทำความผิดอย่างใดขึ้นอีกภายในระยะเวลา เช่น ๗ ปีนับแต่พ้นโทษ

(๑.๔) เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกบุคคลนั้นเกินกว่า ๖ เดือนแต่ไม่เกิน ๓ ปีจากการกระทำความผิดครั้งแรก และได้รับการฝึกอบรมครบกำหนดเวลาและมีผลการประเมินเป็นที่พอใจตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ตามระเบียบที่กรมราชทัณฑ์ประกาศกำหนด และบุคคลนั้นมีได้มีการกระทำความผิดอย่างใดขึ้นอีกภายในระยะเวลา เช่น ๑๐ ปีนับแต่พ้นโทษ

(๒) การทำลายข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร ต้องมีหลักเกณฑ์และรายละเอียดที่แน่นอน ชัดเจน เพราะเป็นกรณีที่จะทำให้ข้อมูลประวัติอาชญากรไม่ปรากฏอีกต่อไป หากกำหนดเป็นบทบัญญัติในพระราชบัญญัติ อาจจะไม่มีความละเอียดเพียงพอ ดังนั้นจึงต้องกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในกฎกระทรวงด้วย เพราะฉะนั้นเมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการลบทะเบียนประวัติอาชญากรแล้ว จะต้องมีการกฎกระทรวงเพื่อมารองรับพระราชบัญญัติโดยเร็วด้วย

๓. ข้อเสนอแนะด้านข้อยกเว้นของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

เมื่อกฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรมีข้อยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐสามารถเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ถูกปกปิดได้ เพราะฉะนั้นกฎหมายควรที่จะกำหนดเป็นหลักการว่าหน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ให้ไว้ล่วงหน้าหรือในขณะนั้นไม่ได้เว้นแต่เป็นการเปิดเผยเพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ทั้งนี้การเปิดเผยจะทำได้เท่าที่จำเป็นและเหมาะสมเท่านั้น

๔. ข้อเสนอแนะด้านผลของการลบทะเบียนประวัติอาชญากร

กฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรควรจะต้องกำหนดให้เจ้าของข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ได้รับความเสียหายมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในกรณีที่หน่วยงานของรัฐฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น หน่วยงานของรัฐอนุญาตให้บุคคลใดนำข้อมูลที่ปรากฏในทะเบียนประวัติอาชญากรของบุคคลอื่นที่ได้รับการปกปิดไว้ไปเผยแพร่สู่สาธารณชน ทำให้เจ้าของข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรที่ได้รับสิทธิในการลบทะเบียนประวัติอาชญากรเกิดความเสียหาย เป็นต้น และให้ถือว่าคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นที่สุด

๕. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

(๑) กฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรควรกำหนดให้มีบทเฉพาะกาล โดยให้หน่วยงานของรัฐซึ่งครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรอยู่ก่อนวันที่กฎหมายใช้บังคับให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติตามกฎหมายฉบับนี้ เพื่อจะได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

(๒) ข้อมูลในทะเบียนของบุคคลที่ได้รับโอกาสลบทะเบียนประวัติอาชญากรนั้นจะต้องมีหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่เก็บรักษา กล่าวคือ กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมต่อไป เพราะฉะนั้นจึงควรกำหนดการจัดระบบการเก็บรักษาข้อมูล เพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากรมากที่สุด

(๓) กฎหมายการลบทะเบียนประวัติอาชญากรควรจะต้องกำหนดระยะเวลาให้ผู้ที่ต้องมีหน้าที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ เช่น การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยแก่ข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร การปกปิดข้อมูลทะเบียนประวัติอาชญากร เป็นต้น เนื่องจากการปฏิบัติจะต้องมีการทำความเข้าใจ การวางระบบและภาระค่าใช้จ่าย ดังนั้นจึงควรผ่อนเวลาให้อีกระยะหนึ่ง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กองทะเบียนประวัติอาชญากร สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของกองทะเบียนประวัติอาชญากร. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

http://criminal.police.go.th/main_crd/criminal.html. [๒๐๑๑, พฤศจิกายน ๓]

กองบัญชาการศึกษา กรมตำรวจ. คู่มือตำรวจ เล่ม ๗. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, ๒๕๓๙.

เกียรติภูมิ แสงศศิธร. กระบวนการกำหนดโทษจำเลยในคดีอาญา: เปรียบเทียบของไทยกับต่างประเทศ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๓.

คณิต ฌ นคร. กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา. พิมพ์ครั้งที่ ๗. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๙.

จิตติ ติงศภักดิ์. กฎหมายอาญาภาค ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๑๐. กรุงเทพมหานคร: จีรรัชการพิมพ์, ๒๕๔๖.

ณรงค์ ใจหาญ. กฎหมายอาญาว่าด้วยโทษ และวิธีการเพื่อความปลอดภัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๓.

ทวีศักดิ์ รักดีโต. ทะเบียนประวัติอาชญากร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.

ธงทอง จันทรางศุ. พระมหากษัตริย์. ในบุญเลิศ คชายุทธเดช, รวมสารรัฐธรรมนุญ ฉบับประชาชน, ๑๓๗. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน, ๒๕๔๑.

ปกรณ มณีปกรณ. อาชญาวิทยาและทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร : เอ็ม.ที.เพรส, ๒๕๕๓.

ประธาน วัฒนวานิชย์. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับอาชญาวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ประกายพริก, ๒๕๔๖.

ประเสริฐ เมฆมณี. หลักทัณฑวิทยา. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์, ๒๕๒๓.

พรชัย ชันดี. ทฤษฎีอาชญาวิทยา : หลักการ งานวิจัย และนโยบายประยุกต์. กรุงเทพมหานคร: สุเนตร์ฟิล์ม, ๒๕๕๓.

พัชรา สีนลอยมา. เอกสารประกอบคำสอน วิชา การทะเบียนประวัติอาชญากร โรงเรียนนายร้อยตำรวจ. นครปฐม: โรงเรียนนายร้อยตำรวจ, ๒๕๕๑.

ภิรมย์ ธรรมศิริ ศศิธร เอี่ยมแก้ว สิบพัน วณวิสุทธิ์. การพระราชทานอภัยโทษ. วารสารราชทัณฑ์ ๔๗ (๒๕๕๒): ๒๕-๓๐.

รณยุทธ ศรียั้งยงค์. เขาจะเป็นคนดีได้อย่างไร. บทบัณฑิตย ๒๘ (๒๕๑๔): ๘๑๑-๘๑๕.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊คส์ พับลิเคชันส์, ๒๕๕๖.

ลาวัญย์ อ่อนสำลี. การล้างมลทิน. วารสารราชทัณฑ์ ๕๕ (๒๕๕๐): ๘๘-๙๐.

ลาวัญย์ อ่อนสำลี. พระมหากษัตริย์คุณในการพระราชทานอภัยโทษ. วารสารราชทัณฑ์ ๕๕ (๒๕๕๐): ๑๒-๑๔.

วาสนา รอดเยี่ยม. การลบล้างคำพิพากษาลงโทษจำคุก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๒๔.

วีระพงษ์ บุญโญภาส. อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์นิติธรรม, ๒๕๔๙.

ศิริสา พูลสนอง. การล้างมลทินในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๓.

สำนักกฎหมาย สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม. หลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม. เอกสารประกอบการสัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อรับฟังความคิดเห็นต่อกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม. ห้องออร์คิด โรงแรมรามาร์คาร์เด็น กรุงเทพมหานคร. วันที่ ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๓.

สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม. รายงานข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนทั่วประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๐ (โครงการสำรวจ ปี พ.ศ. ๒๕๕๑). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม, ๒๕๕๒.

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. สภาพปัญหายาเสพติด. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา:

<http://www.oncb.go.th/PortalWeb//ShowProperty//BEA%20Repository/StaticWeb/internet/MENU94/index>. [๒๐๑๒, กุมภาพันธ์ ๑๒]

สุรพล คงลาภ. นิรโทษกรรม : ศึกษาเกี่ยวกับเงื่อนไขและผลทางกฎหมาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๓๔.

สุรางค์ เอกโชติ. คุณควรเป็นที่คุมขัง “คนเลว” ที่พอจะแก้ไขได้ดีไหม. วารสารราชทัณฑ์ ๔๕ (๒๕๔๐): ๖๒-๖๖.

โสภา ชปิลมันน์. อาชญากรรม : ปัญหาที่ควรแก้ไขในสังคมปัจจุบัน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๓๗.

อุททิศ แสนโกศิก. กฎหมายอาญา ภาค ๑. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, ๒๕๒๕.

ภาษาอังกฤษ

- Chapman, S. F. California Department of Corrections and Rehabilitation 2010 Adult Institutions Outcome Evaluation Report. United States of America: California Department of Corrections and Rehabilitation, 2010.
- Correctional Service Canada. Recidivists Tend to Be FORUM on Corrections Research 5,3 (September 1993).
- Garner, B. A. Black's Law Dictionary. 9th ed. United States of America: West Publishing Co., 2009.
- Integra Scan. The comprehensive guide to understanding expungement. Integrascan Inc., 2005.
- LaFave, W. R. Criminal Law. 5th ed. United States of America: West Publishing Co., 2009.
- Langan, P. A. and Levin, D. J. Recidivism of Prisoners Released in 1994. Bureau of Justice Statistics Special Report (June 2002).
- Nadesu, A. Reconviction patterns of released prisoners: A 48 –Months follow-up analysis. New Zealand: Department of Corrections, 2008.
- Prison Fellowship International. Restorative justice briefing paper. Washington,DC: Centre for justice & Reconciliation, 2008.
- Reid, S. T. Crime and Criminology. 10th ed. New York: McGraw-Hill,Inc, 2003.
- Reynolds. M. Three Strikes and You're Out Stop Repeat Offender [Online]. 2010. Available from: <http://www.threestrikes.org/> [2012, January 9]
- Transparency International. Corruption Perceptions Index 2010. Berlin: Transparency International, 2010.
- United Nations Inter-Agency Project on human trafficking. The Trafficking Situation. [Online]. 2007. Available from: <http://www.no-trafficking.org/thailand.html> [2011, November 7]
- Warsta, M. Corruption in Thailand. Zurich: Swiss Federal Institute of Technology, 2004.
- Winfrey, L.T. Understanding Crime Theory and Practice. 2nd ed. Belmont: Wadsworth, 2003.
- Wood, E. M. The Original of Capitalism: A Longer View. London: Verso, 2002.

ภาคผนวก

หลักการของกฎหมายว่าด้วยข้อมูลประวัติอาชญากรรม

๑. กำหนดเป็นหลักการว่า หน่วยงานของรัฐจะเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่อยู่ในความควบคุมดูแลของตนโดยปราศจากความยินยอมเป็นหนังสือของเจ้าของข้อมูลที่ได้รับล่วงหน้าหรือในขณะนั้นมิได้ เว้นแต่เป็นการเปิดเผยเพื่อนำไปใช้ตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐหรือประโยชน์ในการศึกษาวิจัย ทั้งนี้ การเปิดเผยจะทำได้เท่าที่จำเป็นและเหมาะสมเท่านั้น

๒. กำหนดห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมเมื่อเข้าเงื่อนไขตามที่กฎหมายกำหนด ดังนี้

๒.๑ กรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาโดยที่ศาลไม่ได้มีคำพิพากษาลงโทษจำคุกหรือมีการเปลี่ยนโทษเป็นวิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชน

๒.๒ กรณีที่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจนครบถ้วนตามที่กำหนดในแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นที่พอใจ และถือว่าผู้นั้นพ้นจากความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้ว

๒.๓ กรณีที่บุคคลนั้นเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกไม่เกินหกเดือนจากการกระทำความผิดครั้งแรก โดยมีได้มีการกระทำความผิดอย่างใดขึ้นอีกภายในเวลาสามปีนับแต่พ้นโทษ

๒.๔ กรณีที่บุคคลนั้นเคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่เกินสามปีจากการกระทำความผิดครั้งแรก โดยมีได้มีการกระทำความผิดอย่างใดขึ้นอีกภายในเวลาห้าปีนับแต่พ้นโทษ

๓. การห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมของผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก จะไม่ใช่บังคับในกรณีที่เป็นการกระทำความผิดเกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ความผิดต่อชีวิต ความผิดต่อร่างกายโดยเจตนาเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส และความผิดที่กระทำต่อเด็ก เว้นแต่ผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกนั้นมีผลการประเมินเป็นที่พอใจตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ตามระเบียบที่กรมราชทัณฑ์ประกาศกำหนดและการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมนั้นจะไม่เป็นภัยอันตรายต่อสังคม

๔. กำหนดข้อยกเว้นในกรณีอื่นที่นอกเหนือจากหลักการตามข้อ ๓. สำหรับผู้ที่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกและได้รับการฝึกอบรมครบกำหนดเวลาและมีผลการประเมินเป็นที่พอใจตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามระเบียบที่กรมราชทัณฑ์ประกาศกำหนด หน่วยงานของรัฐอาจพิจารณาไม่เปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมของบุคคลดังกล่าวได้

๕. กำหนดข้อยกเว้นให้หน่วยงานของรัฐสามารถเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมได้ หากเป็นการเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานหรือขอใบอนุญาตสำหรับบางอาชีพที่

กำหนดไว้ในบัญชี หรือเป็นการเปิดเผยเพื่อนำไปใช้งานตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมที่ไม่ใช่การคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานที่ไม่ได้รับยกเว้นไว้ตามบัญชี

๖. กำหนดให้หน่วยงานของรัฐ เด็กหรือเยาวชน หรือบุคคลที่ได้รับประโยชน์จากการกำหนดห้ามมิให้เปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม ที่แจ้งข้อมูลโดยสุจริตจะได้รับความคุ้มครอง และไม่ต้องรับผิดชอบทั้งทางแพ่ง ทางอาญาหรือทางปกครอง

๗. กำหนดให้หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ลบหรือทำลายข้อมูลประวัติอาชญากรรม ในกรณีดังต่อไปนี้

๗.๑ เมื่อศาลมีคำพิพากษาลงโทษให้จำคุกในคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดหรือมีการเปลี่ยนโทษเป็นวิธีการสำหรับเด็กหรือเยาวชน และบุคคลนั้นมิได้กระทำความผิดอย่างใดขึ้นอีกภายในเวลาห้าปีนับแต่พ้นเงื่อนไขตามที่ศาลกำหนด

๗.๒ เมื่อผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดพ้นจากความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแล้ว และบุคคลนั้นมิได้กระทำความผิดอย่างใดขึ้นอีกภายในห้าปีนับแต่ถือว่าพ้นจากความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

๗.๓ เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกบุคคลนั้นไม่เกินหกเดือนจากการกระทำความผิดครั้งแรก และบุคคลนั้นมิได้มีการกระทำความผิดอย่างใดขึ้นอีกภายในเวลาเจ็ดปีนับแต่พ้นโทษ

๗.๔ เมื่อศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกบุคคลนั้นเกินกว่าหกเดือนแต่ไม่เกินสามปีจากการกระทำความผิดครั้งแรก และได้รับการฝึกอบรมครบกำหนดเวลาและมีผลการประเมินเป็นที่พอใจตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามระเบียบที่กรมราชทัณฑ์ประกาศกำหนด และบุคคลนั้นมิได้มีการกระทำความผิดอย่างใดขึ้นอีกภายในเวลาสิบปีนับแต่พ้นโทษ

๘. กำหนดข้อยกเว้นห้ามมิให้หน่วยงานของรัฐลบหรือทำลายข้อมูลประวัติอาชญากรรมหากเป็นการกระทำความผิดที่เกี่ยวกับเพศตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ ความผิดต่อชีวิต ความผิดต่อร่างกายโดยเจตนาเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตรายสาหัส และความผิดที่กระทำต่อเด็ก

๙. กำหนดให้การลบหรือทำลายข้อมูลประวัติอาชญากรรมต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

๑๐. กำหนดสิทธิของเจ้าของข้อมูลประวัติอาชญากรรม เช่น ขอตรวจดูข้อมูลประวัติอาชญากรรมของตน ขอให้แจ้งถึงการมีอยู่ การใช้ หรือการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่เกี่ยวกับตน ขอให้แก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่เกี่ยวกับตนให้ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ขอให้ระงับการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่เกี่ยวกับตนในกรณีที่ข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่เกี่ยวกับตนไม่ถูกต้องตามความเป็นจริงหรือข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่ห้ามเปิดเผยตามพระราชบัญญัตินี้ หรือขอให้ดำเนินการลบหรือทำลายข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่เกี่ยวกับตนตามที่กฎหมายกำหนด

๑๑. กำหนดให้เจ้าของข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่ได้รับความเสียหายมีสิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการวินิจฉัยเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในกรณีที่หน่วยงานของรัฐฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

๑๒. กำหนดให้มีบทกำหนดโทษสำหรับการทำให้เสียหาย ทำลาย แก้ไข เปลี่ยนแปลง หรือเพิ่มเติมไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วนซึ่งข้อมูลประวัติอาชญากรรมโดยมิชอบ การทุจริตจัดหาหรือจัดเตรียมข้อมูลประวัติอาชญากรรมหรือเข้าถึงโดยมิชอบซึ่งทะเบียนประวัติอาชญากรรมที่ห้ามเปิดเผยตามกฎหมาย ตลอดจนการหมิ่นประมาทบุคคลเกี่ยวกับความผิดที่ห้ามเปิดเผย

๑๓. กำหนดให้มีบทเฉพาะกาล โดยให้หน่วยงานของรัฐซึ่งครอบครองหรือควบคุมดูแลข้อมูลประวัติอาชญากรรมอยู่ก่อนวันที่กฎหมายใช้บังคับ ให้ปฏิบัติตามบทบัญญัติตามกฎหมายนี้ นอกจากนี้ได้กำหนดให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยแก่ข้อมูลประวัติอาชญากรรมและการลบหรือทำลายข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่อยู่ในความครอบครองหรือควบคุมดูแลของหน่วยงานของรัฐไม่ต้องดำเนินการทันที เนื่องจากการปฏิบัติจะต้องมีการวางระบบและภาระค่าใช้จ่ายจึงผ่อนเวลาให้อีกเก้าสิบวันนับแต่วันที่กฎหมายนี้ใช้บังคับ

๑๔. กำหนดไว้ในบัญชีให้บางอาชีพได้รับการยกเว้นให้มีการเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม ได้แก่

- ๑) ผู้ตรวจการแผ่นดิน
- ๒) จุฬาราชมนตรี
- ๓) ผู้ได้รับการเสนอชื่อเป็นกรรมการในคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน
- ๔) ผู้ซึ่งจะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- ๕) ผู้ที่จะได้รับการบรรจุเข้ารับราชการเป็นข้าราชการตำรวจ
- ๖) พนักงานสอบสวนคดีพิเศษและเจ้าหน้าที่คดีพิเศษ
- ๗) ผู้ขอจดทะเบียนและรับใบอนุญาตให้เป็นทนายความ
- ๘) ผู้สมัครสอบคัดเลือกเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการอัยการ และแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอัยการผู้ช่วย

๙) ผู้สมัครสอบคัดเลือก ผู้สมัครทดสอบความรู้ หรือผู้สมัครเข้ารับการคัดเลือกพิเศษเพื่อบรรจุเป็นข้าราชการตุลาการและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษา

- ๑๐) ผู้จัดการกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
- ๑๑) กรรมการในคณะกรรมการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
- ๑๒) กรรมการใน (๑) คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย (๒) คณะกรรมการนโยบายการเงิน (๓) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (๔) คณะกรรมการระบบการชำระเงิน

๑๓) กรรมการในคณะกรรมการธนาคารออมสิน

๑๔) กรรมการในคณะกรรมการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย

๑๕) ผู้อำนวยการกองทุนสงเคราะห์ที่คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์แต่งตั้ง

๑๖) ผู้อำนวยการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

๑๗) กรรมการในคณะกรรมการสถาบันคุ้มครองเงินฝาก

๑๘) กรรมการในคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

๑๙) กรรมการในคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

๒๐) เลขาธิการคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย

๒๑) บุคคลที่จัดให้มีการเรียไร หรือทำการเรียไร

๒๒) ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นตัวแทนประกันวินาศภัย

๒๓) กรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน

๒๔) ผู้เริ่มจัดตั้งบริษัทมหาชน

๒๕) กรรมการ ผู้จัดการ บุคคลซึ่งมีอำนาจกระทำการแทนบริษัท หรือที่ปรึกษาของบริษัทมหาชนจำกัดที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยหรือธุรกิจประกันชีวิต และสาขาของบริษัทประกันวินาศภัยต่างประเทศหรือบริษัทประกันชีวิตต่างประเทศที่ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจประกันวินาศภัยในราชอาณาจักร

๒๖) ผู้ขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำ รวมถึงกรรมการและผู้จัดการของนิติบุคคลซึ่งขออนุญาตตั้งโรงรับจำนำ

๒๗) ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบธุรกิจโรงแรม รวมถึงผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้จัดการหรือผู้แทนของนิติบุคคลที่ขออนุญาต

๒๘) เจ้าของหอพัก รวมถึงผู้แทนของนิติบุคคลเจ้าของหอพัก

๒๙) ผู้ขอรับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานพยาบาล

๓๐) ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบโรคศิลปะ

๓๑) ผู้ขอใบอนุญาตให้ส่งเข้ามา นำเข้ามา ผลิต หรือมีซึ่งยุทธภัณฑ์

๓๒) ผู้ขออนุญาตจัดหางานในประเทศ

๓๓) ผู้จัดการของผู้ขออนุญาตจัดหางานเพื่อไปทำงานในต่างประเทศ

๓๔) ผู้ขอใบอนุญาต รวมถึงผู้แทนนิติบุคคลของผู้ขอใบอนุญาต ให้ผลิต ครอบครอง จำหน่าย นำเข้า ส่งออก หรือนำผ่านซึ่งเชื้อโรค หรือพิษจากสัตว์

๓๕) ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพเภสัชกรรม ผู้ประกอบวิชาชีพทันตกรรม หรือผู้ประกอบวิชาชีพการสัตวแพทย์ชั้นหนึ่งที่จะขออนุญาตให้จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งยาเสพติดให้โทษในประเภท ๒

๓๖) ผู้ขออนุญาตตั้งสถานบริการ รวมถึงผู้แทนของนิติบุคคลผู้ขออนุญาต

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวจงสวัสดิ์ พิสิฐพันธ์ เกิดวันที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๐ สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจากโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ปรินซ์นิสิตศาสตร์บัณฑิต จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ประกาศนียบัตรวิชาว่าความ จากสหภาพนายความ เนติบัณฑิตไทย จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา เข้าศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และปัจจุบันเป็นอาจารย์ผู้ช่วย คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย